



Begroting 2025

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	3
Begroting op hoofdlijnen	4
1. Leeswijzer	11
2. Beleidsbegroting	14
§2.0 Programmalijnen	14
Vitale kernen	16
Toekomstbestendig buitengebied	17
Stevige sociale basis	18
Dienstverlening en (communicatieve) organisatie	20
§2.1 Portefeuille Algemene Zaken	23
§2.2 Portefeuille Zorg, Welzijn & Onderwijs	31
§2.3 Portefeuille Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën	42
§2.4 Portefeuille Economie, Duurzaamheid & Recreatie	52
§2.5 Portefeuille Wonen & Levendige Dorpscentra	63
§2.6 Beleidsindicatoren	71
3. Paragrafen	74
§3.1 Lokale heffingen	75
§3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	81
§3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	83
§3.4 Financiering	85
§3.5 Bedrijfsvoering	88
§3.6 Wet open overheid (Woo)	94
§3.7 Verbonden partijen	95
§3.8 Grondbeleid	97
§3.9 Investerings	103
4. Financieel overzicht	105
§4.1 Begrotingsuitgangspunten	105
§4.2 Uitgangspunten drie decentralisaties Sociaal Domein	106
§4.3 Gemeentefonds	108
§4.4 Verwerking Kadernota 2025 in Begroting 2025	110
§4.5 Aanpassingen Begroting 2025 na Kadernota 2025	113
§4.6 Financieel overzicht 2025	114
§4.7 Reserves & Voorzieningen	116
§4.8 Algemene dekkingsmiddelen	119
§4.9 Prognosebalans gemeente Gemert-Bakel	120

Bijlagen	122
Bijlage 1: Specificatie lokale heffingen	123
Bijlage 2: Specificatie risico's	124
Bijlage 3: Specificatie onderhoud kapitaalgoederen	135
Bijlage 4: Organogram	142
Bijlage 5: Specificatie verbonden partijen	143
Bijlage 6: Specificatie incidentele baten en lasten	160
Bijlage 7: Definities streefwaarden en indicatoren	164
Bijlage 8: Begroting naar taakvelden BBV	181
Bijlage 9: Specificatie EMU-saldo	183
Bijlage 10: Specificatie aanpassingen Begroting 2025 na Kadernota 2025	184
Bijlage 11: Specificatie leges, afval en riool	189
Bijlage 12: Kerngegevens	192
Bijlage 13: Specificatie gemeentefonds	194
Bijlage 14: Specificatie financiële kengetallen	195
Bijlage 15: Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren	203
Bijlage 16: Liquiditeitsprognose 2025	205
Bijlage 17: Omschrijving reserves en voorzieningen	206
Bijlage 18: Toepassing financiële kaders	208

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Begroting 2025. Dit is derde begroting in deze raadsperiode.

We zijn gestart met de duurzame schaa sprong die we samen met de regio maken. In deze Begroting blijven we daarom volop investeren en wordt de lijn uit de vorige begrotingen doorgezet. We investeren onder meer in meer woningen, onderwijs, betere kansengelijkheid, mobiliteit en uitvoeringskracht van de organisatie.

Voor het begrotingsjaar 2025 schijnt financieel de zon in Gemert-Bakel. Er is genoeg geld om de plannen uit te voeren. Daarnaast we houden geld over om de reserves van de gemeente verder aan te sterken. Vanaf 2026 hangen er financieel donkere wolken boven de gemeenten. Ook wel de ravijnjaren genoemd. Het Rijk maakt vanaf dat moment landelijk ieder jaar tweeënhalf miljard minder over naar het gemeentefonds. Dat is drieënhalf miljoen per jaar minder inkomsten voor ons. In Gemert-Bakel gaan we dat voelen vanaf 2027.

Om ons te wapenen tegen dit slechte weer is er een Risicoreserve Ravijnjaren gevormd. Daarin zit inmiddels ruim acht miljoen euro. Daarmee kunnen we de eerste jaren overbruggen zonder dat bezuinigingen noodzakelijk zijn. Dat geeft ruimte om de landelijke ontwikkelingen rond de ravijnjaren af te wachten.

De OZB gaat in 2025 alleen omhoog met de inflatiecorrectie van 2,2%. Hiermee houden we de lastenstijging voor onze burgers en bedrijven relatief beperkt zoals we dat afgelopen jaren ook gedaan hebben. Door lagere kosten kan de afvalstoffenheffing met 4,7% omlaag. De rioolheffing stijgt zoals afgesproken in 2018 komend jaar met 7,4%.

Gemert, 1 oktober 2024

Begroting op hoofdlijnen

Een Begroting met ambities

We zijn in deze raadsperiode gestart met de duurzame schaa sprong die we samen met de regio maken. De Brainportregio is de afgelopen jaren economisch enorm gegroeid. Het aantal banen en inwoners blijft ook in de komende jaren stijgen. Dit betekent dat er toenemende druk ontstaat op de woningmarkt, op mobiliteit maar ook op de leefbaarheid en leefkwaliteit. Naast de schaa sprong hebben we grote opgaven voor energie, klimaat en transitie van het landelijk gebied.

Het is belangrijk dat de schaa sprong die op ons afkomt ten goede komt aan de welvaart én het welzijn van alle inwoners van de regio, dus ook de inwoners van Gemert-Bakel. Deze brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. De opgaven zijn zodanig groot, dat samenwerking in de regio noodzakelijk is.

Om onze ambities te bereiken moeten we investeren in onze organisatie, in kennis, kwaliteit en capaciteit. Hiermee maken we onze organisatie toekomstbestendig en presenteren we ons als een aantrekkelijke werkgever.

Doelen

Een greep uit de doelen voor 2025:

- In de eerste helft van 2025 wordt de Omgevingsvisie behandeld door de raad. Vanuit de Omgevingsvisie kan bepaald worden waar in het huidige beleid aanpassing nodig is.
- Duurzaamheid is op meerdere plekken in de Begroting terug te vinden. Zo investeren we met de routekaart fors in de duurzaamheid van ons eigen vastgoed, bevorderen we deelmobiliteit en stimuleren we burgers en bedrijven om meer duurzame energie op te wekken;
- We voeren de maatregelen uit van het grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan die genoteerd staan voor 2025. Stip op de horizon is 0 kg restafval in 2050;
- Meer woningen. Het realiseren van woonmogelijkheden die zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad (juiste plek, juiste doelgroep, juiste prijsklasse) in een goede leefomgeving. Onder andere herijken en verrijken we de Regionale woondeal Zuidoost-Brabant, zetten we in MRE verband en lokaal in op woningbouwversnelling en bieden we een Omgevingsvisie aan, inclusief een gebiedsgerichte uitwerking voor alle kernen;
- In 2025 sluiten we als Peelregio samen met het Stedelijk Gebied Eindhoven een samenwerkingsovereenkomst ten behoeve van de ontwikkeling van het Regionaal Bedrijventerrein Brainport-Oost;
- Betere bereikbaarheid. Zowel regionaal als lokaal. Het betreft onder andere de voorbereidingen snelfietsroutes naar Helmond en Eindhoven, actieve inbreng bij een robuuste en toekomstbestendige N279, voorbereiding aanpak N272, in beeld welke mogelijkheden bestaan om het doorgaande verkeer uit Bakel te weren en onderzoeken naar OV-hubs;
- Aantrekkelijke centra. Onder andere geven we in 2025 uitvoering aan Fase 1b en fase 2 van het centrumplan Bakel, opwaardering van de Commandeur en herinrichting van de eerste historische gang in Gemert centrum;
- Onze inwoners, bedrijven en openbare ruimte zijn beter voorbereid op weersextremen. Bewustwordingsacties zijn daarbij belangrijk. Verder bieden wij eind 2025 een Water- en Rioleringsprogramma aan, als opvolger van het Gemeentelijk Watertakenplan;
- Een levendig, leefbaar en toekomstbestendig buitengebied;
- Bevorderen biodiversiteit door onder meer aanleg ecologische verbindingzones, uitvoeren bestaand beleid en door in 2025 de gemeenteraad een plan voor te leggen voor impuls biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit;
- Betere kansengelijkheid. Waarbij we niet alleen aandacht hebben voor de bestrijding van armoede, een kansrijke start voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen maar ook voor een inclusievere samenleving zoals laaggeletterdheid;
- Toekomstbestendige onderwijshuisvesting welke past bij het huidige en toekomstige aantal leerlingen en past bij de onderwijsinhoudelijke ambities. Het in april 2024 vastgestelde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) is in deze Begroting verwerkt;
- Meer inzet op gezond en actief leven. Dit is zowel preventie, bevorderen van bewegen als een omgeving creëren waar het maken van een gezonde keuze makkelijker is;

Begroting op hoofdlijnen

Structureel sluitende Begroting in 2025 en 2026

De Begroting is structureel sluitend in 2025 met een fors overschot. Ook 2026 is sluitend.

Vanaf 2027 zien we tekorten. Voor 2027 vangen we die volledig op met de Risoreserve Ravijnjaren. Voor 2028 kan dat niet volledig. We hebben genoeg reserve maar aan de inzet van een dergelijke reserve is een maximum gebonden volgens de landelijke regels.

Begroting 2025	2025	2026	2027	2028
Saldo	331V	1V	382N	2.664N
Inzet Risicoreserve Ravijnjaren	0	0	382N	2.197N
Saldo Begroting na inzet Risicoreserve	331V	1V	0	467N

Ravijnjaren: wachten op actie Rijk bij landelijke korting van tweeënhalf miljard per jaar

Vanaf 2026 heeft het Rijk het gemeentefonds fors gekort. Ook wel de ravijnjaren genoemd. Bij de meicirculaire 2024 is het Rijk gemeenten enigszins tegemoetgekomen. De opschalingskorting is structureel geschrapt door het Rijk. Hierdoor resteert nog een ravijn van bijna tweeëneenhalf miljard euro vanaf 2026. Dat is drieënhalf miljoen euro structureel voor Gemert-Bakel.

Een sluitende begroting in 2028 en verder is afhankelijk van het ongedaan maken van de korting van tweeënhalf miljard euro op gemeenten door het Rijk.

Ontwikkeling gemeentefonds voor Gemert-Bakel



Stand Septembercirculaire 2024

x € miljoen

Taken en middelen zijn landelijk niet in balans

Gemeenten staan voor belangrijke opgaven zoals wonen, mobiliteit, klimaat en kansengelijkheid. Naar oordeel van de gemeenten valt dat niet te rijmen met een korting vanaf 2026 op het gemeentefonds. De ALV van VNG heeft in mei 2024 een ⇒ resolutie "Nieuw kabinet, gebruik en borg de kracht van het lokaal bestuur" aangenomen. De VNG wil met Rijk tot een totaaloplossing komen voor een solide, stabiele en duurzame financiële positie van gemeenten met een balans in taken en beschikbare middelen en voldoende beleidsvrijheid.

Nu taken en middelen in het regeerprogramma van het nieuwe kabinet onvoldoende in balans zijn dan wil de VNG vervolgstappen nemen. Hiervoor wordt een escalatiestrategie voorbereid. Het hoofdlijnenakkoord en regeerakkoord van het nieuwe kabinet bieden geen aanknopingspunten voor het verder terugbrengen van het ravijn vanaf 2026.

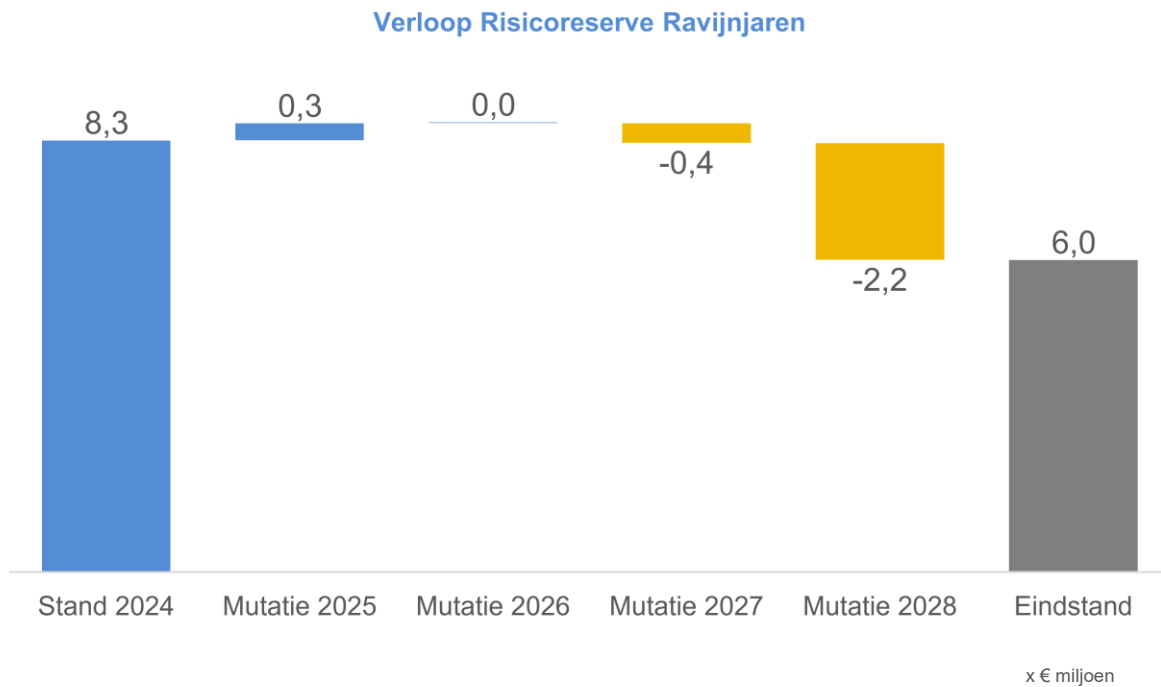
Begroting op hoofdlijnen

De financiële strategie voor de ravijnjaren is robuust

In 2023 heeft de gemeenteraad ervoor gekozen een Risicoreserve Ravijnjaren in te roepen. Deze is bedoeld om eventuele tekorten als gevolg van de ravijnjaren in de eerste jaren af te dekken.

We zien nu dat de vorig jaar ingezette lijn standhoudt. Het is een robuuste strategie waarmee de begrotingen tot en met 2027 structureel sluitend zijn en we de provinciale toets doorstaan.

Mochten bezuinigingen uiteindelijk toch noodzakelijk blijken dan hoeven deze maatregelen pas bij de Begroting 2028 genomen te worden. In dat jaar kan het tekort niet volledig worden afgedekt met de Risicoreserve Ravijnjaren. Aan de inzet van die reserve is namelijk een maximum per jaar gebonden. Hierdoor resteert in 2028 nog een tekort van € 467.000.



De reserve is vanaf 2028 nog fors van omvang, zes miljoen euro. Dit betekent dat ook vanaf 2029 de reserve nog enige jaren kan worden ingezet binnen de daarvoor geldende regels.

Begroting op hoofdlijnen

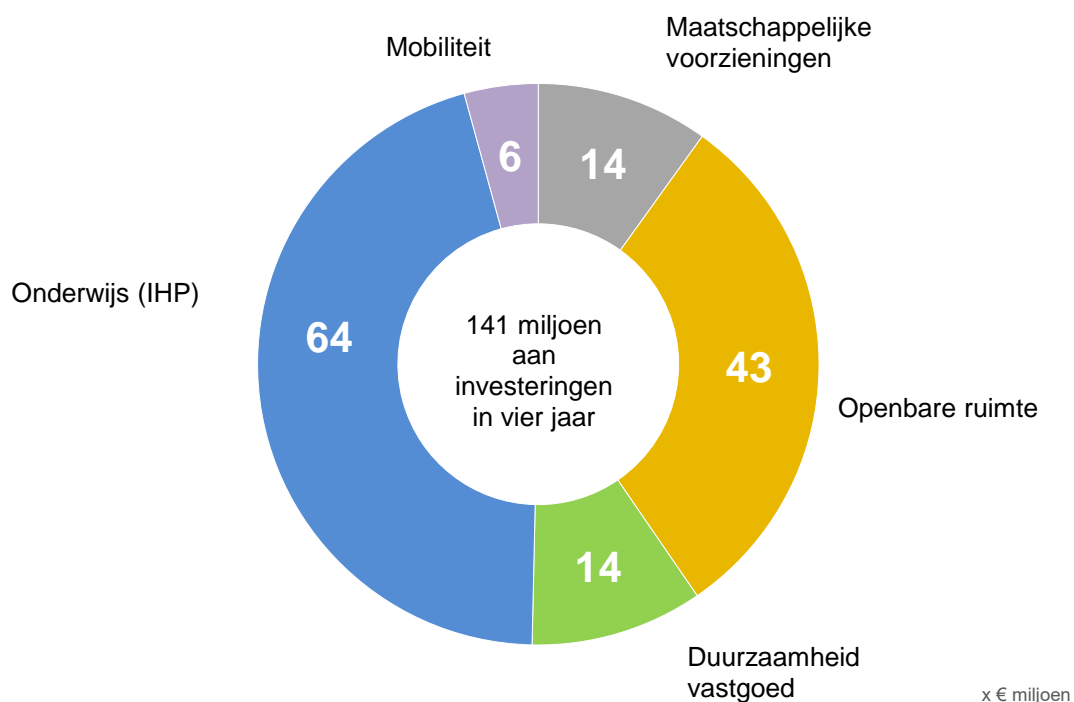
Er is een stevige investeringsagenda voor de komende jaren

De komende vier jaar staat voor in totaal 141 miljoen euro aan investeringen op het programma. Dit is zowel het op orde houden van de basis (denk aan wegen en riool), het verbeteren van het voorzieningenniveau als het vergroten van de bereikbaarheid.

Een deel van die investeringen stond al gepland. Nieuw of geactualiseerd in de Begroting 2025 zijn:

- Indexering op alle investeringen inclusief inhaalindexering;
- Integraal huisvestingsplan Onderwijs (IHP) uit gemeenteraad april 2024;
- Bermverhardingen;
- Vervangen civiele kunstwerken;
- Visvijver Dribbelei;
- Geactualiseerde kostenraming N272.

Al deze investeringen waren al aangekondigd in de Kadernota 2025



De aangenomen moties van de Kadernota 2025 zijn verwerkt in deze Begroting 2025

Zoals gebruikelijk in Gemert-Bakel is de Kadernota een-op-een overgenomen in de Begroting. Bij behandeling van de Kadernota zijn verschillende moties aangenomen. Al deze moties zijn verwerkt. Twee moties hebben een structureel gevolg. De motie hondenbelasting buitengebied zoals ingediend bij de Begroting 2024 geeft een structureel nadeel van € 38.000. De motie Nazareth geeft een structureel nadeel van € 24.450. Beiden komen ten laste van het saldo van de Begroting.

Gemeentelijke tarieven stijgen enkel met inflatie met uitzondering van riool

Voorgesteld wordt om de OZB enkel met inflatie te laten stijgen. Dat betekent een stijging van 2,2%. Hiermee houden we de lastenstijging voor onze burgers en bedrijven relatief beperkt zoals dat ook in 2023 en 2024 is gedaan.

Uitzondering op dit percentage zijn de heffingen en leges. Bij de tarieven van de leges wordt uitgegaan van volledige kostendeckking. Dat betekent 4,4% als index loonkosten voor 2025. Bij de rioolheffing staat in het watertakenplan een stijging van 5,2% opgenomen boven op de inflatie. Daarmee komt die heffing uit op 7,4% in 2025. Door lagere kosten kan de afvalstoffenheffing met 4,7% omlaag.

Begroting op hoofdlijnen

Een financieel gezonde gemeente blijft het uitgangspunt

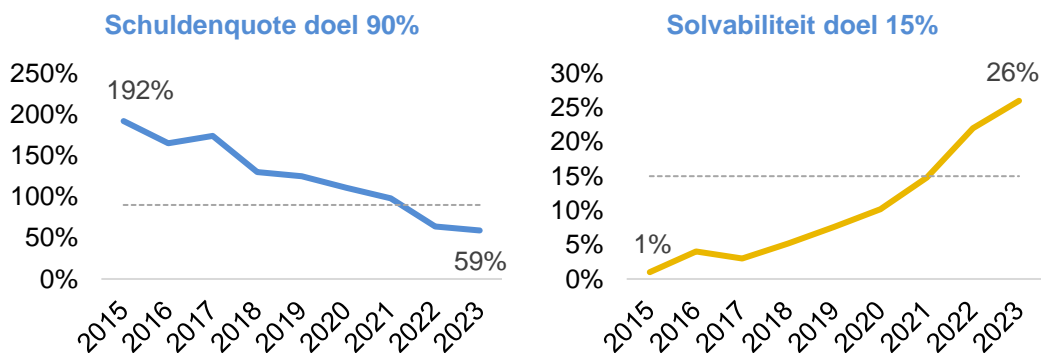
Gezonde financiën zijn nodig zodat we niet alleen de vraagstukken van nu aankunnen, maar ook die van de toekomst.

Gemeenten staan voor grote, integrale en complexe opgaven. Denk aan woningbouw, duurzaamheid, mobiliteit, bestaanszekerheid. Daarbij zijn er onzekerheden over de economie en financiën. Zie recent de financiële impact van Covid en de oorlog in Oekraïne maar ook de onzekerheid over de ravijnjaren. Er zijn veel extra taken met extra specifiek geld vanuit het Rijk. Arbeidscapaciteit staat structureel onder druk en er is vaak sprake van complexe wet- en regelgeving.

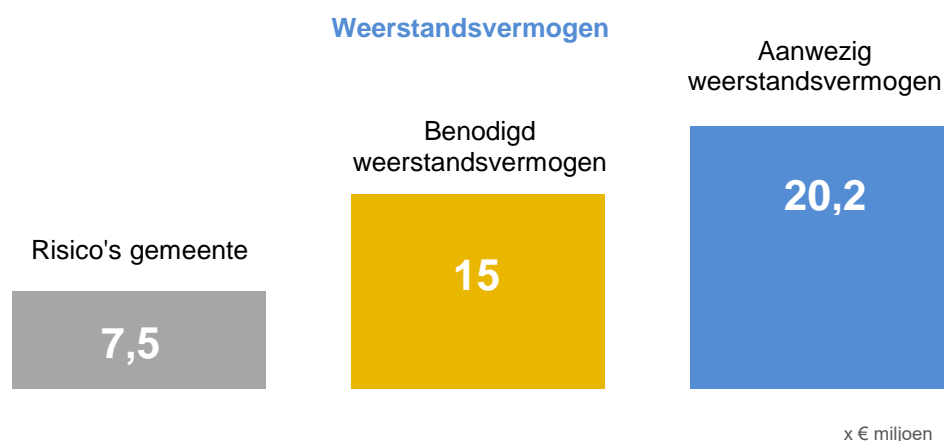
Dit vraagt om opgabegericht sturen en werken met uitvoerbaarheid en uitvoering centraal. Flexibiliteit in het inzetten van geld en middelen is nodig. Samenwerking met verbonden partijen wordt steeds belangrijker.

Gezonde financiën betekent een structureel sluitende begroting, een ruim voldoende buffer voor het opvangen van risico's, een behapbare schuld en een wendbare begroting.

In 2021 zijn financiële kaders gesteld om de financiën van de gemeente goed te houden en verder te versterken. Daarbij is afgesproken de solvabiliteit te laten stijgen naar 15% en de schuldenquote te laten dalen naar 90% in 2030.



Door de stevige investeringsagenda van 141 miljoen euro in de komende vier jaren lopen de ratio's wel terug. De doelen moeten bereikt worden in 2030.



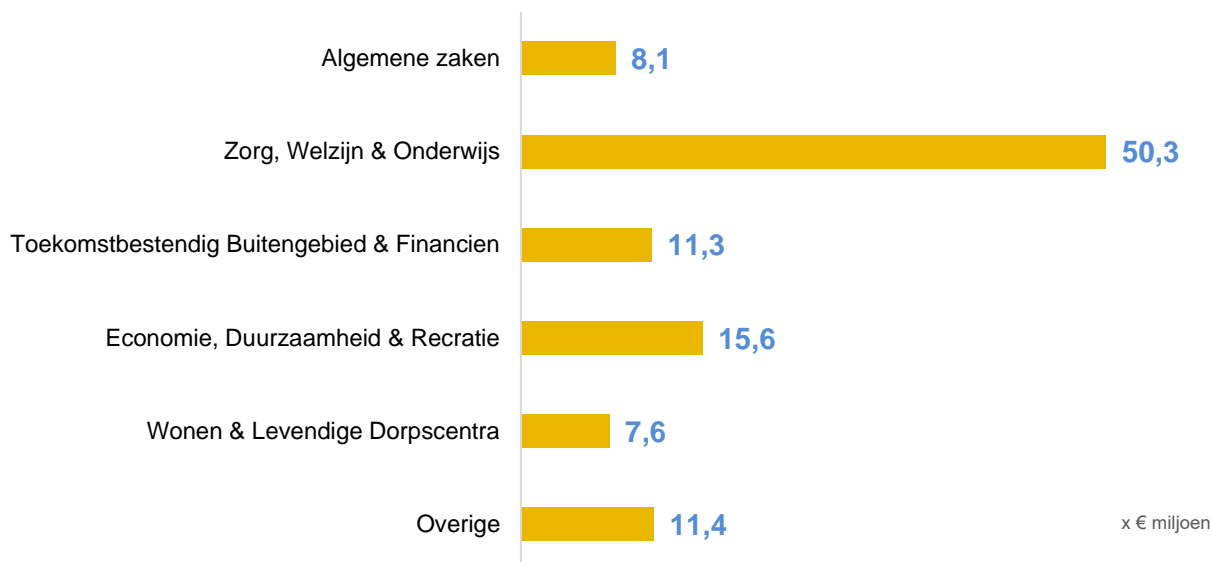
De gemeente kan tegen een stootje. Doel is om de risico's dubbel af te dekken. Dat betekent dat er vijftien miljoen euro aanwezig moet zijn. Er is ruim twintig miljoen euro aanwezig per september 2024.

Begroting op hoofdlijnen

De totale lasten in deze begroting bedragen afgerond 105 miljoen euro

In deze Begroting zijn lasten opgenomen voor een bedrag van afgerond 105 miljoen euro. Deze lasten zijn als volgt verdeeld over de portefeuilles. Overige is onder meer overhead en post Onvoorzien.

Lasten per portefeuille



Beperkte mutaties na de Kadernota 2025

Na de Kadernota 2025 zijn er aantal wijzigingen geweest. Die staan hieronder.

Samenvatting aanpassingen na Kadernota (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Structurele saldo Kadernota 2025	1.676V	60V	448N	2.932N

Moties

Moties hondenbelasting (38N) en Nazareth (24N)	62N	62N	62N	62N
--	-----	-----	-----	-----

Gemeentefonds

Uitkomsten meicirculaire 2024 tov Kadernota 2025	418V	9N	35N	47N
Uitkomsten septembercirculaire 2024	103N	173V	293V	394V
Stelpost Jeugd van 75% naar 100% in 2028	0	0	0	98V
Stelpost BCF van 50% naar 75% o.b.v. Jaarrekeningen	234V	234V	234V	234V

Raadsbesluiten

1 ^e financiële rapportage 2024	51N	50N	19N	19N
Aankoop Leije 3 voor gemeentewerf	71N	70N	70N	69N
Rente aankoop grond duoschool Doonheide	42N	42N	42N	42N

Begroting op hoofdlijnen

Overige aanpassingen				
Aanpassingen op basis van Jaarstukken 2023	13N	13N	13N	13N
Aanpassing energietarieven	250N	250N	250N	250N
VNG-contributie en bijdrage GGU	28N	28N	28N	28N
Pilot subsidiecoördinator	50N	0	0	0
Last bijdrage Knoop XL in één keer nemen	1.326N	0	0	73V
Realisatie snelfietspaden naar 2027	0	59V	59V	0
Structurele saldo Begroting 2025	331V	1V	382N	2.664N
Inzet Risicoreserve Ravijnjaren	0	0	382N	2.197N
Saldo Begroting na inzet Risicoreserve	331V	1V	0	467N

Slotwoord

Wij zijn een financiële gezonde gemeente. Dit blijkt onder andere uit de jaarlijkse publicaties van BDO en VNG. Hierdoor zijn we in staat de schaa sprong in de regio te realiseren en is er ruimte voor verdere ambities.

Zorgen zijn er ook. De korting van het gemeentefonds (ravijnjaren) vanaf 2026 van tweeënhal f miljard euro landelijk drukt zwaar op de begrotingen. Dat scheelt ons in Gemert-Bakel zo'n drieënhal f miljoen euro per jaar. Met de Risicoreserve Ravijnjaren dempen we de eerste jaren de gevolgen hiervan.

1. Leeswijzer

Voor u ligt de Begroting van de gemeente Gemert-Bakel met alle verwachte inkomsten en uitgaven voor het komende jaar. Dit is de derde Begroting die het college in deze raadsperiode aan de gemeenteraad voorlegt. De Begroting 2025 beschrijft wat de gemeenteraad in 2025 wil bereiken en wat daarvan de kosten zijn. De Begroting is een kaderstellend document voor het college.

Alle bedragen * € 1.000

Alle genoemde bedragen in deze Begroting dienen * € 1.000 gelezen te worden behalve waar anders vermeld. Daarbij betekent “N” nadeel en “V” voordeel.

Digitaal gebruik programmabegroting

U kunt in de Begroting eenvoudig digitaal schakelen tussen de Begroting en de verdiepende bijlage. De bijlage is vooral bedoeld als verdieping voor de gemeenteraad. Daarnaast is het een naslagwerk voor het college en heeft de provincie de informatie nodig voor hun financiële toezicht.



Meer informatie over het onderwerp in bijlage



Terug van bijlage naar Begroting



Naar een extern document of website

Vertrekpunt voor de Begroting 2025

Een zestal documenten vormen de basis voor de Begroting 2025:

- ▣ Het “⇒Besluit Begroting en Verantwoording” (BBV) met de wettelijke verslagleggingseisen;
- ▣ Het “⇒Gemeentelijk financieel toezichtkader 2022”. Hierin staan de eisen die provincies aan de gemeentelijke Begroting stellen vanuit hun toezichtstaak;
- ▣ De “⇒Kaders voor een gezonde en duurzame financiële positie van de gemeente” uit 2021. Doel hiervan is om de financiën van de gemeente op langere termijn gezond te houden;
- ▣ De “⇒ Financiële verordening” van 14 juli 2022 met daarin de afspraken tussen college en gemeenteraad over de financiële inrichting van de gemeente;
- ▣ Het coalitieakkoord 2022-2026 “⇒Samen Goed Doen” welke op 18 juli 2022 is gepresenteerd;
- ▣ De “⇒Kadernota 2025” van 27 juni 2024. Dit bevat de uitgangspunten voor de Begroting 2025.

Hoofdstuk 2: Beleidsbegroting

De Begroting 2025 is gebaseerd op het collegeprogramma. Dat is uitgewerkt in vier strategische programmalijnen. Deze programmalijnen zijn:

- Vitale kernen;
- Transitie buitengebied;
- Stevige sociale basis;
- Dienstverlening en organisatie.

Dat is vertaald naar de vijf portefeuilles en vormen daarmee de indeling voor deze collegeperiode:

1. Algemene Zaken;
2. Zorg, Welzijn & Onderwijs;
3. Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën;
4. Economie, Duurzaamheid & Recreatie;
5. Wonen & Levendige Dorpscentra.

Leeswijzer

Hoofdstuk 3: Paragrafen

Het ⇒ BBV stel acht paragrafen verplicht:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Wet open overheid (Woo);
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

Dit is in Gemert-Bakel aangevuld met de volgende eigen paragraaf:

- Investerings.

Paragrafen zijn een dwarsdoorsnede van de Begroting op belangrijke financiële onderwerpen. De informatie in deze paragrafen geeft een beeld van de financiële positie van de gemeente.

Hoofdstuk 4: Financieel overzicht

Dit hoofdstuk is de financiële vertaling van de Begroting 2025. Daarin zijn opgenomen:

- De uitgangspunten voor de Begroting 2025;
- De verwachte uitgaven en inkomsten in 2025;
- De verwerking van de Kadernota 2025 en verdere wijzigingen daarna;
- Het financieel overzicht van 2025;
- Het verloop van de reserves en voorzieningen door de jaren heen;
- De verwachte balansontwikkeling.

In bijlage 18 is een overzicht opgenomen hoe de financiële kaders uit 2021 in de Begroting worden toegepast.

Begroting 2025 en Meerjarenraming 2026-2028

In de gemeentewet staat dat het college van B&W de gemeenteraad zowel een Begroting voorlegt als een meerjarenraming. De Begroting voor het jaar 2025 en de meerjarenraming voor de jaren 2026-2028 worden in dit document uit eenvoud aangeduid als 'Begroting 2025'.

Voor het inzicht in de baten en lasten per portefeuille is een Detailbegroting bijgevoegd. De Detailbegroting kan worden gezien als de werkbegroting van het college van B&W. De Detailbegroting is slechts richtinggevend voor het college en daarbij niet in beton gegoten. Het college is gemachtigd te schuiven binnen een portefeuille behalve als dit grote beleidswijzigingen betreft.

Leeswijzer

Portefeuilleverdeling

De actuele portefeuilleverdeling binnen het college van B&W is als volgt.

Burgemeester Michiel van Veen

Algemene zaken

Coördinatie van het beleid;
Algemene en bestuurlijke zaken;
Openbare orde en veiligheid;
Integraal veiligheidsbeleid;
Coördinatie van handhaving;
Informatiebeleid (inclusief Wet open overheid);
Evenementen, kermissen en markten;
Gemeentearchief;
Vliegbasis De Peel;
Aanjager en bewaker van samenwerking college en raad;
Aanjager en bewaker majeure projecten (samen met verantwoordelijk portefeuillehouder);
Dienstverlening.

Wethouder Willeke van Zeeland

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

1e locoburgemeester;
Ontwikkeling buitengebied;
Landschapsbeheer en natuurontwikkeling;
Water;
Omgevingsvisie;
Financiën;
Inkoop en aanbesteding;
Vastgoed;
Bouwgrondexploitatie en grondzaken;
Bakelse Plassen.

Wethouder Wilmie Steeghs

Zorg, Welzijn & Onderwijs

2e locoburgemeester;
Jeugdzorg en Wmo;
Participatiewet;
Welzijn;
Schulddienstverlening en armoedebeleid;
Inburgering;
Subsidiebeleid en gebouwenbeheer;
Onderwijs en onderwijshuisvesting;
Volksgezondheid;
Cultuur;
Communicatie;
Personeel en organisatie.

Wethouder Martien Bankers

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

3e locoburgemeester;
Economische zaken (inclusief MRE);
Bedrijventerreinen;
Arbeidsmigranten;
Afval en milieustraat;
Energie, duurzaamheid en klimaat;
Toerisme en recreatie;
Golfbaan;
Sport en sportaccommodaties;
Dorpsraden en burgerparticipatie;
Retail (inclusief horeca- en terrassenbeleid);
Verkeersveiligheid en onderhoud wegen.

Wethouder Hanneke Coppens

Wonen & Levendige Dorpscentra

4e locoburgemeester;
Wonen;
Volkshuisvesting;
Monumenten;
Kasteel;
Wijkschouw (coördinerend);
Openbaar beheer;
Mobiliteit regionaal;
Speelgelegenheden;
Centrumontwikkelingen Bakel, Gemert, Milheeze en Handel.

2. Beleidsbegroting

§2.0 Programmalijnen

De Begroting 2025 is gebaseerd op het collegeprogramma. Dat is uitgewerkt in vier strategische programmalijnen. Deze programmalijnen zijn:

- ❗ Vitale kernen;
- ❗ Toekomstbestendig buitengebied;
- ❗ Stevige sociale basis;
- ❗ Dienstverlening en (communicatieve) organisatie.

Op de volgende pagina's staat uitgelegd waarom we programmalijnen gebruiken en een beschrijving per programmalijn.

Waarom programmalijnen?

Programmalijnen helpen ons om doelen te realiseren en veranderingen tot stand te brengen bij complexe opgaven. We zetten ze in om de doelen met de goede focus, energie, structuur en samenhang te benaderen. Vooral nu er grote opgaven op ons afkomen zoals het aanjagen van de woningbouw, de energietransitie, de veranderingen in het buitengebied, de Omgevingswet, het toekomstbestendig maken van de organisatie en het verstevigen van de sociale basis.

Ook in onze regio zien we deze opgaven terug: we zijn in deze raadsperiode gestart met een duurzame schaa sprong die we samen met de regio maken. De Brainportregio is de afgelopen jaren economisch enorm gegroeid. Het aantal banen en inwoners blijft ook in de komende jaren stijgen. Tegelijkertijd hebben we grote opgaven voor energie, klimaat en het landelijk gebied. Dit betekent dat er toenemende druk ontstaat op de woningmarkt, op mobiliteit maar ook op de leefbaarheid en leefkwaliteit. Het is belangrijk dat de schaa sprong die op ons afkomt ten goede komt aan de welvaart én het welzijn van alle inwoners van de regio, dus ook de inwoners van Gemert-Bakel. Deze brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. De opgaven zijn zodanig groot, dat samenwerking in de regio noodzakelijk is.

Om onze ambities te bereiken moeten we investeren in onze organisatie, in kennis, kwaliteit en capaciteit. Hiermee maken we onze organisatie toekomstbestendig en presenteren we ons als een aantrekkelijke werkgever.

Verband tussen de vier programmalijnen en de vijf portefeuilles

De vier strategische programmalijnen zijn als volgt verbonden aan de doelen in de portefeuilles.

Portefeuille	Doelen	Programmalijnen			
		Vitale kernen	Toekomstbestendig buitengebied	Stevige sociale basis	Dienstverlening en (communicatieve) organisatie
Algemene zaken	We zorgen dat de vijf aandachtsvelden uit het Veiligheidsplan wordt geborgd binnen de gemeente Gemert-Bakel	0	0	0	0
	We zorgen dat er inzicht is in de handhavingsinspanningen en dat deze transparant en eenduidig is	+	+	0	0
	Vliegbasis De Peel is geen belemmering voor een leefbare woonomgeving en toekomstbestendig buitengebied	++	++	+	0
	We behouden en vergroten het gebruik van het gemeentearchief	-	-	-	+
Zorg, Welzijn & Onderwijs	Betere kansgelijkheid	0	0	++	0
	Meer inzet op een gezond en actief leven	+	0	++	0
	Steviger netwerk	+	-	++	0
	Toekomstbestendiger onderwijs (huisvesting): Behouden en continueren doorgaande leerlijn	++	-	++	0
	In 2030 is een reductie van minimaal 55% CO2 uitstaat gerealiseerd t.o.v. 1990 voor de maatschappelijke gebouwen in eigendom van de gemeente	0	-	0	0
Toekomstbestendig buitengebied & Financiën	Een levendig, leefbaar en toekomstbestendig buitengebied	+	++	+	0
	Verbeteren biodiversiteit	+	++	+	0
	We zijn beter uitgerust om gevolgen klimaatverandering op te vangen	+	+	+	0
	Een financiële gezonde balans van de gemeente waarbij de solvabiliteit 15% en schuldenquote 90% bedraagt in 2030	-	-	-	0
Economie, Duurzaamheid & Recreatie	We gaan inwoners, bedrijven en instanties stimuleren tot duurzamer gedrag en handelen	+	++	+	0
	Beter economisch vestigingsklimaat en we blijven toerisme en recreatie stimuleren en versterken	++	++	+	0
	Maatregelen uitvoeren van grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan die genoteerd staan om uit te voeren in 2025	-	-	-	-
	We behouden in iedere kern eigen voorzieningen voor sport & bewegen	++	0	+	0
	Inwoners zijn beter gefaciliteerd en gestimuleerd om te bewegen en sporten	++	+	++	0
Wonen & Levendige dorpscentra	Betere bereikbaarheid	++	0	0	0
	Aantrekkelijke woonomgeving	++	+	+	0
	Aantrekkelijke centra	++	0	+	0

Legenda

Verband tussen doel en programmalijnen

++	Groot verband
+	Beperkt verband
0	Wel een verband, maar indirect
-	Niet van toepassing

Vitale kernen

↑ Waar gaat het om?

De gemeente Gemert-Bakel bestaat uit de zeven kerkdorpen. Dorpen met een sterke gemeenschapszin en betrokkenheid, maar met de uitdaging om de kerkdorpen (kernen) nu en in de toekomst vitaal te houden. Maar wat maakt onze kernen vitaal?

De Omgevingsvisie met de bijbehorende gebiedsgerichte uitwerking gaat richting geven aan de invulling van deze vraag. In het koersdocument en de bouwstenennotitie is opgenomen: "In de directe leefomgeving voldoende groen en (sport)voorzieningen, een woningmarkt die aan de woningvraag en woonbehoefte voldoet en een openbare ruimte die de sociale interactie tussen- en de gezondheid van haar inwoners in stand houdt of verbetert."

De Omgevingsvisie wordt met de input van de verschillende kernen gebiedsgericht uitgewerkt in 2024. Deze input is van belang voor het formuleren van concrete gebiedsdoelen binnen de programmalijn Vitale Kernen die vervolgens in een uitvoeringsagenda landen.

Daarnaast geeft het coalitieakkoord ook input voor de programmalijn Vitale kernen. In het coalitieakkoord zijn projecten en beleidskaders benoemd die een bijdrage leveren aan het vitaal houden van de kernen zodat een compleet programma ontstaat. Daarbij wordt een integrale aanpak nagestreefd welke nodig is om de hoeveelheid van diverse opgaven te bundelen. Bereikbaarheid is daarbij een opgave die programma breed speelt, voor vitale kernen heb je ook een goede bereikbaarheid nodig.

Door aan te haken bij programma's op het gebied van wonen, werken en bereikbaarheid van hogere overheden zoals provincie en Rijk én actief te handelen in het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Eindhoven en De Peel kunnen we meer eigen doelstellingen realiseren. Ook financieel kan dit voordelen opleveren onder andere door gebruik te maken van subsidies en investeringsagenda's.

Wat willen we bereiken?

Binnen het programma Vitale Kernen staan we de komende jaren vooral voor de opgave om de groei van bedrijven en het aantal inwoners (schaalsprong) op een goede manier te laten plaatsvinden in Gemert-Bakel. We willen groeien naar 35.000 inwoners waarbij we rekening houden met de demografische ontwikkelingen die de komende jaren voorspeld worden. Door slim in te spelen op de toekomstige behoeften en ontwikkelingen kan de groei van bedrijven en het aantal inwoners een bijdrage leveren aan het vitaal houden van onze kernen. Om de groei te verwezenlijken moeten we ervoor zorgen dat we onze inwoners en bedrijven een aantrekkelijke woonomgeving, aantrekkelijke centra en een goed economisch vestigingsklimaat bieden. En dat vanuit de eigen kracht en identiteit van onze zeven kernen. Een betere bereikbaarheid is daarbij een randvoorwaarde.

Toekomstbestendig buitengebied

↑ Waar gaat het om?

De gemeente Gemert-Bakel wordt gekenmerkt door een groot en divers buitengebied. Het belangrijkste element voor de vorming van het Gemert-Bakelse landschap in het buitengebied is de Peelrandbreuk. Het effect van de Peelrandbreuk op de bodem en waterhuishouding was bepalend voor de vorming van het Beekdallandschap, het Kampenlandschap met oude akkers, het Peelontginningslandschap en de Bos- en natuurgebieden in Gemert-Bakel. Het is de wens om het buitengebied levendig en leefbaar te houden. Daarbij is behoud van de identiteit passend bij de lokale gebiedskenmerken erg belangrijk. Het uitgangspunt is een passend buitengebied voor de huidige en toekomstige gebruikers.

Het coalitieakkoord geeft richting aan dit uitgangspunt. Gezamenlijk met de gebruikers van het buitengebied werken we eraan dat:

- Elke ontwikkeling een verbetering is voor de omgeving;
- De ontwikkeling van water en natuur wordt gestimuleerd.

De discussie over het buitengebied is erg dynamisch en kent vele opgaven. Voor deze opgaven zijn verschillende partijen verantwoordelijk. Vanuit gemeentelijk perspectief geeft de Omgevingsvisie met de bijbehorende gebiedsgerichte uitwerking richting aan de invulling van de begrippen 'levendig' en 'leefbaar'. In het koersdocument en bouwstenennotitie zijn een aantal pijlers benoemd voor het buitengebied die verder worden uitgewerkt. Belangrijke pijlers zijn:

- Transitie buitengebied;
- Ondernemersperspectief;
- Wonen;
- Natuur en landschap.

Het streven is een integrale aanpak om de hoeveelheid van diverse opgaven te bundelen. Bij de Provincie Noord-Brabant en het Rijk lopen programma's op het gebied van landbouw, stikstof, voedsel, bodem en water. Daarnaast werken we actief samen in samenwerkingsverbanden van Metropoolregio Eindhoven en de Peelgemeenten. Mogelijk kunnen de programma's of samenwerkingen financiële voordelen opleveren door onder andere gebruik te maken van subsidies en investeringsagenda's (zoals ook bij Vitale Kernen aangegeven).

Wat willen we bereiken?

We stellen een samenhangend toekomstperspectief op voor het landelijk gebied. Daarin blijft ruimte voor landbouw met een goed economisch perspectief voor ondernemers. Stoppende agrarische bedrijven krijgen voldoende transitiemogelijkheden om een leefbaar en vitaal buitengebied te behouden. De gebiedsgerichte uitwerking van de Omgevingsvisie is hierbij richtinggevend.

We stellen een programma Toekomstbestendig buitengebied op. Dit streeft de integrale aanpak na die nodig is om de hoeveelheid van diverse opgaven te bundelen. Daarin wordt invulling gegeven aan concrete stappen die een bijdrage leveren aan onze ambities.

Stevige sociale basis

↑ Waar gaat het om?

De wereld, ons land en ook onze regio zijn voortdurend in beweging. De Brainportregio, waar gemeente Gemert-Bakel onderdeel van uitmaakt, is de afgelopen jaren economisch enorm gegroeid. De groei van bedrijvigheid, banen en welvaart betekent een groeiende behoefte aan mensen, materialen, ruimte voor wonen en werken, leefbaarheid, slimmere bereikbaarheid en een passende sociaal-maatschappelijke infrastructuur. Daarnaast zien we dat door vergrijzing en ontgroening onze voorzieningen onder druk komen te staan en er een krappe arbeidsmarkt dreigt.

Ook neemt de druk op de ruimte in Nederland toe. We willen voldoende duurzame en betaalbare woningen, nieuwe bedrijfslocaties, klimaatbestendige landschappen, meer biodiversiteit en natuurherstel, de omslag naar kringlooplandbouw, overstappen op schone energievoorzieningen en behoud van ons cultureel erfgoed en onze identiteit.

Er doen zich dus grote maatschappelijke ontwikkelingen voor. Waaronder vergrijzing en langer zelfstandig thuis wonen, het toenemend belang van het sociale en informele netwerk, een bredere kijk op gezondheid, een toename van armoede, de wens om een inclusieve samenleving, aandacht voor brede welvaart en de schaa sprong. Ontwikkelingen die met elkaar samenhangen en met grote gevolgen voor de samenleving en onze gemeente.

Onze inwoners en hun leefomgeving zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De eigen kracht, het sociale netwerk van onze inwoners en een gemeenschap die voor elkaar zorgt, staan centraal. Om een stevige sociale basis te kunnen borgen in onze gemeente, trekken we met de inwoners van de dorpen en de gebruikers van voorzieningen op, om samen zaken mogelijk te blijven maken.

Wat willen we bereiken?

De ontwikkelingen in het sociaal domein zijn complex en dynamisch. We willen allemaal dat inwoners zoveel mogelijk zelf de regie houden over hun leven en directe omgeving. Samen zorgen we ervoor dat de inwoners die (tijdelijk) hulp nodig hebben deze ook krijgen. We gaan en staan voor een samenleving waarin inwoners echt iets voor elkaar en anderen kunnen betekenen. Een dorp waarin mensen voor elkaar klaar staan, is veerkrachtiger dan een dorp waarin dat minder het geval is. Het streven is dat inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en overheid verbonden met elkaar zijn. Een goede saamhorigheid zorgt ervoor dat onze inwoners langer, naar tevredenheid en met minder ondersteuning (zelfstandig) kunnen blijven wonen, werken én deelnemen aan de samenleving.

Binnen de gemeente Gemert-Bakel werken we dicht bij de inwoner, samen met onze partners. De inwoner staat centraal, we werken vraaggericht. En gaan daarbij op zoek naar de zogenaamde 'vraag achter de vraag' die de daadwerkelijke behoefte aan zelfregie en mogelijkheden van zelfredzaamheid van de inwoner aangeven. Daarbij werken we dorps- en wijkgericht. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat de uitvoering veel effectiever is als de vraag van inwoners om ondersteuning dichtbij de inwoner en kleinschalig wordt opgepakt. Daarnaast is dan veel minder ambtelijke en bestuurlijke bemoeienis nodig.

De uitdagingen waar we voor staan in de toekomst vragen om een meer preventieve benadering. We zetten meer in op een gezond en actief leven. Beter voorkomen, dan genezen. Denk hierbij aan het bevorderen van een gezonde leefstijl, het verminderen van de ziektelast en het bijdragen aan de mogelijkheid tot veilig en kansrijk opgroeien waarbij op termijn de vraag naar zorg vermindert. Maar ook het voorkomen van het ontstaan van schulden, vroegsignalering van betalingsachterstanden, aanpak van verminderde basisvaardigheden, tegengaan van eenzaamheid, investeren in voorliggende voorzieningen, normaliseren en het stimuleren van bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte hoort hier bij.

We werken aan het vergroten van kansengelijkheid, waarbij we niet alleen aandacht hebben voor de bestrijding van armoede, een kansrijke start voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen maar ook voor een inclusievere samenleving. Bij een inclusieve samenleving gaat het niet alleen om bijvoorbeeld aanpassingen van gebouwen en openbare ruimte om deze rolstoeltoegankelijk te maken,

maar ook over het toegankelijk maken van informatie voor laaggeletterden, mee laten doen (praten) van mensen met een (fysieke of verstandelijke) beperking, houden van bijeenkomsten en aandacht voor LHBTIQ+.

Daarnaast blijven we inzetten op een steviger netwerk. Hierbij gaat het over een stevig netwerk van de inwoner, rondom de inwoner en van de professionals, en een stevig netwerk van voorzieningen. In andere woorden: het dorps- en wijkgericht werken ontwikkelen we verder door. Waarbij kleinschalig en dichtbij belangrijk zijn en de inwoner centraal staat. Verder is het van belang dat oplossingen van onderop komen en dat we daarin samenwerken. Goed luisteren naar wat wordt gevraagd en wat nodig is en daarmee invulling geven aan zowel burger- als overheidsparticipatie.

Dienstverlening en (communicatieve) organisatie

↑ Waar gaat het om?

We willen een gemeente zijn die een goede en passende dienstverlening levert naar onze inwoners en ondernemers. De verwachtingen ten aanzien van onze dienstverlening zijn hoog. Ontwikkelingen als toenemende digitalisering en veranderde wetgeving volgen elkaar in een snel tempo op. Zoals in het coalitieakkoord opgenomen blijven wij ook inzetten op een verdere digitalisering. Gelijktijdig zijn wij laagdrempelig en blijven wij toegankelijk voor alle inwoners. Dienstverlening raakt alle onderdelen binnen de organisatie en hiermee ook vrijwel alle medewerkers. Als organisatie zijn wij wendbaar om op deze vraag in te spelen.

Bovendien willen we als gemeente onze ambities en maatschappelijke opgaven kunnen waarmaken. Dit vraagt om een robuuste en communicatief sterke ambtelijke organisatie. In 2023 is daarom ingezet op het versterken/uitbreiden van de ambtelijke capaciteit en gestart met het ontwikkelplan van onze organisatieontwikkeling en de bijbehorende arbeidsmarktstrategie. Dit ontwikkelplan heeft een doorlooptijd van twee jaar en we zetten volop in op de implementatie hiervan. Er wordt onder andere ingezet op het Binden en Boeien van de huidige medewerkers, maar ook het aantrekken van kwalitatief goede nieuwe medewerkers voor de organisatie. Gelijktijdig werken wij ook aan een sterkere positionering van onze organisatie op de arbeidsmarkt en versterken wij waar noodzakelijk de structuren binnen onze afdelingen om optimaal in te spelen op deze uitdagingen.

Met het uitgewerkte ontwikkelplan en de arbeidsmarktstrategie wordt beoogd de ambtelijke organisatie toekomstbestendig te maken zodat de gemeentelijke dienstverlening, bedrijfsvoering én de bestuurlijke ambities in de komende jaren adequaat kunnen worden uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?

Wij denken van buiten naar binnen en spelen met onze dienstverlening optimaal in op de wensen van onze inwoners en ondernemers. Dat vraagt van de medewerkers van de gemeente een servicegerichte houding. We willen een warm welkom voor onze inwoners met behoud van menselijk contact. Specifiek is er aandacht voor het versterken van de communicatieve vaardigheden van onze medewerkers om onze inwoners en ondernemers op een toegankelijke en passende wijze te benaderen en waar mogelijk te betrekken bij belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen. Dit laatste doen we door een traject waarbij participatie centraal staat.

Dienstverleningsconcept

Een (hernieuwde) richtinggevende visie volgt voor de manier hoe wij als organisatie omgaan met onze dienstverlening. Uiteraard sluit dit aan op de verwachtingen van onze inwoners en ondernemers. De vertaling van dit concept naar de medewerker/praktijk neemt een belangrijke plaats in. Onze servicegerichte dienstverlening en de uitgangspunten van het dienstverleningsconcept worden actief door de medewerkers uitgedragen. In het dienstverleningsconcept is er specifiek aandacht voor onze servicenormen.

Actuele onderwerpen op de gemeentelijke website maken we beter vindbaar en werken hierbij aan de toegankelijkheid voor alle doelgroepen. Onze nieuwe publieksruimte in het gemeentehuis past bij de visie op onze dienstverlening en ons dienstverleningsconcept. Verder blijven we inzetten op het verbeteren van onze gemeentelijke communicatie. Dit betekent meer proactief en in begrijpelijke taal. We leiden onze medewerkers op om invulling te kunnen geven aan een goede communicatie.

In het streven naar integrale dienstverlening passend bij de inwoners en ondernemers van Gemert-Bakel, is de dienstverlening zo ingericht, dat zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de diversiteit van de inwoners en ondernemers en de diversiteit van de vragen: omnichannel strategie. Dat wil zeggen: rekening houdend met situatie, mogelijkheden en voorkeuren, via verschillende kanalen, waarbij er keuzevrijheid is voor onze inwoners.

Uitgangspunt is dat wij binnen onze dienstverlening blijven inzetten op een verdere digitalisering. Tegelijkertijd moeten alle inwoners en ondernemers optimaal toegang blijven houden tot de gemeentelijke dienstverlening. Daarom houdt de gemeente (met de online en fysieke dienstverlening) altijd rekening met mensen die digitaal niet vaardig zijn.

Participatie

We zetten in op het verder versterken van (burger)participatie binnen onze gemeente. Het handelingskader participatie is vastgesteld. In dit handelingskader staat onder andere omschreven hoe wij als gemeente omgaan met participatie en welke rollen, taken en verantwoordelijk hierin zijn te onderscheiden. We zetten dit jaar in op het verder bestendigen van onze koers in lijn met dit handelingskader en dragen zorg voor de implementatie hiervan. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de opleiding voor onze participatiecoaches wordt afgerond, we aandacht hebben voor communicatie zodat er een duidelijke ingang ontstaat voor initiatieven vanuit onze inwoners en we blijven leren en door ontwikkelen van eerder doorlopen participatietrajecten en toekomstige initiatieven.

1

Algemene Zaken

Algemene Zaken

§2.1 Portefeuille Algemene Zaken

Taken Algemene Zaken

- Coördinatie van het beleid;
- Algemene en bestuurlijke zaken;
- Openbare orde en veiligheid;
- Integraal veiligheidsbeleid;
- Coördinatie van handhaving;
- Informatiebeleid (inclusief Wet open overheid);
- Evenementen, kermissen en markten;
- Gemeentearchief;
- Vliegbasis De Peel;
- Aanjager en bewaker van samenwerking college en raad;
- Aanjager en bewaker majeure projecten (samen met verantwoordelijk portefeuillehouder);
- Dienstverlening.

Verbonden partijen Algemene Zaken

- Brabant Water NV;
- Dimpact;
- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO).

Middelen Algemene Zaken

	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Algemene Zaken					
Lasten	8.788	8.759	8.691	8.589	8.565
Baten	959	908	904	904	895
Saldo	-7.829	-7.851	-7.787	-7.685	-7.670

Doelen portefeuille Algemene Zaken

De portefeuille kent vier doelen.

Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2025 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn.

Doelen	1: We zorgen dat de vijf aandachtsvelden uit het Veiligheidsplan worden geborgd en uitgevoerd binnen de gemeente Gemert-Bakel
	2: We zorgen dat er inzicht is in de handavingsinspanningen en dat deze transparant en eenduidig is
	3: Vliegbasis de Peel is geen belemmering voor een leefbare woonomgeving en toekomstbestendig buitengebied
	4: We behouden en vergroten het gebruik van het gemeentearchief

Algemene Zaken

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

We zorgen dat de vijf aandachtsvelden uit het Veiligheidsplan worden geborgd binnen de gemeente Gemert-Bakel

De vijf aandachtsvelden bij dit doel zijn Leefbaarheid, Zorg & Veiligheid, Digitale veiligheid, Ondernijnde criminaliteit en Crisisbeheersing & Rampenbestrijding

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Het huidige aantal brandweerkazernes houden we in stand in de gemeente Gemert-Bakel	3	3	3	3	3
i De First Responder blijft actief in onze gemeente	1	1	1	1	1

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Aantal meldingen incidenten – Veilig Publieke Taak	2	4	6	7	5

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Veiligheidsplan 2023-2026 Peelland;
- ⇒ Veiligheidsplan 2023-2026 Gemert-Bakel;
- Uitvoeringsplan 2023-2026 Peelland;
- Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2023-2024 Gemert-Bakel.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2024 wordt het uitvoeringsprogramma Veiligheid 2025-2026 Gemert-Bakel vastgesteld.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- We voeren overleg met partners zoals politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en Zorg en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost over de invulling van de thema's;
- We organiseren in samenwerking met onze ketenpartners bewustwordingsacties voor inwoners en medewerkers op gebied van crisisbeheersing & rampenbestrijding, digitale veiligheid en ondernijnde criminaliteit;
- We handhaven de faciliteiten (zoals brandweerkazernes en de First Responder) op ons grondgebied.

Algemene Zaken

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop de bestaande middelen.

Algemene Zaken

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 2

We zorgen dat er inzicht in de handhavingsinspanningen en dat deze transparant en eenduidig is

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Er zijn minimaal drie blauwe boa's (domein I) zichtbaar in de kernen en wijken	3	4	4	4	4
i Er zijn minimaal twee groene boa's (domein II) zichtbaar in het buitengebied	2	2	2	2	2
i We zorgen voor een afvaardiging vanuit Gemert-Bakel in het Peelland Interventie Team	1	1	1	1	1

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Controle Toezicht Bouw/Ruimtelijke Ordening	-	-	494	654	-
i Aantal PIT acties in Gemert-Bakel	4	8	6	8	-

Algemene Zaken

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- Handhavingsbeleidsplan 2024-2027;
- Omgevingswet;
- Handhavingsuitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht, handhaving 2024.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Handhavingsuitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht, handhaving 2025.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- We bouwen de samenwerking tussen politie en boa's uit. Bijvoorbeeld gaan werken in koppels (voor zover de bevoegdheden dit toelaten) en het tweewekelijks afstemmingsoverleg;
- We zetten de boa's waar nodig zoveel mogelijk in;
- We zetten de gemeentelijke toezichthouders in tijdens de PIT-acties;
- We bestendigen samenwerking tussen toezichthouders handhaving en de toezichthouders ruimtelijk traject;
- We hebben het uitvoeringsprogramma uitgevoerd waarin de zaken die de hoogste risico's hebben en de meeste overlast geven, prioriteit krijgen;

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget.

Algemene Zaken

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 3

Vliegbasis de Peel is geen belemmering voor een leefbare woonomgeving en toekomstbestendig buitengebied

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i De mogelijke effecten van de Vliegbasis blijven binnen de wettelijk geaccepteerde normen voor gezondheid en milieu	Dit wordt bepaald in de milieueffectrapportage (m.e.r.) die volgt op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)				

Wat weten we nog meer

Geen verdere kengetallen voor dit doel

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

Er is geen vastgesteld gemeentelijk beleid naast de bestaande wettelijke kaders.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Omgevingsvisie. De leefbaarheid van de woonomgeving en toekomstbestendigheid van het buitengebied worden meegenomen in de op te stellen Omgevingsvisie.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- De gemeente Gemert-Bakel is één van de twee regiegemeenten en vertegenwoordigt zowel de lokale als regionale belangen van de omliggende gemeenten;
- De deelname in de regionale overlegstructuur is geborgd, zodat effectief wordt samengewerkt binnen de regio en de lasten zoveel mogelijk worden verdeeld.

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget.

Algemene Zaken

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 4

We behouden en vergroten het gebruik van het gemeentearchief

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Openingstijden studiezaal voldoen aan de norm (20 uur) en sluiten aan bij wensen van de klant					
Zonder afspraak	19,5 uur	19,5 uur	19,5 uur	19,5 uur	19,5 uur
Op afspraak ook buiten kantoor tijden	5 dagen	5 dagen	5 dagen	5 dagen	5 dagen
i Digitaal raadpleegbare archiefbronnen	5.750	6.200	6.600	7.000	7.500

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Openingstijden studiezaal Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) als benchmark					
Zonder afspraak	0 uur	0 uur	0 uur	0 uur	-
Op afspraak	13 uur	13 uur	13 uur	13 uur	-
i Verslag kritische prestatie indicatoren informatieketen	Voldoet	Voldoet	Voldoet	-	-
i Benchmark archiefdiensten	-	-	-	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

Missie, visie en doelstellingen archief als onderdeel van het informatiebeleid.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Bij inwerkingtreding van de herziene Archiefwet wordt het beleid geactualiseerd, mogelijk in 2025.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- Wij brengen in 2025 een verslag uit over het archiefbeheer en -zorg in relatie tot de kritische prestatie indicatoren voor de archiefketen over 2024;
- Wij maken het benutten van archieven eenvoudiger door het verbeteren van de digitale toegankelijkheid;
- Wij digitaliseren veel geraadpleegde bronnen om deze digitaal raadpleegbaar te maken;
- Wij maken in 2024 een plan van aanpak om de bijdrage die het gemeentearchief kan bieden op het gebied van recreatie en toerisme in 2025 vorm te geven.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget.

2

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Zorg, Welzijn & Onderwijs

§2.2 Portefeuille Zorg, Welzijn & Onderwijs

Taken Zorg, Welzijn & Onderwijs

- Jeugdzorg en Wmo;
- Participatiewet;
- Welzijn;
- Schulddienstverlening en armoedebeleid;
- Inburgering;
- Subsidiebeleid en gebouwenbeheer;
- Onderwijs en onderwijshuisvesting;
- Volksgezondheid;
- Cultuur;
- Communicatie;
- Personeel en organisatie.

Verbonden partijen Zorg, Welzijn & Onderwijs

- Samenwerking met Laarbeek;
- Senzer;
- GR Peelgemeenten;
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD);
- VvE MFA De Sprank.

Middelen Zorg, Welzijn & Onderwijs

	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Zorg, Welzijn & Onderwijs					
Lasten	51.668	50.905	50.101	50.074	52.616
Baten	12.307	10.456	9.958	9.458	9.320
Saldo	-39.361	-40.449	-40.143	-40.616	-43.296

Doelen portefeuille Zorg, Welzijn & Onderwijs

De portefeuille kent vijf doelen.

Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2025 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn.

Doelen	1: Betere kansengelijkheid
	2: Meer inzet op een gezond en actief leven
	3: Steviger netwerk
	4: Toekomstbestendiger onderwijs (huisvesting): Behouden en continueren doorgaande leerlijn
	5: In 2030 is een reductie van minimaal 55% CO2 uitstoot gerealiseerd t.o.v. 1990 voor de maatschappelijke gebouwen in eigendom van de gemeente

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

Betere kansengelijkheid

Dit doel is gericht op de bestrijding van armoede en een inclusievere samenleving. Het bevorderen van bestaanszekerheid en gelijke kansen staan daarbij centraal.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Een groter aandeel van de huishoudens met een inkomen onder de 120% bijstandsnorm maakt gebruik van de regeling Maatschappelijke Participatie	37,1% (2022)	+5%	+3%	+3%	+3%
i Een groter aandeel van de huishoudens met een inkomen onder de 120% die langdurig in de bijstand zitten maakt gebruik van de Individuele Inkomensvoetstuk	21,1% (2022)	+5%	+5%	+5%	+5%
i Gemiddeld aantal bezoeken TaalCafé per maand neemt toe	65	+5%	+5%	+5%	+5%
i Meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gaan aan het werk door sociale inkoop (SROI) bij overheidsopdrachten	nog uit te voeren				

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Uitgaven per inwoner aan bijzondere bijstand in Gemert-Bakel	€ 15,79	€ 15,71	€ 14,43*	€ 17,57*	-
i Uitgaven per inwoner aan bijzondere bijstand GR Peeltgemeenten	€ 12,68	€ 14,04	€ 14,15*	€ 15,10*	-
i Aantal inwoners in schuldhulpverlening	-	56	89	90	106
i Aantal ondernemers in schuldhulpverlening	-	3	17	20	-
i Kinderen bereikt door Stichting Leergeld	380	401	433	470	-

*Dit is exclusief uitgaven van de energietoeslag 2022

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇨ Beleidskader Sociaal Domein 2024-2028;
- ⇨ Regionaal beleidsplan integrale Schuldhulpverlening 2024-2027.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Er wordt geen nieuw beleid aangeboden in 2025

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- In 2025 begint het Taalhuis aan de uitvoering van het meerjarenplan Basisvaardigheden 2025-2029. De resultaten hiervan worden per kwartaal geëvalueerd;
- In 2025 worden 545 kinderen uit huishoudens die leven in bestaansonzekerheid, geholpen door Stichting Leergeld waardoor deze kinderen desondanks volwaardig mee kunnen doen. Jaarlijks presenteert Leergeld haar sociaal en financieel jaarverslag;
- In 2025 zetten we meer in op preventie van problematische schulden door vroegsignalering en budgetcoaching. Via halfjaarlijkse rapportage rapporteert Lumens over deze inzet;
- We starten met een communicatiecampagne om jongeren uit Gemert-Bakel die vanaf 1 januari 2025 18 jaar worden meer geldbewust en zelfstandig te maken en zo hun (financiële) zelfredzaamheid te vergroten en schulden in de toekomst te voorkomen.

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
Stichting Leergeld	62N	62N	62N	62N	134N
Schuldhulp ondernemers	41N	41N	41N	41N	47N
Verminderde basisvaardigheid (laaggeletterdheid)	116N	116N	116N	116N	0

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 2

Meer inzet op een gezond en actief leven

Om ervoor te zorgen dat inwoners gezond kunnen leven, is het nodig om meer in te zetten op preventie, het bevorderen van bewegen en het creëren van een omgeving waarbij het maken van een gezondere keuze makkelijker is.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i GALA indicatoren (Gezond en Actief Leven Akkoord)	Deze worden nader door het Rijk bepaald in het GALA				
i Overgewicht jongeren (groep 7) neemt af	10%	8%	7%	7%	7%
i Het aantal kinderen dat voldoet aan de beweegrichtlijn neemt toe	48%	56%	60%	60%	60%
Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i % inwoners dat vindt dat de buurt aantrekkelijk is om te bewegen	85%	85%	85%	85%	85%

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Het integraal plan Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA);
- ⇒ Sportakkoord II.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- In het vierde kwartaal 2024 bieden wij een nieuw cultuurbeleid aan de gemeenteraad, wat onderdeel wordt van het beleidskader Sociaal Domein;
- In 2025 gaan we verder met het ontwikkelen van de vijf ketenaanpakken (kansrijke start, valpreventie, welzijn op recept, kind naar gezond gewicht en gecombineerde leefstijlinterventies) van het regionale Integrale ZorgAkkoord (IZA).

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- In het eerste kwartaal 2025 monitoren we de uitvoering van het integraal plan GALA;
- Begin 2023 is een pilot Sociaal loket gestart. Een lokaal inlooppunt waar alle inwoners van Gemert-Bakel snel, laagdrempelig en zonder indicatie terecht kunnen en geholpen worden. Ondersteuning vanuit het inlooppunt heeft een preventieve insteek en draagt eraan bij dat zwaardere zorg op langere termijn wordt voorkomen. In het derde kwartaal 2024 evalueren we de pilot van het Sociaal loket. Afhankelijk van deze evaluatie wordt het

Zorg, Welzijn & Onderwijs

- Sociaal loket structureel voortgezet;
- Er bestaan en ontstaan lokale initiatieven voor dagbesteding als algemene voorziening om eenzaamheid te voorkomen, een zinvolle dagbesteding te bieden en mantelzorgers te ontlasten. Waar mogelijk worden daarmee ook duurdere indicaties uitgesteld of voorkomen. Deze initiatieven vragen ondersteuning vanuit de gemeente. Gezamenlijk verkennen we de mogelijkheden om hier eenzelfde lijn in te kunnen trekken en rollen en verantwoordelijkheden helder te krijgen;
- De uitvoering van het nieuwe cultuurbeleid wordt in 2025 opgepakt.

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget.

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 3

Steviger netwerk

Dit doel gaat over een steviger netwerk van de inwoner, rondom de inwoner en van de professionals, en een steviger netwerk van voorzieningen. In andere woorden: het dorps- en wijkgericht werken ontwikkelen we verder door. Waarbij kleinschalig en dichtbij belangrijk zijn en de inwoner centraal staat.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Netwerkthermometer: onderzoeken of we deze kunnen gebruiken als meetinstrument	Op basis van deze netwerkwerkthermometer worden de streefwaarden nader bepaald				
i % inwoners 18-64 jaar dat vrijwilligerswerk doet	33%	37%	38%	40%	40%
i % inwoners 65+ dat vrijwilligerswerk doet	37%	39%	40%	40%	40%
i Betrokkenheid bij de buurt neemt toe (18-64 jarigen)	65%	66%	66%	66%	66%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Vergrijzing inwoners 65+	6.082/ 19,8%	6.290/ 20,4%	6.445/ 20,8%	6.663/ 21,2%	6759/ 21,7%
i Aantal mantelzorgers 18-64	18%	18%	18%	18%	18%
i Aantal mantelzorgers 65+	17%	17%	17%	17%	17%
i Kosten Gemert-Bakel Wmo	€5.066.000	€5.283.000	€5.398.000	€6.200.000	-
i Kosten Gemert-Bakel Jeugd	€5.591.000	€6.167.000	€5.612.000	€6.246.000	-
i % inwoners 18-64 jaar dat aangeeft regelmatig (minimaal 2x per maand) contact te hebben met burens	77%	77%	77%	77%	-

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Beleidskader Sociaal Domein 2024-2028;
- ⇒ Regionaal beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2024-2027

Nieuw of geactualiseerd beleid

In het vierde kwartaal 2024 bieden wij een nieuw vrijwilligersbeleid aan de gemeenteraad, wat onderdeel wordt van het beleidskader Sociaal Domein;

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- Het Programma Stevige sociale basis wordt uitgevoerd en de inspanningen uit het programma worden in 2025 volgens de programmaplanning opgepakt;
- Communicatie: Het is belangrijk om de informatie over en de toegang tot de vele producten en diensten te blijven uitdragen en het bereik te vergroten. Per kwartaal wordt hier naar behoefte op ingezet;
- De uitvoering van het nieuwe vrijwilligersbeleid wordt in 2025 opgepakt.

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget

	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
Sociaal loket	100N	100N	100N	100N	0

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 4

Toekomstbestendiger onderwijs (huisvesting): Behouden en continueren doorgaande leerlijn

Dit doel is gericht op het realiseren van voldoende kwalitatief goede onderwijshuisvesting en zorgen voor een spreiding van de onderwijshuisvesting, inclusief het bewegingsonderwijs, over de gemeente.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Realisatie van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)					
aantal geplande projecten	5	5	5	5	5
aantal lopende projecten	2	3	4	3	2
aantal afgeronde projecten	0	1	2	3	5

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Voortijdige schoolverlaters	1,3%	1,6%	-	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇨ Verordening Voorziening huisvesting Onderwijs 2015;
- ⇨ Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Gemert-Bakel 2024 - 2040 (IHP).

Nieuw of geactualiseerd beleid

- In 2025 bieden we de gemeenteraad een geactualiseerde Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs aan;
- In 2025 stellen we in overleg met de schoolbesturen een nieuw verhuurbeleid onderwijshuisvesting op en leggen dit voor aan B&W.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- In 2025 heeft PlatOO de uitbreiding van 80 m² bij OBS De Kleine Kapitein gerealiseerd;
- In 2025 heeft PlatOO middelen ontvangen voor de eerste inrichting en het Onderwijs-Leer-Pakket (OLP);
- In 2025 is het definitieve go-moment door de gemeenteraad genomen en is er gestart met het ontwerp van het Macropediuscollege;
- In Q4 2024 wordt de definitieve votering voor de nieuwbouw van KC De Berglaren voorgelegd aan de Raad. In 2025 wordt tijdelijke huisvesting geregeld en wordt gestart met de bouw van de nieuwe school;
- In 2025 starten we met de ontwikkeling van de nieuwbouw van de basisschool in Doonheide.

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
IHP op basis van Ruimte-OK norm	0	2.102V	1.677V	953N	0

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 5

In 2030 is een reductie van minimaal 55% CO₂ uitstoot gerealiseerd t.o.v. 1990 voor de maatschappelijke gebouwen in eigendom van de gemeente

Voor dit doel is in 2023 een routekaart vastgesteld door de gemeenteraad

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i CO ₂ reductie t.o.v. nulmeting 1990	1.492 ton 0%	832 ton -44,2%	759 ton -49,1%	699 ton -53,2%	626 ton -58,0%

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Beleidsplan Gebouwen 2017;
- ⇒ Beheerplan Gebouwen 2022;
- ⇒ Routekaart Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2025 wordt het nieuwe Beheerplan Gebouwen voorgelegd.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025

- In 2025 wordt geïnvesteerd op duurzaamheid door:
 - Renovatie installatie MFA De Dompelaar;
 - Start verduurzaming Gemeentehuis (meerjarenplan);
 - Grootschalige renovatie D'n Eik.

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget.

3

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

§2.3 Portefeuille Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Taken Toekomstbestendig Buitengebied en Financiën

- Ontwikkeling buitengebied;
- Landschapsbeheer en natuurontwikkeling;
- Water;
- Omgevingsvisie;
- Financiën;
- Vastgoed;
- Bouwgrondexploitatie en grondzaken;
- Bakelse Plassen.

Verbonden partijen Toekomstbestendig Buitengebied en Financiën

- Belastingamenwerking Oost-Brabant (BSOB);
- Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB);
- BNG Bank;
- Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB).

Middelen Toekomstbestendig Buitengebied en Financiën

De portefeuille heeft de volgende baten en lasten:

Toekomstbestendig buitengebied en Financiën	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	31.963	22.698	20.471	21.048	21.038
Baten	96.610	88.208	83.733	84.681	85.310
Saldo	64.647	65.510	63.262	63.633	64.272

Doelen Toekomstbestendig Buitengebied en Financiën

De portefeuille kent vier doelen.

Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2025 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn.

Doelen	1: Een levendig, leefbaar en toekomstbestendig buitengebied
	2: Verbeteren biodiversiteit
	3: We zijn beter uitgerust om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen
	4: Een financiële gezonde balans van de gemeente waarbij de solvabiliteit 15% en de schuldenquote 90% bedraagt in 2030

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

Een levendig, leefbaar en toekomstbestendig buitengebied

We gaan aan de slag met een nieuw perspectief voor het buitengebied wat de leefbaarheid van het buitengebied ten goede komt. Daarnaast is aandacht voor ondernemers die toekomstbestendig willen doorontwikkelen middels de toolkit inclusief perspectievennota die we hiervoor samenstellen.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Verbeteren omgevingskwaliteit in Gemert-Bakel: Aantal geurgevoelige objecten/woningen dat niet voldoet aan de gemeentelijke geurnormen achtergrondbelasting (ernstig gehinderden) verminderen	85 woningen	81 woningen	79 woningen	75 woningen	73 woningen
i Ambitie om jaarlijks met 150 bedrijven die zich bevinden in het buitengebied om tafel te gaan waarbij 30% op locatie bezocht zal worden	nog uit te voeren	150/30% op locatie	150/30% op locatie	150/30% op locatie	150/30% op locatie

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Aantal veehouderijen	351	346	326	316	314
i Aantal agrarische bedrijven	395	405	420	415	415
i Aantal niet agrarische bedrijven	3.115	3.200	3.470	3.605	3.740

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Gemert-Bakel 2013;
- ⇒ Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder gemeente Gemert-Bakel 2013;
- ⇒ Verordening geurhinder en veehouderij verkleining afstanden melkrundvee 2016;
- ⇒ VAB-beleid dat verwerkt is het bestemmingsplan buitengebied;
- ⇒ Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid; Endotoxine toetsingskader 1.0;
- ⇒ Handreiking veehouderij en volksgezondheid;
- ⇒ Interim Omgevingsverordening (IOV) provincie Noord-

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Brabant;

- ⇒ Structuurvisie, meerwaardenplan en bestemmingsplan Proeftuin Elsendorp;
- ⇒ Omgevingswet is per 1 januari 2024 van kracht.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- In 2025 wordt invulling gegeven aan de beleidstransitie buitengebied uitgewerkt in een toolkit voor stoppende agrariërs en perspectieven nota voor toekomstbestendige agrariërs;
- Het tijdelijke Omgevingsplan wordt omgezet naar een definitief Omgevingsplan voor 2032. Vanaf 2025 wordt hieraan per gebied (stedelijk gebied, buitengebied, bedrijventerreinen) invulling gegeven.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- In 2024 wordt de Omgevingsvisie aan de gemeenteraad aangeboden met een gebiedsgerichte aanpak. In de eerste helft van 2025 wordt de Omgevingsvisie behandeld (ter vaststelling) door de raad. Vanuit de Omgevingsvisie kan bepaald worden op welke gebieden het huidige beleid aangepast moet worden;
- In 2025 wordt uitvoering gegeven aan de startnotitie transitiebeleid buitengebied/programma toekomstbestendig Buitengebied;
- We monitoren de ontwikkelingen in het buitengebied waarbij iedere ontwikkeling bijdraagt aan een gezondere leefomgeving;
- Invulling gegeven aan meerdere positieve ontwikkelingen op oude nertsenlocaties;
- Agrarische ondernemers weten de gemeente Gemert-Bakel via de agrarisch contactfunctionaris te vinden waardoor de verstandhouding met de ondernemers binnen de gemeente verbeterd is. We hebben contact met de (agrarische)bedrijven in het buitengebied en gaan minimaal dertig maal per jaar op bedrijfsbezoek.

Wat gaat dat kosten?

Er is in deze Begroting geen extra geld bovenop de huidige budgetten opgenomen. Wel is in 2023 eenmalig € 500.000 ter beschikking gesteld voor cofinanciering transitie buitengebied. Dit is overgeheveld naar 2024. Bij een eventueel voorschot op dit budget zal de raad worden voorgesteld het overschot over te hevelen naar 2025.

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 2

Verbeteren biodiversiteit

Het verbeteren van de biodiversiteit is een gemeenschappelijke doelstelling voor heel de gemeente, waarvoor verschillende partijen verantwoordelijk zijn en de gemeente deels verantwoordelijk voor is en deels een stimulerende en faciliterende rol heeft.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Aanleg natuurgebieden en landschapselementen	-	2 ha	2 ha	2 ha	2 ha
i Realiseren ontbrekende gedeelten ecologische verbindingzones (EVZ) 12 km ontbrekend (droog of nat)	-	2 km	4 km	3 km	3 km

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Beeldkwaliteitsplan buitengebied;
- ⇒ Handreiking ruimtelijke kwaliteit;
- ⇒ Kaderrichtlijn water (EVZ);
- ⇒ Landschapsontwikkelingsplan de Peel (LOP);
- Groenstructuur en beleidsplan 2023

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Aanpak Stikstof
 - ⇒ Nationale Omgevingsvisie Extra De Peel;
 - ⇒ Gebiedsgerichte Aanpak De Bult;
 - ⇒ Brabants Programma Landelijk Gebied.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- Realiseren van een gedeelte van de ontbrekende ecologische verbindingzones volgens de streefwaarden op basis van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (Europese wetgeving) op basis van samenwerking aanpalende bedrijven en instellingen;
- In 2025 bieden wij de gemeenteraad een plan voor impuls biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit aan;
- We voeren bestaand beleid uit zoals aanleggen elementen en beheermaatregelen om het insectenleven te bevorderen, de Stimuleringsregeling Landschap (Stila) en erfbeplantingen/beeldkwaliteit.

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget.

De gemeente heeft een Voorziening Kwaliteitsimpuls landelijk gebied (RvR) en een Reserve Biofonds op de balans staan. Per 1 oktober 2024 is daar in totaal € 325.000 aanwezig. Dit wordt verder aangevuld omdat voor iedere door de provincie verkochte Ruimte voor Ruimte titel de gemeente een bedrag van € 50.000 ontvangt. Deze opbrengst dient ingezet te worden voor verbetering van het buitengebied. Daarmee zijn er nu en komen in de toekomst substantiële middelen beschikbaar voor dit doel. In het plan biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit wordt een voorstel gedaan waar deze middelen aan te besteden.

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

↑ Doel 3

We zijn beter uitgerust om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen

Onze inwoners en bedrijven zijn beter voorbereid op weersextremen. De openbare ruimte is beter bestand tegen weersextremen:

- Onze modellen berekenen in stedelijk gebied een kleinere kans op wateroverlast bij extreme regenval;
- We verlagen in stedelijk gebied de maximum- en nachttemperaturen tijdens hitte;
- Groenstructuren zijn beter bestand tegen langdurige droogte.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i m ² groene daken op woningen van de bewoners met de stimuleringsbijdrage	-	1.000	1.000	1.000	1.000
i m ² Hemelwater afkoppelen met de stimuleringsbijdrage	-	4.150	4.150	4.150	4.150
Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Subsidie groene daken	€ 7.725	€ 17.850	€ 7.015	€ 1.850	-
i Subsidie afkoppelen hemelwater	€ 7.266	€ 11.940	€ 14.049	€ 1.920	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Groenstructuur en groenbeleidsplan 2023;
- ⇒ Gemeentelijk Watertakenplan 2019-2023.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Wij bieden eind 2025 een Water- en Rioleringsprogramma aan (als opvolger van het Gemeentelijk Watertakenplan).

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- Bewustwordingsacties uitvoeren (vergroening en afkoppelen hemelwater);
- Communicatie en informatie naar de inwoners versterken;
- Bij reconstructies voorzien in voldoende ruimte voor hemelwater;
- Zo veel mogelijk regenwater lokaal vasthouden en infiltreren in de bodem;
- Regionaal jaarplan 2025 Samenwerking de Peel uitvoeren;
- Overwegen herijking klimaatstresstesten en risicodialogen;
- Starten met het opstellen van een Lokale Adaptatie Strategie.

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
Klimaatadaptatie	25N	25N	25N	25N	0
Capaciteit klimaatadaptatie	90N	90N	90N	0	0

Daarnaast zijn er kosten die betaald worden uit de rioolheffing. De gemeente zorgt voor onderhoud en instandhouding van dit rioolstelsel en het beheer van grond- en regenwater. Rioolheffing is een gesloten financiering. Dit betekent dat deze kosten worden betaald door de gebruikers via de jaarlijkse riooltarieven.

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Wat willen we bereiken?

Een financiële gezonde balans van de gemeente waarbij de solvabiliteit 15% en de schuldenquote 90% bedraagt in 2030

↑ Doel 4

In 2021 zijn nieuwe financiële kaders opgesteld. Dit was een opvolging van het herstelplan eigen vermogen uit 2012. In de nieuwe financiële kaders is als doel gesteld de financiën verder te verbeteren en blijvend goed te houden op langere termijn.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
<i>i</i> Weerstandsratio	1,23	2,00	2,00	2,00	2,00
<i>i</i> Solvabiliteitspercentage	7,6%	15%	15%	15%	15%
<i>i</i> Schuldenquote	125%	90%	90%	90%	90%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
<i>i</i> Aanwezig weerstandsvermogen	8.619	15.227	21.946	23.080	20.159
<i>i</i> Benodigd weerstandsvermogen	13.946	15.640	13.244	13.910	14.980
<i>i</i> Aanwezige weerstandsratio	1,24	1,95	3,31	3,32	2,69
<i>i</i> Reserves en voorzieningen	44.109	47.308	54.956	58.409	62.086
<i>i</i> Vaste geldleningen	105.936	96.271	86.519	77.401	69.357
<i>i</i> Grondexploitatie	23%	22%	15%	7%	8%
<i>i</i> Belastingcapaciteit	114%	114%	110%	108%	113%
<i>i</i> Investeringsquote	0,1%	0,3%	1,1%	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇨Nota Risicomanagement 2014;
- ⇨Nota Activering, waardering en afschrijving 2017;
- ⇨Kaders voor een gezonde en duurzame financiële positie 2021;
- ⇨Nota Reserves en voorzieningen 2021;
- ⇨Financiële verordening 2022;
- ⇨Nota Treasury 2022;
- ⇨Controleverordening 2023;
- ⇨Afspraken over rechtmatigheid Jaarrekening.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Nota Risicomanagement 2025;
- Nota Activering, waardering en afschrijving 2025.

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Wat gaan we doen

Resultaten 2025

- In 2025 rapporteren we over solvabiliteit en schuldenquote in ieder document van de P&C-cyclus;
- We rapporteren over de toepassing van de benoemde uitgangspunten uit de financiële kaders in de Begroting 2025 en Jaarstukken 2024;
- We passen de financiële kaders toe in advisering over college- en raadsvoorstellen.

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget.

4

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

§2.4 Portefeuille Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Taken Economie, Duurzaamheid & Recreatie

- Economische zaken (inclusief MRE);
- Bedrijventerreinen;
- Arbeidsmigranten;
- Afval en milieustraat;
- Energie, duurzaamheid en klimaat;
- Toerisme en recreatie;
- Golfbaan;
- Sport en sportaccommodaties;
- Dorpsraden en burgerparticipatie;
- Retail (inclusief horeca- en terrassenbeleid);
- Verkeersveiligheid en onderhoud wegen.

Verbonden partijen Economie, Duurzaamheid & Recreatie

- Blink;
- Metropoolregio Eindhoven (MRE) inclusief Brainport Eindhoven;
- Beheerstichting Golfbaan Stippelberg;
- VvE stallingsgarage Ruijschenberg en VvE parkeren Kruiseind.

Middelen Economie, Duurzaamheid & Recreatie

	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Economie, Duurzaamheid & Recreatie					
Lasten	15.262	15.576	15.247	15.584	15.629
Baten	5.672	5.226	5.254	5.253	5.257
Saldo	-9.590	-10.350	-9.993	-10.331	-10.372

Doelen Economie, Duurzaamheid & Recreatie

De portefeuille kent vijf doelen. Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2025 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn

1: We gaan inwoners, bedrijven en instanties stimuleren tot duurzamer gedrag en handelen

2: Beter economisch vestigingsklimaat en we blijven toerisme en recreatie stimuleren en versterken

3: Maatregelen uitvoeren van grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan die genoteerd staan om uit te voeren in 2025

4: We behouden in iedere kern eigen voorzieningen voor sport & bewegen

5: Inwoners zijn beter gefaciliteerd en gestimuleerd om te bewegen en te sporten

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

We gaan inwoners, bedrijven en instanties stimuleren tot duurzamer gedrag en handelen

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Woningen met D,E,F,G label welke worden geïsoleerd	-	150	150	165	Nader te bepalen
i Woningen duurzaam verwarmd	Deze streefwaarden zijn afhankelijk of het rijk de warmtepomp verplicht vanaf 2026 bij vervanging cv-ketel.				
i Hernieuwbare elektriciteit	Deze streefwaarde is nader te bepalen. Daarbij zijn we afhankelijk van oplossingen voor de netcongestie om hernieuwbare elektriciteit te realiseren				

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Energieverbruik (TeraJoule)	2.202	2.219	2.097	-	-
i Co2 uitstoot (kiloton)	136	137	126	-	-
i Hernieuwbare elektriciteit	204	250	319	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Afwegingskader zonnevelden; (actualisatie)
- CO2 bespaarprogramma Transitievisie Warmte;
- ⇒ Koersdocument duurzaam Gemert-Bakel: van strategie naar uitvoering;
- ⇒ Regionale Energiestrategie (RES) 1.0;
- ⇒ Transitievisie warmte.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Eind 2024 is de gemeenteraad een actueel afwegingskader en toetsingskader zonnevelden aangeboden, waarbij rekening is gehouden met de netcongestie.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- In 2025 gaan we met diverse partners door met jaarlijkse acties om de bewustwording van onze inwoners en bedrijven te vergroten en te stimuleren energie te besparen'. We werken samen met EnergieHuis Slim Wonen;
- In 2025 is jaarschijf 2025 van het bespaarplan uitgevoerd, waaronder:
 - Uitvoering lokaal isolatieplan;
 - Aanpak bedrijventerreinen (energiehub);
 - Uitvoering plan van aanpak energiearmoede.

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

- In 2025 is de procedure opgestart om te komen tot vijf pilots zonnevelden;
- Wij bieden in 2025 de voortgangsrapportage Regionale Energiestrategie (RES) ter kennisname aan de gemeenteraad. De ambitie blijft 30Mwh duurzame opwek voor 2030;
- Onze bijdrage aan het samenwerkings- en uitvoeringsprogramma van de RES bestaat uit deelname aan coalities verduurzaming maatschappelijk vastgoed, groen gas, soortenmanagementplan, verduurzaming bedrijventerreinen, RES on tour en publiek ontwikkelbedrijf De Peel. Daarnaast dragen we bij aan uitwerking verkenning regionale energiesysteem, versnellen uitbreiding elektriciteitsnetwerk, samenwerking met lokale energiecoöperaties;
- In 2025 is duidelijk of en hoe we het opwekken van groen gas realiseren;
- In 2025 gaan we start maken met een soortenmanagementplan (SMP) om de biodiversiteit te behouden/verbeteren. Met dit hulpmiddel kunnen we stimuleren woningen te isoleren zonder aantasting van biodiversiteit (oa vleermuizen);
- We hebben de samenwerking me energiecoöperatie Zeus uitgebreid en faciliteren energievraagstukken van lokaal bedrijfsleven.

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting boven op het bestaande budget.

Het bestaande budget is gefinancierd uit de Rijksmiddelen uitvoering klimaatakkoord. Het Rijk heeft daaruit voor 2025 aan Gemert-Bakel € 551.000 ter beschikking gesteld. Aan kosten is nu € 268.000 opgenomen voor 2025. Dit betekent dat er voor € 283.000 ruimte is om (op declaratiebasis) extra uitgaven te doen. Niet bestede Rijksmiddelen kunnen worden doorgeschoven naar volgende jaren.

↑ Doel 2

Beter economisch vestigingsklimaat en we blijven recreatie en toerisme stimuleren en versterken

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Ontwikkeling, uitbreiding en opwaardering van onze werklocaties	108ha	+ 3 ha	+ 4 ha	+ 2 ha	+ 2 ha
i Stimuleren van werkgelegenheid					
Aantal arbeidsplaatsen	-	13.000	13.100	13.300	13.600
Aantal bedrijfsvestigingen	-	3.200	3.500	3.700	3.900

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Oppervlakte werklocaties	101ha	101ha	106ha	106ha	108ha
i Aantal arbeidsplaatsen	12.090	12.400	12.590	12.750	13.000
i Aantal bedrijfsvestigingen	3.330	3.430	3.580	3.750	3.800
i Aantal gebruikers regionale website	-	182.000	342.000	418.000	-
i Aantal overnachtingen (toeristenbelasting)	113.000	108.000	106.000	131.000	-
i Aantal vestigingen R&T-sector (LISA)	250	250	250	260	-
i Aantal banen R&T-sector (LISA)	710	670	680	1.010	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒Afsprakenkader arbeidsmigranten regio De Peel;
- ⇒Brainport Agenda;
- ⇒Brainport Nationale Actieagenda;
- ⇒Visie regionale programmering werklocaties;
- ⇒Omgevingsvisie Deel I - Koersdocument;
- ⇒Omgevingsvisie Deel II - Bouwstenen;
- ⇒Ontwikkelstrategie Zuidoost Brabant;
- ⇒Uitvoeringsprogramma 2020/2021 en Beleidsplan 2021 Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o.;
- ⇒Economische Agenda De Peel 2022-2027;
- ⇒MRE Samenwerkingsakkoord 2023-2026;
- ⇒Samenwerkingsovereenkomst Innovatiehuis De Peel 2023-2027;
- ⇒Regionaal arbeidsmarktplan Helmond-De Peel 2023-2027;
- ⇒Perspectief Vrijtijdseconomie De Peel 2030.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Regionale Programmering Werklocaties;
- Omgevingsvisie;
- Peelakkoord (voorheen dorpenstrategie MRE).

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- Ontwikkelen, intensiveren en revitaliseren van in de regionale programmering werklocaties geprogrammeerde locaties. Hierbij wordt ook vervangingsvraag als gevolg van transformaties meegenomen;
- We ondersteunen en begeleiden (waar gewenst) bedrijventerreinen in het verbeteren van parkmanagement en aanverwante initiatieven;
- In 2025 sluiten we als Peelregio samen met het Stedelijk Gebied Eindhoven een samenwerkingsovereenkomst ten behoeve van de ontwikkeling van het Regionaal Bedrijventerrein Brainport-Oost;
- In de regio participeren we in de bestuurlijke overlegstructuur en geven we in 2025 uitvoering aan de o.a. onderwerpen Werklocaties, Regiodeals, Voorzieningen en het MRE-stimuleringsfonds;
- We zetten ons in om de innovatiekracht van de Brainportregio verder te vergroten, ervoor te zorgen dat voldoende goed gekwalificeerd talent beschikbaar is en het leef- en vestigingsklimaat in de regio te verbeteren. Hierbij faciliteren we ook in 2025 middels verschillende communicatiekanalen het uitwisselen van kennis en lokale inzichten over innovatie, talent, energie en netcongestie;
- We werken samen in De Peel om innovatie en synergie naar een hoger niveau te tillen. Leidraad hiervoor is de Economische Agenda de Peel 2022-2027;
- Arbeidsmarktregio Helmond-De Peel: In 2025 continueren de initiatieven en ontwikkelingen middels het regionaal Arbeidsmarktplan De Peel 2023-2027;
- We blijven Gemert-Bakel in regionaal en lokaal verband op de kaart zetten via de stichting Land van de Peel, in samenwerking met de VVV Gemert-Bakel;
- We starten met het opstellen van een regionale Peelagenda, met als thema's onder meer duurzaamheid en (vrijtijds)economie;
- We bieden een mobiliteitsvisie aan, inclusief beleidskaders voor fietspaden;
- We werken met diverse partijen aan het verkrijgen van de Unesco Geoparkstatus voor de Peelhorst en Maasvallei.

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
Toekomstbestendig Land van de Peel	30N	30N	30N	30N	39N

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 3

Maatregelen uitvoeren van grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan die genoteerd staan om uit te voeren in 2025

Stip op de horizon is nul kg restafval in 2050. Gedurende de beleidsperiode inzetten op verdere reductie van de hoeveelheid restafval via het Nationale Programma Circulaire Economie (NPCE).

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Scheidingspercentage afval	82%	83%	85%	86%	88%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Vastrecht afvalstoffenheffing					
Vastrecht woningen	€ 161,50	€ 183,00	€ 190,50	€ 183,00	€ 190,10
Vastrecht ondergronds	€ 103,00	€ 119,00	€ 124,00	€ 119,00	€ 123,60
Reinigingsrecht voor bedrijven	€ 200,00	€ 222,00	€ 231,00	€ 231,00	€ 240,00

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Grondstoffenbeleid 2024-2030 met bijbehorend Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Gewijzigde GR Blink in twee fasen: in de eerste fase wordt PreZero uitgeschreven en zijn er juridisch-technische wijzigingen, in de tweede fase zijn er beleidsmatige wijzigingen.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- Uitvoeren van maatregelen om doelstellingen te kunnen bereiken, zoals beschreven in het grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan.

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget. Afval is een gesloten financiering. Dit betekent dat alle kosten voor afval worden betaald door de gebruikers via de jaarlijkse afvaltarieven. De tarieven dalen in 2025 met 4,7% door lagere kosten.

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 4

We behouden in iedere kern eigen voorzieningen voor sport & bewegen

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Aantal kernen met basis voorzieningen sport en bewegen	7	7	7	7	7

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Percentage inwoners is aangesloten bij een sportvereniging	54,6%	56,0%	-	-	-
i Aantal inwoners sport wekelijks					
0-11 jaar			79%		
12-18 jaar			90%		
18-64 jaar			45,5%		
65 en ouder			39%		

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

⇒ Herziene kadernota sport 2016.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2025 wordt een toekomstvisie Sport en het vastgoedbeleid sport voorgelegd aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- We steken in op het overeind houden van alle sportverenigingen. Dit doen we door in te zetten op het behoud van de verenigingsondersteuner (buurtsportcoach) om samenwerking tussen verenigingen onderling te bevorderen en de verenigingen te adviseren bij allerhande vraagstukken;
- We geven uitvoering aan het nieuwe beleid toekomstvisie sport, zodat verenigingen in onze gemeente vitaal zijn en over passende sportvoorzieningen beschikken binnen de kaders;
- We gaan de afspraken rondom sport-vastgoed uniformiseren en zetten het lopende traject van het sport-vastgoedbeleid voort. Het resultaat is een vastgesteld plan Vastgoedbeleid sport 2025-2034. De overeenkomsten met de verenigingen worden in 2025 geüniformeerd tijdens de looptijd van het vastgoedbeleidsplan;
- In het vastgoedbeleidsplan sport nemen we op dat basis buitensportverenigingen ondersteund worden bij het legionellabeheer. Dit doen we door de kosten van

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

noodzakelijke inspecties, RI&E (Risico Inspectie en Evaluatie) en monsternamen voor legionella voor de basis buitensportverenigingen te vergoeden en ze inhoudelijk te begeleiden rondom de uitvoering van deze inspecties.

Wat gaat dat kosten?

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze Begroting bovenop het bestaande budget.

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 5

Inwoners zijn beter gefaciliteerd en gestimuleerd om te bewegen en te sporten

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Behoudt bovengemiddelde aantal sportende inwoners	57%	≥ 57%	≥ 57%	≥ 57%	≥ 57%
Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Percentage inwoners is aangesloten bij een sportvereniging	54,6%	56,0%	-	-	-
i Aantal inwoners sport wekelijks					
0-11 jaar			79%		
12-18 jaar			90%		
18-64 jaar			55%		
65 en ouder			39%		

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

⇒ Sportakkoord II (onderdeel van Plan van aanpak 2024 -2026 gemeente Gemert-Bakel - Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026).

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2024 zal een herijking van het beweeg- en preventieakkoord plaatsvinden welke lokaal wordt uitgewerkt.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- We behouden de structurele inzet van de verenigingsondersteuner. De verenigingsondersteuner jaagt, samen met de GGD, initiatieven aan vanuit het Lokaal Beweeg- en preventieakkoord en voert de administratie voor de Stuurgroep;
- We blijven actief participeren in de Stuurgroep van het Beweeg- en preventieakkoord en anticiperen op cofinanciering vanuit het Rijk zoals bijvoorbeeld de beweegtuinten;
- We behouden de buurtsportcoaches en maken daarin combinaties met sociale doelen zoals ouderenzorg en zorg voor mensen met beperkingen. Denk aan valpreventie, aanpak jongeren op gewicht en bestrijding

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

- eenzaamheid. We blijven aangehaakt bij Uniek Sporten;
- We laten onze basisschoolleerlingen kennismaken met het (complete) sport- en cultuuraanbod bij hen in de buurt. Dat is belangrijk, want zo worden ze gestimuleerd om zich te ontwikkelen. Maar ook voor de organisaties/verenigingen is dit een kans. De ervaring leert namelijk dat 15% van de kinderen na de kennismakingslessen lid wordt (landelijke cijfers). Dit doen we door in september 2025 kleurrijke Sjors Sportief boekjes te verspreiden op alle basisscholen in Gemert-Bakel;
 - We geven nieuwkomers en volwassenen met onvoldoende financiële middelen de kans om te sporten. Dit doen we door de Sportondersteuning 18+ in 2025 te continueren. Via Stichting Leergeld kunnen kinderen en jongeren meedoen aan vrijetijdsactiviteiten zoals sport of zwemles.

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
Vervangen sportmaterialen sporthal Molenbroek en De Beek	40N	0	0	0	4N

5

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wonen & Levendige Dorpscentra

§2.5 Portefeuille Wonen & Levendige Dorpscentra

Taken Wonen & Levendige Dorpscentra

- Wonen;
- Volkshuisvesting;
- Monumenten;
- Kasteel;
- Wijkshouw (coördinerend, inhoudelijk per portefeuille oplossen);
- Openbaar beheer;
- Mobiliteit regionaal;
- Speelgelegenheden;
- Centrumontwikkelingen Bakel, Gemert, Milheeze en Handel.

Verbonden partijen Wonen & Levendige Dorpscentra

Binnen deze portefeuille wordt regionaal samengewerkt in de GR Metropoolregio Eindhoven op de thema's Mobiliteit en Ruimte & Wonen.

Middelen Wonen & Levendige Dorpscentra

De portefeuille heeft de volgende baten en lasten:

	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Wonen & Levendige Dorpscentra					
Lasten	7.809	7.645	5.821	5.896	6.096
Baten	820	834	699	684	669
Saldo	-6.989	-6.811	-5.122	-5.212	-5.427

Doelen portefeuille Wonen en Levendige Dorpscentra

De portefeuille kent drie doelen.

Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2025 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn.

Doelen	1: Betere bereikbaarheid
	2: Aantrekkelijke woonomgeving
	3: Aantrekkelijke centra

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

Betere bereikbaarheid

We zorgen ervoor dat onze kernen, voorzieningen en bedrijventerreinen goed bereikbaar zijn per fiets, auto of openbaar vervoer.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Realisatie van de snelfietsroute Gemert-Eindhoven	0 km	0 km	0 km	0 km	20 km
i Realisatie van de snelfietsroute Gemert-Helmond	0 km	0 km	0 km	0 km	12 km
i Betere doorstroming N272; aantal minuten vertraging t.o.v. 2023 in doorstromingsfactor	1,50 + 1,37 ochtendspits 1,31 + 1,25 avondspits	+2%	+4%	+6%	-20%
i Robuuste en toekomstbestendige N279: aantal minuten vertraging t.o.v. 2023 in doorstromingsfactor	1,08-0,93	+2%	+4 %	+6%	+8%
i Robuuste en toekomstbestendige N279: alternatieve vervoersmogelijkheden	0	0	0	0	1
i Gedragen voorkeursalternatief als oplossing voor de N615	-	0	1	1	1
i Versterken van openbaar vervoer: aantal busritten	-	-	-	-	+5 %
i Uitrol van deelmobiliteit in Gemert-Bakel: aantal deelauto's	0	2 tot 5	5 tot 10	10 tot 15	15 tot 20
i Gedragscampagne om inwoners te stimuleren om andere vervoersmethoden meer te gebruiken: aantal vermeden autoritten t.o.v. 2023	-	-5%	-5%	-5%	-5%
i Verbeteren bereikbaarheid gehele MRE regio: aantal regiohub's nieuw busstation Eindhoven	-	0	0	0	3
i Verbeteren bereikbaarheid gehele MRE regio: aantal vervoersknooppunten voor het openbare vervoer	-	1	2	2	2
i Het vlot en veilig afwikkelen van het verkeer over de Boekelseweg borgen na oplevering Vondellaan	7.800 mvt/e	max 6.500 mvt/e	max 6.500 mvt/e	max 6.500 mvt/e	max 6.500 mvt/e

Wonen & Levendige Dorpscentra

i Stremmingen in afwikkeling van verkeer vanaf Boekelseweg naar rotonde Noord-Om verminderen: terugloop tijdens spits	150 meter	-0%	-10%	-10%	-10%
i Verkeersveiligheid op de Deel borgen	2.500 mvt/e	max 3.500 mvt/e	max 3.500 mvt/e	max 3.500 mvt/e	max 3.500 mvt/e
i Verkeersveiligheid op Groenesteege borgen	650 mvt/e	Max. 1.500 mvt/e	Max. 2.500 mvt/e	Max. 3.500 mvt/e	Max. 6.000 mvt/e
i De hoeveelheid verkeer door de kern van Bakel met ca. 30% verminderen	ntb	0%	-10%	-10%	-10%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Er is in 2022 een tijdelijk vervoersknooppunt ingericht nabij de kruising West-Om met de Heuvel.(halte Klāida)	0	0	1	1	1

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇨Bereikbaarheidsagenda Zuid Oost Brabant;
- ⇨Richtlijnen CROW;
- ⇨Wegenbeheerplan 2024-2027;
- Ontwikkelstrategie Zuidoost Brabant.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Er wordt in 2024 een Mobiliteitsvisie aangeboden waarin, onder meer de ambitie rond een aanbod van vervoersvoorzieningen wordt vastgelegd. Deze visie gaat onder meer in op het realiseren van vervoersknooppunten en de mogelijkheid om deelmobiliteit te stimuleren;
- Regionale Mobiliteitsvisie MRE 2040;
- Peelagenda.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- Tracébeplanning realiseren voor de snelfietsroute Gemert-Eindhoven (2023), bestuursovereenkomst opstellen (2024), definitief ontwerp SFR realiseren (2025), ruimtelijke procedure doorlopen (2025-2026), realisatie (2028);
- Tracébeplanning bevestigen voor de snelfietsroute Gemert-Helmond (2023), bestuursovereenkomst opstellen (2024), definitief ontwerp realiseren (2025), ruimtelijke procedure doorlopen (2025-2026), realisatie (2027);
- Betere doorstroming N272/Veiligheid N272 vergroten. Klanteisen vanuit Gemert-Bakel inbrengen voor de uitwerking van het voorkeursalternatief + (2024), voorkeursalternatief + vaststellen (2024), ruimtelijke procedure doorlopen via een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (2025-2027), realisatie (2028-2029);
- We zitten in de stuurgroep N615;
- We leveren actieve input om te komen tot besluitvorming

Wonen & Levendige Dorpscentra

voor een oplossing voor de N615;

- Ook in 2025 gaan we actief samen met de burgers deelmobiliteit onder de aandacht brengen, fase 1 voor behoud van de deelauto's, fase 2 voor uitbreiding bij voldoende behoefte;
- Actieve inbreng in de realisatie van een robuuste en toekomstbestendige N279. We zijn onderdeel van de regiegroep, we zitten in werkgroep planstudie N279 en we zitten in de werkgroep mobiliteitstransitie N279. Hierin vertegenwoordigen we de belangen van Gemert-Bakel;
- We voeren een gedragscampagne uit om inwoners van Gemert-Bakel te stimuleren andere vervoersmethoden te gebruiken. Gedragscampagne is gericht op het stimuleren van fietsen, stimuleren van gebruik ov, stimuleren van thuiswerkdagen;
- Na de Brainportdeal wordt in 2025 ook de uitwerking van de Beethovendeal verwacht. Voor het korte termijnpakket MRE wordt ingezet voor maximale maatregelen in de Peel en Gemert-Bakel. Hierbij wordt ingezet op HOV-onderzoek Noord-Zuid en Oost-West verbinding. OV-hub Oost en fietsinfra;
- We werken het ontwerp van de OV-hub aan de zuidzijde van Gemert uit. Vanuit deze hubs kunnen reizigers op- en overstappen naar het OV en/of gebruik maken van deelmobiliteit (auto's, fietsen etc.);
- We gaan onderzoeken of het mogelijk is om ervoor te zorgen dat toename van verkeersbewegingen, verwacht door de woningbouwplannen ten noorden van Gemert geen afbreuk doen aan de kwaliteit van de woon- en leefomgeving van de bewoners van omliggende wijken en het buitengebied;
- We gaan onderzoeken of de bestaande wegen in staat zijn de extra verkeersbewegingen vlot en veilig af te wikkelen;
- We gaan onderzoeken of er alternatieven bestaan en/of moeten worden ontwikkeld om de extra verkeersbewegingen vlot en veilig af te wikkelen;
- We brengen in beeld welke mogelijkheden bestaan om het doorgaande verkeer uit Bakel te weren;
- We gaan doelmatig kijken naar nut en noodzaak van bushokjes en deze gefaseerd qua uitstraling naar het gewenste niveau brengen. Het beheer van bushokjes wordt ondergebracht bij een externe partij zodat we optimaal in staat zijn om te anticiperen de veranderingen rondom mobiliteit in de komende jaren.

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
Geactualiseerde kostenraming N272. Gereed 2027, kapitaallasten vanaf 2028.	0	0	0	122N	115N
Onderzoek hub	50N	0	0	0	0

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 2

Aantrekkelijke woonomgeving

Het realiseren van woonmogelijkheden die zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad (juiste plek, juiste doelgroep, juiste prijsklasse) in een goede leefomgeving.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Omvang aantal inwoners 2032: 35.000 inwoners	-	31.870	32.080	32.275	32.450
i Aantal woningen Omvang woningbouwprogramma in 2022-2032 = 2.400 woningen	12.649	13.360	13.555	13.740	13.935

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Aantal inwoners	30.723	30.760	31.040	31.383	-
i Aantal woningen	12.635	12.649	12.859	12.989	-
i Aantal huishoudens	13.056	13.101	13.288	13.444	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇨ Beleid permanente bewoning;
- ⇨ Omgevingsvisie Deel I - Koersdocument;
- ⇨ Omgevingsvisie Deel II - Bouwstenen;
- ⇨ Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant;
- ⇨ Regionale begrippenlijst wonen 2024;
- ⇨ Regionale woondeal Zuidoost-Brabant 2023;
- ⇨ Tijdelijke huisvesting Tiny Houses uitgangspunten;
- ⇨ Verordening doelgroepen sociale woningbouw Gemert-Bakel;
- ⇨ Verordening middenhuur Gemert-Bakel;
- ⇨ Groenstructuur en groenbeleidsplan 2023;
- Groennorm.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Omgevingsvisie;
- Regionale begrippenlijst Wonen 2025;
- Regionale woondeal Zuidoost-Brabant (2025);
- Peelagenda;
- Woonzorgvisie Gemert-Bakel.

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- We herijken en verrijken de Regionale woondeal Zuidoost-Brabant;
- We zetten in MRE verband en lokaal in op woningbouwversnelling; Dit doen we door te prioriteren en afspraken te maken met Rijk en Provincie (woondeal). We werken hierin samen op MRE-niveau;
- We starten met het opstellen van een regionale Peelagenda, met als thema's onder meer leefomgeving en wonen;
- We bieden een Omgevingsvisie aan, inclusief een gebiedsgerichte uitwerking voor alle kernen;
- Vanuit de Omgevingsvisie maken we een (uitvoerings)programma agenda om de leefomgeving met lokaal maatwerk (gebiedsgericht) te verbeteren;
- We werken het volkshuisvestingsprogramma verder uit;
- We leggen prestatieafspraken vast met Goed Wonen en stichting Huurdersbelang Gemert-Bakel op het gebied van volkshuisvesting en maken afspraken met projectontwikkelaars;
- We voeren een wijkschouw uit in De Mortel, Handel, Elsendorp, De Rips en Milheeze;
- We realiseren samen met inwoners groen in versteende gebieden.

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
Uitwerking volkshuisvestingsprogramma	10N	10N	10N	0	0
Uitvoeringsprogramma groenstructuur en beleidsplan	32N	32N	32N	0	0

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 3

Aantrekkelijke centra

Dit doel is erop gericht om bezoekers te trekken naar onze centra en leegstand te voorkomen

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2025	2026	2027	2028
i Leegstand winkelvloeroppervlakte	2,1%	2%	2%	2%	2%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Waardering centrum Gemert	-	7,6	-	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒Centrumvisie Gemert;
- ⇒Centrumplan Bakel.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Omgevingsvisie Gemert-Bakel.

Wat gaan we doen

Resultaten 2025 met mijlpalen

- We hebben voor Gemert centrum nog geen BIZ Vastgoed geformaliseerd; Voor 2025 willen we hiertoe opnieuw stappen ondernemen;
- We hebben een plan voor opwaardering van de Commandeur;
- Een ontwerpplan voor de herinrichting van de eerste historische gang in Gemert centrum is in principe voltooid. Participatie en uitvoering in 2025;
- We hebben inmiddels deelgebied zeven van de centrumvisie Gemert verder uitgewerkt namelijk het van de Ackerterrein;
- We zijn gestart met het toegankelijker maken van het centrum in Gemert de zogenaamde MKB route Voltooiing en afronding in 2025;
- Het eerste project voor vergroening van het centrum Gemert is opgepakt en er wordt gestart met de uitvoering;
- Fase 1b en fase 2 van het centrumplan Bakel zijn verder uitgewerkt in een ontwerp. Uitvoering start in 2025. Hierin zijn extra parkeerplekken opgenomen op basis van onderzoek en behoefte;
- De MFA Bakel heeft in 2024 een heroriëntatie doorlopen, hierdoor zijn nieuwe ontwerpen en berekeningen gemaakt.

Wonen & Levendige Dorpscentra

Deze dienen ter voorbereiding voor de uitvoering van de MFA wanneer door de raad een positief besluit genomen wordt; Voorbereiding op uitvoering bouw in 2025;

- We updaten het beheer en onderhoud van stroomkasten en watertappunten die gebruikt worden voor evenementen, standhouders of kermisexploitanten en maken hier een beheerplan voor.

Wat gaat dat kosten?

Extra middelen in de Begroting bovenop huidig budget	2025	2026	2027	2028	Huidig budget
Certificering stroomkasten en watertappunten	50N	0	0	0	0

§2.6 Beleidsindicatoren

Het BBV schrijft voor dat de gemeente een aantal voorgeschreven beleidsindicatoren opneemt in de Begroting. Dat wordt gedaan in deze paragraaf. Daarnaast zijn er extra financiële kengetallen opgenomen.

↑ Beleidsindicatoren kunnen vergeleken worden met andere gemeenten

Door het opnemen van de indicatoren in de Begroting kunnen deze vergeleken worden met buurgemeenten, gemeenten met dezelfde sociale structuur, provincie enzovoort. Dit kan via www.waarstaatjegemeente.nl.

In deze Begroting zijn de indicatoren van Gemert-Bakel vergeleken met Nederland (NL), Noord-Brabant, Helmond en de overige vier Peelgemeenten Asten, Deurne, Laarbeek en Someren. Opnamedatum van de cijfers is juni 2024.


Beleidsindicatoren Gemert-Bakel vergeleken met anderen

Niet van alle jaren of gemeenten is het cijfer gepubliceerd. Als dit het geval is staat er een (-) teken.

Indicator-eenheid-jaar	Gemert-Bakel	Helmond	Peel (4)	Noord-Brabant	NL
Formatie - fte per 1.000 inwoners-2024	7,40	7,98	6,99	-	-
Bezetting – fte per 1.000 inwoners-2024	6,11	7,13	5,87	-	-
Apparaatskosten –kosten € per inwoner-2024	653	844	862	-	-
Externe inhuur – kosten als % totale loonsom -2024	24,2%	24,9%	8,9%	-	-
Overhead - % van de totale lasten-2024	7,2%	9,7%	14,15%	-	-
Aantal verwijzingen Halt-2023 *	18	-	-	-	-
Winkeldiefstallen-per 1.000 inwoners-2023	0,8	2,5	0,8	2,1	2,5
Geweldsmisdrijven-per 1.000 inwoners-2023	3,2	6	3	4,3	4,3
Diefstallen uit woning-per 1.000 inwoners-2023	1	1,5	1,1	1,2	1,3
Vernielingen-per 1.000 inwoners-2023	4,5	8	3,3	5,8	5,8
Functiemenging-%-2022	49,5	53,9	51,2	54,6	53,8
Bedrijfsvestigingen-per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar-2022	182,7	149,3	194,2	171	174,1
Absoluut verzuim-per 1.000 leerlingen-2023	7	7	6,8	10,8	6,3
Relatief verzuim-per 1.000 leerlingen-2023	9	13	10,5	19	27
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv-ers)-%-2023	2%	2,8%	1,9%	2,3%	2,4%
Niet-sporters-%-2022	49,1%	53,1%	44,3%	46,2%	46,4%
Banen-aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar-2022	538,4	685,6	596,2	711,6	704,0

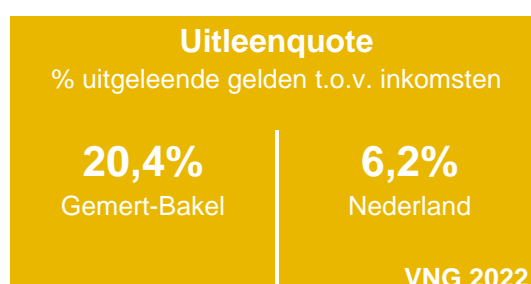
Indicator-eenheid-jaar	Gemert-Bakel	Helmond	Peel (4)	Noord-Brabant	NL
Jongeren met een delict voor de rechter-%-2022	1%	1%	1%	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin-%-2022	4%	6%	3%	5%	6%
Netto arbeidsparticipatie-%-2023	74,5%	72,7%	74,6%	73,8%	73,1%
Werkloze jongeren-%-2022	1%	2%	1%	1%	1%
Bijstandsuitkeringen-per 10.000 inwoners-2023	189,8	407,8	158,3	268,3	344,8
Lopende re-integratievoorzieningen-per 10.000 inwoners van 15-64 jaar-2023	76,4	137,9	73,4	151	191,5
Jongeren met jeugdhulp-%-2023	9,2%	12,7%	10,4%	13,5%	13,5%
Jongeren met jeugdbescherming-%-2023	0,6%	1%	0,7%	1%	1,1%
Jongeren met jeugdreclassering-%-2023	NB	0,4%	0,2%	0,3%	0,3%
Cliënten maatwerk Wmo-per 10.000 inwoners-2023	670	830	683	748	700
Omvang huishoudelijk restafval-kg per inwoner-2022	43	126	53	104	148
Hernieuwbare elektriciteit-%-2022	37,5%	10,4%	28,8%	25,8%	41,3%
Gemiddelde WOZ waarde-x €1.000-2023	386	312	394	370	368
Nieuw gebouwde woningen-per 1.000 woningen-2022	6,1	10,1	10,7	10,6	9,3
Demografische druk-%-2024	75,9%	64,8%	77,4%	70,8%	70,4%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonhuish -€-2024	1031	982	898	NB	NB
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonhuish-€-2024	1062	1030	978	NB	NB

Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren heen

De beleidsindicatoren zijn sinds 2017 verplicht en worden daarom door het Rijk verzameld. Hierdoor kan er inzicht worden gegeven in de ontwikkeling van de beleidsindicatoren door de jaren heen. In [bijlage 15](#) is hiervan een overzicht opgenomen 

Financiële kengetallen









Op [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) staan nog een aantal extra financiële kengetallen. Deze zijn niet verplicht maar worden voor het inzicht hier vermeld. In de paragraaf weerstandsvermogen van deze Begroting staan daarnaast de zes verplichte kengetallen opgenomen.



3. Paragrafen

Sommige informatie staat versnipperd in de Begroting over de verschillende portefeuilles. Met de paragrafen krijgt de gemeenteraad deze informatie op één plek aangeboden. Het BBV stelt een aantal paragrafen verplicht. Daarnaast staat het een gemeente vrij daar eigen paragrafen aan toe te voegen.

Verplichte paragrafen

-  Lokale heffingen;
-  Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
-  Onderhoud kapitaalgoederen;
-  Financiering;
-  Bedrijfsvoering;
-  Wet open overheid (Woo);
-  Verbonden partijen;
-  Grondbeleid.

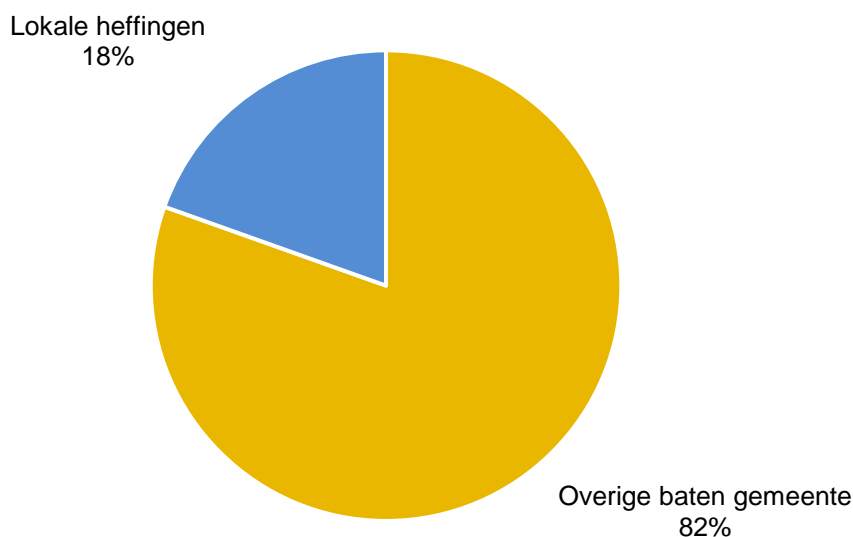
Eigen paragrafen

-  Investeringsen.

Lokale heffingen

§3.1 Lokale heffingen

↑ In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de opbrengsten uit heffingen en belastingen en wat dit betekent voor burgers en bedrijven. De lokale heffingen zijn 1/5^e van de gemeentelijke inkomsten.



De afgelopen jaren gerealiseerde en nu begrote lokale heffingen zijn als volgt.

Opbrengsten (x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Afvalstoffenheffing	2.744	3.308	3.312	3.445	3.170	3.170	3.170	3.170
Rioolheffing	2.615	2.802	2.875	3.114	3.114	3.114	3.114	3.114
Totaal heffingen	5.359	6.110	6.187	6.559	6.284	6.284	6.284	6.284
Onroerendezaakbelasting (OZB)	8.823	9.004	9.559	9.806	10.106	10.413	10.728	11.049
Hondenbelasting	187	200	216	193	179	184	188	193
Toeristenbelasting	162	153	156	266	266	270	274	278
Bedrijveninvesteringszone (BIZ)	0	50	52	90	90	90	90	90
Baatbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal belastingen	9.172	9.407	9.983	10.251	10.641	10.957	11.280	11.610
Totaal leges	2.177	1.820	1.546	1.817	1.822	2.006	2.006	2.006
Totaal kwijtscheldingen	-130	-127	-136	-140	-140	-140	-140	-140
Saldo	16.578	17.210	17.580	18.487	18.607	19.107	19.430	19.760

Toelichting

In [bijlage 1](#) is per categorie aangegeven welke tarieven er gehanteerd worden. Heffingen en leges zijn gebonden aan maximaal 100% kostendekkendheid. Voor de belastingen mag de gemeente zelf de tarieven bepalen. Daarbij staat 1% OZB voor een jaarlijkse opbrengst van afgerond € 101.000.

Lokale heffingen

Wat merkt de inwoner ervan?

De gemeenteraad stelt in december 2024 de tarieven van de gemeentelijke belastingen 2025 vast. In de Begroting is rekening gehouden met de volgende wijzigingen:

- Stijging met 2,2% inflatie voor alle heffingen en belastingen in 2025 en verder;
- De riolheffing stijgt extra met 5,2% boven op de inflatie. Zie ⇒ raadsbesluit watertakenplan;
- Door lagere kosten kan de afvalstoffenheffing met 4,7% omlaag;
- Areaaluitbreiding OZB van € 175.000 per jaar. Dit heeft geen invloed op het tarief.

Voor de inwoners en bedrijven van Gemert-Bakel zijn dit de gemiddelde kosten.

Eigen woningen	2021	2022	2023	2024	2025
Ø WOZ per woning	€ 291.000	€ 326.000	€ 375.000	€ 439.000	Onbekend
OZB eigenaar	€ 447	€ 450	€ 460	€ 478	€ 489
Riolheffing	€ 192	€ 200	€ 210	€ 229	€ 246
Afvalstoffenheffing	€ 242	€ 253	€ 245	€ 255	€ 243
Totaal	€ 881	€ 903	€ 915	€ 962	€ 978

Niet-woningen	2021	2022	2023	2024	2025
OZB eigenaar	€ 985	€ 999	€ 1.022	€ 1.062	€ 1.085
OZB gebruiker	€ 762	€ 773	€ 780	€ 810	€ 828
Riolheffing	€ 192	€ 200	€ 210	€ 229	€ 246
Afvalstoffenheffing	€ 242	€ 253	€ 245	€ 255	€ 243
Totaal	€ 2.181	€ 2.225	€ 2.257	€ 2.356	€ 2.402

Huurwoningen	2021	2022	2023	2024	2025
Riolheffing	€ 192	€ 200	€ 210	€ 229	€ 246
Afvalstoffenheffing	€ 242	€ 253	€ 245	€ 255	€ 243
Totaal	€ 434	€ 453	€ 455	€ 484	€ 489

Overige	2021	2022	2023	2024	2025
Hondenbelasting	€ 59,40	€ 60,25	€ 61,65	€ 64,05	€ 65,45
Toeristenbelasting (overnachting)	€ 1,40	€ 1,45	€ 1,50	€ 1,55	€ 1,60

De gemiddelde WOZ-waarde per woning is geactualiseerd op basis van de informatie BSOB.

Gemert-Bakel vergeleken met anderen

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks een overzicht van alle lokale lasten in Nederland. De laatste versie is hier te vinden ⇒ overzicht lokale lasten in 2024. In dit overzicht zijn alle tarieven van de Nederlandse gemeenten opgenomen. De gegevens over 2025 zijn nog niet beschikbaar.

Lokale heffingen

Kostendekkendheid leges

Leges zijn vergoedingen die inwoners en bedrijven betalen voor gemeentelijke dienstverlening.

De legestarieven worden op basis van begrotingscijfers, voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld. De tarieven mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Leges	Taakveld	Overhead	Totaal	Baten	Dekking
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	576	199	775	692	89%
Hoofdstuk 2 Omgevingswet	955	554	1.509	1.434	95%
Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn	88	57	145	48	33%
Totaal	1.619	810	2.429	2.174	90%

De baten en lasten zijn inclusief de leges die wij voor het Rijk innen. In [i](#) bijlage 11 is een toelichting gegeven met welke uitgangspunten de kostendekkenheid leges zijn doorgerekend.

Hoofdstuk 3 leges horeca, standplaatsen en evenementen heeft een lage kostendekkenheid. Daarom is dat hieronder verder uitgesplitst. Deze lage kostendekkenheid komt voornamelijk door de legestarieven bij evenementen. Door de gemeenteraad is in het verleden gekozen voor tarieven die niet kostendekkend zijn.

3. Europese dienstenrichtlijn	Taakveld	Overhead	Totaal	Baten	Dekking
Horeca	14	9	23	23	100%
Evenementen	71	47	118	21	18%
Standplaatsen	3	1	4	4	100%
Totaal	88	57	145	48	33%

Kostendekkendheid heffingen

De gemeente zorgt voor onderhoud en instandhouding van dit rioolstelsel en het beheer van grond- en regenwater. Daarvoor betalen de inwoners, bedrijven en instellingen rioolheffing. Voor de inzameling en verwerking van afval wordt de afvalstoffenheffing betaald.

De tarieven worden op basis van begrotingscijfers, voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld. Beide heffingen mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Heffingen	Lasten	Baten	Dekking
Afvalstoffenheffing	3.170	3.170	100%
Rioolheffing	3.315	3.315	100%

In [i](#) bijlage 11 is een toelichting op de kostendekkenheid van de afvalstoffenheffing en rioolheffing opgenomen.

Lokale heffingen

Effect Omgevingswet op legesinkomsten

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Daarmee is een einde gekomen aan een periode van onzekerheid, waarbij de Omgevingswet steeds met een periode van een half jaar werd uitgesteld. Tegelijkertijd zijn er ook risico's en blijven belangrijke zaken onduidelijk.

Risico's en onduidelijkheden

De gemeente verkeert de komende jaren in een transitieperiode waarbij we nog bestemmingsplannen afronden en tegelijkertijd het (tijdelijk) Omgevingsplan wijzigen voor nieuwe (gebieds-)ontwikkelingen. Daarnaast maken we de transitie naar één (nieuw) Omgevingsplan. Dit is een enorme opgave, die veel capaciteit vraagt. Daar komt bij dat het maken van een Omgevingsplan echt nieuw en anders is dan het maken van een bestemmingsplan.

We voorzien dan ook dat we door de komst van de Omgevingswet tijdelijk niet in hetzelfde tempo (veeg)plannen kunnen maken zoals we dat nu gewend zijn.

Daarbij blijven er technische onzekerheden. Zo zijn er landelijk nog geen testen gedaan waarbij tegelijkertijd veel gemeenten besluiten publiceren en is het nog steeds niet mogelijk om dagelijks meerdere besluiten te publiceren.

Indicatie structurele effecten voor de Begroting

Op 1 januari 2024 is ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden.

Legesvermindering door Wkb

Als gevolg van de Wkb verschuift bij nieuwbouw de toetsing en het toezicht op het Bouwbesluit van gemeenten naar marktpartijen. Marktpartijen verzorgen zelf de kwaliteitstoetsing van het bouwen, voor zover het bouwwerken betreft die in 'gevolgklasse 1' vallen. De ruimtelijke toets blijft wel voorbehouden aan de gemeenten. De verwachting is dat 25% tot 35% van de vergunningaanvragen in gevolgklasse 1 vallen en de gemeente voor deze aanvragen geen leges meer in rekening mogen brengen voor de bouwtechnische beoordeling.

Er is gekeken naar de legesinkomsten over de periode 2012 tot en met 2021. Dat is gemiddeld € 1.057.000. Rekenend met 25% tot 35% betekent dit dat er naar verwachting € 270.000 tot € 375.000 aan derving legesinkomsten zal plaatsvinden. Dit bedrag kan nog veranderen aangezien van een aantal aspecten nog onduidelijk is wat de gevolgen van inwerkingtreding van Omgevingswet en Wkb zijn. Hierbij dient onder meer gedacht te worden aan Rijkscompensaties, verhoging kostendekking exploitatie-overeenkomsten en meerkosten bij vooroverleggen/omgevingstafels.

Gemeenten hebben momenteel tot 2032 de tijd gekregen om het definitieve Omgevingsplan vast te laten stellen door de raad.

Heffing van milieuleges

Voor aanvragen van milieubelastende activiteiten mogen na inwerkingtreding van de Omgevingswet milieuleges worden geheven. De ODZOB heeft op basis van historische aanvraaggegevens van de afgelopen jaren per gemeente een berekening gemaakt van de verhaalbare kosten. Voor de gemeente Gemert-Bakel zou dit betekenen dat er ongeveer € 100.000 aan milieuleges geheven kan worden. Per saldo wordt in 2025 een derving van inkomsten verwacht van ongeveer € 270.000.

Verwerking in Begroting 2025

Voor de implementatie van de Omgevingswet staat structureel € 218.000 in de Begroting opgenomen. Op een gegeven moment zal dit bedrag niet meer noodzakelijk zijn. Voor de uitvoeringskosten van de Omgevingswet is in de meicirculaire 2024 eenmalig een bedrag van € 172.000 beschikbaar gekomen voor 2024. Het is onduidelijk of in volgende meicirculaire voor het jaar 2025 ook nog middelen beschikbaar gesteld worden voor de uitvoeringskosten Omgevingswet.

De legesinkomsten zijn in de Begroting 2023 voor alle jaren met € 170.000 verlaagd. Dat is doorgezet in de daaropvolgende begrotingen. Tot en met 2025 geeft dit een nadeel in de Begroting. Vanaf 2026 wordt dit nadeel volledig afgedekt omdat bovengenoemde implementatiekosten niet meer in die omvang nodig zijn. Het risico bestaat wel dat het nadeel op de inkomsten groter zal uitvallen en/of de implementatiekosten langer doorlopen.

Lokale heffingen

Beleid lokale heffingen

Per belasting of heffing wordt kort het beleid van de gemeente Gemert-Bakel hiervoor aangegeven.

Onroerendzaakbelasting (OZB)

De inkomsten uit de OZB vallen in de algemene middelen van de gemeente. Dat betekent dat de inkomsten geen vooraf bepaald bestemmingsdoel hebben maar dat de gemeenteraad bepaalt waarvoor de opbrengsten uit de OZB worden ingezet. De opbrengst van de OZB draagt bij aan het voorzieningenniveau van de gemeente. Er is in de heffing een drietal groepen met elk een eigen tarief:

- Eigenaren van woningen;
- Gebruikers van niet-woningen;
- Eigenaren van niet-woningen.

Gebruikers van woningen, bijvoorbeeld huurders, krijgen geen aanslag.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengst ten goede komt van de algemene middelen. De opbrengst is niet specifiek bedoeld om de kosten te dekken die gerelateerd zijn aan het uitvoeren van beleid ter bestrijding van overlast door honden.

In de raadsvergadering van 9 november 2023 is er een motie ingediend waarin het college wordt opgeroepen om de hondenbezitters in het buitengebied vanaf 1 januari 2025 vrij te stellen van betaling van de hondenbelasting. In deze Begroting hebben wij rekening gehouden met de financiële gevolgen van deze motie. Deze motie geeft een structureel nadeel van € 38.000.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven:

- Tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, dan wel,
- Die zonder vergoeding gedurende hun verblijf beroeps- of bedrijfsmatige werkzaamheden verrichten voor of in opdracht van anderen.

De opgenomen raming in deze Begroting is op basis van realisatie afgelopen jaren. Met geldstromen uit toekomstige nieuwe overnachtingsplekken in de gemeente is nog geen rekening gehouden.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting en wordt door de gemeente gebruikt voor het ophalen, afvoeren en verwerken van afval. Deze heffing wordt opgelegd aan huishoudens en bedrijven waarvoor de gemeente een inzamelplicht voor afval heeft. Daarbij moet een nuance aangebracht worden dat voor bedrijven enkel een aantal kleinschalige ondernemingen en instellingen onder deze inzamelplicht vallen. Bedrijven zijn namelijk zelf verantwoordelijk voor het eigen bedrijfsafval. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt en het niet voor andere doeleinden gebruikt mag worden.

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsbelasting voor huishoudens en bedrijven en wordt door de gemeente gebruikt voor het beheer van het gemeentelijk rioolstelsel en grond- en hemelwatervoorzieningen. De gemeente heeft bij wet een zorgplicht voor drie beleidsvelden op het gebied van water. De afvoer van afvalwater, afvoer van regenwater (hemelwater) en het beheer van de grondwaterpeil. Deze zorgtaken zijn opgenomen in het door de raad vastgestelde gemeentelijk watertakenplan.

Leges

Leges kunnen worden geheven voor gemeentelijke dienstverlening. Legeshemming mag alleen dienen om kosten te verhalen. Het is niet toegestaan dat er winst wordt gemaakt. Dit betekent dat de totale opbrengst uit de legesverordening (per hoofdstuk) in zijn geheel niet meer dan de geraamde lasten mag bedragen. Een belangrijk deel is gebaseerd op de inzet van personeel en wordt voornamelijk beïnvloed door de loonontwikkeling.

Lokale heffingen

De wetgever heeft wel aangeven dat er in principe geen rechtstreeks verband hoeft te bestaan tussen de hoogte van de tarieven en de kosten van de individuele dienst. Zeker bij retributies en leges waarbij de tarieven voor verschillende activiteiten in één legesverordening worden geregeld, kan zich de vraag voordoen op welk niveau de kostendekkendheid moet worden getoetst. Het uitgangspunt daarbij is toetsing op verordeningenniveau, waarbij op het totaalniveau van de legesverordening de geraamde baten de geraamde kosten voor deze legesproducten niet mogen overschrijden. Een verschil tussen baten en lasten op een individueel legesproduct is toegestaan.

De legesverordening kent een drietal hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening;
Voorbeelden zijn onder andere huwelijken, paspoorten en rijbewijzen;
- Hoofdstuk 2: Omgevingswet;
Voorbeelden zijn onder andere vergunningen voor bouw- en verbouwactiviteiten;
- Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn;
Voorbeelden zijn horeca- en evenementenvergunningen.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)

De BIZ-bijdrage is een bestemmingsbelasting die op verzoek van ondernemers wordt geheven. Het biedt ondernemers de mogelijkheid om met hulp van de gemeente aanvullende diensten uit te voeren om de openbare ruimte bij bedrijventerreinen of winkelgebieden schoner, veiliger of goed bereikbaar te maken. De belastingopbrengst wordt daartoe als subsidie uitgekeerd aan een door de ondernemers opgerichte uitvoeringsorganisatie. De heffing van de BIZ-bijdrage beperkt zich tot een bepaald gebied in de gemeente, de bedrijveninvesteringszone (BIZ). Voor Gemert-Bakel is dat de zone Gemert-Centrum.

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding verleend worden. Uitvoering hiervan vindt plaats door de BSOB. Voor kwijtschelding komen de volgende heffingen in aanmerking:

- Onroerendezaakbelasting;
- Afvalstoffenheffing vastrecht;
- Rioolheffing.

De overige heffingen zijn in de betreffende (belasting)verordeningen uitgesloten voor kwijtschelding.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

§3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

↑ Aan beleid uitvoeren en investeringen doen voor maatschappelijke doelen zijn risico's verbonden. Deze paragraaf geeft inzicht in de risico's voor de gemeente en de benodigde financiële buffer.

Risicomatrix

In totaal zijn er tien risico's opgenomen in het risicoprofiel van de gemeente. In deze paragraaf worden ze toegelicht. De matrix geeft aan hoe de risico's zich tot elkaar verhouden.

Hoge impact		2, 3 en 4	1
Gemiddelde impact	7	5 en 6	
Lage impact	8 en 9	10	
	25%	50%	75% Kans

Belangrijkste financiële risico's gemeente Gemert-Bakel

Risico	Kans	Incidenteel	Structureel
1 <i>i</i> Projectrisico's bouwgrondexploitatie	n.v.t.	1.839	
2 <i>i</i> Decentralisatie taken Rijksoverheid	50%	675	38
3 <i>i</i> Stijgende bouwkosten	75%		365
4 <i>i</i> Gemeentefonds regulier	50%		318
5 <i>i</i> Rentestijging	50%		250
6 <i>i</i> Golfbaan	50%		75
7 <i>i</i> (Voormalige) wethouders pensioenen	50%		118
8 <i>i</i> Informatiebeveiliging en datalekken	50%	188	
9 <i>i</i> Verbonden partijen	25%	42	
10 <i>i</i> Verstrekte geldleningen en hypotheek	50%	90	
<i>i</i> Overige en vervallen risico's			
	Totaal incidenteel	2.834	-
	Totaal structureel (impact x vier jaren)	-	4.656
Benodigd weerstandsvermogen		7.490	

Percentages en bedragen zijn indicatief. Waar 'n.v.t.' staat ingevuld is een andere berekening gevolgd.

De risico's zijn stabiel de afgelopen jaren

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
9.865	7.958	8.115	5.774	6.527	8.028	6.973	7.820	6.719	7.832	6.955	7.490

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het aantal wijzigingen in risico's zijn beperkt ten opzichte van vorig jaar. De risico's Attero en Afval zijn komen te vervallen. Bij de gemeenschappelijke regelingen zien we dat daarvan een aantal onvoldoende eigen weerstandsvermogen heeft. Door goede jaarresultaten van deze gemeenschappelijke regelingen verbetert het echter wel. De risico's in de grondexploitatie zijn ten opzichte van 2024 toegenomen als gevolg van bestemmingsplanrisico's voor de bedrijventerreinen in Bakel en Milheeze en de garantstelling voor het regionale bedrijventerrein.

Het aanwezige weerstandsvermogen wordt conservatief berekend

Het weerstandsvermogen bestaat uit het geld en de mogelijkheden om risico's te kunnen afdekken. In de ⇒ financiële kaders zoals vastgesteld op 18 maart 2021 is aangegeven hoe het aanwezige weerstandsvermogen wordt berekend. Deze berekening is conservatief en bestaat enkel uit de algemene reserves (inclusief risicoreserves) en een eventueel begrotingsoverschot van het komende jaar. Dit betekent dat post Onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit, bestemmingsreserves en stille reserves niet betrokken worden bij de berekening van het aanwezige weerstandsvermogen.

Er is meer weerstandsvermogen aanwezig dan benodigd

In de financiële kaders is bepaald dat we onze risico's dubbel afgedekt moeten hebben.

Benodigd weerstandsvermogen = 7.490 aan risico's maal factor twee = 14.980

Aanwezig weerstandsvermogen per 1 oktober 2024

Stand Algemene reserve (exclusief bestemming resultaat jaarstukken 2023)	16.072
Risicoreserve Bouwgrond	1.587
Risicoreserve Drie decentralisaties	2.500
Totaal aanwezig weerstandsvermogen	20.159

Bovenstaand weerstandvermogen is exclusief de Risicoreserve ravijnjaren van nu ruim acht miljoen euro. Hierin worden overschotten gestort in afwachting op duidelijkheid over de ravijnjaren. Eventueel niet benutte delen vallen na verloop terug naar de Algemene reserve.

Het weerstandsvermogen is op (meer dan) het gewenste peil zoals vastgesteld in de financiële kaders. De risico's bedragen zevenenhalf miljoen euro, waar vijftien miljoen euro voor aanwezig dient te zijn. Er is twintig miljoen euro aan weerstandvermogen aanwezig. De risico's zijn dus ruim afgedekt.

Financiële kengetallen

De basis voor goede gemeentefinanciën is een meerjarenbegroting die structureel en reëel in evenwicht is. De volgende (verplichte) kengetallen geven een breder beeld van de financiële positie van de gemeente. In de financiële kaders is vastgelegd dat de gemeente stuurt op twee kengetallen: een stijging van de solvabiliteit naar 15% en een daling van de netto schuldquote naar 90%.

Kengetal	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
i Netto schuldquote (maximaal 90%)	98%	64%	59%	55%	74%	96%	154%	176%
i Netto schuldquote zonder doorleningen	70%	43%	39%	36%	56%	78%	138%	160%
i Solvabiliteitsratio (minimaal 15%)	15%	22%	26%	25%	24%	22%	17%	15%
i Structurele exploitatieruimte	8%	1%	4%	7%	0%	0%	0%	-3%
i Grondexploitatie	22%	15%	7%	8%	2%	5%	3%	3%
i Belastingcapaciteit	114%	110%	108%	113%	108%	108%	108%	108%

In **i** bijlage 14 is een vergelijking gemaakt per kengetal tussen Gemert-Bakel en het gemiddelde van Nederland in de afgelopen jaren. Daarbij zijn de kengetallen ook met elkaar in verband gebracht.

Onderhoud kapitaalgoederen

§3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

↑ Het in standhouden van de fysieke voorziening is één van de belangrijkste kerntaken van de gemeente. Daar gaat veel geld in om.

Een financieel gezonde gemeente heeft voldoende middelen daarvoor beschikbaar. Goed onderhoud voorkomt kapitaalvernietiging. In deze paragraaf worden daarom het onderhoud van de kapitaalgoederen beschreven. De provincie toetst jaarlijks deze paragraaf via deze ⇒ handreiking.

Soorten onderhoud

Het BBV kent drie soorten onderhoud:

1. Vervanging;
2. Groot onderhoud;
3. Dagelijks onderhoud.

Vervangingsonderhoud en levensduur verlengend onderhoud worden gezien als investeringen door het BBV. Deze investeringen geven structurele afschrijvings- en rentekosten.

Voor groot onderhoud kan de gemeente een voorziening treffen. Met een voorziening worden schommelingen in de Begroting voorkomen. Voor het treffen van een onderhoudsvoorziening stelt de gemeenteraad een beheerplan vast. In de financiële kaders is bepaald dat beheerplannen maximaal vier jaar oud zijn en dat ze minimaal tien jaar vooruitkijken. Zo is het beheerplan actueel en kan tijdig geld opzijgezet worden voor het onderhoud.

Voor dagelijks onderhoud wordt ieder jaar in de Begroting een bedrag opgenomen. Een overschot of tekort aan het einde van het jaar geeft dan een voor- of nadeel in de Jaarstukken. In 2025 is het bedrag voor dagelijks onderhoud verhoogd voor areaaluitbreiding en inflatie met structureel € 90.000.

Beheerplannen

Storting voorziening	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Vastgesteld	Raming
----------------------	------	------	------	------	------	------	------	-------------	--------

Beheerplannen groot onderhoud

 Riool en water	261	483	449	568	477	406	412	⇒14-12-2023	100%
 Wegen	835	835	945	945	945	945	945	⇒19-09-2024	100%
 Sportparken	107	97	90	90	90	90	90	⇒16-04-2020	100%
 Gebouwen	274	281	603	281	281	281	281	⇒11-11-2021	100%

Overige beheerplannen

 Groen	Dagelijks onderhoud, geen voorziening							21-11-2013	100%
 Openbare verlichting	Vervangingsonderhoud, geen voorziening							⇒ 12-12-2019	100%
 Spelen	Vervangingsonderhoud, geen voorziening							⇒ 06-07-2023	100%
 Bomen	Dagelijks onderhoud, geen voorziening								100%

We werken met een integrale meerjarenplanning

De uitwerking van de beleidsplannen vindt plaats in beheerplannen, de uitvoering vindt plaats in uitvoeringsprogramma's, onderhoudsbestekken en projecten plaats.

Deze projecten worden in toenemende mate gebiedsgericht en integraal aangepakt. Met technisch onderhoud als basis kunnen we bijvoorbeeld klimaatadaptatie en bewonersparticipatie in een bredere context benaderen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Te actualiseren beleids- beheerplannen 2025-2028

In deze collegeperiode wordt bij de actualisatie van beheerplannen in de openbare ruimte de nadruk gelegd op de integraliteit tussen de diverse beheerplannen. Zo heeft het bomenbeleid invloed op de mate van wortelopdruk en daarmee het Wegenbeheerplan. De beheerplannen die voor actualisatie in aanmerking komen worden integraal opgepakt.

In 2024 is het Gemeentelijk Watertakenplan 2019-2023 (met daarin het Gemeentelijk Rioleringsplan) met 2 jaar verlengd en in 2024 is het Beheerplan Wegen geactualiseerd. Dit zijn de meest omvangrijke onderhoudsplannen in de Begroting. Bij actualisaties wordt duidelijk of de huidige financiële middelen in de Begroting voldoende zijn of dat een aanvulling nodig is.

In 2025 staan de volgende beheerplannen op de planning om te actualiseren:

- Bomen;
- Openbare verlichting;
- Sportparken;
- Water- en Rioleringsprogramma (opvolger Gemeentelijk Rioleringsplan).

Routekaart is verwerkt in de Begroting

In april 2023 is de ⇒ 'Routekaart Duurzaam maatschappelijk vastgoed' vastgesteld door de gemeenteraad. Dit wordt naast het reguliere onderhoud de leidraad voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Dit is een omvangrijk investeringsprogramma. De daarvoor benodigde bedragen zijn opgenomen in deze Begroting.

Financiering

§3.4 Financiering

↑ In deze paragraaf worden de verwachtingen voor de financiering toegelicht.

De gemeente moet altijd voldoende geld op de bank hebben staan om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Denk aan het op tijd betalen van aflossingen, salarissen en facturen.

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) bepaald de regels voor de financiering van gemeenten. Uitgangspunt van de wet is dat een gemeente voorzichtig omgaat met publieke middelen en daarom niet te veel risico neemt. Er zijn drie wettelijke normen voor gemeenten:

1. Renterisiconorm;
2. Kasgeldlimiet;
3. Schatkistbankieren.

Renterisiconorm: geen overschrijding in 2025

Aflossingen van leningen moeten zoveel mogelijk gelijk gespreid worden over de jaren. Dan ben je bij herfinanciering van die leningen niet afhankelijk van één rentemoment. Dit geeft minder risico.

Renterisiconorm	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	106	100	101	104
Renterisiconorm (20% van begrotingstotaal)	21	20	20	21
Renterisico op de vaste schuld	14	9	11	14
Ruimte onder de renterisiconorm	7	11	9	7

In 2025 is er geen overschrijding van de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet: de gemeente mag gemiddeld voor € 8,9 miljoen per jaar kort lenen

De gemeente mag haar activiteiten niet onbepaald met kort geld financieren. Dat wordt door de wetgever als te risicovol gezien. Daarom is er een kasgeldlimiet voor gemeenten.

Met kort geld wordt bedoeld leningen met een looptijd korter dan één jaar. De limiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van afgerond € 105 miljoen. Per saldo kan gemiddeld tot € 8,9 miljoen in een jaar kort geleend worden door de gemeente.

Bij een structurele overschrijding van deze limiet is het verplicht nieuwe lange leningen aan te trekken. Wij hebben deze norm in 2024 niet overschreden en verwachten dat ook niet in 2025 te doen.

Schatkistbankieren: de gemeente ontvangt gemiddeld 3% rente van het Rijk

Gemeenten zijn verplicht om overschotten op de bank bij het Rijk of bij andere decentrale overheden weg te zetten. Het belangrijkste doel daarvan is het (op papier) beperken van de staatschuld.

Het drempelbedrag hiervoor bedraagt 2,00% van het begrotingstotaal. Alle bankoverschotten boven het drempelbedrag van € 2.100.000 dienen wij daarom te stallen bij het Rijk. De rente die het Rijk daarover verstrekt ligt op dit moment tussen de 2,8% en 3,2% (stand juli 2024). De gemeente verwacht in 2025 geen structurele liquiditeitsoverschotten.

De gemeente heeft voor € 17,7 miljoen geld doorgeleend aan derden

Ongeveer een kwart van de aangetrokken leningen van de gemeente zijn weer doorgeleend aan andere partijen. Dit gaat over afgerond € 17,7 miljoen per 31 december 2023. De gemeente loopt daarover altijd risico dat die leningen niet terugbetaald worden. Daarom is in de financiële kaders bepaald dat er geen nieuwe garantstellingen of geldleningen worden verleend.

Financiering

De rentelasten in de Begroting bedragen € 2,59 miljoen

Voor 2025 zijn de rentekosten afgerond € 2,59 miljoen. Per 1 januari 2025 hebben we aan leningen naar schatting € 68,20 miljoen aan leningen op de balans staan tegen een gemiddelde rente van 3,79%.

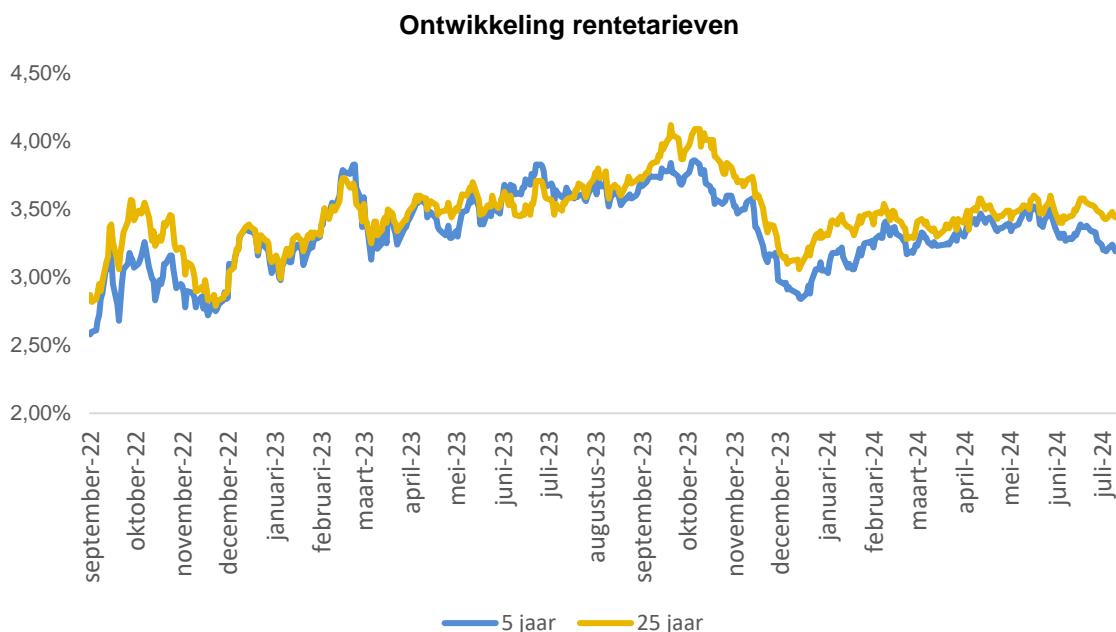
Van deze € 68,20 miljoen is € 17,7 miljoen doorgeleend (zorginstelling, corporatie, werknemers, startersleningen woningmarkt, verenigingen, stichtingen). Deze doorleningen geven een renteopbrengst van afgerond € 0,54 miljoen. De netto rentelasten bedragen daarmee € 2,05 miljoen.

De netto rentelasten van € 2,05 miljoen worden toegerekend aan de verschillende investeringen van de gemeente. Voor grondexploitaties van derden wordt een rentepercentage gehanteerd van 3,14%. Dit volgt uit de door het BBV voorgeschreven berekening. Voor investeringen waarvoor, via raadsbesluit, apart financiering is aangetrokken wordt die rente gehanteerd. Het toegerekende rentepercentage voor de resterende activa bedraagt vervolgens 1,49%. Ook wel omslagrente genoemd.

Met ingang van 2025 zijn de rentevoorschriften voor toerekening rente aan eigen grondexploitaties gewijzigd. Voortaan dient daaraan de omslagrente te worden toegerekend. Bij de Kadernota 2025 was die omslagrente ingeschat op 2,0%. Die is nu uitgekomen op 1,49%. Dat is wat lager omdat de reserves van de gemeente gegroeid zijn door het positieve saldo van de Jaarstukken 2023.

De rente is gedaald ten opzichte van vorig jaar

De rente heeft zich afgelopen jaren als volgt ontwikkeld.



De huidige percentages voor een 5-jarige lening en een 25-jarige lening liggen op respectievelijk 2,89% en 3,24% (stand begin september 2024). Een verdere daling van rentetarieven wordt verwacht het komende jaar zoals eind september 2024 aangegeven door de Nederlandsche Bank.

Bijzonder is daarbij dat er slechts geringe renteversillen zijn tussen de verschillende looptijden. In de Begroting wordt uitgegaan van 3,0%, zoals bepaald in de Kadernota. Of rentetarieven daadwerkelijk gaan dalen is afhankelijk van de wereldwijde economische ontwikkelingen. Het risico op rente boven de 3,0% is als risico gekwantificeerd bij de paragraaf weerstandsvermogen.

Financiering

Liquiditeitsprognose 2025

In de financiële kaders is opgenomen dat er in de Begroting een liquiditeitsprognose wordt opgenomen. Zo ontstaat er beter inzicht in de kasstromen van het aankomende jaar en de ontwikkeling van de schuldenpositie. De prognose is opgenomen in [i](#) bijlage 16.

Renteschema BBV

Het BBV adviseert het onderstaande renteschema op te nemen in de Begroting. Daarmee is er meer inzicht voor de gemeenteraad. Daarnaast kan beter worden vergeleken met andere gemeenten.

Renteschema BBV		2025
De externe rentelasten over de korte en lange financiering		2.590
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	544
Totaal door te rekenen externe rente		2.046
De rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	350
De rente van projectfinanciering richting het taakveld	-/-	937
De rentebaar van doorverstrekte leningen richting het taakveld		382
Saldo aan taakvelden toe te rekenen externe rente		905
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		0
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	1.141
Renteresultaat op het taakveld Treasury		0

Bedrijfsvoering

§3.5 Bedrijfsvoering

↑ In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bedrijfsvoering van de gemeente.

Er wordt een toelichting gegeven op:

- Dienstverlening;
- Communicatie;
- Informatisering en automatisering;
- Informatiebeveiliging en privacy;
- Ontwikkeling aantal fte en loonkosten;
- Planning & Controlcyclus 2025;
- Jaarlijkse onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid;
- Goedkeurings- en rapporteringstolerantie van de Jaarrekening 2024;
- Provinciale criteria voor een goedkeurende Begroting 2025;
- Fiscaliteiten.

Dienstverlening

Wij werken klant- en servicegericht voor onze inwoners en ondernemers en bewegen in onze dienstverlening met onze doelgroepen mee.

Resultaten 2025

- Wij zijn 5 dagen per week geopend en bereikbaar via de kanalen telefonie, receptie, balie en chatfunctie. Aanvullend daarop hebben wij twee avondopenstellingen per week;
- Om een goede dienstverlening te leveren zorgen wij voor een optimale personele bezetting aan de receptie, balie en telefonie;
- Actuele thema's staan uitgelicht op onze website;
- Minimaal 2 klanttevredenheidsonderzoeken. Van klachten en tips leren en verbeteren wij als organisatie;
- Wij ontwikkelen verder digitaal maar verliezen de menselijke maat en het persoonlijk contact niet uit het oog. Bezoekers van het gemeentehuis kunnen zich tijdens openingsuren aanmelden via de aanmeldzuil maar kunnen ook terecht bij onze receptie en op afspraak voor een persoonlijk gesprek;
- Er is een herijkt dienstverleningsconcept wat verankerd is binnen de organisatie;
- De verbouwde publiekshal is een warm welkom voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

Communicatie

In 2023 hebben we gewerkt aan een strategische communicatievisie. Hieraan is in 2024 een uitvoeringsprogramma gekoppeld, deze wordt verder geïmplementeerd in 2025. In essentie zetten we in op het versterken van de corporate communicatie en branding van de gemeente. Hiermee positioneren wij onze gemeente nog sterker voor onze eigen inwoners en externen passend bij het unieke karakter van onze gemeente. In dit proces zetten we aanvullend en gelijktijdig in op het vernieuwen en het digitaal toegankelijk maken van onze huisstijl.

Resultaten 2025

- We bestendigen onze koers door onze strategische communicatievisie verder te implementeren in 2025;
- We blijven inzetten op nieuwe vormen van communicatie via sociale media. Meer gericht op video en app. Samen met een professionele partij is een basis gelegd in een bibliotheek voor video's waaruit geput kan worden om meer volgens de huidige norm te kunnen communiceren, deze bibliotheek blijven we actualiseren en uitbreiden in 2025;
- Via branding werken we aan een sterke positionering van onze gemeente. De huisstijl van de gemeente wordt vernieuwd. Wij zorgen gelijktijdig dat deze voldoet aan de toegankelijkheidseisen waar we als gemeente aan moeten voldoen;
- De arbeidsmarkt verandert. We profileren en presenteren Gemeente Gemert-Bakel goed en zorgen dat zij in beeld is bij de verschillende doelgroepen en mensen kan werven en vasthouden. Hiervoor wordt ingezet op het bestendigen van de aanpak rondom onze arbeidsmarktstrategie.

Bedrijfsvoering

Extra middelen

Voor aanpassing huisstijl/branding is incidenteel € 55.000 opgenomen in 2025.

Informatisering en Automatisering

Een goede informatievoorziening is van belang om een gedegen en continu niveau van dienstverlening te bieden. Er zijn steeds veranderende wetgevingen en trends of ontwikkelingen volgen elkaar in een sneltreinvaart op. Deze zijn van invloed op onze (digitale) informatievoorziening. In het informatiebeleid zijn hiervoor beleidsregels en uitgangspunten geformuleerd en welke ambitie hierbij wordt gehanteerd. Hierin speelt onze dienstverlening een hoofdrol. In 2024 is het informatiebeleid geactualiseerd en zijn ambities opnieuw vastgesteld.

Met vijf ontwikkellijnen werken we aan een toekomstgerichte ICT-dienstverlening.

1. Servicedesk. We zetten in op een verdere professionaliseringslag van onze dienstverlening waarbij serviceverlening aan de gebruiker hoog in het vaandel staat.
2. Beheer van systeem- en netwerkbeheer (hosting). We werken aan een aanpassing van het ICT-landschap waardoor het beheer eenvoudiger wordt, dit betreft een langere termijn ontwikkeling.
3. Ontwikkelen informatiemanagement. We werken aan het vergroten van kennis over informatiemanagement. Dit doen we door goed samen te werken met de teams/afdelingen binnen de gemeentes en kennis te delen.
4. Ontwikkelen functioneel beheer. Functioneel beheer is een belangrijke spil tussen het team/de afdeling en ICT. De rol van functioneel beheerder en de plaats binnen de organisatie zal verder vormgegeven moeten worden met als doel om (nog) beter te kunnen anticiperen op de wensen en behoeftes van de gebruikers.
5. Ontwikkelen digitale vaardigheden organisatie. We spelen graag in op de behoefte voor ondersteuning op het gebied van ICT. Zo zijn er vanuit ieder team/afdeling collega's (keyusers) aangesteld waar gebruikers terecht kunnen voor ondersteuning voor bijvoorbeeld MSTeams. Daarnaast zijn er vaste momenten waarop medewerkers van de servicedesk langskomen voor alle vragen

Resultaten 2025

- Eind 2024 is het informatiebeleid geactualiseerd en zijn ambities opnieuw vastgesteld.
- In 2025 maken we gebruik van cloud telefonie waarbij we onafhankelijker zijn van plaats en nieuwe functionaliteiten tot onze beschikking hebben.
- In 2024/2025 zal verder ingezet worden op de vijf ontwikkellijnen voor een toekomstgerichte ICT dienstverlening.
 - Eind 2025 zal het systeem en netwerkbeheer uitbesteed worden. Hiervoor zal het ICT landschap in 2024 en 2025 verder versimpeld/aangepast worden.
 - In 2024 zal een advies worden uitgebracht voor de ontwikkeling van functioneel beheer. Dit advies zal in 2025 geïmplementeerd worden.
 - Eind 2024 zal het advies voor de inrichting van de servicedesk voor de langere termijn herzien worden.

Informatiebeveiliging en privacy

De informatiebeveiliging en privacy vraagt continue aandacht. De wereld om ons heen verandert dagelijks. Een verdere impuls als het gaat over informatiebeveiliging en privacy is dan ook noodzakelijk. Dat blijkt onder andere uit de jaarrapportages van de Functionaris Gegevensbescherming (FG). Hij geeft in zijn laatste rapportage onder meer het volgende aan: "Voor langere tijd stabiliteit in het team, voldoende financiële middelen en het implementeren van standaard werkwijzen ziet de FG als belangrijke voorwaarden om verder te komen." Inmiddels is een intern en intergemeentelijk informatiebeveiliging en privacy team aangenomen waarmee de organisatie aan de volwassenheid kan werken.

Het huidig kader (strategisch beleid) is eind 2023 geactualiseerd. Het tactisch beleid zal in 2025 worden geactualiseerd op basis van de haalbaarheid. Op basis van de aankomende NIS2 (Netwerk en Informatie Security richtlijn) wordt een nieuwe opzet voor een risicoanalyse opgesteld en uitgevoerd. De uitkomsten hiervan dienen als startschot om een continuïteitsplan op te stellen voor kritische processen.

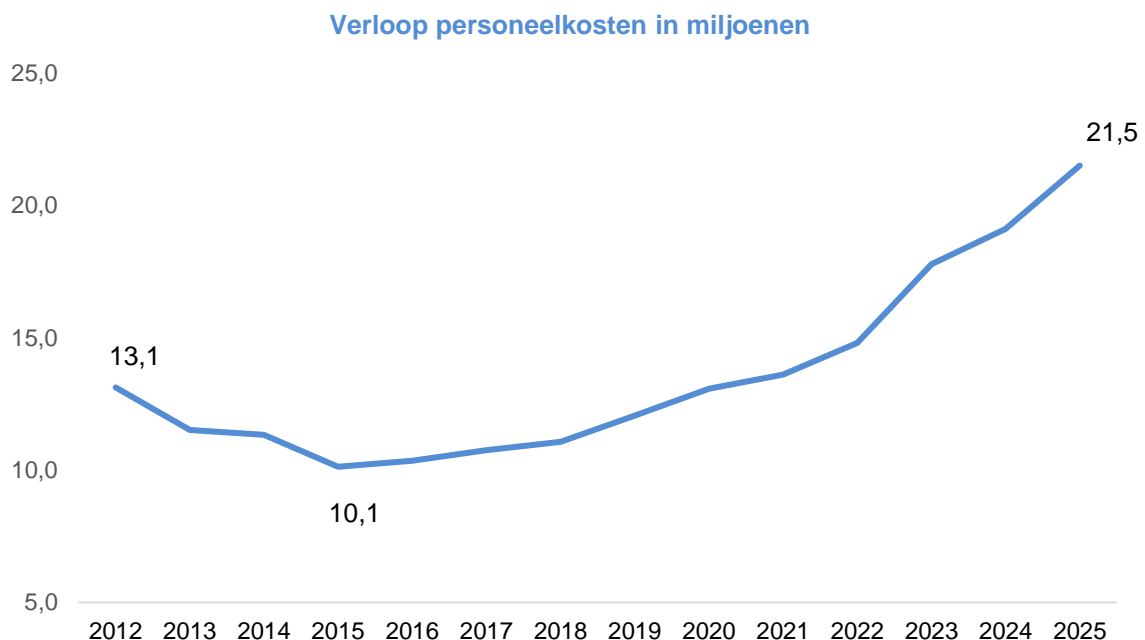
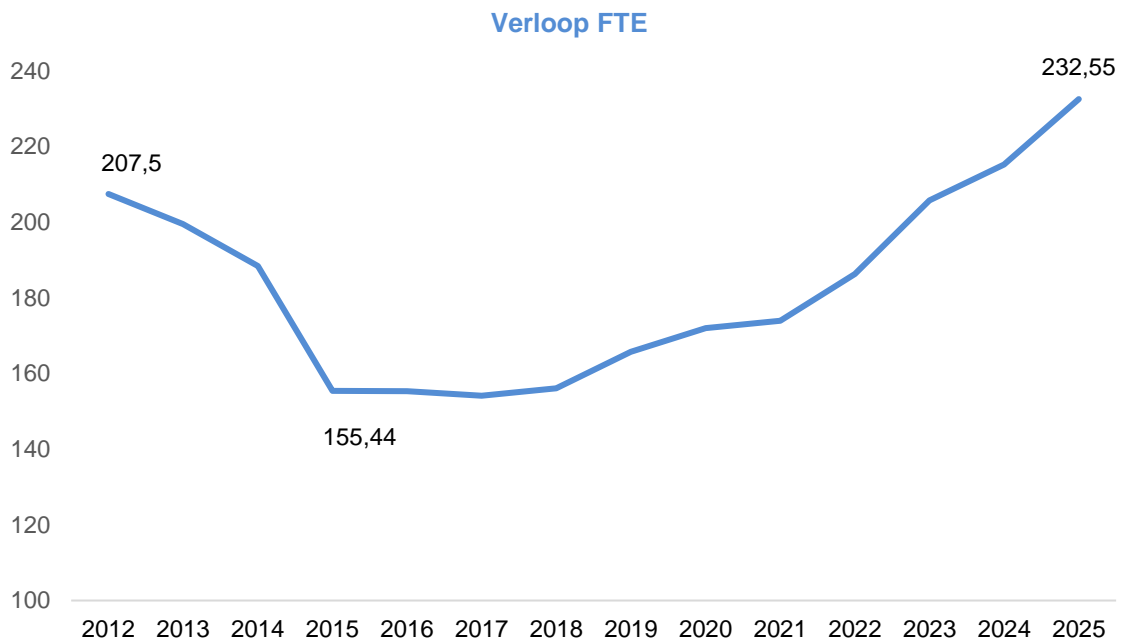
Bedrijfsvoering

Resultaten

In 2025 worden informatiebeveiliging en privacy verder geborgd in de organisatie en worden hoofdprocessen opgesteld binnen ICT om aan de voorzijde mee te denken over informatiebeveiliging en privacy. Daarbij worden ook wettelijke audit verplichtingen beter geborgd en proberen we het volwassenheidsniveau van de organisatie verhogen met betrekking tot risicomanagement en de audit verplichtingen.

Ontwikkeling fte en personeelskosten

De ontwikkeling van het aantal fte en de personeelskosten is als volgt.



Stijging van de kosten ten opzichte van 2024 betreft allereerst het zelf in dienst nemen van medewerkers onderhoud. Daarnaast is er een toename van de formatie voor projecten en klimaat en zijn er de jaarlijkse cao-salarisstijgingen. Een organogram van de organisatie is bijgevoegd in de bijlage 4 specificatie bedrijfsvoering [i](#).

Bedrijfsvoering

Kalender Planning & Controlcyclus 2025

De Planning & Controlcyclus geeft inzicht in hoeverre de gemeente haar doelstellingen bereikt en welke middelen daarbij nodig zijn. De kalender daarvan is als volgt:

November 2024 Behandeling Begroting 2025.
Juni/Juli 2025 Behandeling Jaarstukken 2024, 1 ^e financiële rapportage 2025, 1 ^e rapportage bouwgrondexploitatie 2025 en Kadernota 2026.
November 2025 Behandeling Begroting 2026.
December 2025 Behandeling 2 ^e financiële rapportage 2025 en 2e rapportage bouwgrondexploitatie 2025.
Juli 2026 Behandeling Jaarstukken 2025

Nota's en verordeningen

De gemeenteraad stelt de financiële spelregels vast via verordeningen, beleidsnota's en beheerplannen. Hieronder een overzicht daarvan, met daarbij de datum van actualisatie.

Nota of verordening	Besluit gemeenteraad	Nieuw besluit
Nota Activering, waardering en afschrijving	13-07-2017	2024
Nota Risicomanagement	11-12-2014	2025
Nota Reserves en voorzieningen	16-12-2021	2026
Financiële kaders	18-03-2021	2030
Financiële verordening	14-07-2022	2025
Nota Treasury	10-11-2022	2026
Nota Grondbeleid	21-09-2023	2027
Controleverordening	26-10-2023	2027

Beheerplannen	Besluit gemeenteraad	Nieuw besluit
Beheerplan Groen	21-11-2013	2025
Beheerplan Wegen	19-09-2024	2027
Beheerplan Riolering (watertakenplan)	13-12-2018	2025
Beleidsplan Bomen	02-04-2019	2025
Beleidsplan Openbare verlichting	12-12-2019	2025
Beheerplan Sportparken	16-04-2020	2025
Beheerplan Gebouwen	11-11-2021	2025
Beheerplan Spelen	06-07-2023	2027

Bedrijfsvoering

Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid

In artikel 213a van de gemeentewet is vastgelegd dat het college periodiek onderzoek verricht naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur. Toetsing en onderzoek op doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid is van belang voor de algemene oordeelsvorming over het gevoerde beleid. Met de instelling van de onderzoeken wordt de transparantie van gemeentelijk handelen vergroot. De publieke verantwoording wordt hierbij versterkt.

In 2025 gaan wij onderzoeken:

- Erfgoedbeleid;
- Toekomstbestendigheid van de juridische functie.

Goedkeurings- en rapporteringstolerantie van de Jaarstukken zijn gelijk aan eerdere jaren

De gemeenteraad stelt het accountantsprotocol voor de Jaarstukken vast.

Goedkeuringstolerantie

In 2025 wordt voorgesteld de wettelijk maximale toegestane goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden te hanteren.

Rapporteringstolerantie

Om te voorkomen dat kleine afwijkingen gerapporteerd moeten worden, wordt voorgesteld voor 2025 de rapporteringstolerantie wederom op 10% van de goedkeuringstolerantie te stellen. Dit betekent dat 10% van 1%, oftewel 1‰, van de begrote lasten (primitieve Begroting) vóór resultaatbestemming, gebruikt wordt als rapportagegrens.

Verantwoordingsgrens rechtmatigheidsverantwoording college

In 2025 bedraagt de verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) met een rapportagetolerantie grens van 1‰. Deze grenzen zijn ook vastgelegd in de financiële verordening van de gemeente.

In het kader van de Single Information en Single Audit (SiSa) zijn door het ministerie de volgende rapporteringstoleranties per specifieke uitkering voorgeschreven ten aanzien van fouten:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Mogelijk nieuwe wettelijke grenzen vanaf 2025

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een wetsvoorstel gedaan om vanaf boekjaar 2025 met één categorie te gaan werken en de drempelpercentages aan te passen:

% van de lasten	Goedkeurend	Met beperking	Onthouding
Fouten en onzekerheden	< 2%	2 – 4%	> 4%

Het voorstel van het Rijk zit in de consultatiefase. Zolang hier nog geen definitieve uitspraak over is gedaan wordt voorgesteld de grenzen van de Jaarstukken 2024 ongewijzigd over te nemen voor het accountantsprotocol van de Jaarstukken 2025 zoals bepaald in de financiële verordening.

We vallen voor 2025 onder het normale toezicht van de provincie

Voor het begrotingsjaar 2025 voldoet de gemeente aan de drie criteria om onder het gebruikelijke repressieve toezicht van de provincie te vallen:

- Er is een positieve algemene reserve;
- De Begroting 2025 is structureel sluitend voor jaarschijf 2025;
- De Begroting 2025 wordt tijdig (voor 15 november 2024) ingezonden.

De provincie zal dit toetsen na inzending van de Begroting. Gebruikelijk is dat gemeenten in december 2024 of januari 2025 een brief krijgen onder welke vorm van toezicht zij vallen (normaal of preventief).

Bedrijfsvoering

Fiscaliteiten

Horizontaal Toezicht belastingdienst

Horizontaal Toezicht (HT) is een vorm van samenwerking tussen de Belastingdienst en gemeente. Dit houdt in dat de organisatie het algemene toezicht verlaat omdat de belastingdienst voldoende vertrouwen heeft in de fiscale beheersing van de interne processen. Dit aangepaste toezicht houdt in dat de organisatie onder een minder frequent en minder gedetailleerd niveau van toezicht door de belastingdienst wordt gesteld, maar dat de organisatie zichzelf gaat controleren en de uitkomsten inzichtelijk en bespreekbaar maakt met de Belastingdienst. Deze samenwerking is gebaseerd op transparantie, eerlijkheid en vertrouwen in relatie tot de belastingaangiften van de gemeente. Voor ons betreft dit de aangiften btw, btw-compensatiefonds (bcf), loonheffingen en vennootschapsbelasting.

De gemeente had vanaf 2012 een HT-convenant. De belastingdienst heeft haar toezicht inmiddels echter doorontwikkeld (zogenaamd DHT), waarbij belastingplichtigen voortaan moeten aantonen over een aantoonbaar werkend systeem van interne beheersing, interne monitoring en externe controle (TCF) te beschikken. Voor dit nieuwe HT-toezicht, waarvoor een nieuw convenant afgesloten dient te worden, ligt nu de nadruk op het aantonen door de belastingplichtige dat de fiscale beheersing daadwerkelijk functioneert. Daarvoor dient de gemeente periodiek haar interne monitoring te herhalen en met de belastingdienst te delen. Dit alles om juiste belastingaangiften te borgen.

De gemeente heeft in 2023 diverse beheers- en controlemaatregelen vastgelegd, haar Tax Control Framework geactualiseerd en met de belastingdienst gedeeld. Dit heeft op 6 december 2023 geresulteerd in een nieuw individueel convenant horizontaal toezicht met de belastingdienst voor een (standaard) periode van drie jaar.

Jaarlijks voeren wij in het kader van het HT een gesprek met de belastingdienst over lopende kwesties en onze aangiften btw, Vpb en loonheffing. Ook in 2025 zal een dergelijk gesprek plaatsvinden.

Wet open overheid

§3.6 Wet open overheid (Woo)

↑De Wet Open overheid vervangt sinds 1 mei 2022 de Wet Openbaarheid van bestuur. Hierin is opgenomen de actieve en passieve informatieplicht van de overheid. De actieve openbaarmaking verloopt in fases. Die fases worden bepaald bij Koninklijk Besluit.

Het actief publiceren van informatie zou mogelijk gemaakt worden door de landelijke voorziening Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI). Deze voorziening waar alle documenten van alle bestuursorganen op zouden kunnen worden gedeeld is stopgezet en hiervoor in de plaats is de Woo-index gekomen waarop URL's/verwijslinks geplaatst worden met een verwijzing naar een webpagina.

We volgen de ontwikkelingen om te komen tot een alternatief publicatieplatform om meer informatie actief te publiceren. Het actief openbaar maken van informatie is een complexe opdracht. Het vraagt naast de techniek, aanpassing van processen, toegankelijkheid, toets privacy en opleiding medewerkers in de organisatie. Hieraan werken we samen met het intergemeentelijk team Gemert-Bakel en Laarbeek en binnen het samenwerkingsverband van Dimpact.

Veel informatie is al openbaar. Op onze website staan de organisatiegegevens, raads- en commissiestukken en collegebesluiten. Op de websites van www.overheid.nl en www.officiëlebekeendmakingen.nl staan beleidsstukken, lokale regelgeving, vergunningen en andere besluiten.

Resultaten 2025

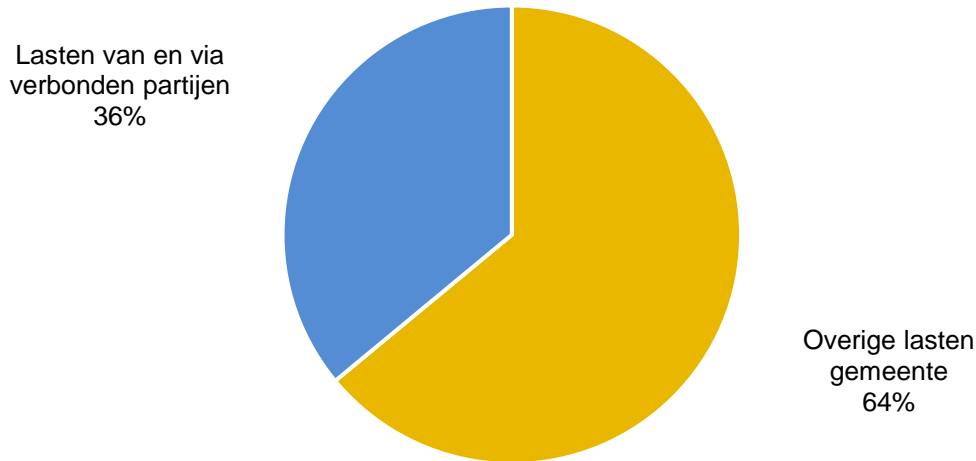
Voor de verbetering van de informatiehuishouding zijn in 2025 de volgende activiteiten gerealiseerd:

- In 2025 is er een leidraad voor de medewerkers voor het werken vanuit transparantie en openbaarheid;
- Woo-contactfunctionarissen zorgen dat 80% van de informatie-vragen binnen 2 weken duidelijk en afgebakend zijn en binnen de termijn van 4 weken worden beantwoord;
- In 2025 zijn we aangesloten op de Woo-index en voldoet onze website aan de ⇨ toegankelijkheidseisen niveau B.

Verbonden partijen

§3.7 Verbonden partijen

↑ Er gaat veel geld naar de verbonden partijen. Daarnaast loopt de gemeente risico's bij de verbonden partijen. Daarom is er een verplichte aparte paragraaf over dit onderwerp.



Stijgende kosten bij gemeenschappelijke regelingen

We zien een trend van steeds verder oplopende kosten bij gemeenschappelijke regelingen. Dat is zorgelijk, helemaal met het oog op de ravijnjaren. Als dat ravijn niet gedicht wordt dan zijn ombuigingen op een gegeven moment noodzakelijk. De gemeente staat dan voor financieel lastige keuzes, die links- of rechtsom de inwoners zullen raken. Gemeenschappelijke regelingen vormen een substantieel deel van onze Begroting. Daarom is in alle zienwijzen op de Begrotingen 2025 van gemeenschappelijke regeling opgenomen dat in het geval van ombuigingen wij een evenredige bijdrage van gemeenschappelijke regelingen daarin zullen vragen.

Kansen naar Gemert-Bakel halen

In het coalitieakkoord "Samen Goed Doen" voor de periode 2022-2026 is de volgende ambitie over regionale samenwerking uitgesproken: "Iedere wethouder/portefeuillehouder pakt een rol in de regio. Daarmee halen we kansen naar Gemert-Bakel en profileren we ons in de regio".

We zijn gebonden aan collectieve besluitvorming bij gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regelingen voeren namens de gemeente taken uit. Daarvoor stellen zij eigen Begrotingen op. De gemeenteraad kan een zienswijze op die Begrotingen geven. Uiteindelijk is de gemeenteraad gebonden aan de gezamenlijke besluitvorming van een gemeenschappelijke regeling.

Risico's op verbonden partijen zijn in de meeste gevallen beperkt

De risico's voor verbonden partijen zijn vanwege hun karakter als uitvoeringsorganisatie vaak beperkt tot zaken als personeel en databeveiliging. De meeste verbonden partijen hebben een eigen weerstandsvermogen. Niet altijd van voldoende niveau. Sommige verbonden partijen hebben geen eigen weerstandsvermogen, eventuele tekorten in een jaar komen dan ten laste van de deelnemers.

Verbonden partijen met onvoldoende eigen weerstandsvermogen in Begroting 2025

- GR Peeltgemeenten: Nodig € 600.000, aanwezig € 410.000;
- GGD: Nodig € 2.000.000, aanwezig € 1.700.000;
- MRE: Nodig € 1.200.000, aanwezig € 1.125.000;
- VRBZO: Nodig € 2.400.000, aanwezig € 2.251.000;
- Golfbaan Stippelberg: Negatief eigen vermogen.

Verbonden partijen zonder eigen weerstandsvermogen

- Blink;
- BSOB.

Verbonden partijen

Verbonden partijen	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingen							
1.  Gemeente Laarbeek	-316	-384	-319	-319	-319	-319	-319
2.  Senzer	13.736	9.876	14.079	11.595	11.650	11.710	11.859
3.  Peelgemeenten	1.953	2.216	2.481	2.938	2.938	2.938	2.938
4.  Blink	2.536	2.773	3.079	2.772	2.804	2.857	2.919
5.  GGD	1.083	1.266	1.299	1.409	1.441	1.472	1.505
6.  MRE	305	313	321	369	369	369	369
7.  ODZOB	1.376	1.461	1.532	1.558	1.558	1.558	1.558
8.  VRBZO	1.650	1.815	1.842	1.934	1.934	1.934	1.934
9.  BSOB	545	700	614	640	640	640	640
Stichtingen en verenigingen							
10.  Golfbaan Stippelberg	0	0	0	0	0	0	0
11.  Dimpact	6	6	6	6	6	6	6
12.  BIZOB	134	239	107	107	107	107	107
Vennootschappen en coöperaties							
13.  Brabant Water NV	0	0	0	0	0	0	0
14.  BNG Bank (dividendinkomst)	-104	-114	-98	-98	-98	-98	-98
Verenigingen van eigenaren (VvE)							
15.  VvE garage Ruijschenberg	35	30	30	30	30	30	30
16.  VvE parkeren Kruseind	1	1	1	1	1	1	1
17.  VvE MFA De Sprank	36	37	37	37	37	37	37

Meer informatie

In  bijlage 5 zijn de verbonden partijen verder toegelicht.

Grondbeleid

§3.8 Grondbeleid

↑ De financiële belangen in de bouwgrondexploitatie zijn groot voor gemeenten. Daarom schrijft het BBV deze aparte paragraaf voor. In de paragraaf grondbeleid wordt inzicht gegeven in de lopende grondexploitaties van de gemeente, de risico's daarbij en hoe de exploitaties zijn berekend.

Wij voeren een dynamisch grondbeleid

De gemeenteraad heeft in september 2023 nieuwe kaders voor het grondbeleid vastgesteld. Deze staan hieronder weergegeven.

Grondbeleid is geen doel op zich, maar geeft een koers voor de grondpolitiek. Het helpt de gemeente bij de realisatie van bestuurlijke ambities, de Omgevingsvisie en sectoraal beleid zoals volkshuisvesting, economie, gezondheid, natuur en landschap. Het grondbeleid helpt de gemeente om de leefbaarheid in de kernen te vergroten en een evenwichtige keuze te maken tussen de verschillende belangen en ambities.

De gemeente kan verschillende rollen van het grondbeleid inzetten. Met het dynamische karakter bepaalt het college van burgemeester en wethouders per ruimtelijk initiatief welke gemeentelijke rol en inzet van instrumenten het beste past. De gemeente maakt op basis van onder andere ambitie, prioriteit en de mate van gewenste regie de afweging tussen faciliterend, actief faciliterend en actief grondbeleid. Gemert-Bakel heeft hierin geen duidelijke voorkeursrol.

Als een ruimtelijk initiatief geen bijdrage levert aan de ambitie van de gemeente, geen prioriteit heeft en de economische uitvoerbaarheid niet is gegarandeerd, dan kan de gemeente besluiten om niet mee te werken.

De gemeente koopt gronden aan onder marktconforme condities. De prijsstelling wordt gewaarborgd met een taxatie van een onafhankelijke gecertificeerde taxateur. De (strategische) verwerving gebeurt met een voorafgaande risicoafweging en met een onderbouwing van de:

- Noodzaak van sterke gemeentelijke sturing in het gebied;
- Toegevoegde waarde en het effect voor de gewenste ontwikkeling;
- Prioriteit;
- Financiële dekking.

Bij een (strategische) verwerving kan de gemeente voorkeursrecht vestigen.

In het grondbeleid is de limiet voor aankoop strategische gronden verhoogd van een totale balanswaarde van € 1 miljoen naar een totale balanswaarde van € 5 miljoen. Daarbij is er een limiet van € 2,5 miljoen per transactie voor het college.

Daarnaast is er een Reserve Strategische grondaankopen en een daaraan verbonden Voorziening ingesteld. Met deze reserve en voorziening wordt het verschil tussen aankoopprijs van de gronden en marktwaarde tegen huidige bestemming afgedekt. Dat is naast de limiet in balanswaarde een tweede instrument om de risico's te beheren. Deze Reserve Strategische grondaankopen is bij instelling daarvan gevuld met € 3,5 miljoen.

Op één gebied is op dit moment Wet Voorkeurs Gemeenten (Wvg) gevestigd

In december 2021 is een voorkeursrecht gevestigd op een plangebied, met een oppervlakte van ruim 27 hectare gelegen tussen de Deel, Deelse Kampen en Groenesteeg in Gemert.

Door het vestigen van een voorkeursrecht krijgt de gemeente een eerste recht van koop indien een eigenaar tot verkoop wil overgaan. De gemeente kan op deze manier haar doelstellingen ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkeling in Gemert-Bakel beter realiseren. Het hebben van een grondpositie wil zeggen dat inhoudelijk er meer sturing gegeven kan worden aan de toekomstige inrichting van een project.

Op het moment gronden zijn aangekocht zal een voorstel tot openen van een grondexploitatie volgen aan de gemeenteraad. Het voorkeursrecht is geldig voor een periode van drie jaar. Wanneer er binnen die periode geen ruimtelijke maatregel (Omgevingsplan of Omgevingsvisie) is vastgesteld vervalt het voorkeursrecht van rechtswege.

Grondbeleid

De bouwgrondexploitatie kent vier projecten met een hoger risico

De gemeente kent binnen de bouwgrondexploitatie vier projecten met een hoger risicoprofiel:

- Smartpark Gemert, gezien de omvang van het verhaal op derden;
- Keizersberg Elsendorp, gezien het hoge geïnvesteerde vermogen;
- Bedrijventerrein Bolle Akker fase II vanwege de lopende bestemmingsplanprocedure;
- Bedrijventerrein Peeldijk Milheeze vanwege de toekomstige bestemmingsplanprocedure.

Deze risico's zijn gewaardeerd op € 1.539.000 in de paragraaf weerstandsvermogen. Daarnaast is er in 2024 een garantstelling van € 300.000 verleend op het regionale bedrijventerrein.

Bij Smartpark Gemert zijn we afhankelijk van derden of de kavels ontwikkeld worden

Dit plan kent vooral een marktrisico. Dat marktrisico zit hem in het ontvangen van de 'exploitatiebijdrage door derden' van afgerond € 4,7 miljoen. Deze exploitatiebijdrage is verschuldigd op het moment een omgevingsvergunning afgegeven wordt voor de gronden in het exploitatieplan.

Er is echter geen tijdsverplichting voor het aanvragen van een omgevingsvergunning. Als we verwachten dat een omgevingsvergunning niet binnen tien jaar volgt moeten we de vorderingen op derden afboeken. Zo'n afwaardering is waarschijnlijk wel tijdelijk. De kavels hebben namelijk een economische waarde voor de ontwikkelaar. Ooit zal de omgevingsvergunning daarom wel worden aangevraagd. De kans wordt daarom op 10% ingeschat.

Bij Keizersberg Elsendorp is het risico of je alle kavels verkocht krijgt

Het plan bevat zestien woon-werkkavels. Definitieve zekerheid is er echter pas op het moment de kavels daadwerkelijk worden afgenomen. In 2023 is gestart met de verkoop van de kavels, in maart 2024 waren er drie kavels in optie. Het risico bestaat met name uit renteverlies wanneer kavels later verkocht worden.

Voor Bedrijventerrein Bolle Akker fase II heeft de provincie een zienswijze ingediend bij de bestemmingsplanprocedure

Voor de gronden van Bolle Akker fase II is een bestemmingsplanprocedure gestart. Daarbij heeft de provincie een zienswijze ingediend omdat de gronden buiten het zoekgebied vallen. Hierdoor bestaat het risico dat er geen bestemmingsplanwijziging zal komen. In dat geval dienen de gronden afgewaardeerd te worden naar de huidige bestemming 'Agrarisch'. De kans hierop wordt 75% geschat.

Bedrijventerrein Peeldijk Milheeze is een risico vanwege de toekomstige bestemmingsplanprocedure

Voor Bedrijventerrein Peeldijk Milheeze dient de procedure nog te worden gestart. De provincie heeft een zienswijze ingediend tegen de bestemmingsplanprocedure Bedrijventerrein Bolle Akker fase II omdat deze buiten het zoekgebied valt. Het risico bestaat dat ook voor Bedrijventerrein Peeldijk Milheeze een zienswijze wordt ingediend. In dat geval dienen de gronden afgewaardeerd te worden naar de huidige bestemming 'Agrarisch'. De kans hierop wordt 50% geschat.

Er is een garantstelling verleent voor het regionale bedrijventerrein

In mei 2024 hebben de colleges van de Peelgemeenten positief besloten over het Convenant Regionaal Bedrijventerrein Brainport-Oost. In dit convenant is de intentie vastgelegd om de ontwikkeling van het Regionale Bedrijventerrein Brainport-Oost door de convenantpartners in een gezamenlijke samenwerking na te streven. Daarbij is per gemeente een garantstelling tot een maximum van € 300.000 afgesproken in verband met de verwerving van onroerende goederen vanuit de Wvg-vestiging Varenschut/Lungendonk.

Grondbeleid

Reserves en voorzieningen bouwgrondexploitatie schematisch toelicht

De volgende reserves en voorzieningen zijn aanwezig voor de bouwgrondexploitatie. De genoemde bedragen zijn de stand per 1 oktober 2024.

Lopende grondexploitaties		Strategische grondaankopen	
Risicoreserve Bouwgrondexploitatie	Voorziening Bouwgrondexploitatie	Reserve Strategische grondaankopen	Voorziening Strategische grondaankopen
€ 1.587.000	€ 5.626.000	€ 2.332.000	€ 1.168.000

Hieronder een toelichting per reserve en voorziening.

Risicoreserve Bouwgrondexploitatie

De risicoreserve bouwgrondexploitatie is bedoeld voor het opvangen van risico's en behoort tot het weerstandsvermogen van de gemeente. De stand per 1 oktober 2024 bedraagt € 1.587.000. De risico's op de bouwgrondexploitatie zijn voor het laatst in mei 2024 ingeschat op € 1.539.000. Daarnaast is er een garantstelling van € 300.000 verleent op het regionale bedrijventerrein. Er zijn geen claims op de risicoreserve.

Voorziening Bouwgrondexploitatie: overzicht van de lopende gemeentelijke exploitaties

De volgende complexen zijn in exploitatie bij de gemeente. De eindwaarde geeft daarbij het verwachte resultaat aan. Alle bedragen dienen * € 1.000 te worden gelezen.

Stand per 31-12-2023	Tot	Boekwaarde	Eindwaarde
Exploitaties met een verwacht positief resultaat			
Gemert Bedrijvenpark Wolfsveld	2028	-541	616
Gemert Smartpark Gemert	2027	-2.104	846
Bakel Neerakker	2028	-103	568
Bakel Bolle Akker, fase II	2028	745	115
Handel Heerebosch fase II	2024	-683	70
Handel Heerebosch fase III	2030	867	519
Milheeze De Berken	2028	645	1.425
Milheeze Bedrijventerrein Peeldijk	2032	1.230	81
De Mortel Westrand (Leijgraaf)	2024	-100	0
De Rips uitbreiding (Paterslaan)	2028	1.760	149
Totaal positieve exploitaties		1.716	4.389
Exploitaties met een verwacht negatief resultaat			
Handel Centrumplan	2026	3.549	3.552
De Mortel Centrumontwikkeling	2026	1.236	856
Keizersberg Elsendorp	2029	6.496	1.219
Totaal negatieve exploitaties		11.281	5.626

Waar bij boekwaarde '-' staat betekent dit dat de gemeente inmiddels meer opbrengsten heeft gerealiseerd dan kosten heeft gemaakt. Voor de exploitaties met een negatief resultaat is een voorziening getroffen van € 5.626.000. Daarmee zijn de verwachte verliezen volledig afgedekt.

Grondbeleid

Reserve en Voorziening Strategische gronden

De gemeente voert een dynamisch grondbeleid. Waar nodig zal de gemeente gronden aankopen en ontwikkelen. Voor de risico's op strategische gronden zijn door de gemeenteraad beheersmaatregelen opgenomen in de nota Grondbeleid 2023. Mogelijke verliezen worden direct na aankoop van dergelijke gronden afgedekt via een voorziening Strategische gronden. Hiervoor is maximaal € 3.500.000 ter beschikking gesteld. Daarmee is het risico volledig afgedekt.

In 2024 is een perceel landbouwgrond aan de Keizersberg in Elsendorp aangekocht met het oog op toekomstige uitbreiding woningbouw in Elsendorp. Voorheen was hier voorkeursrecht op gevestigd. Voor het mogelijke boekverlies is een voorziening getroffen van € 1.168.000, namelijk het verschil tussen de aankoopprijs en de prijs huidige bestemming. Na deze aankoop resteert in de Reserve Strategische gronden nog een bedrag van € 2.332.000.

Verwachte winstnemingen in 2024 en 2025

Het is verplicht de Percentage of completion methode (Poc) toe te passen bij tussentijdse winstnemingen op de complexen. Naarmate meer gronden zijn verkocht en kosten zijn gemaakt hoe meer zekerheid er is over de winst. In 2024 en 2025 worden de volgende winstnemingen verwacht.

Complex	Tussentijdse winstneming 2024
Gemert Bedrijvenpark Wolfsveld	118
Gemert Smartpark	371
Bakel Neerakker	16
Handel Heerebosch fase II	70
Milheeze De Berken	483
De Mortel Westrand (Leijgraaf)	-53
De Rips uitbreiding Paterslaan	38
Tussentijdse winstneming 2025	
Gemert Bedrijvenpark Wolfsveld	182
Gemert Smartpark	342
Bakel Neerakker	162
Bakel Bolle Akker, fase II	47
Handel Heerebosch fase III	78
Milheeze De Berken	274
Milheeze Bedrijventerrein Peeldijk	20
De Rips – uitbreiding Paterslaan	27
Totaal winstneming 2024 en 2025	2.175

Met deze winstneming van € 2.175.000 doen wij niks in de Begroting. We boeken deze pas in op het moment van realisatie. Dit zal respectievelijk de Jaarstukken 2024 en de Jaarstukken 2025 zijn. De winst wordt dan toegevoegd aan de Risicoreserve Bouwgrondexploitatie.

We berekenen de voorziening bouwgrondexploitatie met de volgende parameters

De volgende uitgangspunten zijn in mei 2024 gebruikt voor de verwachte kosten en opbrengsten in de actuele calculaties van de exploitaties. Daarmee vormt het een grondslag voor de berekening van de benodigde Voorziening bouwgrondexploitatie.

Parameters	Grondslag
Rente (BBV) voor 2024	2,812%
Opbrengststijging	variabel
Inflatie kosten bouwrijp en woonrijp maken (jaarlijks)	4,0%

Grondbeleid

De kosten voor bouw- en woonrijpmaken zijn in februari 2024 geactualiseerd op het prijspeil van dat moment. Daarmee zijn de calculaties van de verwachte winsten en verliezen op grondexploitaties actueel.

Het BBV heeft nieuwe regels ingesteld met welke rente grondexploitaties vanaf 2025 moeten worden doorgerekend. Tot en met 2024 is dit een apart te berekenen rentepercentage. Vanaf 2025 wordt dit de reguliere omslagrente. Deze bedraagt 1,49%. De financiële nadelen voor de Begroting zijn verwerkt. Voor de grondexploitaties zelf zal deze daling van de rente positief uitvallen. Hoeveel wordt duidelijk bij de volgende actualisatie van de grondexploitaties in december 2024.

Grondprijzen zoals op 1 februari 2024 door de gemeenteraad vastgesteld voor woningen

Type woningbouwgrond/Kern	Gemert en Bakel	De Mortel en Handel	Milheeze en Elsendorp	De Rips
	100%	95%	90%	75%
Grondwaarde vrijstaande woning	€ 400,00	€ 380,00	€ 360,00	€ 300,00
Grondwaarde tussenwoning	€ 470,00	€ 450,00	€ 425,00	€ 352,50
Grondwaarde hoekwoning	€ 430,00	€ 410,00	€ 385,00	€ 322,50
Grondwaarde twee -onder-een kap woning	€ 410,00	€ 390,00	€ 370,00	€ 307,50
Gestapelde woningbouw				
Vrije sector	Maatwerk			
Sociale woningbouw				
Eengezins	€ 235,00 per m2			
Meergezins	€ 22.500 per wooneenheid			

Grondprijzen zoals op 1 februari 2024 door de gemeenteraad vastgesteld voor bedrijfskavels

Bedrijfskavels regulier	Gemert en Bakel	Milheeze en Elsendorp	Kavels > 10.000 m2
Per m2	€ 165,00	€ 155,00	Maatwerk

Bedrijfskavels woon-werk	Gemert en Bakel	Milheeze en Elsendorp	Tot 500m2	500m2 tot max 750m2
Grond voor bedrijvigheid	€ 165,00	€ 155,00	nvt	nvt
Grond voor wonen	nvt	nvt	€ 250,00	€ 200,00

In oktober 2024 ontvangt u via een RIN de tarieven voor 2025 zoals vastgesteld door het college.

Opslagpercentages

De ambtelijke kosten en inhuurkosten die worden gemaakt voor ontwikkeling en realisatie van de plannen wordt doorbekend in de grondexploitaties. De raming gaat via opslagpercentages. De opslagpercentages voor voorbereiding en toezicht zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Dit betekent een opslag van 19% van de kosten van bouw- en woonrijp maken bij uitbreidingslocaties en 25% bij inbreidingslocaties. Dit is de basis waarmee wordt gerekend voor de start van een exploitatie. Bij in exploitatie nemen wordt een preciezere inschatting gemaakt.

Grondbeleid

Onderscheid tussen eigen grondexploitaties en exploitaties door derden

In het BBV worden een onderscheid gemaakt tussen:

- Gemeentelijke grondexploitaties, zie tabel hierboven;
- Grondexploitaties door derden zoals projectontwikkelaars.

Op de gemeentelijke grondexploitaties lopen wij zelf risico als gemeente. Bijvoorbeeld als verkopen tegengevallen of kosten van bouwrijp maken stijgen. Aan de andere kant kunnen we de winsten die gemaakt worden op de gronden toevoegen aan onze eigen reserves.

Daarnaast zijn er de grondexploitaties door derden. Dit is het faciliterend grondbeleid. Daarbij voert een derde de grondexploitatie zoals een projectontwikkelaar of een woningbouwcoöperatie. De kosten die de gemeente maakt worden dan in rekening gebracht bij deze derden. Daarmee is er een vordering op die partij. Dat is vastgelegd in overeenkomsten en/of hebben wij als gemeente het kostenverhaal mogelijk gemaakt via een exploitatieplan.

Op de gemeentelijke balans staan per 31 december 2023 voor € 4.801.000 aan dergelijke vorderingen op derden geraamd. Dit betreffen Smartpark voor € 3.988.000, Neerakker voor € 836.000 en Doonheide-Boekelseweg voor € 103.000. Daarnaast zeven plannen met kleinere vorderingen voor in totaal € 193.000 en dertien plannen waar al € 320.000 op vooruit ontvangen is.

Wij verwachten geen vennootschapsbelasting (Vpb) te hoeven betalen de komende jaren

Overheden die winst behalen met activiteiten die concurreren met de 'markt' moeten sinds 2016 Vpb betalen. De heffing van Vpb bij onze gemeente blijft tot het overgrote deel beperkt tot de activiteiten binnen de gemeentelijke bouwgrondexploitatie. Op het moment we Vpb moeten betalen komt dat ten laste van de risicoreserve Bouwgrond.

Over 2016 tot en met 2022 is er door de gemeente in totaal een aangifte gedaan van € 4.513.680 negatief. Deze fiscale verliezen kunnen verrekend worden met eventueel toekomstige fiscale winsten. De inschatting is dat wij de komende jaren geen Vpb hoeven te betalen.

Investerings

§3.9 Investerings

↑ In Begroting opgenomen investeringen	2025	2026	2027	2028	Bron
De Kleine Kapitein	244	-	-	-	IHP 2024 (Ruimte-OK)
Kindcentrum Berglaren*	-	7.398	-	-	IHP 2024 (Ruimte-OK)
Commanderij College Macropedius*	-	-	38.680	-	IHP 2024
Jenaplanschool De Pandelaar*	-	-	6.768	-	IHP 2024 (Ruimte-OK)
Duo-school Doonheide permanent*	-	-	-	11.279	IHP 2024 (Ruimte-OK)
Totaal ⇒ Onderwijs (IHP)	244	7.398	45.448	11.279	
Centrumplan Milheeze*	4.387	-	-		Motie + index
MFA Bakel	4.862	-	-		Begroting 2020 + index
Onderhoud gebouwen	2.739	1.033	51	712	Beheerplan
Routekaart Duurzaamheid (vastgoed)	4.358	3.293	3.077	2.818	Begroting 2024 + index
Totaal Gebouwen	16.346	4.326	3.128	3.530	
Sportparken	-	-	623	24	Beheerplan
Bermverharding	500	500	500	-	Kadernota 2025
Fietspaden	495	-	-	-	Beheerplan
Openbare verlichting	301	74	192	214	Beheerplan
Riolering	3.591	3.635	7.376	6.946	Beheerplan
Spelen	287	287	143	287	Beleidsplan
Vervanging civiele kunstwerken (bruggen)	382	-	-	-	Kadernota 2025
Visvijver Dribbelei	320	-	-	-	Kadernota 2025
Wegen	2.343	3.311	4.110	6.230	Beheerplan
Totaal Openbare ruimte	8.219	7.807	12.321	13.677	
Bereikbaarheid Brainport KTM-hubs	6	6	39	39	Begroting 2024 + index
Bereikbaarheid Brainport multimodale knoop	21	42	42	42	Begroting 2024 + index
Snelfietsroute Eindhoven, Gemert-Laarbeek	-	-	281	-	Begroting 2020 + index
Snelfietsroute naar Helmond	-	-	791	-	Begroting 2019 + index
Leefbaarheid N279	-	448	-	-	Begroting 2020 + index
Uitvoering voorkeursalternatief N272*	-	-	4.032	-	Begroting 2024 + 2025
Totaal Mobiliteit	27	496	5.185	81	
Informatisering & Automatisering	269	194	206	85	Begroting 2022
Totaal	25.105	20.221	66.911	28.676	

De (kapitaal)lasten van deze investeringen zijn opgenomen in de Begroting 2025. De afschrijving gaat daarbij lopen in het jaar na ingebruikname van de investering. Voor rente wordt gerekend met 3,0%.

Investeringsen

Investeringsen zijn geïndexeerd

Met ingang van 2025 indexeren we alle investeringen. Hiermee blijven investeringsbedragen op peil. Tot en met de Begroting 2024 gebeurde dat enkel voor investeringen die via een beheerplan werden geraamd. In deze Begroting passen wij daarom eenmalig nog een inhaalindexering toe voor de afgelopen jaren.

Standaard hanteren we de bruto overheidsinvesteringen (IBOI) van het Centraal Planbureau. Voor 2025 komt die neer op 2,0%. Bij uitzonderingen wijken we daarvan af. Bijvoorbeeld bij scholen omdat daar landelijke normen worden gevolgd zoals bepaald in de verordening.

Investeringsbedragen Bereikbaarheid Brainport zijn de jaarlijkse kasstromen

De totale investering voor Gemert-Bakel bedraagt hiervoor € 1.550.000, prijspeil 2022. Dit is onderverdeeld naar korte termijn maatregelen (KTM) voor hubs en een bijdrage aan de multimodale knoop. Dit geld is door de raad in ⇒ februari 2024 ter beschikking gesteld. De regionale bijdrage wordt verspreid betaald over de periode 2024 tot en met 2033. In de investeringsparagraaf is de ⇒ jaarlijkse kasstroom opgenomen zoals opgegeven door de regio. Dit is vermeerderd met indexeringen. De uitgaven voor Knoop XL/Station Eindhoven hebben wij in deze Begroting als volledige last in jaarschijf 2025 genomen.

Stelpost aflopende kapitaallasten voor herinvesteringen

Als een investering helemaal is afgeschreven zijn er geen rente- en afschrijvingskosten meer. Dat voordeel houden we apart voor een latere herinvestering. Zo blijft het voorzieningenniveau van de gemeente op peil en de Begroting wendbaar. Dit beleid is vastgelegd in de financiële kaders.

De middelen kunnen dan op natuurlijke momenten ter dekking worden ingezet zoals bij actualisatie van beheerplannen. In de Begroting 2025 zijn nu nog de volgende resterende stelposten voor aflopende kapitaallasten opgenomen.

Jaarschijf	Restant stelpost
2025	€ 154.000
2026	€ 163.000
2027	€ 221.000
2028	€ 402.000

Investeringsquote zat afgelopen jaren onder het gemiddelde

De investeringsquote zegt iets over de toename van het bezit van de gemeente. Dat bezit neemt toe door investeringen en neemt af door de jaarlijkse afschrijving. Bij de laatste meting bedroeg deze quote voor Gemert-Bakel +/- 1,1%. Daarmee lag het investeringsniveau van de gemeente onder het landelijke gemiddelde van +/- 2,7%. ⇒ Hier kan de gemeente worden vergeleken met anderen. De laatste meting heeft tot en met 2022 plaatsgevonden en is basis van realisatie.

VNG adviseert een minimale quote van +/- 1,0%. Investeringsen die worden vervangen zijn duurder dan in het verleden. Daarnaast groeit een gemeente en dat vraagt ook om extra investeringen.

Investeringsplafond van acht miljoen euro per jaar is niet gehanteerd

In de financiële kaders is afgesproken dat er een investeringsplafond is van acht miljoen euro per jaar. Doel van het investeringsplafond is het terugdringen van de schulden van de gemeente. Gezien de ambities van de gemeente is dit uitgangspunt niet toegepast.

Het college wordt geautoriseerd voor kredieten behalve waar is aangegeven van niet

De gemeenteraad autoriseert met het vaststellen van de Begroting de investeringskredieten. Deze werkwijze is vastgesteld in de financiële verordening. De in de tabel opgenomen bedragen zijn de uitgaven zonder inkomsten zoals SpUK. Het college wordt geautoriseerd voor de bruto-investeringen.

De investeringen aangemerkt met een * worden nu niet geautoriseerd aan het college. Voor de autorisatie wordt apart aan de gemeenteraad een besluit voorgelegd.

Begrotingsuitgangspunten

4. Financieel overzicht

§4.1 Begrotingsuitgangspunten

In de Kadernota 2025 is besloten met welke algemene uitgangspunten de Begroting 2025 wordt doorgerekend. Deze Kadernota is vastgesteld in de gemeenteraad van 27 juni 2024.

De woningbehoefte voor eigen inwoners van de gemeente is groot. Ook in de regio Zuidoost Brabant staan we voor de uitdaging van de schaalessprong. Met de groei van kennisintensieve- en maakindustrie op komst is de vraag naar arbeidsplaatsen en woningen enorm. Als gemeente Gemert-Bakel leveren we een belangrijke bijdrage aan de maatschappelijke uitdagingen om de aantrekkelijkheid van de gemeente en de regio te vergroten.


Wij gaan uit van een groei van de inwonersaantallen naar 35.000 en een groei van het aantal woningen met 2.400 tot het jaar 2032.

In de Begroting 2025 is verder gerekend met de volgende indexeringen, rentes en toeschrijvingen.

Kosten	Cijfer	Bron
Loonkostenontwikkeling	4,40%	Loonvoet sector overheid, CEP februari 2024
Pensioenpremie	4,40%	Inschatting bij Kadernota 2025
Sociale lasten	4,40%	Inschatting bij Kadernota 2025
Prijzontwikkeling tarieven	2,20%	Overheidsconsumptie Imoc, CEP februari 2024
Prijzontwikkeling budgetten	2,20%	Overheidsconsumptie Imoc, CEP februari 2024
Inflatie investeringen	2,00%	Bruto overheidsinvesteringen (IBOI), CEP februari 2024
Rente nieuwe investeringen	3,00%	Financiële kaders gemeente/Kadernota 2025
Omslagrente	1,49%	Berekening uit voorschriften BBV
Rente grondexploitaties derden	3,14%	Berekening uit voorschriften BBV
Overheadpercentage	64%	Berekening uit voorschriften BBV
Areaaluitbreiding onderhoud	0,80%	Kadernota 2025
Index professionele instellingen	2,20%	Overheidsconsumptie Imoc, CEP februari 2024
Index leges	4,40%	Loonvoet sector overheid, CEP februari 2024
Maximale uren naar bouwgrond	€ 1.010.000	Financiële kaders gemeente (afwijking)
Omvang post Onvoorzien	€ 70.000	Kadernota 2025

Een uitgebreidere onderbouwing van deze uitgangspunten is te vinden in de ⇒Kadernota 2025. De omslagrente was daarbij ingeschat op 2,0%. Dit is 1,49% geworden vanwege de positieve Jaarrekening 2023.

Toepassing financiële kaders in deze Begroting

In 2021 zijn de “⇒Kaders voor een gezonde en duurzame financiële positie van de gemeente” vastgesteld. Ook wel financiële kaders genoemd. Doel hiervan is om de financiën van de gemeente op langere termijn gezond te houden. In de  bijlage 18 is toegelicht hoe deze financiële kaders zijn toegepast in de Begroting.

Uitgangspunten voor het ramen van de drie decentralisatie staan hierna toegelicht

De uitgangspunten voor het ramen van de drie decentralisaties in het Sociaal Domein zijn gezien de omvang in de volgende aparte paragraaf toegelicht.

Uitgangspunten drie decentralisaties

§4.2 Uitgangspunten drie decentralisaties Sociaal Domein

De drie decentralisaties hebben een grote impact op de financiën van gemeenten. Daarom wordt in deze paragraaf de uitgangspunten voor de raming verder toegelicht. Dit vergroot het inzicht voor de gemeenteraad. Daarnaast is de wijze van ramen dan transparant voor de provincie als financieel toezichthouder op de gemeentelijke Begroting.

We volgen de richtlijnen van de provincie

De provincie heeft in 2018 richtlijnen afgegeven hoe de drie decentralisaties in het Sociaal Domein geraamd moeten worden in de Begroting. De decentralisaties hebben een grote impact op de financiën van gemeenten. De provincie wil met de richtlijnen voorkomen dat gemeenten in hun Jaarstukken grote tekorten op de zorgkosten krijgen.

Richtlijnen provincie 3d's

1. Het is niet reëel om in de Begroting 2025 het uitgangspunt van budgettair neutraal ramen 3d's te hanteren;
2. Geef in de Begroting 2025 duidelijk aan op welke uitgangspunten de ramingen zijn gebaseerd en leg hierbij een koppeling naar de realisatiecijfers in de Jaarstukken;
3. Wanneer er een taakstelling in de Begroting 2025 wordt opgenomen dan adviseren wij de raming van deze taakstelling reëel te onderbouwen. Leg daarbij concreet op programmaniveau vast hoe de taakstelling wordt ingevuld en geef daarbij ook aan hoe het proces, dat bij het concretiseren gevolgd gaat worden, eruitziet.

De richtlijnen passen binnen onze eigen financiële kaders waarbij we uitgaan van reëel ramen in de Begroting en het Sociaal Domein.

We gaan uit van stijgende tarieven en stijgende aantallen in 2025 bij de 3d's

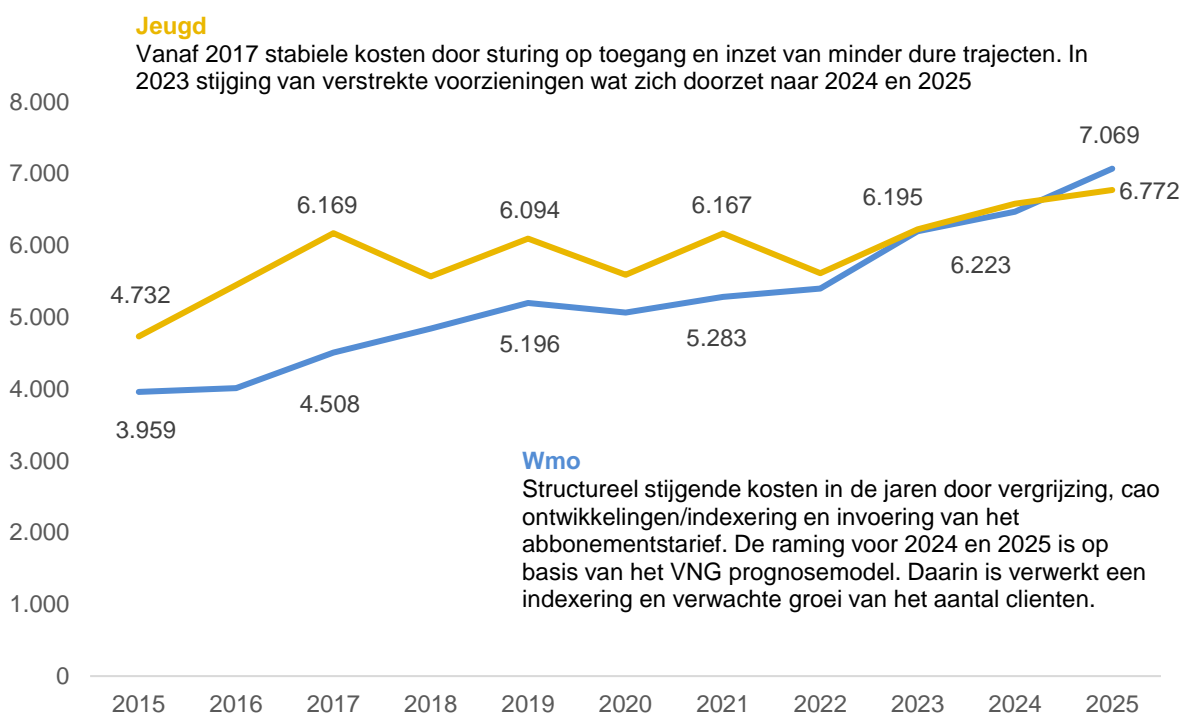
In onderstaande tabel staan de uitgangspunten voor indexering tarieven en aantallen cliënten opgenomen. In de tabel is ook het jaar 2024 vermeld om inzicht te geven in de groei.

Voor de voorspellingen Wmo is het VNG model gebruikt waarbij rekening is gehouden met de demografische ontwikkelingen. De prognoses zijn door de GR Peelgemeenten afgegeven bij de jaarrapportage 2023 in maart 2024.

Uitgangspunten prognose	2024		2025	
	Indexering	Aanwas	Indexering	Aanwas
Wmo				
Hulp bij het huishouden	2,84%	4,70%	5,00%	4,02%
Begeleiding	6,43%	5,70%	5,00%	5,12%
Collectief vervoer	3,40%	0,90%	5,00%	0,34%
Rolstoelen	0,20%	-2,60%	5,00%	-3,37%
Vervoer	0,20%	2,00%	5,00%	1,38%
Woonvoorzieningen	0,20%	3,50%	5,00%	2,40%
Jeugd	6,43%	0,00%	5,00%	0,00%
Jeugdbescherming en -reclassering	6,43%	-	5,00%	-
Veilig Thuis (AMK)	6,43%	-	5,00%	-
Spoed4Jeugd (SEZ)	6,43%	-	5,00%	-
Jeugdzorgplus	6,43%	-	5,00%	-
BMS	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Uitgangspunten drie decentralisaties

Bij de doorrekening met deze percentages gaan we uit van de stand van zaken in tarieven en aantallen per 31 december 2023. Dat geeft de volgende trend. Gezien de stabiele kosten door de jaren heen is BMS niet in deze grafiek opgenomen.



In cijfers ziet de ontwikkeling er als volgt uit.

Taak	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Wmo	3.959	4.010	4.508	4.843	5.196	5.066	5.283	5.398	6.195	6.471	7.069
Jeugd	4.732	5.447	6.169	5.569	6.094	5.591	6.167	5.612	6.223	6.581	6.772
BMS	617	672	661	709	831	830	865	2.706*	2.691*	1.036	1.036
Totaal	9.308	10.129	11.338	11.121	12.121	11.487	12.315	13.716	15.108	14.088	14.877

* Door de energietoeslag zijn de kosten BMS voor 2022 en 2023 incidenteel hoger.

In de Begroting 2025 is voor € 1.272.000 bij de drie decentralisaties bijgeraamd

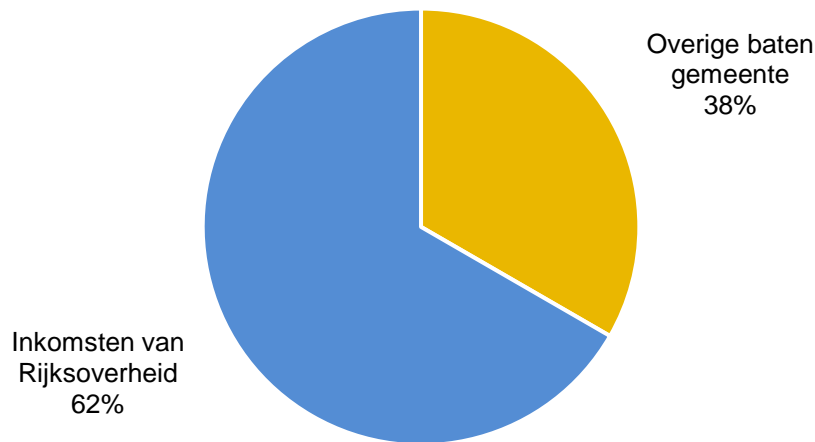
Structureel staat in de Begroting 2024 € 13.605.000 begroot voor de 3d's. In 2025 is benodigd een jaarlijks bedrag van € 14.877.000. Hierdoor is een bijraming van € 1.272.000 doorgevoerd.

De drie decentralisaties zijn open-einde regelingen die ongeveer 15% van onze Begroting vormen. Daarom is in 2021 een Risicoreserve 3d's ingesteld. Deze reserve heeft een omvang van € 2.500.000. Hieruit kunnen incidentele tekorten op de drie decentralisaties worden betaald. Structurele bijstellingen van het budget drie decentralisaties worden verwerkt in het saldo van de Begroting.

Gemeentefonds

§4.3 Gemeentefonds

Belangrijkste inkomstenpost voor de gemeente is het gemeentefonds.



De jaren vanaf 2026 staan bekend als de ravijnjaren

In de Begroting 2024 hebben wij u gemeld dat gemeenten vanaf 2026 structureel met drie miljard euro per jaar werden gekort. Dit worden ook wel de ravijnjaren genoemd. Dat was ongeveer vierenhalf miljoen euro per jaar voor Gemert-Bakel. De VNG is hierin tegen verzet gekomen. Gemeenten staan voor belangrijke opgaven zoals wonen, mobiliteit, klimaat en kansgelijkheid. Naar oordeel van de gemeenten valt dat niet te rijmen met een dergelijke forse korting.

Bij de meicirculaire 2024 is het Rijk gemeenten enigszins tegemoetgekomen. De opschalingskorting is structureel geschrapt door het Rijk. Hierdoor resteert nog een ravijn van bijna tweeënehalf miljard euro. Dat is drieënhalf miljoen euro structureel voor Gemert-Bakel.

Het hoofdlijnenakkoord en het regeerakkoord van het nieuwe kabinet bieden geen aanknopingspunten voor het verder terugbrengen van het ravijn vanaf 2026.

Motie VNG teruggeven taken aan het Rijk nog steeds van kracht

Tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG op 14 juni 2023 is een motie aangenomen over de tekorten. De motie roept de VNG op geen akkoorden meer met het Rijk te sluiten voor nieuwe taken en om 'teruggeefgesprekken' met het Rijk te starten voor bestaande taken. Deze motie staat nog steeds. De VNG vervolgt hun inzet voor een goede balans tussen taken en middelen.

Er moeten nog besluiten worden genomen over afronding herverdeling gemeentefonds

In 2023 heeft er een herverdeling gemeentefonds plaatsgevonden. Wij waren voordeelgemeente met € 67,50 per inwoner, maar dat werd landelijk voorlopig begrensd op € 37,50. Dat voordeel van € 37,50 per inwoner per jaar voor Gemert-Bakel is al verwerkt in de eerdere begrotingen.

Het Rijk moet de herverdeling gemeentefonds nog afronden. Daarbij zijn er twee vraagstukken:

- Blijft de herverdeling begrensd op € 37,50 per inwoner of wordt deze grens losgelaten. Het loslaten van de grens zou positief zijn voor Gemert-Bakel;
- Op drie parameters van het gemeentefonds vindt nog onderzoek plaats. Of wijzigen van die parameters positief of negatief zal uitvallen voor Gemert-Bakel is nog onbekend.

Het ministerie van BZK heeft aangegeven dat mocht deze ontwikkelingen tot aanpassingen leiden dit mogelijk vanaf 2027 zal ingaan. In de volgende circulaire gemeentefonds zal meer duidelijk worden.

Er worden nieuwe afspraken over Wmo gemaakt

Het gemeentefonds groeit niet meer mee met de uitgaven Rijk maar met het achtjaarsgemiddelde bbp. Voor Wmo is dat geen goede systematiek omdat door vergrijzing de kosten harder zullen stijgen dan het bbp. Daarom is het VNG met het Rijk in gesprek om te komen tot een apart Wmo-fonds. Het Rijk heeft aangekondigd alvast vijftien miljoen euro in 2025 ter beschikking te stellen olopend

Gemeentefonds

tot driehonderd miljoen euro in 2028. Dat geld is nu gekregen in de septembercirculaire. De eerste jaarschijf is daarbij structureel ingeboekt in deze Begroting. De resterende oloploop is weggezet in een stelpost. Dit kan als dekking worden ingezet voor toekomstige kostenstijgingen door vergrijzing.

We hebben een stelpost Jeugdzorg

De VNG heeft in 2021 een arbitrage ingeroepen tegen het Rijk voor de tekorten in de Jeugdzorg. De VNG is daarbij in het gelijk gesteld. Er moet voor Jeugd extra geld naar de gemeenten. Deze uitspraak is semi-bindend.

In april 2023 is overeenstemming bereikt tussen de VNG en het Rijk over een ⇒ hervormingsagenda Jeugd. Dit was voorwaarde voor het krijgen van de middelen van het Rijk voor de komende jaren. Dat geld is gekomen tot en met 2025. De middelen voor 2026 en verder komen later. Daarvoor mogen gemeenten wel een stelpost opnemen. Dat hebben wij gedaan in deze Begroting.

Onderdeel van het hervormingsakkoord is een aantal landelijke bezuinigingen op Jeugdzorg van structureel vijfhonderd miljoen euro. Het Rijk staat garant voor deze bezuiniging. Het nieuwe kabinet heeft deze bezuiniging geschrapt. Gemeenten hebben daarvoor een compensatie gekregen in de Septembercirculaire 2024. Voor ons was dat afgerond achthonderdduizend euro per jaar. Daar hadden we echter al via een stelpost rekening mee gehouden. Dus dit gaf geen voordeel

	2025	2026	2027	2028
Stelpost Jeugd inkomsten	0	447V	332V	394V
Stelpost Jeugd lagere uitgaven waarvoor het Rijk garant staat		vervallen na compensatie Rijk		
Totaal stelpost Jeugd		447N	332V	394V

Voor 2028 is de stelpost Jeugd inkomsten gewaardeerd op 100%, net zoals de jaren 2026 en 2027. Dit was voor 2028 eerst 75%, maar de landelijke richtlijn daarvoor is onlangs aangepast.

We hebben een stelpost rijksmiddelen uitvoering klimaat

Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. Daarvoor is kennis én uitvoeringscapaciteit nodig. Het Rijk heeft voor de ⇒ jaren 2023 tot en met 2025 geld ter beschikking gesteld om gemeenten hierbij te ondersteunen.

Ook na 2026 is geld beschikbaar vanuit het Rijk. Dat geld is echter nog niet vrijgegeven door het Rijk. Gemeenten gaan echter wel langdurige verplichtingen aan, zoals het aannemen van personeel. Daarom mogen gemeenten in hun Begroting voor 2026 wel al rekening houden met dat extra geld via een stelpost. Dat hebben wij gedaan in deze Begroting. De Rijksmiddelen zijn op basis van declaratie. Alleen werkelijke gemaakte kosten worden vergoed.

	2025
Beschikbare Rijksmiddelen uitvoering klimaat	551
Opgenomen kosten uitvoering klimaatakkoord in Begroting 2025	268
Resterende Rijksmiddelen klimaat	283

Dit betekent dat er in 2025 nog voor € 283.000 extra ruimte is om uitvoeringskosten voor het klimaat te maken. Eventueel niet bestede Rijksmiddelen kunnen worden doorgeschoven naar volgende jaren.

Het gemeentefonds wordt in constante prijzen berekend

Het gemeentefonds is technisch als volgt doorgerekend:

- De septembercirculaire 2024 wordt gebruikt in de Begroting 2025;
- Het gemeentefonds wordt geraamd op prijspeil 2025 (constante prijzen);
- We ramen 75% van de ruimte onder het btw-compensatiefonds. Tot en met 2024 was dit op 50%. Op basis van de afgelopen jaarrekeningen en de verwachtingen in de Septembercirculaire 2024 hebben we dit nu geraamd op 75%.

In  bijlage 13 is een nadere specificatie van de berekening opgenomen.

Verwerking Kadernota 2025 in Begroting 2025

§4.4 Verwerking Kadernota 2025 in Begroting 2025

Alle bedragen uit de Kadernota 2025 zijn ongewijzigd overgenomen in de Begroting 2025. Voor het volledige inzicht worden de mutaties hier op een rij gezet.

Dit betreft de aanpassingen voor:

- Raadsbesluiten;
- Tarieven;
- Gemeentefonds;
- Gemeenschappelijke regelingen;
- Kostenstijgingen;
- Verplichte bijstellingen;
- Niet verplichte bijstellingen.

Toelichting op de aanpassingen zijn te vinden in de Kadernota zelf

Voor een toelichting op de aanpassingen wordt verwezen naar de Kadernota 2025 welke op 27 juni 2024 is behandeld in de gemeenteraad. Dat is mogelijk via [⇒ Kadernota 2025](#).

Raadsbesluiten

Dit betreft alle raadsbesluiten die genomen zijn tussen de vaststelling van de Begroting 2024 in de gemeenteraad van november 2023 en de vaststelling van de Kadernota 2025 in juni 2024.

Raadsbesluiten	2025	2026	2027	2028
2 ^e Financiële rapportage 2023	9N	9N	9N	9N
Renovatie theaterzaal De Eendracht	22N	22N	22N	22N
Aanbesteding accountant	10N	10N	10N	10N
Groenstructuur- en beleidsplan	32N	32N	32N	0
IHP meenemen in Kadernota 2025	0	2.102V	1.677V	953N
Financieringsafspraken golfbaan	78N	78N	78N	78N
Totaal	151N	1.951V	1.526V	1.072N

Tarieven

Veranderingen in de tarieven gaven de volgende effecten op de Begroting 2025.

Inkomst	2025	2026	2027	2028
OZB (zie bovenstaande tabel)	94V	189V	287V	387V
Verhuur gebouwen en sport	11V	11V	11V	11V
Toeristen- en hondenbelasting	0	0	0	0
Leges	80V	88V	88V	88V
Totaal	185V	288V	386V	486V

Prognose gemeentefonds

In de Kadernota 2025 is een prognose gemaakt van de uitkomsten meicirculaire 2024.

Inkomst	2025	2026	2027	2028
Prognose accres meicirculaire	2.610V	2.820V	2.770V	2.750V
Schrappen restant opschalingskorting	0	1.050V	1.050V	1.050V
Vervroegen bbp-systematiek naar 2024	1.050N	0	0	0
Totaal	1.560V	3.870V	3.820V	3.800V

Verwerking Kadernota 2025 in Begroting 2025

Gemeenschappelijke regelingen

Een aantal taken van de gemeente wordt in regionaal verband uitgevoerd door verbonden partijen. Deze verbonden partijen maken zelfstandig Begrotingen. De gemeentelijke bijdrage daaruit nemen wij een-op-een op in onze eigen Begroting.

Organisatie	2025	2026	2027	2028
BSOB	26N	26N	26N	26N
Blink overige taken niet zijnde afval	50N	40N	25N	25N
GGD	65N	68N	70N	74N
GR Peelgemeenten	245N	245N	245N	245N
Innovatiehuis De Peel	0	0	0	0
MRE	48N	48N	48N	48N
ODZOB	48N	48N	48N	48N
Senzer	27N	52N	80N	222N
VRBZO	125N	125N	125N	125N
Totaal	634N	652N	667N	813N

Kostenstijgingen

Kostenstijgingen gaven de volgende effecten op de Begroting 2025.

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Rente van 3,5% naar 3,0%	79V	161V	162V	206V
Rente bouwgrond en riool	240N	240N	240N	240N
Belasting eigen panden	12N	12N	12N	12N
Indexering investeringen en inhaalindexering	112N	112N	112N	112N
Indexering en areaal onderhoud	90N	90N	90N	90N
Indexering zwembad en buitensportverenigingen	13N	13N	13N	13N
Indexering professionele instellingen	70N	70N	70N	70N
Indexering automatisering	20N	20N	20N	20N
Aanbesteding financieel pakket	112N	78N	35N	35N
Totaal	1.416N	1.300N	1.256N	1.212N

Verwerking Kadernota 2025 in Begroting 2025

Verplichte bijstellingen

Met verplicht wordt bedoeld een eis uit de wet of een zorgplicht om bijvoorbeeld onderhoud te plegen.

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Opleidingsbudget & update functieprofielen griffie	17N	17N	17N	17N
Schuldhelp ondernemers	41N	41N	41N	41N
Leergeld	62N	62N	62N	62N
Sociaal loket	100N	100N	100N	100N
Subsidie MEE	12N	12N	12N	12N
Subsidie Lumens	144N	144N	144N	144N
Certificering stroomkasten en watertappunten	50N	0	0	0
Onderhoud bruggen	65N	0	0	0
Vervanging bruggen	0	18N	18N	18N
Exploitatie bermen	40N	40N	40N	0
Exploitatie half- en onverharde paden	12N	12N	12N	0
Exploitatie wegen	294N	49N	84N	0
Vervanging sportmaterialen sporthallen	37N	0	0	0
Plaagdierbestrijding	21N	21N	11N	11N
Totaal	895N	516N	541N	405N

Niet verplichte bijstellingen

Een drietal bijstellingen (Dribbelei, bermverharding en N272) zijn investeringen die leiden tot jaarlijkse afschrijvings- en rentelasten. Het investeringsbedrag is daarbij tussen haakjes vermeld.

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Evenementenverzekering	5N	5N	5N	5N
Ophogen subsidie Oranje comités	2N	2N	2N	2N
Verhogen opleidingsbudget	60N	60N	60N	60N
Aanpassing huisstijl/branding	55N	0	0	0
Verminderde basisvaardigheden (laaggeletterheid)	116N	116N	116N	116N
Jongerenwerk	11N	0	0	0
Klimaatadaptatie	25N	25N	25N	25N
Capaciteit klimaatadaptatie	90N	90N	90N	0
Visvijver Dribbelei (320k)	0	18N	18N	18N
Toekomstbestendig Stichting Land en Peel	30N	30N	30N	30N
Bermverharding (3 x 500k)	0	19N	38N	57N
Onderhoud mountainbikeroutes	10N	10N	10N	0
Geactualiseerde kostenraming N272 (2.000k)	0	0	0	122N
Onderzoek Hub	50N	0	0	0
Uitwerking volkshuisvestingprogramma	10N	10N	10N	0
Beheer en aanschaf abri's	18N	18N	18N	18N
Onderhoud kleine objecten buitenruimte	20N	0	0	0
Totaal	502N	403N	422N	453N

Aanpassingen Begroting 2025 na Kadernota 2025

§4.5 Aanpassingen Begroting 2025 na Kadernota 2025

Na de Kadernota 2025 zijn er nog een aantal ontwikkelingen geweest en zijn er aanpassingen doorgevoerd in de Begroting 2025. Deze worden hier toegelicht.

Moties Kadernota 2025

Bij de behandeling van de Kadernota 2025 op 27 juni 2024 zijn een aantal moties aangenomen. Hieronder staat hoe deze in de Begroting 2025 zijn verwerkt. Zie ook de toelichting in [i](#) bijlage 10.

Moties Begroting 2024 en Kadernota 2025	2025	2026	2027	2028
i Hondenbelasting buitengebied (uit Begroting 2024)	38N	38N	38N	38N
i Veegplan buitengebied	0	0	0	0
i Gebiedsvisie Handel	0	0	0	0
i Prioritering verkeersprojecten	0	0	0	0
i Kermissen	0	0	0	0
i Aanbod gericht werken Sociaal Domein	0	0	0	0
i Financiële ondersteuning Stichting Nazareth	24N	24N	24N	24N
Totaal moties	62N	62N	62N	62N

Overige aanpassingen

	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelingen gemeentefonds				
i Uitkomsten meicirculaire 2024 tov Kadernota 2025	418V	9N	35N	47N
i Uitkomsten septembercirculaire 2024	103N	173V	293V	394V
i Actualiseren stelpost Jeugd in 2028 van 75% naar 100%	0	0	0	98V
i Stelpost BCF van 50% naar 75% obv jaarrekeningen	234V	234V	234V	234V
Raadsbesluiten				
i 1e financiële rapportage 2024	51N	50N	19N	19N
i Aankoop Leije 3 voor gemeentewerf	71N	70N	70N	69N
i Rente aankoop grond school Doonheide (raad oktober)	42N	42N	42N	42N
Overige aanpassingen				
i Aanpassingen op basis van Jaarstukken 2023	13N	13N	13N	13N
i Energietarieven	250N	250N	250N	250N
i VNG-contributie en bijdrage GGU	28N	28N	28N	28N
i Pilot subsidiecoördinator	50N	0	0	0
i Last bijdrage Knoop XL in één keer nemen	1.326N	0	0	73V
i Realisatie snelfietspaden naar 2027	0	59V	59V	0
Totaal aanpassingen na Kadernota 2025	1.282N	4V	129V	331V

Financieel overzicht 2025

§4.6 Financieel overzicht 2025

Onderstaande tabel is een samenvatting van de financiële Begroting 2025.

Onderdeel	Lasten	Baten	Saldo
Lasten en baten			
1. Algemene zaken	8.090	881	7.210N
2. Zorg, Welzijn & Onderwijs	50.337	9.849	40.488N
3. Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën	11.431	11.496	65V
4. Economie, Duurzaamheid & Recreatie	15.576	5.137	10.439N
5. Wonen & Levendige Dorpscentra	7.645	834	6.812N
Algemene dekkingsmiddelen	148	76.379	76.230V
Overhead	11.154	913	10.242N
Bedrag voor heffing vennootschapsbelasting	0	0	0
Onvoorzien	70	0	70N
Saldo van lasten en baten	104.453	105.488	1.035V
Reserves			
1. Algemene zaken	0	18	18
2. Zorg, Welzijn & Onderwijs	0	0	0
3. Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën	1.132	125	1.007N
4. Economie, Duurzaamheid & Recreatie	0	0	0
5. Wonen & Levendige Dorpscentra	0	0	0
Saldo reserves	1.132	143	989N
Incidenteel saldo	105.585	105.631	46V
Incidentele lasten	734	0	734
Incidentele baten	0	449	449
Structureel saldo			331V

Structureel sluitende Begroting 2025

De Begroting is structureel sluitend. In [i](#) bijlage 6 is een uitgebreide toelichting opgenomen van welke posten wel of niet als incidentele baten en lasten zijn aangeduid.

Problematiek niet-taakgebonden kortingen Rijk

In 2023 heeft de VNG gemeenten verzocht om onder het kopje "Problematiek niet-taakgebonden kortingen Rijk" aan te geven hoe is omgegaan met de ravijnjaren vanaf 2026.

De Begroting is structureel sluitend voor de jaren 2025 en 2026. In 2027 is de Begroting structureel sluitend na inzet van de Risicoreserve Ravijnjaren. In 2028 is de Begroting niet sluitend. De gemeente heeft geen bezuinigingen doorgevoerd of investeringen geschrapt. Wel is de gemeente terughoudend geweest in het opvoeren van nieuwe structurele uitgaven en nieuwe investeringen.

Voor het opvangen van de tekorten is een Risicoreserve Ravijnjaren ingevoerd. Dit geeft ruimte om de landelijke ontwikkelingen verder af te wachten. Mochten bezuinigingen uiteindelijk toch nodig blijken dan hoeven die door inzet van deze risicoreserve niet halsoverkop doorgevoerd te worden.

Financieel overzicht 2025

Begroting naar taakvelden

Gemeenten geven hun geld uit aan veel verschillende dingen. Variërend van bijvoorbeeld onderwijshuisvesting, rioleringen, tot onderhoud van groen. De wijze waarop de budgetten verdeeld worden over de portefeuilles is daarbij een vrije keuze.

Om te zorgen dat gemeenten hun Begrotingen toch kunnen vergelijken schrijft het BBV een overzicht op taakvelden voor. Dat is de Begroting van de gemeente maar dan met een landelijk vaste indeling.

Deze Begroting naar taakvelden is te vinden in [i](#) bijlage 8.

EMU-saldo

In bijlage 9 is het verplichte overzicht van het [i](#) EMU-saldo opgenomen. Het EMU-saldo is een Begroting op kasbasis. Europese lidstaten mogen een tekort op het EMU-saldo hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product. Dit betreft de Rijksbegroting maar ook de Begrotingen van gemeenten tellen hierin mee.

Voor een gemeente heeft dit EMU-saldo geen waarde. Hierop wordt niet gestuurd.

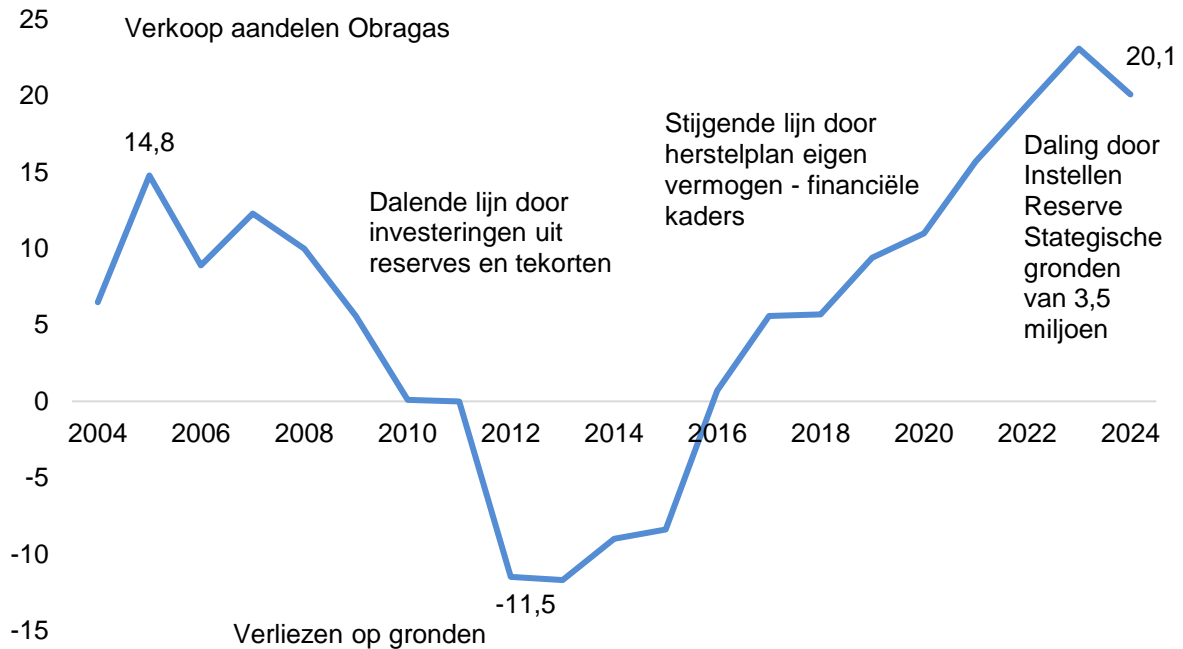
Reserves en Voorzieningen

§4.7 Reserves & Voorzieningen

Het weerstandsvermogen heeft zich als volgt ontwikkeld de afgelopen jaren.

Aanwezige weerstandsvermogen (in miljoenen)

september 2024



In de financiële kaders is afgesproken dat de risico's van de gemeente dubbel worden afgedekt. Dat doel is inmiddels bereikt. De risico's zijn op dit moment driedubbel afgedekt.

De gemeente kan financieel weer tegen een stootje.

We willen zo min mogelijk reserves

Uitgaven worden binnen Gemert-Bakel integraal afgewogen. In principe volstaat daarom één Algemene reserve voor de gemeente. Het vormen van een reserve is daarom de uitzondering.

We halen niet structureel geld uit reserves

Investeringen worden niet betaald uit reserves. We betalen investeringen uit de jaarlijkse Begroting. Dit is een bewuste keuze om de financiën ook op de lange termijn goed te houden. Ook voor andere posten in de Begroting halen wij niet structureel geld uit de reserves.

Investeringen worden in bijna alle gevallen namelijk ooit vervangen. Het is afwachten of je dan voldoende geld in de reserves daarvoor hebt zitten. Door investeringen via kapitaallasten in je Begroting te verwerken heb je de vervanging financieel 'eeuwigdurend' geregeld.

Reserves en Voorzieningen

Verloop reserves

Reserves behoren tot het eigen vermogen van de gemeente. De middelen zijn vrij besteedbaar voor de gemeente. De gemeenteraad bepaalt de inzet van de reserves.

In onderstaande standen is verwerkt:

- Alle besluitvorming tot en met raadsvergadering 19 september 2024;
- De voorliggende Begroting 2025 met verwachte winstnemingen uit de paragraaf Grondbeleid;
- De Risicoreserve Ravijnjaren is exclusief het begrotingsoverschot in 2025.

Reserves (per 31 december)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserves					
Algemene reserve	16.072	16.072	16.072	16.072	16.072
Risicoreserve Bouwgrond	2.630	3.762	4.434	5.106	5.712
Risicoreserve Drie decentralisaties	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Risicoreserve Ravijnjaren	8.262	8.593	8.594	8.212	6.015
Totaal Algemene reserves	29.464	30.927	31.600	31.890	30.299
Bestemmingsreserves					
Automatisering	83	65	40	15	0
BIO-fonds	75	75	75	75	75
Compensatie energiekosten maatschappelijke organisaties	1.656	1.656	1.656	1.656	1.656
Ecologische verbindingzones (EVZ)	134	134	134	134	134
Kapitaallasten wegen	1.614	1.614	1.614	1.614	1.614
Overheveling	1.098	973	973	973	973
Strategische grondaankopen (reserve)	2.332	2.332	2.332	2.332	2.332
Totaal Bestemmingsreserves	6.992	6.849	6.824	6.799	6.784
Totaal van alle reserves	36.456	37.776	38.424	38.689	37.083

In [i](#) bijlage 17 zijn de doelen van de reserves, wettelijke eisen en het gemeentelijk beleid verder omschreven.

Toelichting

De algemene reserves vormen de kern van onze reservepositie. Dit is de buffer die wij hebben om tegenvallers op te kunnen vangen. De gemeente heeft ruim voldoende buffers. In de financiële kaders is vastgelegd dat die buffer twee keer de omvang van de risico's moet hebben. Dat is het geval.

De stijging van de risicoreserve Bouwgrond zijn de verwachte winstnemingen. Met die winstnemingen wordt niet gerekend in het begrotingsaldo. Als de winsten zich voordoen zijn dat voordelen voor de betreffende Jaarstukken.

Reserves en Voorzieningen

Verloop voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Het geld is niet vrij besteedbaar voor de gemeente. Het geld is bedoeld voor uitgaven die zeker gaan volgen en voor het afdekken van risico's. Het college kan zelfstandig over de voorzieningen beschikken.

In onderstaande standen is verwerkt:

- Alle besluitvorming tot en met raadsvergadering 19 september 2024;
- De voorliggende Begroting 2025.

Voorzieningen (per 31 december)	2024	2025	2026	2027	2028
Verplichtingen, verliezen en risico's					
Bouwgrondexploitatie	5.626	5.626	1.218	1.218	1.218
Opbouwen pensioenrechten wethouders	3.755	3.595	3.435	3.278	3.124
Strategische grondaankopen (voorziening)	1.168	1.168	1.168	1.168	1.168
Verlofsparen personeel	950	950	950	950	950
Wachtgeld voormalige bestuurders	0	0	0	0	0
WW-verplichtingen personeel	0	0	0	0	0
Egalisatie van onderhoud					
Onderhoud gebouwen	443	15	0	47	154
Onderhoud sport	628	613	687	456	478
Onderhoud wegen	2.808	2.197	1.616	1.049	510
Beklemden middelen van derden					
Afval	553	513	508	508	508
Gebiedsfonds	430	430	430	430	430
Herplant bomen en groen	169	169	169	169	169
IGP: Bakelse Plassen	617	567	524	0	0
Kwaliteitsimpuls landelijk gebied (RvR)	250	250	250	250	250
Parkeerbonds	218	218	218	218	218
Vervanging riolering	7.720	8.288	8.646	9.143	9.626
Waterberging	295	295	295	295	295
Totaal voorzieningen	25.630	24.894	20.114	19.179	19.098

In [i](#) bijlage 17 zijn de doelen, wettelijke eisen en het gemeentelijk beleid verder omschreven.

Toelichting

De mutaties in deze Begroting zijn beperkt op het gebied van voorzieningen. De voorziening bouwgrondexploitatie loopt af naar ruim een miljoen euro. Dit komt omdat in 2026 de exploitatie "Centrumplan Handel" wordt afgesloten. Dit heeft geen effect op het saldo van de Begroting. Voor die verwachte verliezen is namelijk de voorziening ingesteld.

Bij riolering sparen wij voor toekomstige uitgaven. Die voorziening groeit met afgerond twee miljoen euro. Bij onderhoud sport, gebouwen en met name wegen zetten we de afgelopen jaren gespaarde bedragen juist grotendeels in. Daar is een daling van afgerond drie miljoen euro te zien.

Algemene dekkingsmiddelen

§4.8 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven op de verschillende portefeuilles.

Deze informatie staat grotendeels ook op andere plekken in de Begroting. Bijvoorbeeld de paragraaf Lokale heffingen en de toelichting op het gemeentefonds. Het BBV verplicht van de algemene dekkingsmiddelen echter een apart overzicht op te nemen in de Begroting. Dit vergroot het inzicht.

Algemeen dekkingsmiddel	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lokale heffingen						
OZB	9.559	9.806	10.106	10.413	10.728	11.049
Hondenbelasting	216	193	179	184	188	193
Toeristenbelasting	156	266	266	270	274	278
Gemeentefonds						
Algemene Uitkering (incl. participatie)	56.406*	63.826	65.731	62.773	62.817	62.970
Dividend						
BNG	114	98	98	98	98	98
Totaal	66.451	74.189	76.380	73.738	74.105	74.588

Toelichting

De OZB is de belangrijkste inkomstenbron welke zelf bepaald kan worden. Daarnaast zijn ook de toeristen- en hondenbelasting vrij besteedbaar. Volgens de wetgever zijn deze heffingen niet noodzakelijk verbonden aan kosten. Dit in tegenstelling tot riool- en afvalstoffenheffing. Die zijn wel direct gerelateerd aan de kosten en we mogen nooit meer heffen dan honderd procent daarvan. Deze heffingen zijn daarom niet in dit overzicht opgenomen.

De Algemene uitkering is de grootste inkomstenpost voor de gemeente. Daarnaast ontvangen we nog Specifieke uitkeringen (SpUK) van het Rijk. Maar dat is geld voor specifieke doelen bestemd en daarom niet in dit overzicht opgenomen. Het Rijk wil deze SpUK's overigens zoveel mogelijk gaan overhevelen naar het gemeentefonds, met 10% korting. Welke SpUK's en het tempo daarin zal duidelijk worden in komende circulaire's.

Van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) ontvangen wij jaarlijks dividend. De hoogte hiervan is afhankelijk van de resultaten. Daarnaast hebben we als gemeente aandelen in Brabant Water. Maar daar vindt op dit moment geen dividenduitkering plaats.

*In 2023 ontvingen we fors minder voor participatie door een opgavefout van Senzer. Dat had echter geen effect op onze Begroting omdat we participatie een-op-een doorsluizen aan Senzer. Dit is in 2024 door het Rijk hersteld wat een groot verschil in inkomsten geeft.

Prognosebalans

§4.9 Prognosebalans gemeente Gemert-Bakel

Op basis van de Begroting 2025 is een geschatte prognosebalans opgesteld. De cijfers zijn de standen per 31 december van dat jaar.

Activa (in miljoenen €)	2024	2025	2026	2027	2028
Totaal Immateriële vaste activa	2.663	2.513	2.811	7.754	7.465
Materiele vaste activa per 1-1-2024	86.192				
+/- Investeringen	8.500	26.177	19.773	60.285	28.676
-/- Afschrijvingen	4.338	3.973	4.793	5.301	6.805
Totaal Materiele vaste activa	90.354	112.558	127.538	182.522	204.393
Financiële vaste activa per 1-1-2024	20.467				
+/- Uitleningen	0	0	0	0	0
-/- Te ontvangen aflossingen	985	983	981	973	946
Totaal Financiële vaste activa	19.482	18.499	17.518	16.545	15.599
Vlottende activa					
Vorraden	7.914	7.000	7.000	7.000	7.000
Uitzettingen <1 jaar	10.833	5.500	5.500	5.500	5.500
Liquide middelen	523	0	0	0	0
Overlopende activa	14.052	12.471	12.471	12.471	12.471
Totaal Vlottende activa	33.322	24.971	24.971	24.971	24.971
Balanstotaal activa	145.821	158.541	172.838	231.791	252.428
Passiva (in miljoenen €)	2024	2025	2026	2027	2028
Eigen vermogen					
Algemene reserves	29.464	30.927	31.600	31.890	30.299
Bestemmingsreserves	6.992	6.849	6.824	6.799	6.784
Totaal Eigen Vermogen	36.456	37.776	38.424	38.689	37.083
Totaal Voorzieningen	25.630	24.894	20.114	19.179	19.098
Langlopende schulden per 1-1-2024	77.401				
-/- Aflossingen	13.931	13.791	9.200	10.582	14.092
+/- Aantrekken leningen	5.887	25.927	27.629	70.205	36.416
Totaal Langlopende schulden	69.357	81.493	99.922	159.545	181.869
Vlottende passiva					
Vlottende schuld	4.888	4.888	4.888	4.888	4.888
Overlopende passiva	9.490	9.490	9.490	9.490	9.490
Totaal Vlottende passiva	14.378	14.378	14.378	14.378	14.378
Balanstotaal passiva	145.821	158.541	172.838	231.791	252.428

Prognosebalans

Toelichting op de activa en passiva

Door de stevige investeringsagenda zien we een stijging van de activa van de gemeente. Dat kan niet uit eigen middelen gefinancierd worden. Daarom zijn nieuwe leningen noodzakelijk. Verder heeft op 1 oktober 2024 een herfinanciering golfbaan plaatsgevonden van € 5.887.000 welke op 31 december 2025 weer dient te worden geherfinancierd.

In afgelopen jaren was ook een groei van de leningen voorspeld. Om twee redenen was het afgelopen jaren niet nodig om nieuwe leningen aan te trekken. Allereerst door de positieve jaarresultaten. Daarnaast omdat de voorgenomen investeringen niet allemaal waren uitgevoerd in het jaar zoals gepland.



Bijlagen Begroting 2024

Bijlage 1 Specificatie lokale heffingen

Bijlage 1: Specificatie lokale heffingen

↑ Tarieven

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld.

Lokale heffing	2021	2022	2023	2024	2025
OZB woningen	0,153640%	0,137958%	0,125362%	0,122856%	NNB
OZB niet-woningen (eigenaren)	0,295990%	0,303255%	0,307802%	0,290069%	NNB
OZB niet-woningen (gebruikers)	0,203620%	0,207300%	0,219417%	0,199357%	NNB
Afvalstoffenheffing	€ 236	€ 253	€ 245	€ 255	€ 243
Rioolheffing	€ 192	€ 200	€ 210	€ 229	€ 246
Toeristenbelasting (overnachting)	€ 1,40	€ 1,45	€ 1,50	€ 1,55	€ 1,60
Hondenbelasting voor één hond	€ 59,40	€ 60,25	€ 61,65	€ 64,05	€ 65,45
BIZ horeca, detailhandel	€ 380	€ 380	€ 380	€ 380	€ 380
BIZ overige ondernemers	€ 280	€ 280	€ 280	€ 280	€ 280

NNB = nog niet bekend.

Alle opgenomen tarieven voor 2025 zijn indicatief. De gemeenteraad stelt deze tarieven vast in december 2024.

Bijlage 2 Specificatie risico's

Bijlage 2: Specificatie risico's

↑ In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financiële risico's van de gemeente. In deze bijlage worden deze risico's toegelicht.

Risico	1. ↑ Projectrisico's bouwgrondexploitatie
Toelichting	<p>De bouwgrondexploitatie kent vier projecten met een hoger risico</p> <ul style="list-style-type: none">• Smartpark Gemert, gezien de omvang van het verhaal op derden;• Keizersberg Elsendorp, gezien het hoge geïnvesteerde vermogen;• Bedrijventerrein Bolle Akker fase II vanwege de lopende bestemmingsplanprocedure;• Bedrijventerrein Peeldijk Milheeze vanwege de toekomstige bestemmingsplanprocedure. <p>Voor de risico's op strategische gronden zijn door de gemeenteraad beheersmaatregelen opgenomen in de nota Grondbeleid 2023. Mogelijke verliezen worden direct na aankoop van dergelijke gronden afgedekt via een voorziening Strategische gronden. Hiervoor is maximaal € 3.5 miljoen ter beschikking gesteld. Daarmee is het risico volledig afgedekt en hoeft deze niet meer in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen te worden.</p> <p>Bij Smartpark Gemert zijn we afhankelijk van derden of kavels ontwikkeld worden</p> <p>Dit plan kent vooral een marktrisico. Dat marktrisico zit hem in het ontvangen van de 'exploitatiebijdrage door derden' van afgerond € 4,7 miljoen. Deze exploitatiebijdrage is verschuldigd op het moment een omgevingsvergunning afgegeven wordt voor de gronden in het exploitatieplan. Er is echter geen tijdsverplichting voor het aanvragen van een omgevingsvergunning. Als we verwachten dat een omgevingsvergunning niet binnen tien jaar volgt moeten we de vorderingen op derden afboeken. Zo'n afwaardering is waarschijnlijk wel tijdelijk. De kavels hebben namelijk een economische waarde voor de ontwikkelaar. Ooit zal de omgevingsvergunning daarom wel worden aangevraagd. De kans wordt daarom op 10% ingeschat.</p> <p>Bij Keizersberg Elsendorp is het risico of je alle kavels verkocht krijgt</p> <p>Het plan bevat zestien woon-werkkavels. Definitieve zekerheid is er echter pas op het moment dat de kavels daadwerkelijk worden afgenomen. In 2023 is gestart met de verkoop van de kavels, in maart 2024 waren er drie kavels in optie. Het risico bestaat met name uit renteverlies wanneer kavels later verkocht worden.</p> <p>Voor Bedrijventerrein Bolle Akker fase II heeft de provincie een zienswijze ingediend bij de bestemmingsplanprocedure</p> <p>Voor de gronden van Bolle Akker fase II is een bestemmingsplanprocedure gestart. Daarbij heeft de provincie een zienswijze ingediend omdat de gronden buiten het zoekgebied vallen. Hierdoor bestaat het risico dat er geen bestemmingsplanwijziging zal komen. In dat geval dienen de gronden afgewaardeerd te worden naar de huidige bestemming, landbouw. De kans hierop wordt 75% geschat.</p> <p>Bedrijventerrein Peeldijk Milheeze toekomstige bestemmingsplanprocedure</p> <p>Voor Bedrijventerrein Peeldijk Milheeze dient de procedure nog te worden gestart. De provincie heeft een zienswijze ingediend tegen de bestemmingsplanprocedure Bedrijventerrein Bolle Akker fase II omdat deze buiten het zoekgebied valt. Het risico bestaat dat ook voor Bedrijventerrein Peeldijk Milheeze een zienswijze wordt ingediend. In dat geval dienen de gronden afgewaardeerd te worden naar de huidige bestemming, landbouw. De kans hierop wordt 50% geschat.</p>

Bijlage 2 Specificatie risico's

Er is een garantstelling verleent voor het regionale bedrijventerrein

In mei 2024 hebben de colleges van de Peelgemeenten positief besloten over het Convenant Regionaal Bedrijventerrein Brainport-Oost. In dit convenant is de intentie vastgelegd om de ontwikkeling van het Regionale Bedrijventerrein Brainport-Oost door de convenantpartners in een gezamenlijke samenwerking na te streven. Daarbij is per gemeente een garantstelling tot een maximum van € 300.000 afgesproken in verband met de verwerving van onroerende goederen vanuit de Wvg-vestiging Varenschut/Lungendonk.

Kans	Risicobedrag wordt zoals bepaald in de nota Grondbeleid 2023 op basis van project specifieke risico's. Dat bedraagt € 1.539.000. Het kanspercentage wordt bepaald per risico. Daarnaast is de garantstelling voor het regionale bedrijventerrein met een bedrag van € 300.000 opgenomen. Hier is geen kans aangehangen.
Impact	€ 1.839.000 (incidenteel)

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico	2. ↑ Decentralisatie taken Rijksoverheid
Toelichting	<p>In 2015 zijn drie decentralisaties ingevoerd. Het ging om de begeleiding/ dagbesteding uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ), de decentralisatie van de Jeugdzorg en invoering van de participatiewet.</p> <p>Decentralisaties</p> <p>Om binnen de beschikbare budgetten te blijven, wordt de uitvoering van deze taken lokaal opgepakt waar het kan en regionaal waar moet. Soberheid en sociale innovatie staan voorop, niettemin zijn er wettelijke grenzen aan de mate van soberheid waarmee een gemeente deze regelingen kan inrichten.</p> <p>De zorgkosten worden realistisch geraamd op basis van actuele prognoses waarbij rekening is gehouden met ontwikkelingen zoals prijsstijgingen, aanwas en is gebruik gemaakt van het landelijk voorspelmodel Wmo. Onze Begroting is op basis van de prognose zoals afgegeven bij de Jaarrekening 2023 door de GR Peelgemeenten. Gedurende het jaar actualiseert de GR een aantal malen deze prognose. In september 2024 is een nieuwe prognose gedeeld door de GR waarbij de kosten voor Jeugd en Wmo € 350.000 hoger worden ingeschat en die voor de bijzondere bijstand met € 200.000. Dit is een risico voor onze Begroting. Een nadere beleidsmatige analyse van deze nieuwe prognose ontbreekt nog. Aan de andere kant heeft het Rijk in het gemeentefonds een suppletie-uitkering lage inkomens verstrekt voor het jaar 2024 van € 273.000. Deze is pas eind september 2024 bekend geworden. Mogelijk zal deze uitkering ook voor 2025 en verder worden verstrekt. In deze Begroting is dat niet verwerkt. Dat geeft mogelijk weer compensatie.</p> <p>Er blijven financiële risico's aanwezig omdat het veelal opneideregelingen betreft van grote omvang.</p> <p>Leerlingenvervoer</p> <p>De kosten van leerlingenvervoer blijven altijd afhankelijk van het aantal leerlingen en is daarmee een opneideregeling.</p> <p>Eigen bijdrage Collectief Vraagafhankelijk Vervoer</p> <p>Op 1 maart 2023 heeft de gemeente een contract gesloten met Taxibedrijf van Helvoort voor de uitvoering van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV). Daarbij wordt een eigen bijdrage gevraagd aan klanten. Van Helvoort is van mening dat deze bijdrage hen toekomt. We hebben op basis van juridisch advies besloten om in 2024 een gerechtelijke procedure te starten om het geschil op te lossen. Het betreft hier een jaarlijkse inkomst van afgerond € 100.000.</p> <p>Risicoreserve Drie decentralisaties</p> <p>Om te voorkomen dat de genoemde risico's de reguliere bedrijfsvoering niet onnodig belasten is een risicoreserve Drie decentralisaties ingericht. De reserve bedraagt € 2.5 miljoen. De reserve heeft daarmee zoals vastgelegd in de financiële kaders het maximale bedrag bereikt. Het is bedoeld om incidentele tekorten op te vangen.</p>
Kans	50%
Gevolg	€ 1.350.000 inschatting 10% Begroting (decentralisaties zorgkosten, incidenteel); € 76.000 inschatting 10% Begroting (leerlingenvervoer, structureel).
Impact	€ 675.000 (decentralisaties zorgkosten, incidenteel); € 38.000 (leerlingenvervoer, structureel).

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico	3. ↑ Stijgende bouwkosten
Toelichting	<p>De gemeente heeft investeringen gepland voor de komende jaren die terug te vinden zijn in de investeringsparagraaf. Door de ontwikkeling van prijsstijgingen in materiaal en bouwkosten is het mogelijk dat niet altijd binnen de begrote bedragen gewerkt kan worden. Dit is afhankelijk van diverse factoren. Is voor een project de aanbesteding al voltooid, welke afspraken zijn gemaakt in de aanbesteding, hoe zijn contracten opgesteld et cetera.</p> <p>Voor de komende vier jaar staat in de investeringsparagraaf dat ervoor afgerond een bedrag van 141 miljoen euro zal worden geïnvesteerd. Om een benadering van mogelijke toename van bouwkosten te maken zijn er twee onzekerheden. Gaan de prijzen daadwerkelijk stijgen en, als dat het geval is, met welk percentage. De impact van het risico is gebaseerd op een geschatte stijging van 10% van de totale investeringskosten, wat resulteert in afgerond € 730.000 extra kapitaallasten per jaar. Bij de Kadernota 2025 is al rekening gehouden met indexeringen voor de bouwkosten, daarom is het kans percentage verlaagd van 75% naar 50%.</p>
Kans	50%
Gevolg	€ 730.000 (inschatting)
Impact	€ 365.000 (structureel)

Risico	4. ↑ Gemeentefonds regulier
Toelichting	<p>Gemeenten worden voornamelijk betaald uit landelijke belastingen</p> <p>In Nederland hebben we ervoor gekozen om belastingen grotendeels centraal via de Rijksoverheid te laten lopen. Gemeenten kunnen hun kosten daarom maar beperkt dekken uit lokale belastingen. Het Rijk zorgt in belangrijke mate voor het geld (70% tot 80%) bij gemeenten via het gemeentefonds. Dat maakt dat gemeenten sterk afhankelijk zijn van het gemeentefonds.</p> <p>Verdeling gemeentefonds gaat via maatstaven</p> <p>Die verdeling van het gemeentefonds gaat via twee basisprincipes die met elkaar in balans moeten zijn. Het gemeentefonds moet per gemeente grosso modo aansluiten bij de kosten die de gemeente heeft. Aan de andere kant moet de verdeling niet te specifiek zijn. Gemeenten hebben eigen beleidsvrijheid. Te specifieke bedragen in het gemeentefonds zou daarin te veel sturing van het Rijk geven.</p> <p>Het geld in het gemeentefonds wordt verdeeld via maatstaven over de gemeenten. Bij deze verdeling wordt gekeken naar de kenmerken van die gemeenten. Dat is niet alleen het aantal inwoners maar ook de sociale structuur, of de gemeente een centrumfunctie voor de regio heeft enzovoort. Iedere maatstaf heeft daarbij een eigen gewicht. De maatstaven zelf staan vast. De aantallen behorende bij de maatstaven fluctueren constant bij een gemeente, bijvoorbeeld het aantal inwoners. Bij iedere circulaire van het gemeentefonds geeft dat per gemeente weer hoeveelheidsverschillen.</p> <p>Afronding maatstaf huishoudens lage inkomens met drempel op hondertallen</p> <p>Eén van de belangrijkste maatstaven waarmee de Algemene uitkering wordt berekend is de maatstaf huishoudens lage inkomens met drempel. Dit zijn de inkomens die net boven de laagste inkomens liggen. Via deze maatstaf ontvangen wij ongeveer dertien miljoen euro. Landelijk probleem van deze maatstaf is dat deze wordt afgerond op hondertallen. Honderd meer of minder huishoudens scheelt structureel € 500.000 op jaarbasis. Wij gaan nu uit van 4.000 huishoudens met een laag inkomen boven de drempel op basis van de laatste specificaties van het</p>

Bijlage 2 Specificatie risico's

ministerie. Dat hebben we meerjarig doorgezet. Het exacte aantal is niet bekend bij het CBS. De kans bestaat dat bij een volgende circulaire deze maatstaf wordt afgerond op 3.900 of 4.100 huishoudens. Dan ontvangen we respectievelijk per jaar € 500.000 minder of € 500.000 meer.

Gemeenten zijn ermee geholpen als deze maatstaf stabiel wordt. Daarom heeft het ministerie besloten om over te stappen op een driejarig gemiddelde, in de septembercirculaire 2024 is het ingroeipad daarvan duidelijk geworden.

Korting gemeentefonds (ravijnjaren)

In de Begroting 2024 hebben wij u gemeld dat gemeenten vanaf 2026 structureel met drie miljard euro per jaar werden gekort. Dit worden ook wel de ravijnjaren genoemd.

De VNG is hierin tegen verzet gekomen. Gemeenten staan voor belangrijke opgaven zoals wonen, mobiliteit, klimaat en kansgelijkheid. Naar oordeel van de gemeenten valt dat niet te rijmen met een dergelijke forse korting. Vanuit de nieuwe Tweede Kamer zijn diverse moties aangenomen die vroegen om een oplossing. Begin april 2024 heeft het Rijk hun Voorjaarsnota uitgebracht met daarin een aantal maatregelen. Het ravijn van 3 miljard euro is daarbij teruggebracht naar een ravijn van ruim 2,3 miljard euro. Voor Gemert-Bakel komt dat neer op jaarlijks 3,5 miljoen euro minder inkomsten vanaf 2026.

VNG motie ALV juni 2023

In juni 2023 heeft de ALV VNG een motie aangenomen. Daarin stelt het VNG dat er drie miljard euro bij moet voor gemeenten. Anders gaan gemeenten geen nieuwe taken aannemen en bestaande taken teruggeven of bevriezen.

Geen nieuwe ontwikkelingen sinds val kabinet en nieuwe verkiezingen

Met de val van het kabinet Rutte-IV is de discussie rond de korting van 3 miljard euro deels stilgevallen. De 3 miljard is in de Voorjaarsnota 2024 teruggebracht naar 2,3 miljard. In het hoofdlijnenakkoord en regeerakkoord van het nieuwe kabinet is geen oplossing gekomen voor deze 2,3 miljard. Eind mei 2024 heeft de ALV VNG besloten om onverminderd door te gaan met de inzet voor een solide, stabiele en duurzame financiële positie en voldoende beleidsvrijheid.

Risicobedrag

Bij de gevolgbepaling is het risico op 1% van de totaalinkomsten van het gemeentefonds gezet, met een kans van 50% dat het risico zich voordoet. De uitkering meicirculaire 2024 bedroeg € 63.458.000. De uitkering gemeentefonds is de afgelopen jaren geen constante factor gebleken.

Kans	50%
Gevolg	€ 635.000 > 1% van de totaalinkomsten van € 63.458.000 jaar 2024
Impact	€ 318.000 (structureel, regulier)

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico	5. ↑ Rentestijging
Toelichting	<p>Van extreem lage rentepercentages zoals in de afgelopen jaren, is geen sprake meer. In de Begroting 2025 is voor de berekening van rentelasten voor nieuwe investeringen, uitgegaan van een rente van 3,0%. De gemeente heeft een flink investeringsprogramma gepland staan voor de komende vier jaar van afgerond 141 miljoen euro. Als de rente boven de 3,00% stijgt, raakt dit onze Begroting. De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen gaan in dat geval stijgen. Bij riool wordt dat uiteindelijk verdisconteert in de tarieven. Bij de overige investeringen geeft dat structurele hogere kosten in de Begroting.</p>
Kans	50%
Gevolg	€ 500.000 (inschatting) bij stijging van 0,5%
Impact	€ 250.000 (structureel)

Risico	6. ↑ Golfbaan
Toelichting	<p>De gemeente heeft de gronden van de golfbaan in bezit en is voor de exploitatie van de baan een erfpachtovereenkomst aangegaan met de beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Daarnaast heeft de gemeente een hypothecaire geldlening verstrekt aan de beheerstichting voor het clubhuis.</p> <p>De gemeente heeft voor afgerond € 7,6 miljoen aan bezittingen (grond + inrichting) in de golfbaan. Samen met de uitstaande hypotheek en overige vorderingen bedraagt het geïnvesteerde vermogen van de gemeente in totaal afgerond € 13 miljoen. Het risico bestaat dat de waarde van de gemeentelijke bezittingen in waarde dalen als de golfbaan structureel verliezen maakt bijvoorbeeld door dalende ledenaantallen of minder greenfee verkopen. In dat geval vermindert ook de inbaarheid van de hypotheek en nog openstaande overige vorderingen. De Jaarstukken 2019 tot en met 2023 van de golfbaan waren positief met een positieve cashflow. Er zijn nieuwe vorderingen ontstaan en in 2023 is naast de bestaande afspraken € 246.000 extra afgelost op de schulden door de beheerstichting.</p> <p>De gemeenteraad heeft in april 2024 een besluit voorgedragen gekregen voor structurele aanpassing van de financiële afspraken. Financieel is dit besluit verwerkt in deze Begroting. Het voorstel is afgevoerd door de beheerstichting. Zij hebben nu een beroep gedaan op artikel zes van de erfpachtakte voor het laten uitvoeren van een taxatie van de erfpacht.</p>
Kans	25%
Gevolg	€ 300.000 -> het jaarlijks door de beheerstichting te betalen bedrag (afgerond)
Impact	€ 75.000 (structureel)

Risico	7. ↑ (voormalige) wethouders pensioenen
Toelichting	<p>Gemeenten dienen zelf te zorgen voor de pensioenuitkeringen van (voormalige) wethouders. Als gemeente moet je daarbij ook rekening houden dat een vertrekkende wethouder kan verzoeken om de waarde van zijn pensioen over te dragen aan een ander pensioenfonds vanwege nieuw werk. Om deze redenen is het vanuit het BBV verplicht een voorziening pensioenen (voormalige) wethouders op de balans te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag voormalige en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. De hoogte van de voorziening is gelijk aan de aanspraken.</p>

Bijlage 2 Specificatie risico's

Ook Gemert-Bakel heeft een dergelijke voorziening. Het risico is dat de voorziening jaarlijks kan fluctueren. Deze is mede afhankelijk van de te hanteren sterftetabel, bestuurswisselingen, rekenrente en pensioenstijging (inflatie). De rekenrente is vanaf 2022 gestegen en bedraagt voor 2024 3,16%. Daarmee is gerekend voor de pensioenverplichtingen in de Jaarrekening 2023. De percentages en daarmee de stand van de voorziening voor 2025 zijn nog onbekend.

Andere systematiek

Het Ministerie van BZK is van plan de pensioenen van de wethouders onder te brengen bij het ABP. Deze pensioenen worden nu door de gemeenten zelf geregeld via een voorziening in de Begroting. De overgang naar een ABP-pensioen heeft grote financiële nog onbekende gevolgen. Of dit voordelig of nadelig uitpakt is onbekend. Eerder is 2027 als beoogde invoeringsdatum genoemd door het ministerie. Dit hangt ook samen met invoering van de nieuwe pensioenwet.

Kans	50%
Gevolg	€ 235.000 -> het jaarlijkse bedrag van de pensioenverplichtingen
Impact	€ 118.000 (structureel)

Risico 8. ↑ Informatiebeveiliging en datalekken

Toelichting Datalekken

Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geldt een meldplicht in geval van een datalek. Bij een datalek gaat het om toegang tot of vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens zonder dat dit de bedoeling is. Of zonder dat dit wettelijk is toegestaan.

De meldplicht houdt in dat uiterlijk binnen 72 uur, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op de hoogte moet worden gesteld van een datalek dat waarschijnlijk een risico oplevert voor de rechten en vrijheden van betrokkenen (de mensen van wie de persoonsgegevens zijn gelekt). En soms moet het datalek ook gemeld worden aan die betrokkenen. Alle meldenswaardige datalekken die onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen dienen gemeld te worden. Dat kunnen dus ook datalekken zijn van gemeenschappelijke regelingen of ICT-bedrijven.

Onder de AVG kan de AP boetes opleggen tot € 20 miljoen of 4% van de jaarlijkse wereldwijde omzet per overtreding. Afgelopen jaren is te zien dat de AP gemeenten boetes oplegt of onder toezicht plaatst om de zaken op orde te krijgen. In dit soort gevallen ontbreken vaak enkele hoofdprocessen die toezien op het waarborgen van de privacy. Het is ondanks de verscherpte toezicht door de AP lastig in te schatten hoe groot de kans is op een boete. Door de aangestelde Functionaris Gegevensbescherming en Privacy Officer wordt de organisatie actief gewezen op naleving van de privacyregels en de eventuele gevolgen als daaraan niet wordt voldaan. Hierdoor wordt het risicobewustzijn van de organisatie verder vergroot.

Informatiebeveiliging

Ook alle andere informatie die valt onder het beheer van de gemeente moet goed beschermd worden. Informatie is één van de voornaamste bedrijfsmiddelen van de gemeente. Het gevaar van cyberaanvallen wordt een steeds grotere dreiging. Het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennismaken of manipuleren van bepaalde informatie kan ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en daardoor leiden tot (hoge) kosten. Hof van Twente heeft een cyberaanval in 2020 ondervonden waarbij de hersteltijd twee jaar bedroeg en de totale kosten 4,2 miljoen euro. Ook kan het leiden tot imagoschade en mogelijk tot verscherpte toezicht door toezichthouders zoals de AP of de

Bijlage 2 Specificatie risico's

	Rijksdienst Digitale Infrastructuur voor de NIS2 wetgeving.
Kans	25%
Gevolg	€ 750.000
Impact	€ 187.500 (incidenteel)

Risico 9. ↑ Verbonden partijen

Toelichting De gemeente is financieel gebonden aan de verbonden partijen. Dit brengt risico's met zich mee. Bijvoorbeeld op het moment dat een dergelijke partij verliezen lijdt of fors moet inkrimpen. Gemeenten zijn achtervang voor deze risico's.

Verbonden partijen hebben in principe zelf voldoende weerstandsvermogen. Hiermee worden de risico's afgedekt. Bij een aantal verbonden partijen is dit niet of in mindere mate het geval.

- GR Peelgemeenten heeft een weerstandvermogen nodig tussen € 600.000 en € 1.200.000 waarvan € 410.000 aanwezig is;
- Blink beschikt niet over weerstandsvermogen. Dit zo vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. In geval van problemen wordt een beroep gedaan op de deelnemers. In hun paragraaf weerstandsvermogen benoemt Blink een aantal risico's waaronder ontvlechting private partner PreZero en rechtmatig inkopen. De gemeentelijke voorziening Afval van € 553.000 is achtervang van deze risico's;
- De BSOB beschikt niet over weerstandsvermogen. Dit zo vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. In geval van problemen wordt een beroep gedaan op de deelnemers;
- Voor het onderdeel Publieke Gezondheid heeft de GGD een weerstandsvermogen nodig tussen € 2.000.000 en € 2.400.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de GGD bedraagt nu € 1.700.000 exclusief bestemming van het jaarresultaat 2023;
- VRBZO heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig tussen € 5.385.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de VRBZO bedraagt € 2.251.000. Daarmee zijn niet alle risico's volledig afgedekt;
- De MRE heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig van € 1.200.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bedraagt nu € 1.125.000.

Door de goede resultaten in 2023 zien we als algemene trend dat het eigen vermogen van gemeenschappelijke regelingen groeit en ze daardoor beter in staat zijn eigen risico's af te dekken. Ten opzichte van de vorige rapportage zien we dat ODZOB en Senzer inmiddels over afdoende weerstandsvermogen beschikken.

Maar niet iedere gemeenschappelijke regeling heeft dus afdoende weerstandsvermogen. De gemeente staat daar bij 'garant' voor haar aandeel via de verdeelsleutel binnen die gemeenschappelijke regeling. Voor Gemert-Bakel komt dat neer op € 168.000 aan restrisico's. Dit is als risicobedrag opgenomen in het gemeentelijke weerstandsvermogen. Het risico golfbaan is apart toegelicht in deze paragraaf.

Een algemeen risico bij gemeenschappelijke regelingen is dat je bent gebonden aan de collectieve besluitvorming binnen zo'n regeling. Bijvoorbeeld een besluit tot aanpassing van de verdeelsleutel tussen deelnemers. Dat kan voor Gemert-Bakel dan (structureel) positief of negatief uitvallen.

Gevolg	€ 168.000
Kans	25%
Impact	€ 42.000 (incidenteel)

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico	10. ↑ Verstrekte geldleningen en hypotheekleningen
Toelichting	<p>De gemeente heeft in het verleden leningen verstrekt aan een zorginstelling, werknemers, ondernemers, starters op de woningmarkt en verschillende stichtingen en verenigingen. Als financier loopt de gemeente hierover risico's. De gemeente heeft per 31 december 2023 € 17,7 miljoen aan leningen uitstaan. Bij gevolg is het risico op 1% van de uitstaande leningen gesteld, met een kans van 50% dat het risico van niet aflossen zich voordoet.</p> <p>Naast bovengenoemde leningen heeft de gemeenten leningen verstrekt aan personeelslasten in de vorm van een hypothecaire geldlening (€ 2,6 miljoen).</p> <p>Vennootschapsbelastingplicht op verstrekte leningen</p> <p>De belastingdienst is van mening dat de activiteit met betrekking tot personeelsleningen tot een vennootschapsbelastingplicht (Vpb-plicht) leidt.</p> <p>Tot 2008 konden personeelsleden van gemeenten een hypotheek afsluiten bij de werkgever als secundaire arbeidsvoorwaarde. Op 19 juli 2022 heeft de rechtbank Gelderland geoordeeld dat het verstrekken van hypotheekleningen aan medewerkers een Vpb-plichtige activiteit is.</p> <p>Het feit dat de gemeente haar aflopende hypotheekportefeuille alleen beheert doet hieraan niet af. Ook andere vormen van kredietverstrekking door de gemeenten zijn vanuit de redenering van de belastingdienst Vpb-plichtig. Te denken valt bijvoorbeeld aan doorleningen, startersleningen of leningen ten behoeve van de energietransitie.</p> <p>Tegen de uitspraak loopt een hoger beroep procedure, waardoor er nog geen definitieve duidelijkheid is over de fiscale verwerking van personeelshypotheekleningen. Er wordt vooralsnog geen bedrag aan het risico gekoppeld in afwachting van verloop van de procedure. Tot die tijd worden deze activiteiten wel geïnventariseerd, berekend en vastgelegd, maar nog niet opgenomen in de aangiften Vpb. Mocht dit na procedures een Vpb belaste activiteit blijken, dan zal vanwege de saldering met de verrekenbare verliezen geen sprake zijn van een betaling Vpb.</p>
Gevolg	50%
Kans	€ 180.000 -> 1% van de uitstaande leningen
Impact	€ 90.000 (incidenteel)

Bijlage 2 Specificatie risico's

↑ Overige en vervallen risico's

Risico ↑ Dagvaarding Jos van Deurzen BV

Toelichting Jos van Deurzen BV (hierna: JvD BV) heeft de gemeente op 4 juni 2018 gedagvaard. Kort samengevat stelt JvD BV € 14 miljoen schade te hebben geleden als gevolg van vertraagde en onrechtmatige besluitvorming door de gemeente Gemert-Bakel bij zijn omgevingsvergunningsaanvraag.

De inschatting dat dit tot een werkelijk financieel risico leidt is nul. De procedure is door partijen 'on hold' gezet. De zaak staat niet meer op de rol van de rechtbank.

Risico ↑ MACE

Toelichting MACE heeft in 2014 aangekondigd bij de gemeente een aansprakelijkheidsstelling van € 6 miljoen te willen indienen. In juli 2014 heeft de gemeente de aansprakelijkheidsstelling van MACE afgewezen. In september 2016 heeft MACE schriftelijk laten weten dat ze de aansprakelijkheidsstelling onverkort handhaven. In september 2021 is wederom door MACE een dergelijke brief gestuurd waarin de aansprakelijkheidsstelling onverkort is gehandhaafd. Wij wachten hun verdere reactie af.

↑ Omgevingswet

Toelichting De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Daarmee is een einde gekomen aan een periode van onzekerheid, waarbij de Omgevingswet steeds met een periode van een half jaar werd uitgesteld. Tegelijkertijd zijn er ook risico's en blijven belangrijke zaken onduidelijk.

Risico's en onduidelijkheden

De gemeente verkeert de komende jaren in een transitieperiode waarbij we nog bestemmingsplannen afronden en tegelijkertijd het (tijdelijk) Omgevingsplan wijzigen voor nieuwe (gebieds-)ontwikkelingen.

Daarnaast maken we de transitie naar één (nieuw) Omgevingsplan. Dit is een enorme opgave, die veel capaciteit vraagt. Daar komt bij dat het maken van een Omgevingsplan echt nieuw en anders is dan het maken van een bestemmingsplan.

We voorzien dan ook dat we door de komst van de Omgevingswet tijdelijk niet in hetzelfde tempo (veeg)plannen kunnen maken zoals we dat nu gewend zijn.

Daarbij blijven er technische onzekerheden. Zo zijn er landelijk nog geen testen gedaan waarbij tegelijkertijd veel gemeenten besluiten publiceren en is het nog steeds niet mogelijk om dagelijks meerdere besluiten te publiceren.

Indicatie structurele effecten voor de Begroting

Op 1 januari 2024 is ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden.

Legesvermindering door Wkb

Als gevolg van de Wkb verschuift bij nieuwbouw de toetsing en het toezicht op het Bouwbesluit van gemeenten naar marktpartijen. Marktpartijen gaan zelf de kwaliteitstoetsing van het bouwen verzorgen, voor zover het bouwwerken betreft die in 'gevolgklasse 1' vallen. De ruimtelijke toets blijft wel voorbehouden aan de gemeenten. De verwachting is dat 25% tot 35% van de vergunningaanvragen in gevolgklasse 1 gaan allen en de gemeente voor deze aanvragen geen leges meer in rekening mogen brengen voor de bouwtechnische beoordeling.

Bijlage 2 Specificatie risico's

Er is gekeken naar de legesinkomsten over de periode 2012 tot en met 2021. Dat is gemiddeld € 1.057.000. Rekenend met 25% tot 35% betekent dit dat er naar verwachting € 270.000 tot € 375.000 aan derving legesinkomsten zal plaatsvinden. Dit bedrag kan nog veranderen aangezien van een aantal aspecten nog onduidelijk is wat de gevolgen van inwerkingtreding van Omgevingswet en Wkb zijn. Hierbij dient onder meer gedacht te worden aan Rijkscompensaties, verhoging kostendekking exploitatie-overeenkomsten en meerkosten bij vooroverleggen/omgevingstafels. Gemeenten hebben momenteel tot 2032 de tijd gekregen om het definitieve Omgevingsplan vast te laten stellen door de raad.

Heffing van milieuleges

Voor aanvragen van milieubelastende activiteiten mogen na inwerkingtreding van de Omgevingswet milieuleges worden geheven. De ODZOB heeft op basis van historische aanvraaggegevens van de afgelopen jaren per gemeente een berekening gemaakt van de verhaalbare kosten. Voor de gemeente Gemert-Bakel zou dit betekenen dat er ongeveer € 100.000 aan milieuleges geheven kan worden. Per saldo wordt in 2024 een derving van inkomsten verwacht van ongeveer € 270.000.

Verwerking in Begroting 2025

Voor de implementatie van de Omgevingswet staat structureel € 218.000 in de Begroting opgenomen. Op een gegeven moment zal dit bedrag niet meer noodzakelijk zijn. Voor de uitvoeringskosten van de Omgevingswet is in de meicirculaire 2024 eenmalig een bedrag van € 172.000 beschikbaar gekomen voor 2024. De verwachting is dat in een volgende circulaire voor het jaar 2025 ook nog middelen beschikbaar gesteld worden voor de uitvoeringskosten Omgevingswet.

De legesinkomsten zijn in de Begroting 2023 voor alle jaren met € 170.000 verlaagd. Dat is doorgezet in de Begroting 2024. Tot en met 2025 geeft dit een nadeel in de Begroting. Vanaf 2026 wordt dit nadeel volledig afgedekt omdat bovengenoemde implementatiekosten niet meer in die omvang nodig zijn. Het risico bestaat wel dat het nadeel op de inkomsten groter zal uitvallen en/of de implementatiekosten langer doorlopen.

↑ Vervallen risico's

Toelichting

Attero

In het voorjaar van 2023 is er een definitieve uitspraak gekomen met betrekking tot de claim van Attero. Attero is in het gelijk gesteld, waardoor de deelnemende gemeenten de claim moeten betalen. De definitieve verdeelsleutel voor gemeenten is bepaald door het Algemeen Bestuur van MRE in december 2023 waarna tot uitbetaling van de gemeente aan MRE is overgegaan. De gemeente al een voorziening gevormd van € 589.000 welke daarvoor is ingezet.

Afval

In de Jaarstukken 2022 is aangegeven dat er een risico is met betrekking tot afval. Met name door factoren waar de gemeente beperkt tot geen invloed op heeft (hoeveelheid afval, verwerkingstarieven, verbrandingsbelasting en hoeveelheid en vergoeding ingezameld verpakkingsafval voor het Afvalfonds verpakkingen). Dergelijke risico's zijn er nog steeds maar inmiddels is er voldoende voorziening aanwezig om deze risico's op te vangen. Deze voorziening Afval bedraagt per 31 december 2023 € 647.000. Een eventueel nadeel is altijd incidenteel van aard, het jaar daarop worden hogere kosten/lagere opbrengsten meegenomen in de nieuwe tariefstelling.

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Bijlage 3: Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beschrijving per categorie

↑ De kapitaalgoederen vindt u hieronder per beheerplan weergegeven.

Beheerplan	↑ Riool en water
Beleidskader	Gemeentelijk watertakenplan 2019-2023 (verlengd tot en met 2025)
Actualisatie beheerplan	Water- en Rioleringsprogramma: 2025
Toelichting	<p>Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken. Met het Gemeentelijk Watertakenplan 2019-2023 (GWTP) gaf de gemeente invulling aan de verplichting tot het hebben van een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP), waarin de zorg voor afval-, hemel- en grondwater is opgenomen. Het Gemeentelijk watertakenplan is op 13 december 2018 door de gemeenteraad vastgesteld en is een samenvoeging van het oorspronkelijke waterplan en het verbreed gemeentelijk rioleringsplan. Op 14 december 2023 is het GWTP 2019-2023 verlengd met twee jaar tot en met 2025.</p> <p>Vanaf 1 januari 2025 is met de invoering van de Omgevingswet de verplichting tot het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan vervallen. Beleid en regels worden geborgd in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Daarnaast kan de gemeente facultatief een Water- en Rioleringsprogramma opstellen.</p> <p>In het Gemeentelijk Watertakenplan 2019-2023 is weergegeven hoe we de rioleringstaak in de planperiode wordt vormgeven. Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw), welke (deels) is opgegaan in de Omgevingswet.</p> <p>In het bijbehorende kostendekkingsplan staat hoe we alle kosten door middel van een rioolheffing dekken. De totale riolering houden we in stand met klein en groot onderhoud.</p> <p>Beheer</p> <p>Op grote lijnen is de leeftijd van riolering bepalend voor de vervanging van riolering. Riolering gaat tussen de 60 en 80 jaar mee. De eerste vervangingspiek ligt vanaf 2030.</p> <p>Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in de kwaliteit van de riolering, worden er jaarlijks camera-inspecties uitgevoerd. De inspectiecyclus is 10 jaar. Op basis hiervan passen wij het theoretische vervangingsplan van de riolering aan, in combinatie met maatregelen in het wegbeheer. Riolering is één van de belangrijkste kostendragers voor reconstructies. Naast vervanging kijken we jaarlijks op basis van de uitgevoerde inspectie naar het planmatig onderhoud.</p> <p>Uitvoering beheerplan</p> <p>Binnen het beschikbare budget in de Begroting voeren we noodzakelijke herstelmaatregelen uit. Andere onderhoudsmaatregelen die we jaarlijks uitvoeren zijn onder andere: kolken zuigen, het reinigen van gemalen en</p>

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

drainage, riolinspectie, het maaien van wadi's en sloten (waterafvoer, drainage en infiltratie) en onderhoud van hoofdgemalen, randvoorzieningen en mechanische riolering.

Meten en monitoren

Om beter inzicht te krijgen in het functioneren van het grondwatersysteem hebben we in 2022 een basismeetnet ingericht. Bij het beheer van het grondwater-meetnet worden we ondersteund door het waterschap Aa en Maas en Brabant Water.

Portefeuille

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Achterstallig onderhoud

Geen

Verloop voorziening	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
In	219	261	483	568	477	406	412
Uit	0	0	0	0	0	0	0
Stand voorziening einde jaar	6.976	7.237	7.720	8.288	8.646	9.143	9.626

Verklaring verloop

De jaarlijkse storting is afhankelijk van het verschil tussen uitgaven en inkomsten dat jaar. Dit kan fluctueren. Bij riool sparen we voor investeringen in de toekomst.

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan	↑ Wegen
Beleidskader	Wegenbeheerplan 2024-2027
Actualisatie beheerplan	Dit heeft in september 2024 plaatsgevonden. Volgende actualisatie staat gepland in 2027
Toelichting	<p>In september 2024 heeft de gemeenteraad het herijkte Wegenbeheerplan 2024-2027 vastgesteld. Hiermee voldoet de gemeente binnen de planperiode aan de richtlijnen van de provincie voor goed beheer. Als kwaliteitsniveau voor de wegen en fietspaden is 'basis' afgesproken. Voor voetpaden en centra is kwaliteitsniveau A 'hoog' vastgesteld, rekening houdend met het feit dat we ouder worden en langer thuis blijven wonen.</p> <p>Naast het in stand houden van de openbare ruimte wordt gekeken naar verbetering van toekomstig gebruik, klimaat en beleving. Projecten worden zoveel mogelijk gebiedsgericht en integraal met andere vakdisciplines aangepakt.</p>
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Achterstallig onderhoud

Dertienhalf procent van onze wegen is bij de laatste inspectie (2022) aangeduid als kwaliteitsniveau D. In het provinciaal financieel gemeentelijk toezichtkader is aangegeven dat kapitaalvernietiging dan dreigt en maatregelen nodig zijn. Daarom heeft de gemeente voor deze achterstand een voorziening gevormd om de achterstand van de wegen in kwaliteitsniveau D aan te pakken.

In het derde kwartaal van 2024 staat een nieuwe weginspectie gepland.

Verloop voorziening	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
In	835	835	945	945	945	945	945
Uit	727	724	860	1.557	1.525	1.512	1.484
Stand voorziening einde jaar	2.613	2.724	2.808	2.197	1.616	1.049	510

Verklaring verloop

De storting is bij raadsbesluit in september 2024 op basis van de financiële herijking wegenbeheerplan verhoogd van € 835.000 per jaar naar € 945.000 per jaar.

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan		↑ Sportparken						
Beleidskader	Beheerplan sportparken 2020-2023							
Actualisatie beheerplan	2024							
Toelichting	<p>Het Beheerplan sportparken 2020-2023 dat op 16 april 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld geeft inzicht in de onderhouds- en renovatiebehoefte voor de komende jaren. De in het beheerplan opgenomen onderhoudsmaatregelen en renovaties van velden en veldvoorzieningen zijn noodzakelijk om de kwaliteit en veiligheid op een efficiënte en duurzame wijze te waarborgen.</p> <p>In 2024 worden 3 natuurgras voetbalvelden gerenoveerd. Daarnaast worden diverse veldinrichtingen zoals ballenvangers, hekwerken en doelnetten vervangen.</p> <p>In 2025 wordt 1 natuurgras voetbalvelden gerenoveerd en een aantal kleinere inrichtingselementen vervangen.</p> <p>In de Begroting is in de exploitatierekening gehouden met een realisatie op de SpUK-subsidies van 75%.</p> <p>De sportgebouwen maken geen onderdeel uit van dit beheerplan maar van het Beheerplan gebouwen 2022.</p>							
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie							
Achterstallig onderhoud								
Geen								
Verloop voorziening	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
In	107	97	90	90	90	90	90	
Uit	15	143	97	105	16	320	68	
Stand voorziening einde jaar	681	635	628	613	687	456	478	
Verklaring verloop	De storting is gebaseerd op het Beheerplan Sportparken 2020-2023. Naast deze onderhoudskosten zijn er kosten voor vervangingsinvesteringen. Daarvoor staan stelposten voor afschrijving en rente in de Begroting opgenomen. Dat loopt niet via de voorziening.							

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan	↑ Gebouwen
Beleidskader	Beleidsplan gebouwen en Duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen Routekaart Duurzaam Maatschappelijk vastgoed
Actualisatie beheerplan	2025
Toelichting	<p>De gebouwen in de gemeente Gemert-Bakel worden meestal intensief gebruikt. Het is van belang dat gebouwen hun functionele kwaliteit behouden en blijvend voldoen aan de behoefte van de gebruiker.</p> <p>Het door de raad op 11 november 2021 vastgestelde Beheerplan Gebouwen 2022, is gebaseerd op het Beleidsplan Gebouwen uit 2017. Hierin zijn de kosten voor onderhoud begroot voor de periode 2022-2026 en is er inzicht in de onderhouds- en renovatiebehoefte voor de komende jaren. De in het beheerplan opgenomen onderhoudsmaatregelen en renovaties van de gebouwen zijn noodzakelijk om de kwaliteit en veiligheid te waarborgen.</p> <p>In april 2023 heeft de gemeenteraad de Routekaart Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed vastgesteld. De middelen hiervoor zijn nu opgenomen in deze Begroting. Hiermee worden de gemeentelijke panden verduurzaamd.</p>
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs

Achterstallig onderhoud

Geen. Wij hebben op dit moment geen gebouwen in conditie 5 (slecht) of conditie 6 (zeer slecht).

Wel is bij een aantal panden onderhoud uitgesteld in afwachting van besluitvorming over de toekomst van die betreffende locatie(s). Uitgangspunt is dat bij uitstel van bepaald onderhoud de veiligheid voor de gebruikers niet in gevaar komt

Verloop voorziening	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
In	274	281	603	281	281	281	281
Uit	231	390	976	709	296	234	175
Stand voorziening einde jaar	925	816	443	15	0	47	154

Verklaring verloop

Vanaf 2022 is de storting verhoogd vanwege het nieuwe beheerplan Gebouwen. Voor de Routekaart Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed zijn kapitaallasten opgenomen in deze Begroting, die investeringen verlopen niet via deze voorziening.

Omdat de voorziening niet meer toereikend was in 2024 heeft in de 1^e Financiële rapportage 2024 een eenmalige bijstorting van € 322.000 plaatsgevonden.

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan ↑ Spelen	
Beleidskader	Beleids- en beheerplan Speel- en beweegvriendelijke ruimte 2023-2033
Actualisatie beheerplan	2028
Toelichting	<p>Het beheerplan speel- en beweegvriendelijke ruimte dat op 6 juli 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld geeft inzicht in de onderhouds- en renovatiebehoefte voor de komende jaren. De in het beheerplan opgenomen onderhoudsmaatregelen en renovaties van speel- en beweegvoorzieningen zijn noodzakelijk om de kwaliteit en veiligheid op een efficiënte en duurzame wijze te waarborgen.</p> <p>In 2024 worden pleksgewijs speelplekken aangepakt die urgent vervangen dienen te worden. Tegelijkertijd wordt het participatietraject voor de eerste wijk waar middels de wijkgerichte aanpak de speelplekken worden gerenoveerd en verbeterd.</p> <p>In 2025 wordt uitvoering gegeven aan de plannen die ontwikkeld zijn in het participatietraject van de eerste wijk. Tegelijkertijd wordt het participatietraject voor de tweede wijk gestart. Jaarlijks vinden inspecties plaats en indien nodig reparaties of vervangingen van voorziening.</p>
Portefeuille	Wonen & Levendige Dorpscentra
Achterstallig onderhoud	
Geen	
Beheerplan ↑ Groen	
Beleidskader	Groenbeheerplan 2013
Actualisatie beheerplan	Groenbeleidsplan in 2024, Groenbeheerplan in 2024
Toelichting	<p>Het groenbeheerplan Gemert-Bakel is in 2013 voor eerst opgesteld. Volgens het BBV (notitie materiele vaste activa) mag een beheerplan maximaal vijf jaar oud zijn ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Het gewenste kwaliteitsniveau is B. Controle hierop vindt plaats via een beeldschouw op onderhoud. Met het huidige budget kan aan dit niveau voldaan worden.</p> <p>De benodigde financiële structurele middelen (onderhoud en vervanging) worden in het nog te actualiseren beheerplan opgenomen.</p> <p>Het groenstructuur en beleidsplan is op 5 februari 2024 vastgesteld. Voor het uitvoeringsprogramma is voor de periode 2025 tot en met 2027 jaarlijks € 32.000 benodigd. Dit is verwerkt in deze Begroting</p>
Portefeuille	Wonen & Levendige Dorpscentra
Achterstallig onderhoud	
Geen	

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan	↑ Openbare verlichting
Beleidskader	Beleidsplan Openbare Verlichting 2020-2028
Actualisatie beheerplan	Beheerplan in 2024, Beleidsplan in 2028
Toelichting	<p>Vanaf 2019 worden, volgens BBV regelgeving, de vervangingen in lichtmasten en armaturen als investering opgenomen met bijbehorende afschrijving en rente in de Begroting.</p> <p>Op 12 december 2019 is het beleidsplan Openbare verlichting vastgesteld. Het beheerplan is in 2021 vastgesteld. Hierin is het benodigde jaarlijkse budget voor onderhoud en vervanging bepaald aan de hand van de technische levensduur.</p>
Portefeuille	Wonen & Levendige Dorpscentra

Achterstallig onderhoud

Er is tot 2024 budget beschikbaar om de achterstand in vervangingen van lichtmasten en armaturen in te lopen. Vanwege prioritering is de verwachting dat de achterstand in vervangingen in 2025-2026 is ingelopen.

Beheerplan	↑ Bomen
Beleidskader	Bomenbeleidsplan Gemert-Bakel 2016-2026
Actualisatie beheerplan	Beleids- en beheerplan inclusief de Groene Kaart en bomenverordening in 2025
Toelichting	<p>In 2019 is het huidige beheerplan opgesteld. Volgens het BBV (notitie materiele vaste activa) mag een beheerplan maximaal vijf jaar oud zijn ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Omdat het beleidsplan het jaar erna verloopt is besloten de actualisatie van het beleid naar voren te halen en gezamenlijk op te pakken, zodat er een integraal verhaal opgesteld kan worden.</p>
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

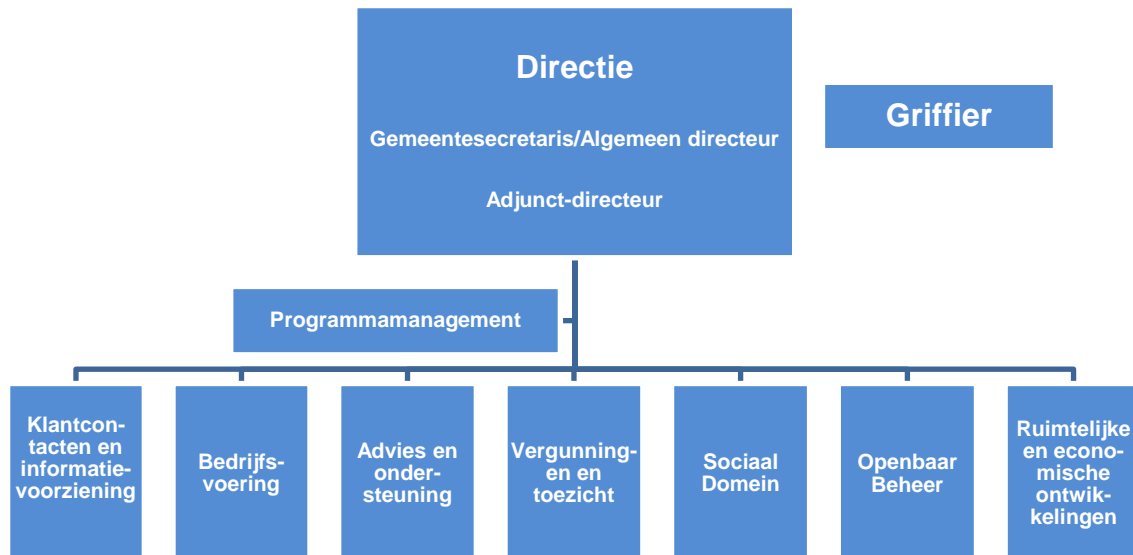
Achterstallig onderhoud

Geen

Bijlage 4 Specificatie bedrijfsvoering

Bijlage 4: Organogram

↑ Organogram per 1 juli 2024



Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

Bijlage 5: Specificatie verbonden partijen

↑ In deze bijlage is de vorm, de betrokken partners, het openbaar belang, bestuurlijke betrokkenheid, financiële prognose, de financiële bijdrage en de risico's per verbonden partij omschreven.

↑1. Gemeente Laarbeek

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Gemeente Laarbeek, gemeente Gemert-Bakel
Openbaar belang	Intergemeentelijke samenwerking op gebied van ICT, Personeel en Organisatie, Bezwaarschriftencommissie en Financiële administratie
Bestuurlijke betrokkenheid	Periodiek intergemeentelijk overleg tussen zowel college als ambtelijk
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Er is geen sprake van weerstandsvermogen bij deze samenwerking. De risico's beperken zich voor de deelnemers tot de normale risico's die horen bij werkgeverschap.

Financiële positie verbonden partij

Eigen Vermogen	Niet van toepassing
Vreemd Vermogen	Niet van toepassing
Resultaat 2025	Niet van toepassing
Gemeentelijke bijdrage 2025	Per saldo ontvangt de gemeente Gemert-Bakel € 319.000

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	-316	-384	-319	-319	-319	-319	-319

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑2. Senzer

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Someren en Geldrop-Mierlo
Openbaar belang	Senzer voert de Participatiewet uit namens de deelnemers
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft twee zetels in het algemeen bestuur en één zetel in het dagelijks bestuur.
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Begroting	⇒ Begroting 2025 Senzer
Website	⇒ https://www.senzer.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Senzer beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

Senzer heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig van € 9.330.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de Senzer bedraagt € 7.229.000. Daarmee zijn de risico's niet volledig afgedekt. Dit aanwezige weerstandsvermogen is exclusief het resultaat van de Jaarrekening 2023 Senzer welke een positief resultaat kende van € 4.674.000.

In de Begroting 2025 heeft Senzer een achttal risico's benoemd. De drie grootste risico's zijn minder ontvangsten Rijk (met name BUIG), wegvallen opdrachten c.q. druk op tariefstelling en de onzekere loon- en prijsbijstellingen.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	13.730	13.551
Vreemd Vermogen	23.350	23.350

Resultaat 2024	€ 0
Bijdrage 2024	€ 11.595.000 bestaande uit een Algemene bijdrage en Rijksbijdragen
% Gemert-Bakel in GR	9,22% van de Algemene bijdrage

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	13.736	9.876*	14.079*	11.595*	11.650	11.710	11.859

*Vanaf 2023 zijn we een afwijkend patroon in verband met een foutieve opgave door Senzer. Hierdoor daalde de bijdrage gemeentefonds voor Gemert-Bakel met 2,75 miljoen euro en de bijdrage aan Senzer met een evenredig bedrag. Dit had verder geen effect op de Begroting van de gemeente omdat het Rijksmiddelen betreft die we één-op-één doorzetten. Bij de meicirculaire 2024 is dit hersteld en zal totale bijdrage in de komen Begrotingen weer een normaal patroon laten zien.

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑3. Peelgemeenten

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren
Openbaar belang	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van de Peelgemeenten voor de uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van Wmo, Jeugd en Bijstand Minima Schulddienstverlening (BMS)
Bestuurlijke betrokkenheid	Het Algemeen bestuur bestaat uit tien leden, de voorzitter inbegrepen. Ieder college wijst twee leden aan, te weten één wethouder sociaal domein en één wethouder financiën. Het Dagelijks bestuur bestaat uit vijf wethouders sociaal domein, de voorzitter inbegrepen, afkomstig uit alle gemeenten.
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Begroting	⇒ Begroting 2025 GR Peelgemeenten
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De GR Peelgemeenten beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

Het minimumbedrag van de Algemene reserve is door de GR Peelgemeenten bepaald op € 600.000 en het maximumbedrag op € 1.200.000. In de Begroting 2025 zijn de risico's ingeschat op € 600.000. In 2024 bedraagt het aanwezige weerstandsvermogen inclusief bestemming resultaat 2023 € 410.000. Daarmee zijn de risico's voor € 190.000 niet volledig afgedekt.

De GR Peelgemeenten is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom ook beperkt daartoe. In de Begroting zijn een zestal risico's benoemd. De drie grootste daarvan zijn ziekteverzuim, beveiliging van data/privacy en kwetsbaarheid organisatie.

Weerstandsvermogen programmakosten drie decentralisaties

De programmakosten (Jeugd, Wmo, BMS) zijn voor risico van de deelnemers zelf. Als daar meer of minder kosten zijn komt dat respectievelijk ten laste of ten gunste van de gemeente. De gemeente Gemert-Bakel heeft voor het opvangen van de risico's op de programmakosten een Risicoreserve Drie Decentralisaties ingesteld. Deze heeft op dit moment de maximale stand van € 2.500.000 en kan worden ingezet voor het opvangen van incidentele tekorten op de drie decentralisaties.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	365	365
Vreemd Vermogen	19.410	20.505

Resultaat 2025	€ 0
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 2.938.222
% Gemert-Bakel in GR	19,7%

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2026	B2028
	1.953	2.216	2.481	2.938	2.938	2.938	2.938

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑4. Blink

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren, Son en Breugel.
Openbaar belang	Blink is een publiek-private samenwerking van de deelnemende gemeenten met PreZero (ontvlechting in 2024) en heeft als doel zorg te dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van afvalinzameling en reiniging van de openbare ruimte
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie
Begroting	⇒ Begroting 2025 Blink
Website	⇒ http://www.blink-grr.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Blink beschikt niet over weerstandsvermogen. Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. In geval van problemen wordt een beroep gedaan op de deelnemers.

Blink heeft een aantal risico's benoemd in hun Begroting 2025. Deze risico's zijn rechtmatig inkopen, veiligheidssysteem opzetten en onderhouden, digitale veiligheid, ontvlechting private partner PreZero, prijsrisico verwerkingskosten/opbrengsten afvalstromen, regelgeving verduurzaming wagenpark.

De risico's zijn niet gekwantificeerd door Blink. Dit maakt het niet mogelijk het risicobedrag voor Gemert-Bakel te bepalen. De gemeente heeft een voorziening Afval van € 647.000 per 31 december 2023. Gezien de jaaromzet van Blink 23,8 miljoen, het aandeel van 10,8% van Gemert-Bakel daarin en de aard van de risico's gaan wij ervan uit dat deze voorziening Afval toereikend is om de risico's van Blink af te dekken. Daarom is in onze paragraaf weerstandsvermogen geen aanvullend risicobedrag opgenomen.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	0*	0*

*In 2024 wordt voor het eerst zelfstandig geïnvesteerd door Blink. Met de BNG zijn door Blink afspraken gemaakt over de benodigde kredietfaciliteiten. Ten tijde van het opstellen van de Begroting 2025 van Blink waren nog geen specifieke lening overeenkomsten afgesloten. Dit zal in 2024 zijn beslag krijgen.

Resultaat 2025	€ 0
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 2.772.000
% Gemert-Bakel in GR	10,8%

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	2.536	2.773	3.079	2.772	2.804	2.857	2.919

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑5. GGD Brabant-Zuidoost

Vorm	Gemeenschappelijk regeling
Partners	Deelnemende gemeenten binnen werkgebied Zuidoost-Brabant
Openbaar belang	Openbare gezondheidszorg inclusief jeugdgezondheidszorg. Op grond van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid moet een gemeente een gezondheidsdienst instellen
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur en wijst daarnaast één plaatsvervangend lid voor dit bestuur aan.
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Begroting	⇒ Begroting 2025 GGD
Website	⇒ http://www.ggdbzo.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De GGD beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

Voor het onderdeel Publieke Gezondheid heeft GGD een weerstandsvermogen nodig tussen de € 2.000.000 en € 2.400.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de GGD bedraagt nu € 1.700.000. Daarmee zijn de risico's niet volledig afgedekt.

De GGD is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom ook beperkt daartoe. De GGD heeft in de Begroting een aantal risico's aangegeven. Toenemende arbeidsmarktkrapte voor specifieke functies, beveiligingsproblemen zoals cybercrime en stijging salariskosten. Tenslotte het risico op meer werk en kosten op de langere termijn als gevolg van een verslechterde algemene gezondheidssituatie van de burgers door de Corona-, M-Pox en Oekraïne-crisis.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	3.935	3.915
Vreemd Vermogen	27.932	27.411

Resultaat 2025	€ 0
Gemeentelijke bijdrage 2025	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 1.299.000
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 4,0% van de totale kosten

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	1.083	1.266	1.299	1.409	1.441	1.472	1.505

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑6. MRE (Metropoolregio Eindhoven)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre
Openbaar belang	Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Landelijk gebied, Energietransitie, Mobiliteit (incl. GGA) en Ruimte en wonen. Nazorg van de voormalige stortplaats Gulbergen en ontwikkeling van het Landgoed
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie
Begroting	⇒ Begroting 2025 MRE
Website	⇒ https://metropoolregioeindhoven.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De MRE beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

De MRE heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig tussen de € 600.000 en € 1.200.000. In de Begroting 2025 zijn voor € 1.245.000 aan risico's benoemd. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de MRE bedraagt nu € 1.125.000.

MRE heeft in de Begroting 2025 vier risico's aangegeven. Ontoereikend doelvermogen voor overdracht eeuwigdurende nazorg naar provincie van de voormalige stortplaats Gulbergen. Daarnaast bezuinigingen bij gemeenten met als gevolg lagere gemeentelijke bedragen. Verder onvoldoende externe dekking voor de uitbreiding in 2024 van het takenpakket en tenslotte niet kunnen invullen van vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is.

Financiële positie verbonden partij (inclusief RHCe)

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	12.334	11.984
Vreemd Vermogen	14.737	14.503

Resultaat 2025	€ 0
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 369.000
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 2,8% van de totale kosten

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	305	313	321	369	369	369	369

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑7. ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de-Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant
Openbaar belang	De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Om dit doel te bereiken voert de ODZOB VTH-taken uit voor de deelnemers. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (specialismen) voert de omgevingsdienst uit indien provincie of gemeenten daarom verzoeken
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeenteraad wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan voor het Algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur wordt door, en uit het Algemeen Bestuur gekozen.
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën
Begroting	⇒ Begroting 2025 ODZOB
Website	⇒ https://www.odzob.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De ODZOB beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

De ODZOB heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig tussen de € 1.500.000 en € 2.000.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de ODZOB bedraagt in 2025 € 1.500.000. Hiervoor wordt uit de Begroting 2025 een aanvulling gedaan van € 300.000.

De ODZOB is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom ook beperkt daartoe. De ODZOB heeft in de Begroting de zeven risico's benoemd. De drie grootste risico's zijn het niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, imagoschade door negatieve publiciteit en regeldruk vanuit de overheid.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	2.217	2.466
Vreemd Vermogen	233	233

Resultaat 2025	€ 300.000, wat wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 1.558.000 (exclusief eventuele inhuur omgevingsvergunning)
% Gemert-Bakel in GR	5%

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	1.376	1.461	1.532	1.558	1.558	1.558	1.558

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑8. VRBZO (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre
Openbaar belang	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden
Bestuurlijke betrokkenheid	De burgemeester zit namens de gemeente in het algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant
Portefeuille	Algemene zaken
Begroting	⇒ Begroting 2025 VRBZO
Website	⇒ http://www.vrzob.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De VRBZO beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

De VRBZO heeft op basis van hun omzet in totaal een weerstandsvermogen nodig tussen de € 2.400.000 en € 3.200.000. De risico's zijn in de Begroting 2025 van de VRBZO gecalculerd op € 5.385.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de VRBZO bedraagt nu € 2.251.000. Daarmee zijn niet alle risico's volledig afgedekt.

De VRBZO is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom grotendeels ook beperkt daartoe. De VRBZO heeft in de Begroting een achttiental risico's benoemd. De drie grootste risico's zijn aansprakelijkheid brand Hapert boven verzekerd bedrag, vakbekwaamheid brandweezorg en huisvesting onderhoud.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	4.049	4.049
Vreemd Vermogen	38.908	38.908
Resultaat 2025	€ 0	
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 1.934.000	
% Gemert-Bakel in GR	3,6%	

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	1.650	1.815	1.842	1.934	1.934	1.934	1.934

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑9. BSOB (Belastingsamenwerking Oost-Brabant)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Landerd, Oss, Someren, Uden, Waterschap Aa en Maas
Openbaar belang	Binnen het werkveld heffingen & WOZ meerwaarde creëren in termen van kwaliteitsverbetering, verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners, vermindering van kwetsbaarheden en besparing op uitvoeringskosten
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën
Begroting	⇒ Begroting 2025 BSOB
Website	⇒ https://www.bs-ob.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De BSOB beschikt niet over weerstandsvermogen. Dit zo vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. In geval van problemen wordt een beroep gedaan op de deelnemers.

De BSOB is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom ook beperkt daartoe. De BSOB ziet in hun Begroting zes risico's. Dat zijn drie risico's rond beschikbaarheid van personeel. Daarnaast drie risico's op het gebied van ICT en informatiebeveiliging.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	0	0
Resultaat 2025	€ 0	
Gemeentelijk bijdrage 2025	€ 640.000	
% Gemert-Bakel in GR	5,6%	

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	545	700	614	640	640	640	640

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑10. Beheerstichting golfbaan Stippelberg

Vorm	Stichting
Openbaar belang Bestuurlijke betrokkenheid	Het realiseren en exploiteren van een golfbaan in Bakel-Milheeze College wijst een persoon aan die deelneemt in de Raad van Toezicht van de beheerstichting. Deze vertegenwoordiger heeft op basis van de statuten vetorecht bij financiële besluiten over erfpacht of hypotheekrecht
Portefeuille Website	Economie, Duurzaamheid & Recreatie ⇒ http://golfbaan-stippelberg.com/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De beheerstichting beschikt niet over weerstandsvermogen.

De gemeente heeft de gronden van de golfbaan in bezit en is voor de exploitatie van de baan een erfpachtovereenkomst aangegaan met de beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Daarnaast heeft de gemeente een hypothecaire geldlening verstrekt aan de beheerstichting voor het clubhuis.

De gemeente heeft voor afgerond € 7,6 miljoen aan bezittingen (grond + inrichting) in de golfbaan. Samen met de uitstaande hypotheek en overige vorderingen bedraagt het geïnvesteerde vermogen van de gemeente in totaal afgerond € 13 miljoen. Het risico bestaat dat de waarde van de gemeentelijke bezittingen in waarde dalen als de golfbaan structureel verliezen maakt bijvoorbeeld door dalende ledenaantallen of minder greenfee verkopen. In dat geval vermindert ook de inbaarheid van de hypotheek en nog openstaande overige vorderingen. De Jaarstukken 2019 tot en met 2023 van de golfbaan waren positief met een positieve cashflow. Er zijn nieuwe vorderingen ontstaan en in 2023 is naast de bestaande afspraken € 223.000 extra afgelost op de schulden door de beheerstichting.

De gemeenteraad heeft in april 2024 een besluit voorgedragen gekregen voor structurele aanpassing van de financiële afspraken. Financieel is dit besluit verwerkt in deze Begroting. Het voorstel is afwezen door de beheerstichting. Zij hebben nu een beroep gedaan op artikel zes van de erfpachtakte voor het laten uitvoeren van een taxatie van de erfpacht.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	-/- 741	-/- 741
Vreemd Vermogen	3.667	3.567

Resultaat 2025	Nog onbekend
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 0

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	0	0	0	0	0	0	0

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑11. Dimpact

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon
Partners	Twenterand, Nissewaard, Coevorden, Rotterdam, Gemert-Bakel, Deventer, Roermond, Groningen, Borger-Odoorn, Enschede, Laarbeek, Emmen, Zwolle, Landerd, Kampen, Olst-Wijhe, Hellevoetsluis, Landsmeer, Westvoorne, Brielle, Oost Gelre, Oldenzaal, Waterland, Velsen, Oldambt, Raalte, Assen, Borne, Bodegraven-Reeuwijk, Duiven, Haarlemmermeer, Horst aan de Maas, Leidschendam-Voorburg, Noord-Oostpolder, Westervoort, Zevenaar, Vught, Venray, Leeuwarden, Zaanstad
Openbaar belang	Het leveren van een volledige oplossing voor gemeentelijke digitale dienstverlening aan haar leden
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente is lid en daardoor verantwoordelijk voor beslissingen van Dimpact. Iedere gemeente heeft een gelijke stem in de samenwerking
Portefeuille	Algemene zaken
Website	⇒ http://www.dimpact.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Deelnemende leden zijn niet juridisch aansprakelijk. Dimpact ontvangt bij deelname het alleenrecht voor instandhouding en doorontwikkeling van de digitale dienstverlening.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	2.708	2.708
Vreemd Vermogen	3.218	3.218

Resultaat 2025	€ 0
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 6.000 aan lidmaatschapskosten

Daarnaast is de gemeente aan Dimpact een bijdrage verschuldigd per inwoner van de gemeente per jaar voor het gebruik van het product.

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	6	6	6	6	6	6	6

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑12. BIZOB (Stichting Bureau Inkoop Zuidoost Brabant)

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Boxmeer, Cranendonck, Deurne, Eersel, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Sint Anthonis, Uden, Valkenswaard, Veldhoven, Vught, Waalre, Brainport development, Dienst Dommelvalei, GR Peelgemeenten, GR Kempengemeenten, GR A2 gemeenten, GGD Brabant Zuidoost, Kempenplus, MijnGemeenteDichtbij, ODZOB, ODBN, VRBZO en Werkorganisatie Cuijk-Grave-Mill-Sint Hubert
Openbaar belang	Het begeleiden en ondersteunen van gemeentelijke inkoop- en aanbestedingstrajecten, al dan niet in gezamenlijkheid met andere gemeenten en publieke organisaties
Bestuurlijke betrokkenheid	Bizob is een stichting en wordt aangestuurd door de gemeenten en aangesloten organisaties. Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van twee bestuurders per regio. De zittingsduur voor bestuurders is vier jaar. De voorzitter van het bestuur is een burgemeester en heeft een zittingsduur van zes jaar. Daarnaast worden twee secretarissen toegevoegd aan het bestuur. Tevens neemt vanuit elke aangesloten gemeente één bestuurder deel in de Vergadering van Aangeslotenen. In het bestuur van BIZOB zit geen afvaardiging van de gemeente Gemert-Bakel
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën
Website	⇒ http://www.bizob.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

BIZOB is een uitvoeringsorganisatie en daarmee zijn de risico's beperkt. Er is een risico dat als gemeenten minder uren gaan afnemen bij BIZOB (bijvoorbeeld door bezuinigingen) de lasten door minder gemeenten moeten worden gedragen.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	359	359
Vreemd Vermogen	0	0

Resultaat 2025	€ 0
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 107.000 aan urenafname

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	134	239	107	107	107	107	107

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑13. Brabant Water NV

Vorm	Deelname in aandelenkapitaal
Openbaar belang	Winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater van hoge kwaliteit
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene aandeelhoudersvergadering.
Portefeuille	Algemene zaken
Website	⇒ https://www.brabantwater.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Brabant Water NV beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat is dermate omvangrijk dat er geen risico bestaat voor aandeelhouders.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	690.022	690.022
Vreemd Vermogen	575.801	575.801

Resultaat 2025 Onbekend

Gemeentelijke bijdrage 2025 De gemeente Gemert-Bakel doet geen bijdrage. Mogelijk gaat Brabant Water NV in de toekomst dividend uitbetalen. Daar is in deze Begroting nog niet mee gerekend. Mogelijk gaat het onderhoud van watertappunten door Brabant Water worden uitgevoerd. Dat is echter geen bijdrage aan een verbonden partij.

Inkomsten (dividend)	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	0	0	0	0	0	0	0

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑14. BNG Bank (Bank Nederlandse Gemeenten)

Vorm	Deelname in aandelenkapitaal
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene aandeelhoudersvergadering
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën
Website	⇒ https://www.bngbank.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

BNG Bank beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat is dermate omvangrijk dat er geen risico bestaat voor aandeelhouders.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	4.721.000	4.721.000
Vreemd Vermogen	110.819.000	110.819.000

Resultaat 2025 Onbekend.

Bijdrage 2025 De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. Op basis van de resultaten de afgelopen vijf jaar jaren is het verwachte dividend voor 2025 en verder begroot op € 98.000.

Inkomsten (dividend)	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	-104	-114	-98	-98	-98	-98	-98

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑15. VvE garage Ruijschenberg

Vorm	Vereniging van Eigenaren
Openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Gemert-Bakel als eigenaar van de parkeerplaatsen
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene ledenvergadering
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Belangrijkste risico zijn onvoorziene onderhoudskosten als gevolg van gebreken. In dat geval dient de gemeente als (mede) eigenaar een suppletie te betalen op de jaarlijkse servicekosten.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	57	57
Resultaat 2025	€ 0	
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 30.000	

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	35	30	30	30	30	30	30

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑16. VvE parkeren Kruiseind

Vorm	Vereniging van Eigenaren
Openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Gemert-Bakel als eigenaar van de parkeerplaatsen
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene ledenvergadering
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Belangrijkste risico zijn onvoorziene onderhoudskosten als gevolg van gebreken. In dat geval dient de gemeente als (mede) eigenaar een suppletie te betalen op de jaarlijkse servicekosten.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	27	27

Resultaat 2025	€ 0
Gemeentelijke bijdrage 2025	€ 1.000

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	1	1	1	1	1	1	1

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑17. VvE MFA De Sprank

Vorm	Vereniging van Eigenaren
Openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Gemert-Bakel als mede-eigenaar van de MFA
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene ledenvergadering
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Belangrijkste risico zijn onvoorziene onderhoudskosten als gevolg van gebreken. In dat geval dient de gemeente als (mede) eigenaar een suppletie te betalen op de jaarlijkse servicekosten.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2025	31-12-2025
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	9	9

Resultaat 2025	€ 0
Bijdrage 2025	€ 37.000

Financiële bijdrage	W2022	W2023	B2024	B2025	B2026	B2027	B2028
	36	37	37	37	37	37	37

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

Bijlage 6: Specificatie incidentele baten en lasten

↑ Je mag geen structurele kosten dekken met incidentele inkomsten.

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een Begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De structurele baten en lasten omvatten het overgrote deel van de Begroting.

Gedetailleerde onderbouwing incidentele baten en lasten op verzoek van provincie

Deze bijlage is met name bedoeld voor de provincie. In hun rol als toezichthouder op de gemeentelijke financiën toetsen zij of een Begroting structureel in evenwicht is. Daarom vraagt de provincie om alle incidentele baten en lasten in detail toe te lichten. Dat doen we in deze bijlage.

Wat zijn incidentele en structurele baten/lasten

Worden uitgaven of inkomsten vier jaar geraamd dan zijn ze in principe structureel. Alleen heeft de wetgever daarin een aantal uitzonderingen gemaakt. Deze uitzonderingen zijn hieronder beschreven.

Stelregel:	Incidenteel = raming van één tot drie jaar. Structureel = raming van vier jaar	
Uitzonderingen	Incidenteel saldo	Structureel saldo
Verkopen bezit zoals gronden en gebouwen	X	
Onttrekkingen aan reserves voor uitgaven	X	
Eenmalige ontvangsten gemeentefonds		X
Eenmalige uitgave voor wettelijke verplichting		X
Verplichte eenmalige uitgave op basis verordening		X
Intensivering van bestaand beleid		X
Eenmalig inhalen achterstallig onderhoud		X
Intentie om uitgave structureel te maken (zoals pilot)		X

Waarom is het onderscheid tussen incidenteel en structureel van belang?

Wordt de Begroting in alle jaren sluitend gemaakt met incidentele voordelen dan vormt dat een belangrijk risico voor de langere termijn. Als de incidentele voordelen eindigen heb je geen dekking meer voor de structurele uitgaven.

Structureel saldo Begroting 2025

Het structurele saldo is als volgt opgebouwd.

Begrotingsjaar	2025	2026	2027	2028
Incidenteel saldo Begroting 2025	46V	216V	211N	2.493N
Incidentele lasten	734	66	10	0
Incidentele baten	449	281	181	171
Structureel saldo Begroting 2025	331V	1V	382N	2.664N
Inzet Risicoreserve Ravijnjaren	0	0	382V	2.197V
Saldo Begroting 2025 na inzet Risicoreserve	331V	1V	0	467N

De Begroting is structureel sluitend in 2025. De incidentele baten en lasten zijn hierna verder toegelicht. De provincie verzoekt daarbij om een uitgebreide toelichting. In 2021 is gezamenlijk door de provincies een handreiking verduidelijkend structurele en incidentele baten en lasten gepubliceerd. Deze handreiking is gebruikt bij deze Begroting.

Ondergrens

Het BBV stelt dat er een ondergrens moet zijn bij de beoordeling van begrotingsposten of deze incidenteel of structureel zijn. Dit om lange lijsten te voorkomen. In de Financiële verordening welke op 14 juli 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld is deze grens op € 10.000 gesteld.

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

↑Onderbouwing incidentele baten en lasten

In de Begroting 2025 zijn de volgende incidentele lasten opgenomen.

	2025	2026	2027	2028	Bron
Incidentele lasten					
Regionaal bedrijventerrein	100	0	0	0	Begroting 2022
STIKA landschap	25	0	0	0	2 ^e fin rap 2023
Soortenmanagementplan	75	0	0	0	Kadernota 2024
Actualiseren redengevende omschrijvingen gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden	138	0	0	0	Kadernota 2024
Stevige sociale basis	30	0	0	0	Kadernota 2024
Optimaliseren routestructuren	45	0	0	0	Kadernota 2024
Vitale kernen	200	0	0	0	Kadernota 2024
Ontwikkelstrategie De Peel	56	56	0	0	Begroting 2024 en 1 ^e fin rap 2024
Aanpassing huisstijl/branding	55	0	0	0	Kadernota 2025
Uitwerking volkshuisvestingprogramma	10	10	10	0	Kadernota 2025
Totaal incidentele lasten	734	66	10	0	

In de Begroting 2025 zijn de volgende incidentele baten opgenomen.

	2025	2026	2027	2028	Bron
Incidentele baten					
Verkoop gronden	56	56	56	56	Vast item
Opbrengsten zandwinning	250	200	100	100	Begroting 2020
Onttrekking Reserve Automatisering	18	25	25	15	Begroting 2022
Onttrekking Reserve Overheveling voor regionaal bedrijventerrein	100	0	0	0	Begroting 2022
STIKA landschap	25	0	0	0	2 ^e fin rap 2023
Totaal incidentele lasten	449	281	181	171	

Toelichting incidentele lasten en baten per post voor de provincie als toezichthouder

Hieronder de verplichte toelichting per post. Deze is bedoeld voor de provincie zodat die als financieel toezichthouder de incidentele baten en lasten kan beoordelen op juiste toepassing van de regelgeving hierover.

Regionaal bedrijventerrein

De Peelgemeenten hebben de ambitie om gezamenlijk een regionaal bedrijventerrein te realiseren. Dit is bekrachtigd in de bedrijventerreinenafspraken De Peel 2020. Het ontwikkelen van een regionaal bedrijventerrein is een majeure en complexe opgave. Daarvoor leggen alle gemeenten incidenteel geld in. De jaarlijkse bijdrage van € 100.000 van de gemeente Gemert-Bakel in de jaren 2023 tot en met 2025 worden gedekt uit de risicoreserve Bouwgrond. De uitgaven eindigen in 2025. Dit is eigen beleid en geen verplichting vanuit een verordening of wet.

Soortenmanagementplan

In de Begroting 2025 is hiervoor incidenteel € 75.000 in 2024 en € 75.000 in 2025 opgenomen. Om maatregelen uit te kunnen voeren ten behoeve van een lokaal isolatieprogramma is ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Bij na-isoleren van spouwmuren is er een risico dat beschermd diersoorten zoals bijvoorbeeld vleermuizen en gierzwaluwen worden gedood of verstoord. Een

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

efficiënte manier om ontheffing te krijgen is een generieke ontheffing op gebiedsniveau. Zo'n gebiedsontheffing wordt afgegeven door het bevoegd gezag voor doorgaans tien jaar. Een soortmanagementplan (SMP) is een onderdeel van een gebiedsgerichte aanpak. Met een soortmanagementplan kan een generieke ontheffing worden verkregen en overtreding van de Wet natuurbescherming worden voorkomen.

Dit is eigen beleid en voor de gemeente geen verplichting vanuit een verordening of wet. Met dit plan komt de gemeente individuele aanvragers tegemoet. Deze hadden anders allemaal apart een ontheffing moeten vragen. Daarmee kan het onder incidentele lasten geschaard worden.

Actualiseren redengevende omschrijvingen gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden

In de Begroting 2024 is hiervoor incidenteel € 137.500 in 2024 en € 137.500 in 2025 opgenomen. De redengevende omschrijvingen van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden worden als toetsingskader gekoppeld aan het Omgevingsplan. De huidige redengevende omschrijvingen zijn daartoe te beperkt. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Stevige sociale basis

In de Begroting 2024 is hiervoor incidenteel € 30.000 in 2024 en € 30.000 in 2025 opgenomen. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, BMS-beleid en Wet publieke gezondheid. De processen (en de toegang tot de zorg) zijn lokaal ingericht. Belangrijk voor Gemert-Bakel is om de informatie over en de toegang tot de vele producten en diensten te blijven uitdragen. Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente om inwoners bewust te maken van de veranderde zorgvoorzieningen en alle thema's binnen het sociaal domein zoals "normaliseren". Het ontbreekt aan budget om waar mogelijk en noodzakelijk gericht te communiceren en het informele netwerk in stelling brengen. We beogen inwoners enerzijds te bewegen zelfredzaam te zijn en anderzijds ze te informeren dat, als ze ons nodig hebben, ze ons weten te vinden. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Optimaliseren routestructuren

In de Begroting 2024 is hiervoor incidenteel voor 2025 € 45.000 opgenomen. We stimuleren en versterken toerisme en recreatie door routestructuren zoals fiets- en wandelroutes uit te breiden en aan te passen. Door wijzigingen van het routenetwerk is het nodig om de kaartbeelden op de informatiepanelen te vervangen en nieuwe borden te plaatsen. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Vitale kernen

In de Begroting 2024 is hiervoor incidenteel € 200.000 in 2024 en € 200.000 in 2025 opgenomen. Vanuit de Omgevingsvisie worden gebiedsgerichte ontwikkelingen benoemd die een plek krijgen in het programma Vitale Kernen. Om deze ontwikkelingen uit te kunnen voeren is een ontwikkel- en uitvoeringsbudget nodig. Daarnaast wordt gekeken naar de uitvoering van het coalitieakkoord die in het programma Vitale Kernen tot uitvoering komen. Het budget kan ook als vliegwiel dienen voor het aanvragen van subsidies waarbij cofinanciering als voorwaarde is opgenomen. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Ontwikkelstrategie De Peel

In de Begroting 2024 is hiervoor incidenteel € 25.000 opgenomen in 2024, 2025 en 2026. Bij de 1^e financiële rapportage 2024 is dit aangevuld naar € 56.000 per jaar voor die drie jaren. De Peelagenda is een uitvoeringsagenda, in opzet vergelijkbaar met de Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant. Dat wil zeggen dat in de Peelagenda de relatie inzichtelijk wordt gemaakt tussen de ambities van de Peel en de diverse agenda's, visies, programma's en projecten. De Peelagenda dient als voeding van de regionale Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Aanpassen huisstijl/branding

Onze huidige huisstijl (en logo) dateert uit het jaar 2000, in 2009 heeft er een kleine bijstelling plaatsgevonden. Naar de buitenwereld toe willen wij graag een eigentijdse uitstraling passend bij de ambitie van onze organisatie en gemeentelijke identiteit uitdragen. Een van de manieren hoe wij dit als organisatie doen is onze huisstijl en logo. Om daarnaast onze organisatie en gemeente sterker te positioneren is het voorstel in te zetten om branding. Branding zorgt voor herkenbaarheid en

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

professionaliteit naar onze buitenwereld toe. Via branding dragen wij onze gemeente uit als sterk merk. Voor aanpassen huisstijl/branding is eenmalig € 55.000 opgenomen in 2025. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Uitwerking volkshuisvestingsprogramma

De gemeente wil de woningbouw versnellen en streven naar de realisatie van vierentwintighonderd woningen in 2033. We gaan woonmogelijkheden realiseren die zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad in een goede leefomgeving. Voor de uitwerking van het volkshuisvestingprogramma zijn middelen in de Begroting opgenomen voor onder meer onderzoek c.q. onderbouwing en communicatie. Dat is € 10.000 per jaar in de jaren 2025, 2026 en 2027. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Verkoop gronden

Al vanaf 2008 staat er jaarlijks een opbrengst geraamd van € 56.000 als opbrengst verkoop gronden. Deze opbrengst is ook ieder jaar sindsdien (ruimschoots) gerealiseerd. Door de aard van de opbrengst merken wij deze echter als incidenteel aan. Een bezit kun je maar één keer verkopen. Dat is eindig.

Opbrengsten zandwinning

Voor zandwinning Bakelse plassen staat al jaren een opbrengst in de Begroting geraamd en deze opbrengst wordt ook steeds gerealiseerd. De opbrengst werd tot en met 2021 gestort in de voorziening IGP op basis van het convenant met zandwinnaar, Waterschap en gemeente. Eind 2021 is het convenant afgelopen. In de Begroting 2020 is besloten de opbrengst vanaf 2022 ten gunste te brengen van het begrotingsaldo. Ten opzichte van de vorige Begroting zijn de verwachten bijdragen geactualiseerd. Allereerst zien we de afgelopen jaren een stabiele opbrengst uit de zandwinning tussen de € 250.000 en € 275.000. Begroot stond dan € 200.000. In de begrote bedrag was bijvoorbeeld de indexatie niet meegenomen. We hebben de zandwinning voor 2025 in lijn gebracht met de afgelopen jaarrekeningen met een opbrengst van € 250.000. Daarnaast is nu ook in 2028 een opbrengst geraamd van € 100.000 omdat de zandwinnaar langer de tijd heeft gekregen voor de ontgronding. Beide aanpassingen tellen niet mee in het structurele saldo. Door de aard van de opbrengst merken wij deze namelijk als incidenteel aan. Een bezit kun je maar één keer verkopen. Dat is eindig.

Onttrekking risicoreserve Bouwgrond voor regionaal bedrijventerrein

De Peelgemeenten hebben de ambitie om gezamenlijk een regionaal bedrijventerrein te realiseren. Dit is bekrachtigd in de bedrijventerreinenafspraken De Peel 2020. Het ontwikkelen van een regionaal bedrijventerrein is een majeure en complexe opgave. Daarvoor leggen alle gemeenten incidenteel geld in. De jaarlijkse bijdrage van € 100.000 van de gemeente Gemert-Bakel van 2023 tot en met 2025 is gedekt uit de risicoreserve Bouwgrond. Na 2025 stoppen de kosten. Om een zuiver beeld te houden voor het weerstandsvermogen zijn deze middelen daarbij afgezonderd in de reserve Overheveling.

Onttrekking Reserve Automatisering

Wij egaliseren de kosten voor automatisering over de jaren heen. Zowel stortingen en onttrekkingen aan de reserve zijn incidenteel. Vanaf 2023 onttrekken wij aan die reserve. Voor die jaren zijn het incidentele baten voor de Begroting.

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

Bijlage 7: Definities streefwaarden en indicatoren

↑ Hier staan per portefeuille de definities van de streefwaarden en kengetallen opgenomen. Dit is gedaan om meerdere redenen:

- Transparantie;
- Controleerbaarheid;
- Eenduidigheid over de jaren heen;
- Verantwoording in het jaarverslag wordt eenvoudiger.

Portefeuille Algemene Zaken

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
1.1	↑ Het huidige aantal brandweerkazernes houden we in stand in de gemeente Gemert-Bakel	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
1.1	↑ De First Responder blijft actief in onze gemeente	First Responders zijn kleinschalig opererende, zeer snel inzetbare teams die als eerste op locatie arriveren.	Eigen registratie
1.1	↑ Aantal meldingen incidenten – Veilig Publieke Taak	Agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak.	Aantal gemelde incidenten in het Gemeentelijke Incidenten Register (GIR) door medewerkers Gemert-Bakel.
1.2	↑ Er zijn minimaal drie blauwe boa's (domein I) zichtbaar in de kernen en wijken	Blauwe buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn werkzaam in de kernen.	Eigen registratie
1.2	↑ Er zijn minimaal twee groene boa's (domein II) zichtbaar in het buitengebied	Groene buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn werkzaam in het buitengebied.	Eigen registratie
1.2	↑ We zorgen voor een afvaardiging vanuit Gemert-Bakel in het Peelland Interventie Team	Het Peelland Interventie Team (PIT) is een interventieteam onder de regie van de zes Peelgemeenten; Gemert-Bakel, Asten, Deurne, Helmond, Laarbeek en Someren, waarbij de aansturing op één centraal punt ligt. Het PIT speelt een belangrijke rol bij de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit, handhavingssknelpunten en bij overlast.	Eigen registratie
1.2	↑ Controle Toezicht Bouw/Ruimtelijke Ordening	Integrale handhaving Wabo. In het Besluit Omgevingsrecht (Bor) staan de kwaliteitseisen genoemd.	Eigen registratie

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

1.2	↑Aantal PIT acties in Gemert-bakel	Het PIT kijkt naar brandveiligheid, boekhouding, illegale bewoning, vergunningen, inschrijving BRP (Basisregistratie Personen), mensenhandel, prostitutie, drugs, sociale zekerheidsfraude en andere overtreding van wet- en regelgeving.	Eigen registratie
1.3	↑De mogelijke effecten van de Vliegbasis blijven binnen de wettelijk geaccepteerde normen voor gezondheid en milieu	Dit wordt nader bepaald in de milieueffectrapportage (m.e.r.) die volgt op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).	Nader te definiëren
1.4	↑Openingstijden studiezaal voldoen aan de norm (20 uur) en sluiten aan bij wensen van de klant zonder afspraak/op afspraak buiten kantoortijden	Geen aanvullende definitie.	⇒ Gemeentearchief
1.4	↑Digitaal raadpleegbare archiefbronnen	Een archiefbron is digitaal raadpleegbaar als niet alleen de beschrijving, maar ook scans van de originele bron digitaal beschikbaar zijn. Op grond van de Auteurswet zijn sommige digitale archiefbronnen uitsluitend raadpleegbaar via intranet; bezoekers kunnen deze in de studiezaal wel digitaal raadplegen. Deze archiefbronnen worden wel meegeteld in het aantal digitaal raadpleegbare bronnen. De bronnen worden getoond in het publieksporaal.	⇒ Erfgoed Gemert-Bakel
1.4	↑Openingstijden studiezaal Regionaal Historisch Centrum zonder afspraak/op afspraak	Geen aanvullende definitie.	⇒ Website RHCe
1.4	↑Verslag kritische prestatie indicatoren informatieketen	De Archiefwet 1995 verplicht gemeenten en intergemeentelijke organen om archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en houden, daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats over te brengen en overige archiefbescheiden te vernietigen. Over de uitvoering van de Archiefwet dient het college van B en W zich in de eerste plaats te verantwoorden aan de gemeenteraad. De provincies	⇒ Provincie Noord-Brabant

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		maken van de verantwoordingsinformatie voor de raad gebruik bij het uitoefenen van het interbestuurlijk toezicht.	
1.4	↑ Benchmark archiefdiensten	De Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (KVAN) heeft een Benchmark Archieven opgezet om sector breed betrouwbare cijfers te genereren, voor elkaar, maar ook ten behoeve van belangenbehartiging en positionering. De benchmark geeft met name inzicht in het beheer en de (digitale) dienstverlening van de archiefdienst in verhouding tot andere (vergelijkbare) archiefdiensten.	⇒ Benchmark archieven (enkel via login benaderbaar)

Portefeuille Zorg, Welzijn & Onderwijs

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
2.1	↑ Een groter aandeel van de huishoudens met een inkomen onder de 120% die langdurig in de bijstand zitten maakt gebruik van de regeling Maatschappelijke Participatie	Bij de ⇒ regeling maatschappelijke participatie gaat het om een vergoeding voor maatschappelijke, educatieve, sportieve of culturele activiteiten.	CBS, GR Peelgemeenten (Jaarverslag Peel)
2.1	↑ Een groter aandeel van de huishoudens met een inkomen onder de 120% die langdurig in de bijstand zitten maakt gebruik van de Individuele Inkomenstoelage	De ⇒ individuele inkomenstoelage is een jaarlijkse, eenmalige toeslag als aanvulling op het inkomen. De toeslag is bedoeld voor mensen die langdurig een laag inkomen hebben.	CBS en GR Peelgemeenten (Jaarverslag Senzer)
2.1	↑ Gemiddeld aantal bezoeken TaalCafé per maand neemt toe	In het TaalCafé wordt geoefend met het spreken en luisteren van de Nederlandse taal.	Cijfers coördinator Taalhuis via Bibliotheek De lage beemden
2.1	↑ Meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gaan aan het werk door sociale inkoop (SROI) bij overheidsopdrachten	Social Return is het maken van afspraken in aanbestedingstrajecten, zodat opdrachtnemers van de gemeente een bijdrage leveren om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te bieden.	Er komt een onafhankelijk regionaal servicepunt SROI welke de registratie in de applicatie WIZZR gaat borgen
2.1	↑ Uitgaven per inwoner aan bijzondere bijstand in Gemert-Bakel	Geen aanvullende definitie.	Jaarverslagen Bijzondere Bijstand (Senzer)

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

2.1	↑Uitgaven per inwoner aan bijzondere bijstand GR Peelgemeenten	Geen aanvullende definitie.	Jaarverslagen Bijzondere Bijstand (Senzer)
2.1	↑Aantal gebruikers Een Pas vooruit	Een Pas Vooruit is bedoeld voor minima die van hun inkomen niet voldoende overhouden om normale boodschappen te kunnen doen. De pas kan gebruikt worden in alle supermarkten. Het gaat om verse producten uit de supermarkt, zoals groenten, fruit, vlees(beleg), brood en melkproducten.	LevGroep (2020) Lumens (2021 en verder)
2.1	↑Aantal inwoners in schuldhulpverlening	Geen aanvullende definitie.	Onview Peelgemeenten
2.1	↑ Aantal ondernemers in schuldhulpverlening	Geen aanvullende definitie.	Senzer DVO Peelgemeenten
2.1	↑Kinderen bereikt door Stichting Leergeld	⇒ Leergeld Gemert e.o. wil voorkomen dat kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen uitgesloten worden. Ze bieden kansen aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar om te kunnen deelnemen aan allerlei activiteiten.	⇒Jaardocumenten Stichting Leergeld
2.2	↑GALA indicatoren (nog te bepalen)	In het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) worden deze indicatoren door het Rijk bepaald. We zijn in afwachting daarvan. Het ⇒ GALA betreft gezondheidsdoelen zoals een gezonde levensstijl, versterken van mentale weerbaarheid en vitaal ouder worden.	Nader te bepalen
2.2	↑Overgewicht jongeren (groep 7) neemt af	Overgewicht inclusief obesitas.	⇒GGD monitor 2020
2.2	↑Het aantal kinderen dat voldoet aan de beweegrichtlijn neemt toe	Percentage kinderen (4-11 jaar) dat dagelijks minimaal 1 uur beweegt (Nederlandse Norm Gezond Bewegen). De ⇒beweegrichtlijnen zijn in 2017 uitgegeven door de Gezondheidsraad.	⇒GGD monitor 2022

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

2.2	↑% inwoners dat vindt dat de buurt aantrekkelijk is om te bewegen	Percentage volwassenen (18+ jaar) dat vindt dat de buurt aantrekkelijk is om in te bewegen (zoals wandelen, hardlopen of fietsen).	⇒GGD Monitor 2022
2.3	↑Netwerkthermometer: onderzoeken of we deze kunnen gebruiken als meetinstrument	Op basis van deze netwerkthermometer worden de streefwaarden nader bepaald.	⇒www.netwerkthermometer.nl
2.3	↑% inwoners 18-64 jaar dat vrijwilligerswerk doet	Percentage volwassenen (18-64 jaar) dat vrijwilligerswerk verricht. Hieronder wordt verstaan: werk dat in georganiseerd verband (bijvoorbeeld sportvereniging, kerkbestuur, school) onbetaald wordt uitgevoerd.	⇒GGD monitor 2022
2.3	↑% inwoners 65+ dat vrijwilligerswerk doet	Percentage volwassenen (65+) dat vrijwilligerswerk verricht. Hieronder wordt verstaan: werk dat in georganiseerd verband (bijvoorbeeld sportvereniging, kerkbestuur, school) onbetaald wordt uitgevoerd.	⇒GGD monitor 2022
2.3	↑Betrokkenheid bij de buurt neemt toe (18-64 jarigen)	Sociale samenhang in de buurt, contact met burens, actief om de buurt te verbeteren, voldoende betrokkenheid gemeente om bewoners bij veranderingen te betrekken, voelt zich medeverantwoordelijkheid voor leefbaarheid in de buurt.	⇒GGD monitor 2020
2.3	↑Vergrijzing inwoners	Inwoners ouder dan 65.	⇒CBS
2.3	↑Aantal mantelzorgers 18-64 jarigen	Percentage volwassenen (18-64 jaar) dat momenteel mantelzorg geeft.	⇒GGD monitor 2022
2.3	↑Aantal mantelzorgers 65+	Percentage volwassenen (65+ jaar) dat momenteel mantelzorg geeft.	⇒GGD monitor 2022
2.3	↑Kosten Gemert-Bakel Wmo	Alle programmakosten voor Wmo die namens ons worden verstrekt door de GR Peelgemeenten.	Dashboard GR Peelgemeenten

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

2.3	↑Kosten Gemert-Bakel Jeugd	Alle programmakosten voor Jeugdzorg die namens ons worden verstrekt door de GR Peelgemeenten. Dit betekent dat de kosten voor Jeugd die rechtstreeks door de gemeente worden betaald (zoals Centrum Jeugd en Gezin) geen onderdeel van deze indicator uitmaken.	Dashboard GR Peelgemeenten
2.3	↑% inwoners 18-64 jaar dat aangeeft regelmatig (minimaal 2x per maand) contact te hebben met burens	Geen aanvullende definitie.	⇒GGD monitor 2022
2.4	↑Realisatie van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (als het IHP gereed is, kunnen we de streefwaarden hier invullen)	Een Integraal Huisvestingsplan (IHP) is een langetermijnvisie voor onderwijshuisvesting en wordt opgesteld door schoolbesturen en de gemeente. Het biedt een leidraad voor investeringen in de scholenhuisvesting en het zorgt voor een beleidsmatige en evenwichtige inzet van middelen.	Eigen registratie
2.4	↑Voortijdige schoolverlaters	Iemand die het (bekostigd) onderwijs heeft verlaten en niet in het bezit is van een startkwalificatie. Het bezit van een startkwalificatie houdt in dat iemand ten minste een afgeronde havo- of vwo-opleiding, een basisberoepsopleiding (mbo niveau 2) of een oude opleiding van vergelijkbaar niveau heeft.	CBS ⇒Waarstaatjegemeente/DUO
2.5	↑CO ₂ reductie t.o.v.1990 (nulmeting)	Het Klimaatakkoord beschrijft de doelstelling om in 2050 tot nagenoeg 0 kg CO ₂ -uitstoot te komen en daarmee energieneutraal te zijn. Dit is een CO ₂ -besparing van 95% ten opzichte van 1990. Hiervoor wordt in 2030 een tussenstap genomen. Het Klimaatakkoord beschrijft als doel 49% CO ₂ -reductie in 2030 ten opzichte van 1990. De EU verhoogt dit doel tot 55%.	Eigen registratie. ⇒De kengetallen voor de CO ₂ -uitstoot zijn waar mogelijk gecorrigeerd met het werkelijk verbruik. In dit geval wordt de huidige CO ₂ -uitstoot berekend door het verbruik te vermenigvuldigen met de emissiefactoren. De bron voor deze emissiefactoren is gelijk aan die van de sectorale routekaart van de VNG en de emissiefactoren die het ministerie hanteert.

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

Portefeuille Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
3.1	↑Verbeteren omgevingskwaliteit in Gemert-Bakel: Aantal geurgevoelige objecten/woningen dat niet voldoet aan de gemeentelijke geurnormen achtergrondbelasting (ernstig gehinderden) verminderen	Onder de achtergrondbelasting wordt verstaan de cumulatieve geurbelasting als gevolg van de veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object of objecten. Nulmeting van 85 woningen betreft het jaar 2022.	Eigen registratie
3.1	↑Ambitie om jaarlijks met 150 bedrijven die zich bevinden in het buitengebied om tafel te gaan waarbij 10% op locatie bezocht zal worden	Geen verder aanvullende definitie.	Eigen registratie
3.1	↑Aantal veehouderijen	Voor de definitie van een veehouderij sluiten we aan bij de begrenzing (bedrijfsmatige) veehouderij binnen het landelijk onderzoek naar Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (⇒ VGO): een bedrijf wordt als veehouderij aangemerkt bij een ⇒ minimaal aantal dieren per bedrijf.	⇒CBS
3.1	↑Aantal agrarische bedrijven	Kolom 1: Aantal veehouderijen; Kolom 2: Agrarische bedrijven in de gemeente Gemert-Bakel met een milieutoestemming om landbouwhuisdieren te houden; Kolom 3: Kernregistratie Dierverblijven (KRD) .	⇒Waarstaatjegemeente
3.1	↑Aantal niet agrarische bedrijven	Vestingen alle andere bedrijfstypen dan landbouw conform definitie handelsregister Kamer van Koophandel.	⇒Waarstaatjegemeente
3.2	↑Aanleg natuurgebieden en landschapselementen	Natuurgebieden en landschapselementen zoals houtsingels, hagen, bomenrijen, om bestaande natuurgebieden met elkaar te verbinden (robuust) * (stapstenen of natuurgebieden) Groene verbindingen geven flora en fauna de mogelijkheid om zich te verspreiden (verhogen biodiversiteit). Daarmee wordt de biodiversiteit verhoogd en natuursysteem robuuster. Het	Eigen registratie

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		herstelvermogen van de natuur wordt dus vergroot.	
3.2	↑ Realiseren ontbrekende gedeelten ecologische verbindingzones (EVZ) 12 km ontbrekend (droog of nat)	Een ecologische verbindingzone is een verbinding tussen natuurgebieden (met nieuwe of herstelde natuur) die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.	Registratie door waterschap en provincie
3.3	↑ m ² groene daken groene daken op woningen van de bewoners met de stimuleringsbijdrage	Bewoners kunnen ⇒ € 25 aan financiële bijdrage ontvangen per m ² vergroend dakoppervlak. De gemeente heeft jaarlijks € 25.000 beschikbaar voor de groene daken subsidie. Het doel is om de subsidiepot op te maken. Dit komt neer op 1.000 m ² aan extra groene daken.	Eigen registratie
3.3	↑ m ² Hemelwater afkoppelen met de stimuleringsbijdrage	Afkoppelen houdt in dat de afvoer van regenwater naar de riolering wordt verwijderd. Bewoners kunnen ⇒ € 6 aan financiële bijdrage ontvangen per m ² afgekoppeld dakoppervlak. De gemeente heeft jaarlijks € 25.000 beschikbaar voor afkoppel subsidie. Het doel is om de subsidiepot op te maken. Dit komt neer op 4.150 m ² dakoppervlak afkoppelen.	Eigen registratie
3.4	↑ Weerstandsratio	De verhouding tussen aanwezig weerstandsvermogen en benodigd weerstandsvermogen per 31 december. In Gemert-Bakel is afgesproken dat risico's dubbel afgedekt worden. Dat is dan een weerstandsratio van 2,0. Nulmeting is de stand per 2021 zoals opgenomen in de financiële kaders.	Begroting gemeente
3.4	↑ Solvabiliteitspercentage	De verhouding tussen eigen vermogen en balanstotaal per 31 december. Hoeveel van het bezit is betaald met eigen middelen in plaats van schulden. Nulmeting is de stand per 2021 zoals opgenomen in de financiële kaders.	⇒ VNG ⇒ Waarstaatjegemeente
3.4	↑ Schuldenquote	De verhouding tussen jaarmzet en de schulden (inclusief doorgeleende gelden) per 31 december. Nulmeting is de stand per 2021 zoals opgenomen in de financiële kaders.	⇒ VNG ⇒ Waarstaatjegemeente

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

3.4	↑Aanwezig weerstandsvermogen	Aanwezige vrije besteedbare reserves waarmee risico's kunnen worden afgedekt per 31 december. In Gemert-Bakel is afgesproken dit conservatief te doen. Het weerstandsvermogen bestaat enkel uit de algemene reserves (inclusief risicoreserves) en een eventueel begrotingsoverschot van het komende jaar. Dit betekent dat post Onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit, bestemmingsreserves en stille reserves niet betrokken worden bij de berekening van het aanwezige weerstandsvermogen.	Jaarstukken gemeente voor de jaren tot en met 2022. Voor 2023 e.v. de financiële rapportages en de Begroting.
3.4	↑Benodigd weerstandsvermogen	Hoeveel weerstandsvermogen is nodig om de risico's af te dekken. Daarbij is voor Gemert-Bakel afgesproken dat risico's dubbel afgedekt worden. Het benodigde weerstandsvermogen zijn de berekende risico's maal twee.	Begroting gemeente
3.4	↑Aanwezige weerstandsratio	Het aanwezige weerstandsvermogen gedeeld door de gecalculerde risico's. In 2023 is (op basis van de Begroting 2024) er een weerstandsratio aanwezig van 3,17. Dit betekent dat de risico's ruim drie keer zijn afgedekt.	Begroting gemeente
3.4	↑Reserves en voorzieningen	Reserves zijn opgebouwd uit overschotten in het verleden en zijn vrij besteedbaar om risico's af te dekken of extra uitgaven te doen. Dit is het eigen vermogen van de gemeente. Voorzieningen zijn inschattingen voor kosten die redelijkerwijs in de toekomst gaan komen. Voorzieningen zijn niet vrij besteedbaar en behoren tot het vreemde vermogen. Alle standen betreffen die per 31 december.	Jaarstukken gemeente voor de jaren tot en met 2022. Voor 2023 e.v. de financiële rapportages en de Begroting.
3.4	↑Vaste geldleningen	Alle aangegane leningen met een looptijd langer dan één jaar. Alle standen betreffen die per 31 december.	Jaarstukken gemeente voor de jaren tot en met 2022. Voor 2023 e.v. de financiële rapportages en de Begroting.
3.4	↑Grondexploitatie	De mate waarin je het geïnvesteerde vermogen nog moet terugverdienen met grondverkoop. Hoe lager het percentage hoe minder terugverdiend dient te	⇒VNG ⇒FINDO

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		worden en hoe minder risico wordt gelopen. Alle standen betreffen die per 31 december.	
3.4	↑Belastingcapaciteit	De mate waarin je bij een financiële tegenvaller het jaar daarop de belastingen kunt verhogen zonder al te veel uit de pas te lopen met het landelijk gemiddelde. Hoe lager hoe beter. Alle standen betreffen die per 31 december.	⇒VNG ⇒FINDO
3.4	↑Investeringsquote	De investeringsquote is bedoeld om te beoordelen of een gemeente voldoende investeert voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningenniveau. Bij een quote van 0% investeert de gemeente financieel net zoveel als ze jaarlijks afschrijven. Echter bij een quote van 0% ga je theoretisch gezien op je voorzieningenniveau achteruit. Allereerst zijn huidige investeringen door inflatie duurder dan al gedane investeringen in het verleden. Daarnaast groeit de gemeente, wat nieuwe investeringen vereist. De VNG hanteert daarom een investeringsquote van 1% als 'ondergrens'.	⇒VNG ⇒Waarstaatjegemeente

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

Portefeuille Economie, Duurzaamheid & Recreatie

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
4.1	↑Woningen met D,E,F,G label welke worden geïsoleerd	<p>Het energielabel geeft aan hoe energiezuinig een woning is. Hoe minder fossiele energie er wordt gebruikt, hoe beter het energielabel. De normering loopt van A t/m G. A++++ is het hoogst haalbare. Op ieder label staat aangegeven welke mogelijkheden er zijn om de woning energiezuiniger te maken. Een energielabel is tien jaar geldig. Op dit moment hebben van de 12.989 woningen in Gemert-Bakel er 16,8% = 2.182 een label D, E, F of G. Deze getallen zijn bij benadering omdat niet iedere woning over een energielabel beschikt.</p> <p>Het streven van 678 woningen is het totaal over 2024 t/m 2026 en dus niet 678 woningen per jaar.</p>	⇒Waarstaatjegemeente
4.1	↑Woningen duurzaam verwarmd	<p>Woningen of hybride warmtepomp of volledig van aardgas.</p> <p>Het streven van 486 woningen is het totaal over 2024 t/m 2026 en dus niet 486 woningen per jaar.</p>	Nader te bepalen
4.1	↑Hernieuwbare elektriciteit	Totaal bekend elektriciteitsverbruik inclusief zonnestroom 'achter de meter'.	⇒Waarstaatjegemeente
4.1	↑Energieverbruik	Het totale gas- en elektraverbruik in de gemeente.	⇒Waarstaatjegemeente
4.1	↑Co2 uitstoot	Totaal bekende Co2 uitstoot voor aardgas, elektra, stadswarmte woningen en voertuigbrandstof.	⇒Klimaatmonitor
4.2	↑Ontwikkeling, uitbreiding en opwaardering van onze werklocaties	Werklocaties zijn plekken waar mensen werken: waar bedrijven zijn en bedrijvigheid plaatsvindt. Denk aan bedrijventerreinen, kantoorlocaties of detailhandel (winkels). Het zijn dynamische plekken die van grote waarde zijn voor de economie. Er wordt meerwaarde gecreëerd voor innovatie, concurrentiekracht en werkgelegenheid.	⇒Provincie Noord-Brabant

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

4.2	↑Stimuleren van werkgelegenheid	Vestigingen en werkgelegenheid uit het Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA). Dit is verdeeld naar Landbouw, Industrie, Handel, Zakelijke dienstverlening, Collectieve dienstverlening en Overige dienstverlening. Peildatum 1 april.	⇒Waarstaatjegemeente
4.2	↑Oppervlakte werklocaties	Werklocaties zijn plekken waar mensen werken: waar bedrijven zijn en bedrijvigheid plaatsvindt. Denk aan bedrijventerreinen, kantoorlocaties of detailhandel (winkels). Het zijn dynamische plekken die van grote waarde zijn voor de economie. Er wordt meerwaarde gecreëerd voor innovatie, concurrentiekracht en werkgelegenheid.	⇒Provincie Noord-Brabant
4.2	↑Aantal arbeidsplaatsen	Vestigingen en werkgelegenheid uit het Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA). Dit is verdeeld naar Landbouw, Industrie, Handel, Zakelijke dienstverlening, Collectieve dienstverlening en Overige dienstverlening. Peildatum 1 april.	⇒Waarstaatjegemeente
4.2	↑Aantal bedrijfsvestigingen	Vestigingen en werkgelegenheid uit het Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA). Dit is verdeeld naar Landbouw, Industrie, Handel, Zakelijke dienstverlening, Collectieve dienstverlening en Overige dienstverlening. Peildatum 1 april.	⇒Waarstaatjegemeente
4.2	↑Aantal gebruikers regionale website	Het aantal unieke gebruikers van de website Land van de Peel.	Land van de Peel: jaaroverzicht
4.2	↑Aantal overnachtingen (toeristenbelasting)	Verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven. Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt hiervoor een directe belasting geheven.	Jaarstukken gemeente (met als onderliggende bron de aanslagen opgelegd door de BSOB)
4.2	↑Aantal vestigingen R&T-sector	Vestingen recreatie & toerisme conform definitie handelsregister	⇒Waarstaatjegemeente

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		Kamer van Koophandel. Vestigingen zijn locaties van een onderneming, instelling of zelfstandige beroepsbeoefenaar waarin of van waaruit een economische activiteit of zelfstandig beroep wordt uitgeoefend door minimaal één werkzaam persoon. Zie ook ⇒ LISA vestigingenregister. Peildatum 1 april.	
4.2	↑Aantal banen R&T-sector	Aantal werkzame personen op vestigingsniveau zoals uitgevraagd door Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA).	⇒Waarstaatjegemeente
4.3	↑Scheidingspercentage afval	De hoeveelheid afval die wordt hergebruikt wordt bepaald door de totale hoeveelheid afval en het scheidingspercentage.	⇒Afvalmonitor
4.3	↑Vastrecht afvalstoffenheffing	Vast bedrag per huishouden of onderneming voor inzameling afval.	⇒Eigen registratie
4.4	↑Aantal kernen met basis voorzieningen sport en bewegen	De gemeente faciliteert dertien buitensportverenigingen middels renovatie en onderhoud van de buitenaccommodatie (niet zijnde gebouwen) zoals vastgelegd in het Beheerplan sportparken 2020-2023.	Eigen registratie
4.4	↑Percentage inwoners is aangesloten bij een sportvereniging	Het aantal inwoners van de gemeente dat een lidmaatschap heeft bij één of meer sportbonden, gedeeld door het totale aantal inwoners in de gemeente.	⇒Waarstaatjegemeente
4.4	↑Aantal inwoners sport wekelijks	Geen aanvullende definitie	⇒GGD monitor 2021 0-11 en 12-18 ⇒GGD monitor 2020 en 2022 18-64 ⇒GGD monitor 2020 en 2022 65+
4.5	↑Behoudt bovengemiddelde aantal sportende inwoners	Geen aanvullende definitie.	⇒GGD monitor 2020
4.5	↑Percentage inwoners is aangesloten bij een sportvereniging	Het aantal inwoners van de gemeente dat een lidmaatschap heeft bij één of meer sportbonden, gedeeld door het totale aantal inwoners in de gemeente.	⇒Waarstaatjegemeente

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

4.5	↑Aantal inwoners sport wekelijks	Geen aanvullende definitie.	⇒GGD monitor 2021 0-11 en 12-18 ⇒GGD monitor 2020 en 2022 18-64 ⇒GGD monitor 2020 en 2022 65+
-----	----------------------------------	-----------------------------	---

Portefeuille Wonen & Levendige Dorpscentra

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
5.1	↑Realisatie van de snelfietsroute Gemert-Eindhoven	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
5.1	↑Realisatie van de snelfietsroute Gemert-Helmond	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
5.1	↑Betere doorstroming N272; aantal minuten vertraging t.o.v. 2023 in doorstromingsfactor	De doorstromingsfactor is de verhouding tussen de gemiddelde snelheid overdag (tussen 10u en 15 u) en de gemiddelde snelheid tijdens de ochtendspits (7u - 9u) op een wegvak. Bijvoorbeeld wordt er overdag op een wegvak gemiddeld 60 km/u gereden en tijdens de spits 40 km/u, dan is de doorstromingsfactor 1,5. De N272 is de verbinding tussen Beek en Donk en Boxmeer.	⇒ Provincie Noord-Brabant
5.1	↑Robuuste en toekomstbestendige N279: aantal minuten vertraging t.o.v. 2023 in doorstromingsfactor	De doorstromingsfactor is de verhouding tussen de gemiddelde snelheid overdag (tussen 10u en 15 u) en de gemiddelde snelheid tijdens de ochtendspits (7u - 9u) op een wegvak. Bijvoorbeeld wordt er overdag op een wegvak gemiddeld 60 km/u gereden en tijdens de spits 40 km/u, dan is de doorstromingsfactor 1,5. Het betreft hier het deel van de N279 tussen Asten en Veghel.	⇒ Provincie Noord-Brabant (alleen via inlog beschikbaar)
5.1	↑Robuuste en toekomstbestendige N279: alternatieve vervoersmogelijkheden	Het betreft hier het deel van de N279 tussen Asten en Veghel.	Eigen registratie
5.1	↑Gedragen voorkeursalternatief als	De weg verloopt vanaf Gerwen tot de N279 ten oosten van Beek en	Eigen registratie

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

	oplossing voor de N615	Donk.	
5.1	↑Versterken van openbaar vervoer: aantal busritten	Huidige concessie loopt tot en met 2026.	⇒ Provincie Noord-Brabant
5.1	↑Uitrol van deelmobiliteit in Gemert-Bakel: aantal deelauto's	Deelauto's is een systeem dat mensen in staat stelt lokaal beschikbare auto's te huren op elk gewenst moment en voor elke tijdsduur.	Eigen registratie
5.1	↑Gedragscampagne om inwoners te stimuleren om andere vervoersmethoden meer te gebruiken: aantal vermeden autoritten t.o.v. 2023	Geen verdere definitie.	Eigen registratie
5.1	↑Verbeteren bereikbaarheid gehele MRE regio: aantal regiohub's nieuw busstation Eindhoven	Een hub staat voor een locatie waar verschillende vervoersmiddelen bij elkaar komen en waar extra faciliteiten zijn zodat duurzame reisbewegingen gestimuleerd worden. Dus bijvoorbeeld waar je van de auto kunt overstappen op de bus, waar deelfietsen zijn zodat je na de bus je reis verder kunt oppakken.	Eigen registratie
5.1	↑Verbeteren bereikbaarheid gehele MRE regio: aantal vervoersknooppunten voor het openbare vervoer	Aanleg van knooppunten waar reizigers kunnen overstappen van fiets/ auto naar bus en/of trein.	Eigen registratie
5.1	↑Het vlot en veilig afwikkelen van het verkeer over de Boekelseweg borgen na oplevering Vondellaan	mvt/e is het aantal voertuigen per etmaal.	Eigen registratie
5.1	↑Stremmingen in afwikkeling van verkeer vanaf Boekelseweg naar rotonde Noord-Om verminderen: terugloop tijdens spits	Dit onderzoek gaat over een oplossing voor een probleem rond autoverkeer vanuit de kern Gemert dat nu zeer traag toegang krijgt vanaf de aansluiting met de Boekelseweg. Als daar het autoverkeer vanuit woningbouwontwikkeling aan de omgeving Deel en Groenesteeg wordt toegevoegd zal de beperkte capaciteit van de rotonde in de Noord-Om leiden tot verdergaande terugslag op de Boekelseweg en Vondellaan waardoor de nieuwe wijken niet langer bereikbaar worden en het autoverkeer ervoor kiest om tóch weer over de	Eigen registratie

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		Vondellaan langs het centrum te rijden om bestemmingen buiten de kern te bereiken.	
5.1	↑Verkeersveiligheid op de Deel borgen	mvt/e is het aantal voertuigen per etmaal.	Eigen registratie
5.1	↑Verkeersveiligheid op Groenesteeg borgen	mvt/e is het aantal voertuigen per etmaal.	Eigen registratie
5.1	↑De hoeveelheid verkeer door de kern van Bakel met ca. 30% verminderen	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
5.1	↑Er is in 2022 een tijdelijk vervoersknooppunt ingericht nabij de kruising West-Om met de Heuvel (halte Klaīda)	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
5.2	↑Omvang aantal inwoners 2032: 35.000 inwoners	Aantal inwoners per 31 december. Bron CBS.	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.2	↑Aantal woningen	Aantal geregistreerde woningen binnen de gemeente zoals vastgelegd in Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) per 31 december. Alle verblijfsobjecten met minimaal een woonfunctie en eventueel 1 of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.2	↑Aantal inwoners (tot en met nu)	Aantal inwoners per 31 december. Bron CBS.	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.2	↑Aantal woningen (tot en met nu)	Aantal geregistreerde woningen binnen de gemeente zoals vastgelegd in Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) per 31 december. Alle verblijfsobjecten met minimaal een woonfunctie en eventueel 1 of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.2	↑Aantal huishoudens	Personen die alleen of samen in een woonruimte wonen en zelf in hun dagelijkse behoeften kunnen voorzien, vormen een particulier huishouden (definitie CBS).	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.3	↑Leegstand winkelvloeroppervlakte	Percentage leegstand winkelvloeroppervlakte.	⇒Waarstaatjegemeente

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

5.3	↑Waardering centrum Gemert	Cijfer wat consumenten geven op verschillende onderdelen van het winkelgebied centrum Gemert. Denk daarbij aan winkelaanbod, sfeer, veiligheid, aanwezigheid groen, bereikbaarheid openbaar vervoer enzovoort. Zie de bron voor de cijfers per onderdeel. De benchmark scoort een 7,7.	⇒Koopstromenonderzoek centrum Gemert
-----	----------------------------	--	--------------------------------------

Bijlage 8 Begroting naar taakvelden BBV

Bijlage 8: Begroting naar taakvelden BBV

↑ Dit is de verplichte Begroting op taakvelden. Hiermee kunnen Begrotingen van gemeenten met elkaar vergeleken worden.

Nr	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning			
0.1	Bestuur	2.417	7	2.410
0.10	Mutaties reserves	1.132	143	989
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	1	-1
0.2	Burgerzaken	1.914	658	1.256
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	4	8	-5
0.4	Overhead	11.211	969	10.242
0.5	Treasury	299	301	-2
0.61	OZB woningen	5	6.670	-6.665
0.62	OZB niet-woningen	0	3.530	-3.530
0.64	Belastingen overig	6	309	-303
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	65.731	-65.731
0.8	Overige baten en lasten	308	3	305
1	Veiligheid			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.069	108	1.961
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.163	68	1.095
2	Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1	Verkeer en vervoer	7.932	511	7.421
2.2	Parkeren	254	9	245
2.5	Openbaar vervoer	2	0	2
3	Economie			
3.1	Economische ontwikkeling	481	6	475
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.946	3.533	-587
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	339	15	324
3.4	Economische promotie	547	284	263
4	Onderwijs			
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	2.602	53	2.549
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.950	560	1.390
5	Sport, cultuur en recreatie			
5.1	Sportbeleid en activering	399	295	104
5.2	Sportaccommodaties	2.553	577	1.976
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	657	50	606
5.4	Musea	560	18	542

Bijlage 8 Begroting naar taakvelden BBV

5.5	Cultureel erfgoed	512	6	506
5.6	Media	853	0	853
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.859	325	3.534
6	Sociaal Domein			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.829	1.102	2.727
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	3.802	42	3.760
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.191	37	1.154
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	333	0	333
6.3	Inkomensregelingen	12.860	6.668	6.192
6.4	WSW en beschut werk	4.354	0	4.354
6.5	Arbeidsparticipatie	400	1	399
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.711	3	1.708
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	3.062	0	3.062
6.712	Begeleiding (WMO)	1.963	0	1.963
6.713	Dagbesteding (WMO)	30	0	30
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1.362	0	1.362
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	616	0	616
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	1.514	0	1.514
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	2	0	2
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	912	0	912
6.74c	Gesloten plaatsing	194	0	194
6.752	Jeugdhulp ambulantly regionaal	1.311	0	1.311
6.791	PGB WMO	309	0	309
6.792	PGB Jeugd	163	0	163
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	30	112	-82
6.821	Jeugdbescherming	498	0	498
6.91	Coördinatie en beleid WMO	21	0	20
7	Volksgesondheid en milieu			
7.1	Volksgesondheid	1.978	202	1.776
7.2	Riolering	2.679	3.327	-649
7.3	Afval	3.047	3.764	-717
7.4	Milieubeheer	2.821	460	2.361
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	58	21	38
8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
8.1	Ruimte en leefomgeving	2.097	301	1.796
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.060	2.601	-541
8.3	Wonen en bouwen	3.625	2.460	1.165
Totaal		105.803	105.849	-46

In 2025 worden de taakvelden met betrekking tot Jeugd aangepast. Dit zal verwerkt worden.

Bijlage 9 Specificatie EMU-saldo

Bijlage 9: Specificatie EMU-saldo

↑ In de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) zijn afspraken gemaakt over het toegestane jaarlijkse EMU-tekort bij gemeenten, provincies en waterschappen.

De Begroting van gemeenten zijn opgesteld volgens normale stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo is een Begroting op kasbasis. EU-lidstaten mogen een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product. Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel

Het ministerie publiceert via de circulaire per gemeente een referentiewaarde voor het EMU-saldo. Voor Gemert-Bakel ligt die voor 2025 op € 4.964.000 zoals gepubliceerd in de Septembercirculaire 2024. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Voor de beoordeling van deze Begroting heeft dit overzicht geen waarde. Dit overzicht wordt pas relevant op het moment Nederland een begrotingstekort van hoger dan 3% heeft en het Rijk gemeenten aanspoort (eventueel via sancties) binnen het voorgeschreven EMU-saldo te blijven. Het saldo wordt sinds 2004 opgenomen en een dergelijke situatie heeft zich niet voorgedaan.

↑ Berekening EMU-Saldo		2024	2025	2026
1 +	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-512	1.035	864
2 -	Mutatie (im)materiële vaste activa	15.855	-4.078	-3.580
3 +	Mutatie voorzieningen	990	-801	-4.775
4 -	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	1.102	-6.974	-2.823
5 +	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
EMU Saldo		-16.479	11.286	2.492

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2025

Bijlage 10: Specificatie aanpassingen Begroting 2025 na Kadernota 2025

↑ In deze bijlage staat een nader toelichting op alle aanpassingen van de Begroting 2025 na de Kadernota 2025.

Aanpassing	↑ Hondenbelasting buitengebied
Toelichting	Deze motie wordt verwerkt in verordening Hondenbelasting 2025, Daarin wordt opgenomen dat hondenbezitters in het buitengebied vanaf 1 januari 2025 vrijgesteld worden van het betalen van hondenbelasting. De BSOB heeft uitgezocht dat dit 589 honden betreft waarvoor de eigenaar geen hondenbelasting meer hoeft te bepalen. Hierdoor dalen de inkomsten met € 38.000 op jaarbasis.
Tekst motie	⇒ motie 13 november 2023
Aanpassing	↑ Veegplan buitengebied
Toelichting	Deze motie kan uitgevoerd worden binnen de structurele kostenpost transitie landelijk gebied in de Begroting van € 60.000.
Tekst motie	⇒ motie 27 juni 2024
Aanpassing	↑ Gebiedsvisie Handel
Toelichting	Deze motie kan uitgevoerd worden binnen de structurele kostenpost transitie landelijk gebied in de Begroting van € 60.000.
Tekst motie	⇒ motie 27 juni 2024
Aanpassing	↑ Prioritering verkeersprojecten
Toelichting	Wordt uitgewerkt in de mobiliteitsvisie. Daar is € 100.000 beschikbaar voor gesteld in de Begroting 2024. Hierdoor zijn er geen aanvullende middelen nodig in de Begroting 2025.
Tekst motie	⇒ motie 27 juni 2024
Aanpassing	↑ Kermissen
Toelichting	Voor uitvoering van deze motie zijn geen aanvullende middelen nodig.
Tekst motie	⇒ motie 27 juni 2024
Aanpassing	↑ Aanbodgericht werken Sociaal Domein
Toelichting	We zetten een proef op met één herkenbare en laagdrempelige toegang voor mensen met een hulpvraag; <ul style="list-style-type: none">• Eén telefoonnummer/ mailadres, niet zijnde het algemene nummer of mailadres van de gemeente, met opgeleide deskundige die vanuit de vraag direct de juiste instanties kan inschakelen;• Fysieke inloop mogelijk;• Structurele bekendheid én zichtbaarheid rondom deze toegang geven. In overleg met eerstelijns en andere samenwerkingspartners binnen het Sociaal Domein afspraken maken over hoe de uitwisseling van en verwijzing naar elkaar kunnen verbeteren. Doel is dat inwoners die de vraag niet (durven/kunnen) stellen in een vroegtijdig stadium in beeld zijn voor de noodzakelijke ondersteuning.
Tekst motie	⇒ motie 27 juni 2024

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2025

Aanpassing	↑ Financiële ondersteuning Stichting Nazareth
Toelichting	In deze Begroting is structureel € 24.450 opgenomen ter financiële ondersteuning aan Stichting Nazareth voor uitvoering van de motie.
Tekst motie	⇒ motie 27 juni 2024
Aanpassing	↑ Uitkomsten meicirculaire 2024 t.o.v. Kadernota 2025
Toelichting	<p>Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de meicirculaire 2024 uitgebracht op 28 mei 2024. In de Kadernota 2025 was al een prognose opgenomen daarvan. De uitkomsten van de meicirculaire liggen in lijn met de prognose in de Kadernota.</p> <p>De meicirculaire bevat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Een compensatie van de volume-, loon- en prijsstijgingen in 2025;• Een eenmalige korting van 675 miljoen euro landelijk in 2025;• Structureel schrappen van de van opschalingskorting vanaf 2026, een voordeel van 675 miljoen euro landelijk;• Actualisatie van ruimte onder het plafond btw-compensatiefonds. <p>Zie ook de ⇒ RIN meicirculaire 2024.</p>
Aanpassing	↑ Uitkomsten septembercirculaire 2024
Toelichting	<p>De septembercirculaire 2024 zoals verschenen op Prinsjesdag is verwerkt in deze Begroting. Deze bevat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het Rijk is met een compensatie besparingsverlies Jeugd gekomen van 500 miljoen euro. Dat is ongeveer 0,8 miljoen euro voor Gemert-Bakel. Hiermee was echter al rekening gehouden in de Begroting via een stelpost. Hierdoor is het financiële effect op de Begroting beperkt.• Compensatie Wmo van 75 miljoen euro in 2026 oplopend tot 300 miljoen in 2029. Dit is een 'voorschot' op een nader te vormen Wmo-fonds omdat de huidige systematiek van het gemeentefonds verbonden aan het BBP niet aansluit op het tempo van de vergrijzing. We hebben enkel de eerste jaarschijf van afgerond 0,1 miljoen structureel in de Begroting verwerkt. De resterende oloop tot en met 2029 is als stelpost in de Begroting gezet.
Aanpassing	↑ Actualiseren stelpost BCF van 50% naar 75% op basis van jaarrekeningen
Toelichting	<p>Gemeenten kunnen BTW declareren bij het BTW compensatiefonds (BCF). Daarbij geldt een landelijk plafond. Wordt er minder dan het plafond gedeclareerd krijgen gemeenten een extra bedrag in het gemeentefonds en visa versa. Dat is altijd achteraf, op afrekenbasis. We mogen in de Begroting wel een stelpost opnemen voor afrekeningen de komende jaren. Dat hebben wij ook gedaan.</p> <p>Deze stelpost was 50% en wordt nu op 75% gesteld op basis van de afgelopen jaarrekeningen. Daaruit is gebleken dat we altijd overschotten hadden op deze stelpost die dan pas gedurende het jaar vallen. Provinciale regels staan een stelpost van 75% of 100% toe. De stelpost in de Begroting 2025 is gebaseerd op de afrekening 2023 van landelijk € 573 miljoen (conform regels). Daar nemen we nu een afslag op van 75% in plaats van 50%. Feitelijk houden we dan voor de komende jaren rekening met een overschot onder het plafond van landelijk € 429 miljoen.</p> <p>In de septembercirculaire heeft het Rijk een verwachting opgenomen voor de komende jaren. Ze verwachten een overschot van € 603 miljoen in 2025 oplopend tot een overschot € 1.179 miljoen in 2028. Dat betekent dat er nog voldoende zekerheidsmarge aanwezig is.</p>

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2025

Aanpassing	↑ Actualiseren stelpost Jeugd in 2028 van 75% naar 100%
Toelichting	<p>De VNG heeft in 2021 een arbitrage ingeroepen tegen het Rijk voor de tekorten in de Jeugdzorg. De VNG is daarbij in het gelijk gesteld. Er moet voor Jeugd extra geld naar de gemeenten. Deze uitspraak is semi-bindend. Wij hebben daarvoor een stelpost opgenomen in de Begroting voor meer inkomsten. De andere stelpost voor lagere uitgaven is na de Septembercirculaire 2024 komen te vervallen.</p> <p>Deze stelpost inkomsten mochten in de Begroting 2024 tot maximaal 100% geraamd worden tot en met 2027 en 75% in 2028. Voor 2028 is die stelpost nu gewaardeerd op 100%, de landelijke richtlijn daarvoor is eind juni 2024 aangepast door de provincies. Dat geeft een voordeel van € 98.000 in 2028.</p>
Aanpassing	↑ 1^e Financiële rapportage 2024
Toelichting	<p>Jaarlijks krijgt de gemeenteraad twee tussentijdse financiële rapportages aangeboden. De Begroting wordt hierop aangepast via een begrotingswijziging. Een aantal wijzigingen uit deze rapportage zijn structureel en werken door naar 2025 en verder.</p>
Besluit	⇒ Raadsbesluit 4 juli 2024
Aanpassing	↑ Aankoop Leije 3 voor gemeentewerf
Toelichting	<p>Op 3 november 2022 heeft de gemeenteraad de motie Verplaatsing brandweerkazerne en gemeentewerf aangenomen. Lopende het onderzoek naar de verplaatsing van de gemeentewerf is de locatie Leije 3 te koop aangeboden aan de gemeente. Het college van B&W is tot aankoop overgegaan met het voorbehoud dat de gemeenteraad krediet beschikbaar stelt. Dat krediet is op 4 juli 2024 beschikbaar gesteld.</p> <p>De aankoop bedraagt € 1.500.000. Dit wordt geactiveerd op de balans. Hiervan betreft € 843.480 grondwaarde. Daarop mag niet afgeschreven worden. Er rusten enkel jaarlijkse rentelasten op. De bestaande bebouwing is de resterende investering € 656.520. Die wordt afgeschreven in 25 jaar. Deze starten in het jaar na de investering, 2025. Voor de verbouwing en verduurzaming zal op een later moment een aanvullend krediet worden gevraagd. Dat is nog niet opgenomen in deze Begroting.</p>
Besluit	⇒ Raadsbesluit 4 juli 2024
Aanpassing	↑ Rente aankoop grond school Doonheide
Toelichting	<p>Voor de raad van oktober 2024 heeft u een voorstel aangeboden gekregen voor aankoop van grond ten behoeve realisatie duoschool Doonheide. Op grond schrijven we niet af. Er zijn wel rentelasten aan verbonden van structureel € 42.000 op basis van 3% rente.</p>
Aanpassing	↑ Aanpassingen op basis van Jaarstukken 2023
Toelichting	<p>Op basis van de Jaarstukken 2023 zijn diverse budgetten aangepast. Uitgaven en inkomsten zijn daarbij in lijn gebracht met de realisatie. Denk daarbij aan indexeringen, contractuele verplichtingen enzovoort.</p>

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2025

Aanpassing ↑ Energietarieven

Toelichting Eind 2023 zijn voor Gemert-Bakel de nieuwe energietarieven vastgeklikt. Dat gebeurt regionaal omdat energie in de regio Zuidoost-Brabant gezamenlijk is aanbesteed. We hadden als gemeente nog gunstige tarieven. Deze waren destijds nog vóór de grote prijsstijgingen vastgeklikt tot en met 2023. De nieuwe tarieven vanaf 2024 zijn meer dan verdubbeld met een factor van 2,25.

In totaal hadden wij voor energie structureel € 552.000 opgenomen in onze Begroting. Daarvan wordt € 252.000 doorbelast aan riool, afval en gebruikers. Netto ging daarmee € 300.000 ten laste van het begrotingsaldo. De energietarieven maken 'maar' een deel van de energiefactuur uit. Dat is voor ongeveer 35% tot 40%. De overige posten op een energiefactuur zijn de energiebelasting en netwerkkosten. De budgetten zijn op peil gebracht. In de Begroting 2025 is daarom een nadelige bijstelling nodig van netto € 250.000.

Aanpassing ↑ VNG-contributie en bijdrage GGU

Toelichting De VNG heeft de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) geactualiseerd. Op het gebied van energie, wonen, klimaat, bestaanszekerheid en kansengelijkheid zijn er grote uitdagingen, die bovendien onderling sterk samenhangen geeft het VNG aan. Het is nodig om de opgaven niet alleen in samenhang te bezien, maar ook als collectief aan te pakken. De meerjarenraming van het GGU is door de VNG geactualiseerd in hun Kadernota 2025. De Begroting VNG GGU is bijgesteld op basis van de indexatie. Verder is het transitieprogramma Common Ground en Platform Sociaal Domein structureel meegenomen in de meerjarenraming. Tenslotte wordt de 'overbegroting' afgebouwd tot 1% van het fonds GGU in 2028. De bijstelling van GGU is voor Gemert-Bakel een nadeel van € 24.667.

Dit komt naast de indexering van de reguliere contributie met € 2.844 per jaar. Bij elkaar een structureel nadeel van € 27.511.

Aanpassing ↑ Pilot subsidiecoördinator

Toelichting De gemeente heeft een fors investeringsprogramma van 141 miljoen euro de komende vier jaar. We willen een (externe) subsidie coördinator aanstellen. Deze persoon zoekt naar mogelijke subsidies maar ontzorgt ook de organisatie bij de aanvraag en verantwoording daarvan. Deze persoon zou zich (ruim) terug moeten verdienen. Hiervoor is nu een eenmalig bedrag opgenomen van € 50.000 in 2025 ten laste van de Begroting. Als deze persoon zich terugverdient kan de subsidiecoördinator vanaf 2026 budgetneutraal in de Begroting worden opgenomen.

Aanpassing ↑ Last bijdrage Knoop XL in één keer nemen

Toelichting De bijdrage aan het Knoop XL/station Eindhoven bedraagt € 1.326.000 (inclusief index) voor Gemert-Bakel. Deze stond als kapitaallasten in de Begroting opgenomen. We nemen nu de last in één keer en storten dat in een reserve. Dit doen we om twee redenen. Wij staan niet aan de lat voor vervanging als gemeente. Daarom is het niet nodig een structurele last in de Begroting op te nemen. Wij betalen niet in één keer het bedrag van 1,3 miljoen euro aan het MRE maar ieder jaar een deel daarvan, van 2024 t/m 2031. Een reserve is praktischer bij zo'n afspraak. We nemen nu de last in één keer, daardoor vallen de € 73.000 kapitaallasten vanaf 2028 structureel vrij.

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2025

Aanpassing ↑ Realisatie snelfietspaden naar 2027

Toelichting In de Begroting stonden de snelfietspaden gepland voor realisatie in 2025 waar de kapitaallasten vanaf 2026 gaan lopen. De realisatie gaat niet in 2025 plaatsvinden. In deze Begroting houden we nu rekening met realisatie in 2027. Dit betekent dat de kapitaallasten niet in 2026 starten maar in 2028 wat een incidentele vrijval geeft.

Bijlage 11 Specificatie leges, afval en riool

Bijlage 11: Specificatie leges, afval en riool

↑ Met deze kostenonderbouwing wordt een inzicht gegeven in kostentoerekening van de activiteiten die een direct verband hebben met de te leveren diensten waarvoor via de verordening bijdragen worden gevraagd.

Leges

De uitgangspunten voor de kostendekkendheid van de leges zijn als volgt:

- Leges mogen maximaal kostendekkend zijn op ramings- c.q. begrotingsbasis (baten gedeeld door lasten maximaal 100%);
- De lasten betreffen zowel ambtelijke inzet als externe kosten;
- Na een uitspraak van de Hoge Raad van 13 februari 2015 geldt de eis van kostendekkendheid voor de legestarieven binnen de totale legesverordening (kruissubsidiëring tussen hoofdstukken mogelijk);
- Daarnaast geldt op grond van de werkingssfeer van de Europese Dienstenrichtlijn bij hoofdstuk 3 de eis van kostendekkendheid voor de legestarieven per paragraaf;
- Voor reisdocumenten en rijbewijzen is de gemeente gebonden aan de maximale tarieven die het Rijk daarvoor jaarlijks vaststelt;
- Kosten van werkzaamheden die geen verhaalbare (belastbare) dienst zijn, worden niet toegerekend waaronder:
 - Kosten van beleid;
 - Kosten van handhaving, toezicht en controle (met uitzondering van eerste controle na oplevering) voor wat betreft hoofdstuk 2.
- De gecompenseerde Btw op kosten (Btw-compensatiefonds), wordt als kostenpost meegenomen;
- Overhead maakt geen onderdeel uit van de portefeuilles, maar wordt als kostenpost meegenomen.

Bijlage 11 Specificatie leges, afval en riool

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een belasting voor huishoudens en bedrijven voor het ophalen, afvoeren en verwerken van afval. De tarieven worden jaarlijks via een verordening door de gemeenteraad bepaald.

De beleidsuitgangspunten ten aanzien van de heffing en tariefberekening zijn als volgt:

- De directe kosten worden budgettair verwerkt in het taakveld afval in de programmabegroting;
- Het heffen en innen van de afvalstoffenheffing wordt gedaan door de GR Belasting Samenwerking Oost-Brabant (BSOB). Een deel van de totale kosten van de gemeente voor de BSOB wordt op basis van het aandeel in de productiecijfers van de BSOB aan de afvalstoffenheffing toegerekend;
- De BTW en de overheadskosten worden extra comptabel toegerekend;
- Er wordt 1,49% omslagrente toegerekend aan het taakveld;
- Kosten kunnen over de jaren worden verevenend via een voorziening. De voorziening afvalstoffenheffing is bedoeld om incidentele tekorten en overschotten op te vangen. Bij afval is er nauwelijks sprake van lange termijn investeringen.

↑ Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	2025
Kosten, exclusief personeels- en kapitaallasten	2.777
Personeelskosten	179
Kapitaallasten	13
Inkomsten, exclusief heffingen	-528
Netto kosten taakveld 7.3 afval	2.421
Kosten van kwijtschelden	65
Kosten van heffen en innen van de heffing	60
Overhead	30
Rente extracomptabel	115
BTW	479
Toegerekende overige kosten	749
Totale kosten	3.170
Heffingen	3.170
Opbrengst heffingen	3.170
Dekkingspercentage afvalstoffenheffing	100%

Bijlage 11 Specificatie leges, afval en riool

Rioolheffing

De rioolheffing is een belasting voor huishoudens en bedrijven die wordt geheven voor beheer van het gemeentelijk rioolstelsel inclusief grond- en hemelwatervoorzieningen (verbrede watertaken). Deze zorgtaken zijn opgenomen in het door de raad vastgestelde gemeentelijk watertakenplan. De tarieven worden jaarlijks via een verordening door de gemeenteraad bepaald.

De beleidsuitgangspunten ten aanzien van de heffing en tariefberekening zijn als volgt:

- De directe kosten worden budgettair verwerkt in het taakveld 7.2 riolering in de begroting;
- De kapitaallasten betreffen de rente en afschrijving van in de rioolheffing opgenomen (vervangings)investeringen. Hierbij wordt de omslagrente van 1,49% gehanteerd.
- Door het straatvegen komt minder vuil in de riolering terecht, waardoor minder verstoppingen optreden, zodat minder kosten behoeven te worden gemaakt ter zake van onderhoud van de riolering en het leegzuigen van straat- en trottoirkolken. Daarom is een gedeelte van 50% van het machinaal straatvegen in de directe kosten riolering onder taakveld 7.2 opgenomen.
- Kosten voor kwijtscheldingen (taakveld 6.3 inkomensregelingen) worden meegenomen bij de toerekening aan en daarmee betrokken bij het bepalen van de tarieven rioolheffing.
- De kosten die zijn gemoeid met de heffing en inning (zgn. perceptiekosten) van de rioolheffing door de GR BSOB (Belastingsamenwerking Oost-Brabant, onderdeel van taakveld 0.4 overhead) wordt op basis van de productiecijfers van de BSOB aan deze heffing toegerekend;
- De BTW over de exploitatie- en de afschrijvingskosten riolering wordt extra comptabel toegerekend.
- Een deel van de overheadkosten (taakveld 0.4) wordt aan riolering toegerekend;
- Kosten en opbrengsten worden over de jaren verevenend via een voorziening. Er is sprake van lange termijn investeringen. We gaan uit van een gelijkmatig stijgende rioolheffing door de jaren heen en voorkomen via de voorziening een sterk fluctuerend tarief.

↑ Kostendekkendheid rioolheffing	2025
Exploitatielasten	1.273
Personeelslasten	295
Kapitaallasten	533
Inkomsten, excl. heffingen	-3
Mutatie voorziening	568
Lasten riool (taakveld 7.2)	2.666
Kwijtschelding	75
Heffen en innen	32
Rente extracomptabel	46
Overhead	189
BTW	307
Toegerekende lasten	649
Totale lasten	3.315
Rioolheffing niet-woningen	305
Rioolheffing woningen	3.010
Baten heffingen	3.315
Dekkingspercentage rioolheffing	100%

Bijlage 12 Kerngegevens

Bijlage 12: Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari	2022	2023	2024
Sociale structuur			
Aantal inwoners:	31.040	31.383	31.435
Waarvan:			
Van 0 t/m 10	3.232	3.268	3.240
Van 10 t/m 19	3.488	3.546	3.504
Van 20 t/m 29	3.380	3.386	3.385
Van 30 t/m 39	3.805	3.852	3.883
Van 40 t/m 49	3.699	3.696	3.720
Van 50 t/m 60	4.663	4.615	4.503
Van 60 t/m 70	4.370	4.429	4.488
Van 70 t/m 79	2.921	3.081	3.166
80+	1.482	1.510	1.546
Aantal bijstandsgerechtigden	360	353	332
Aantal personen in sociale werkvoorziening	109	136	128
Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente ha	12192 ha	12192 ha	12192 ha
Waarvan:			
Binnenwater	146 ha	146 ha	146 ha
Historische dorpskern	8	8	8
Groen buitengebied (excl. bosgrond)	308 ha	308 ha	308 ha
Groen in woonomgeving	114 ha	114 ha	114 ha
Sportvelden	36 ha	36 ha	36 ha
Bossen	329 ha	329 ha	329 ha
Lengtes van wegen			
Asfalt	228 km	228 km	228 km
Klinkerwegen	102 km	102 km	102 km
Betonwegen	14 km	14 km	14 km
Overige (zoals zandwegen en halfverharding)	90 km	90 km	90 km
Aantal woonruimten	13.294	13.502	13.605

Bijlage 12 Kerngegevens

Kerngegevens per 31 december (x € 1.000)	2022	2023	2024
Opbrengsten			
OZB	9.004	9.559	9.806
Algemene uitkering gemeentefonds	57.398	56.347	63.458
(verschil 2023 – 2024 door herstel fout participatie)			
Algemene uitkering per inwoner	1,85	1,80	2,02
Balans			
Balanstotaal	146.519	144.128	150.667
Vaste geldleningen	96.271	86.519	77.401
Vaste geldleningen per inwoner	3,10	2,76	2,46
Totale reserves en voorzieningen	54.956	58.409	62.806
Totale reserves en voorzieningen per inwoner	1,77	1,86	2,05

Bijlage 13 Specificatie Gemeentefonds

Bijlage 13: Specificatie gemeentefonds

Uitkomsten septembercirculaire 2024

↑ Na Prinsjesdag is de septembercirculaire 2024 verschenen. Deze pakt als volgt uit. De cijfers zijn verwerkt in de nu voorliggende Begroting 2025.

Gemeentefonds	2025	2026	2027	2028
Stand meicirculaire 2024	64.985	60.524	60.658	60.854
Stand na septembercirculaire 2024	65.060	61.655	61.912	62.098
Verschil tussen mei- en septembercirculaire 2024	75V	1.131V	1.254V	1.244V

Oormerken

Openbare bibliotheken	100N	100N	0	0
Wet betaalbare huur	33N	28N	16N	12N
Participatie	45N	45N	44N	44N
Stelpost Wmo demografie	0	0	99N	193N
Vrijvallen stelpost besparingsverlies Jeugd	0	785N	802N	601N
Saldo Septembercirculaire 2024 vrij te besteden	103N	173V	293V	394V

Algemene rekenregels (bij benadering) op basis van de actuele circulaire:

- 1 punt uitkeringsfactor gemeentefonds is € 46.000 voor Gemert-Bakel;
- 1% nominale compensatie landelijk is € 593.000 voor Gemert-Bakel;
- 100 miljoen euro gemeentefonds landelijk staat voor € 153.000 in Gemert-Bakel.

Voor specifiek toegekende bedragen zoals Jeugd zijn de algemene rekenregels geschikt maar grover. Voor een meer exacte voorspelling wordt gekeken dan gekeken naar het specifieke cluster.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

Bijlage 14: Specificatie financiële kengetallen

↑De zes kengetallen zijn verplicht. De gemeenteraad krijgt hiermee inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Aan de kengetallen zijn geen normen verbonden. De wetgever heeft de manier waarop gemeenten de kengetallen laten meewegen in hun financiële beleid bij de gemeente zelf gelaten. Wel zijn in het "⇒ gemeentelijk financieel toezichtkader 2022" signaleringswaarden opgenomen. Deze zijn:

Kengetal	Minder risico	Neutraal	Meer risico
Netto schuldquote	Lager dan 90%	90% -130%	Hoger dan 130%
Netto schuldquote zonder doorleningen	Lager dan 90%	90% -130%	Hoger dan 130%
Solvabiliteitsratio	Lager dan 50%	20%-50%	Lager dan 20%
Structurele exploitatieruimte	Hoger dan 0%	0%	Lager dan 0%
Grondexploitatie	Lager dan 20%	20%-35%	Hoger dan 35%
Belastingcapaciteit	Lager dan 95%	95%-105%	Hoger dan 105%

Eén afzonderlijke kengetal zegt niet alles. Ze moeten in relatie tot elkaar worden gezien om een goed beeld te krijgen van de financiële positie. Dat is op de laatste pagina van deze bijlage gedaan.

Toelichting per kengetal

Hierna is per kengetal een toelichting gegeven. Daarbij is ook inzicht gegeven in het verloop van de afgelopen jaren met daarbij een vergelijking met het gemiddelde van Nederland.

Via ⇒ www.waarstaatjegemeente.nl kunnen de kengetallen van Gemert-Bakel worden vergeleken met andere gemeenten, gemeenten van dezelfde omvang, regio's enzovoort.

Financiële kaders

In de financiële kaders is vastgelegd dat de gemeente streeft naar twee kengetallen. Dat is:

- Solvabiliteit, waar het doel is om te dalen naar 15% in 2030;
- Nettoschuldquote (met doorleningen), waar het doel is om te dalen naar 90% in 2030.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Netto schuldquote

De netto schuldquote is de verhouding tussen de jaarlijkse omzet en de hoogte van de schulden. Het geeft daarmee een indicatie in welke mate rentelasten op de jaarlijkse exploitatie drukken.

Signaleringswaarde

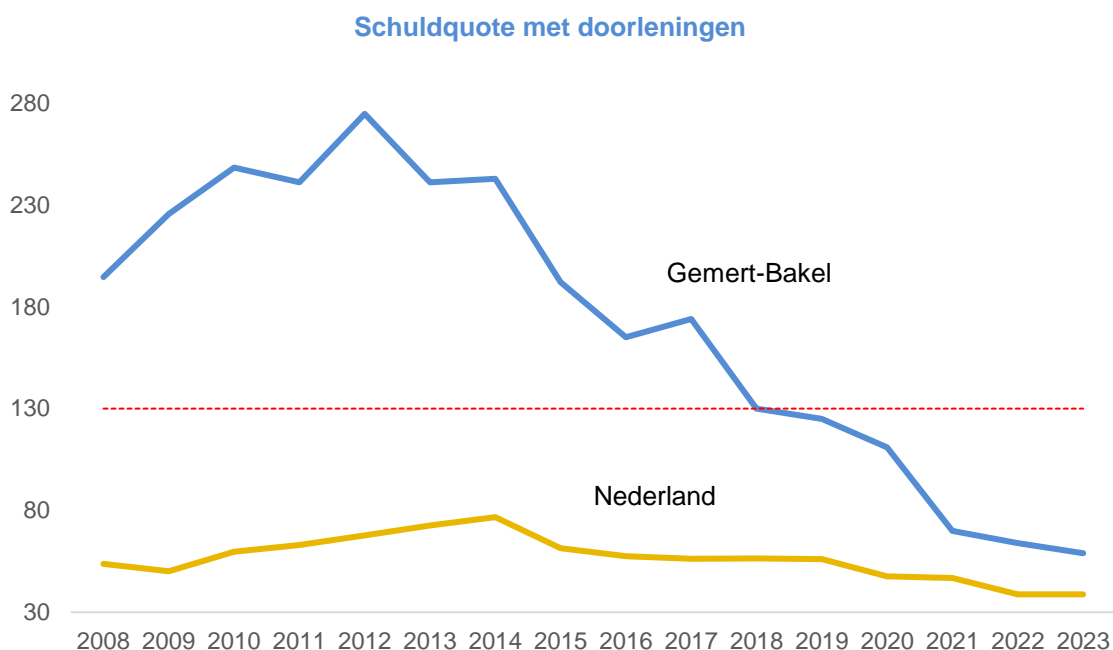
Hoe lager het kengetal hoe beter. Hoger dan 130% wordt gezien als meer risicovol. Ons doel is lager dan 90%.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Er is een duidelijke daling te zien in de netto schuldquote van de gemeente Gemert-Bakel. Deze ligt nu meer in de richting van het gemiddelde van Nederland. Door onder meer jaarlijkse stortingen in de Algemene reserve, positieve Jaarstukken en verkopen van gronden en panden is de gemeente het afgelopen decennium in staat gebleken schulden af te lossen. Daarbij zijn nauwelijks nieuwe leningen aangegaan.

Verder is vanaf 2012 het gemeentelijk beleid om geen geld meer door te lenen aan derden. Dat is ook terug te zien in de ontwikkeling van de quote.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit.



Verwachtingen op basis van Begroting 2025

De verwachting is dat deze quote weer zal stijgen door de investeringsagenda in de komende jaren. Doel is op 90% te komen in 2030.

Bij de prognose van de schulden is geen rekening gehouden met de begrotingsoverschotten in deze Begroting en eventuele overschotten in de Jaarstukken in de toekomst.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑Netto schuldquote zonder doorleningen

Een deel van onze leningen zijn aangetrokken enkel met het doel deze weer door te lenen. Denk aan leningen voor woningbouw. Bij de 'gecorrigeerde netto schuldquote zonder doorleningen' worden deze leningen niet meegenomen in de berekening

In de 'netto schuldquote zonder doorleningen' wordt duidelijk welke leningen de gemeente gebruikt enkel voor eigen financiering en hoe zich dit verhoudt tot de inkomsten van de gemeente.

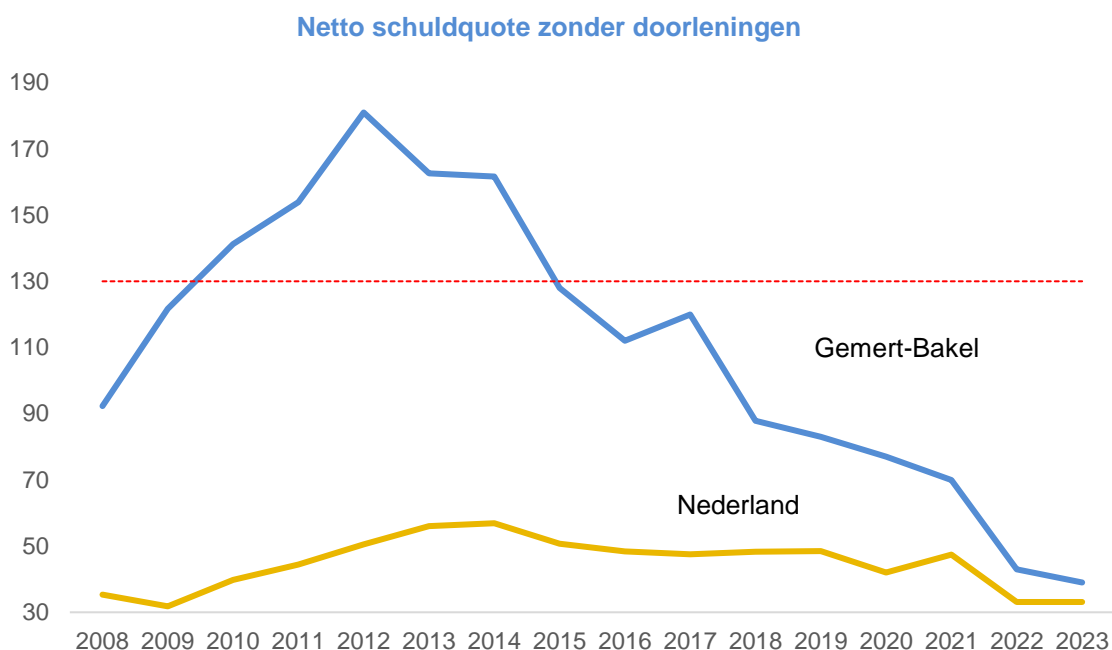
Signaleringswaarde

Hoe lager het kengetal hoe beter. Hoger dan 130% wordt gezien als meer risicovol.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Er is een duidelijke daling te zien in de 'netto schuldquote zonder doorleningen' van de gemeente Gemert-Bakel. Deze ligt nu meer in de richting van het gemiddelde van Nederland. Door onder meer jaarlijkse stortingen in de Algemene reserve, positieve Jaarstukken en verkopen van gronden en panden is de gemeente het afgelopen decennium in staat gebleken schulden af te lossen. Daarbij zijn nauwelijks nieuwe leningen aangegaan.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit.



Verwachtingen op basis van Begroting 2025

De verwachting is dat deze quote weer zal stijgen door de investeringsagenda in de komende jaren.

Bij de prognose van de schulden is geen rekening gehouden met de begrotingsoverschotten in deze Begroting en eventuele overschotten in de Jaarstukken in de toekomst

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Solvabiliteitsratio

Dit is het eigen vermogen uitgedrukt als percentage van het totale vermogen. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en een eventueel begrotingsoverschot. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe financieel weerbaarder de gemeente.

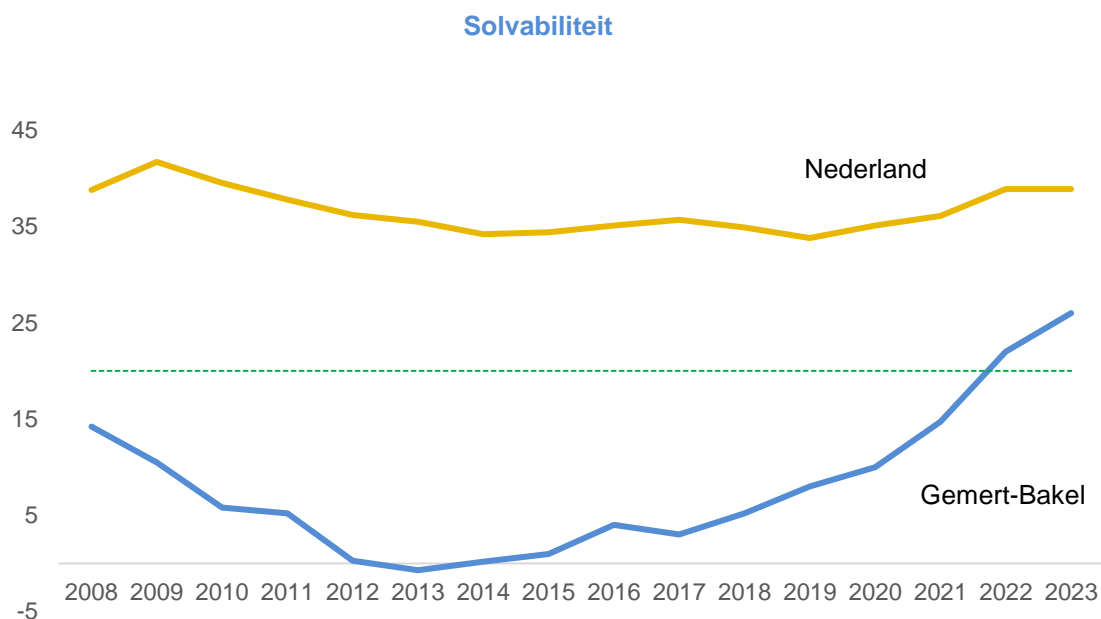
Signaleringswaarde

Hoe hoger het kengetal hoe beter. Lager dan 20% wordt gezien als meer risicovol. Ons doel is een solvabiliteit van minimaal 15%.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Door het financieel herstel van de afgelopen jaren is deze ratio duidelijk gestegen. Ook in gemiddelde van Nederland zien we een, zij het lichtere, stijging van deze ratio.

In de financiële kaders is bepaald dat de gemeente streeft naar een solvabiliteit van 15% in 2030. Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit.



Verwachtingen op basis van Begroting 2025

Het streefpercentage van 15% is bereikt in 2022. Bij de Jaarstukken 2023 bedraagt de solvabiliteit 26%. De bezittingen van de gemeente nemen echter toe op basis van de investeringsagenda komende jaren. De solvabiliteit daalt daarom weer naar verwachting maar komt niet onder de 15%.

Bij de prognose van het eigen vermogen is geen rekening gehouden met de begrotingsoverschotten in deze Begroting en eventuele overschotten in de Jaarstukken in de toekomst. Het streven is om in 2030 op 15% te staan.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal drukt het structurele en reële evenwicht van de Begroting en Jaarstukken uit. Als de gemeente meer inkomsten dan uitgaven heeft in een bepaald jaar is het kengetal positief. Bij een hogere waarde van het kengetal is de Begroting voor de toekomst wendbaarder

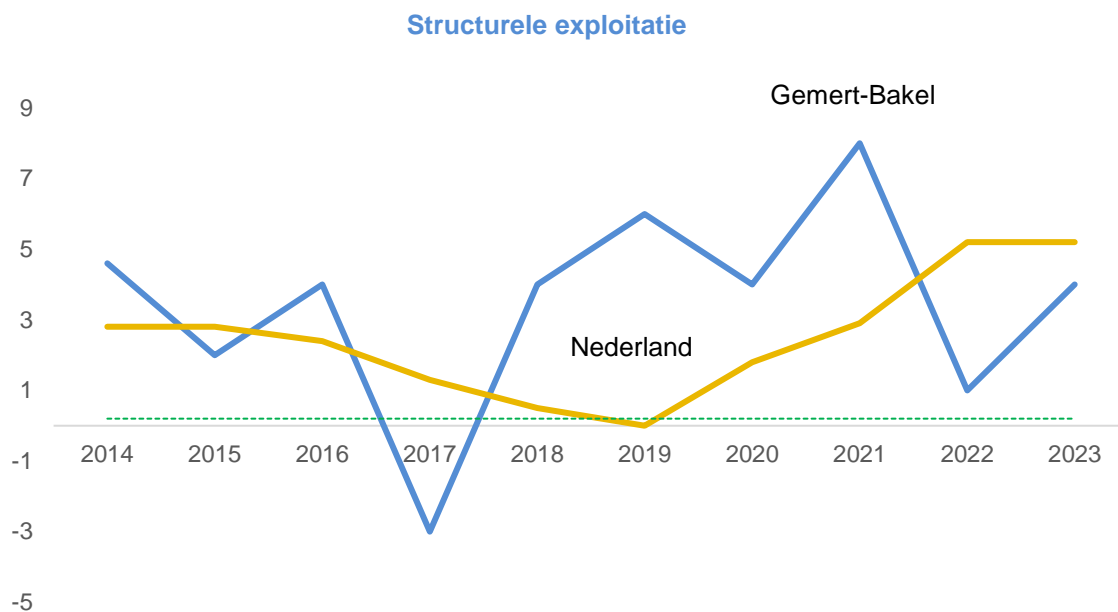
Signaleringwaarde

Hoe hoger het kengetal hoe beter. Lager dan 0% wordt gezien als meer risicovol.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De afgelopen jaren heeft de gemeente positieve resultaten behaald. Dat is terug te zien in deze grafiek. Daarbij was er, met uitzondering van 2017, sprake van een meer dan structureel evenwicht. Dat betekent dat de gemeente voor die jaren ook zonder incidentele voordelen een sluitende Begroting of Jaarstukken had.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit. Dit kengetal wordt vanaf 2014 door het Rijk bijgehouden.



Verwachtingen op basis van Begroting 2025

Gezien het begrotingsoverschot in 2025 blijft de gemeente ruim boven de norm. Hoe dit kengetal zich zal ontwikkelen na 2026 is afhankelijk van de besluitvorming van het Rijk wat betreft de 'ravijnjaren'.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Grondexploitatie

Dit kengetal geeft de verhouding van de boekwaarde van de grondexploitaties met de nog te realiseren verkopen weer. Met de toekomstige verkopen kunnen de aangegane schulden van de bouwgrondexploitatie worden afgelost. Hoe lager de ratio hoeveel minder met verkopen dient te worden terugverdiend.

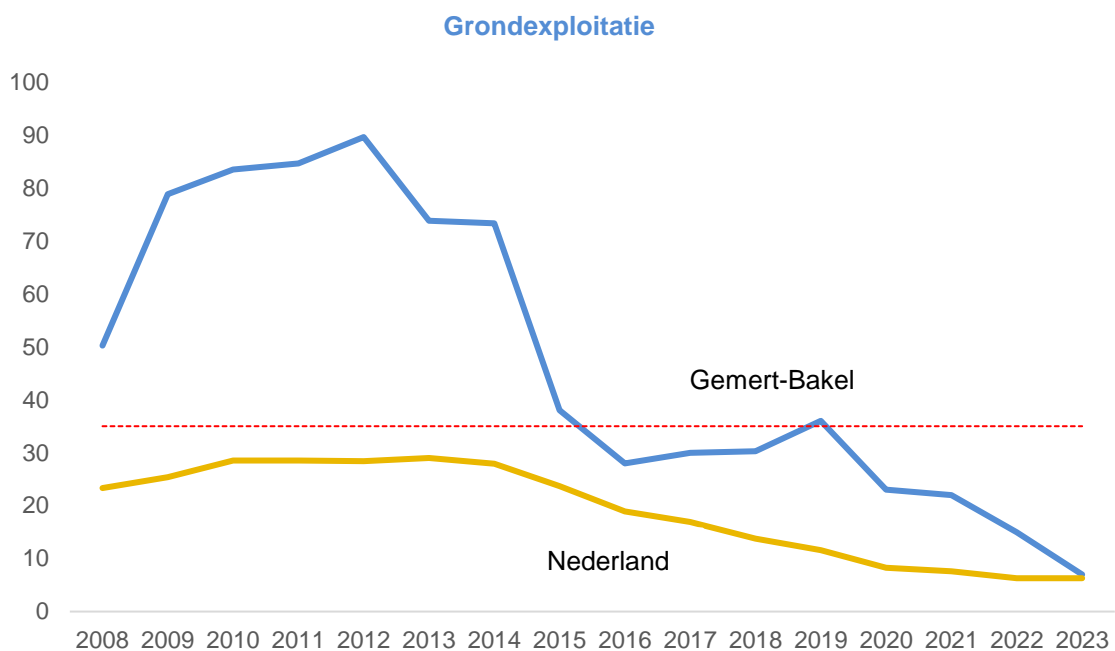
Signaleringswaarde

Hoe lager het kengetal hoe beter. Hoger dan 35% wordt gezien als meer risicovol

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De afgelopen jaren zijn een aantal grote projecten op de grondexploitaties afgesloten. Dat heeft een sterke daling gegeven door de jaren heen. Het aantal te verkopen m2 grond daalt en daarmee de risico's voor de gemeente.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit



Verwachtingen op basis van Begroting 2025

Door de verdere verkoop van gronden zal dit kengetal zich verder verbeteren. Op het moment de gemeente weer zelf gronden gaat kopen dan zal het kengetal wel oplopen.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft aan hoe de gemeentelijke belastingen (OZB, riool en afval) van de gemeente zich verhouden ten opzichte de rest van Nederland.

Daarmee wordt inzicht gegeven in welke mate een gemeente in een volgende Begroting een tegenvaller kan opvangen via belastingverhoging. Bij een lagere waarde van het kengetal is de Begroting voor de toekomst wendbaarder.

De belastingcapaciteit is geen maximale norm vanuit het Rijk. De hoogte van belastingen blijft altijd een eigen afweging van de gemeente.

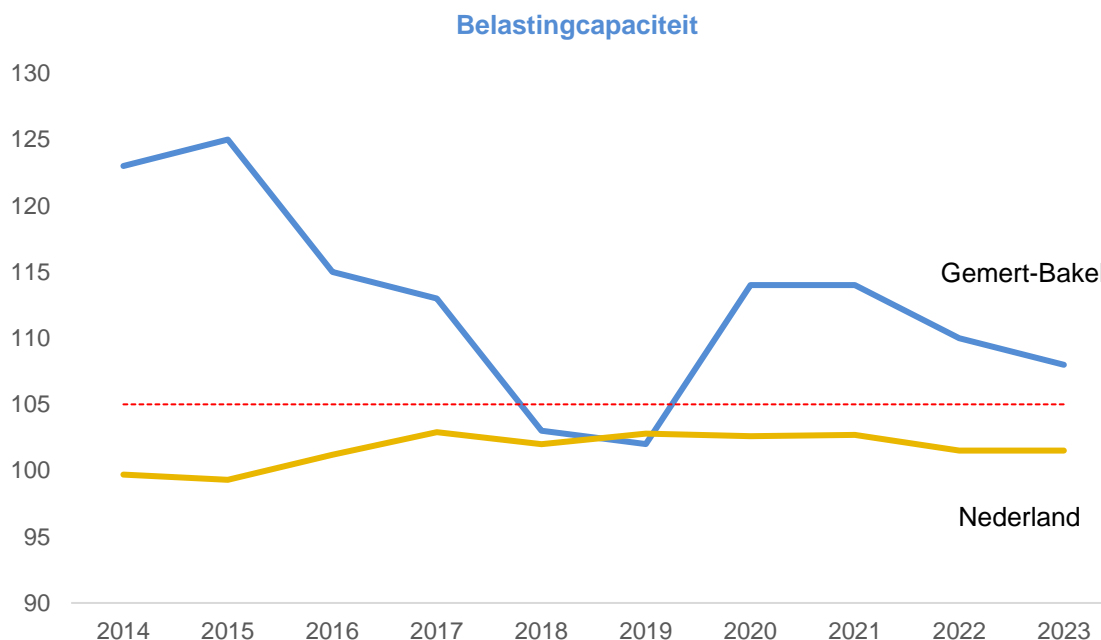
Signaleringswaarde

Hoe lager het kengetal hoe beter. Hoger dan 105% wordt gezien als meer risicovol

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Gemiddeld genomen scoort de gemeente Gemert-Bakel wat betreft lokale lasten hoger dan het gemiddelde van Nederland.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit. Dit kengetal wordt vanaf 2014 door het Rijk bijgehouden.



Verwachtingen op basis van Begroting 2025

In deze Begroting verhogen wij het OZB-tarief met enkel de inflatie van 2,2%. De ontwikkeling van dit kengetal is afhankelijk van de mate waarin andere gemeenten hun tarief verhogen. Uit publicaties is gebleken dat een aantal gemeenten hun OZB in 2025 met meer dan inflatie gaan verhogen in verband met de ravijnjaren. De verwachting is wel dat de belastingcapaciteit nog wel boven het gemiddelde zal blijven liggen.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑De zes kengetallen bezien in hun samenhang

Gemeenten staan voor grote, integrale en complexe opgaven. Denk aan woningbouw, duurzaamheid, mobiliteit, bestaanszekerheid. Daarbij zijn er onzekerheden over de economie en financiën. Zie de financiële impact van Covid en de oorlog in Oekraïne maar ook de onzekerheid over de ravijnjaren. Er zijn veel extra taken met extra specifiek geld vanuit het Rijk. Arbeidscapaciteit staat structureel onder druk en er is vaak sprake van complexe wet- en regelgeving.

Dit vraagt om opgavegericht sturen en werken met uitvoerbaarheid en uitvoering centraal. Flexibiliteit in het inzetten van geld en middelen is nodig. Samenwerking met verbonden partijen wordt steeds belangrijker.

De zes kengetallen in samenhang geven daarom een beter inzicht in de financiële positie van de gemeente. Het gaat dan over de weerbaarheid en wendbaarheid van je gemeentelijke financiën.

Weerbaarheid

Met weerbaarheid wordt bedoeld of de gemeente tegen een stootje kan. De schuldquote's, solvabiliteit en het kengetal over de grondexploitaties zeggen iets over de weerbaarheid.

Wendbaarheid

Met wendbaarheid wordt bedoeld of de gemeente binnen de Begroting zich relatief snel kan aanpassen aan veranderende omstandigheden. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit zeggen daar iets over.

Weerbaarheid en wendbaarheid Gemert-Bakel

Gemert-Bakel	Minder risico	Neutraal	Meer risico
Weerbaarheid			
Netto schuldquote	X		
Netto schuldquote zonder doorleningen	X		
Solvabiliteitsratio		X	
Grondexploitatie	X		
Wendbaarheid			
Structurele exploitatieruimte	X		
Belastingcapaciteit			X

De doelen van 90% schuldenquote en 15% solvabiliteit zijn behaald bij de Jaarstukken 2022 en hebben zich daarna verder positief doorgezet. De verwachting is dat de schuldenquote echter weer zal stijgen door de investeringsagenda in de komende vier jaar. Doel is op 90% te komen in 2030. Ook de solvabiliteit zal hierdoor lager worden. Ook daar ligt het doel van 15% uiteindelijk in 2030.

Het weerstandsvermogen in deze Begroting is op peil. Alle risico's zijn meer dan dubbel afgedekt. De risico's in de bouwgrondexploitatie zien we ieder jaar dalen. Er zijn veel kavels verkocht. We gaan weer een actiever grondbeleid voeren. Dat geeft risico's. In de nota grondbeleid uit 2023 zijn maatregelen genomen om deze risico's beheersbaar te houden om grote verliezen te voorkomen.

Er is een Risicoreserve Ravijnjaren gevormd. Dit geeft ruimte om de landelijke ontwikkelingen rond het gemeentefonds en de ravijnjaren verder af te wachten. Mochten bezuinigingen uiteindelijk toch noodzakelijk blijken dan hoeven deze maatregelen pas bij de Begroting 2028 genomen te worden.

Wat betreft lokale lasten zitten we hoger dan het Nederlandse gemiddelde. Dat maakt de Begroting theoretisch gezien minder wendbaar. De mate waarin een gemeente haar belastingen verhoogd is op dit moment echter wel een eigen bevoegdheid. Het nieuwe kabinet heeft aangekondigd de jaarlijkse stijging van OZB te willen maximaliseren. Dit staat op gespannen voet met de korting die hetzelfde Rijk heeft doorgevoerd op het gemeentefonds vanaf 2026, de ravijnjaren.

Bijlage 15 Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren

Bijlage 15: Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren

↑ De beleidsindicatoren zijn sinds 2017 verplicht. Daarom kan nu een overzicht worden gegeven in het verloop over meerdere jaren. Daarmee krijgt de gemeenteraad een beter inzicht.

Niet van alle jaren is het cijfer gepubliceerd. Indien dit het geval is staat er een (-) teken.

Indicator-eenheid	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Formatie-fte per 1.000 inwoners -	-	5,11	5,10	5,72	5,79	5,77	6,07	7,10
Bezetting-fte per 1.000 inwoners -	-	5,19	5,47	5,58	5,78	5,56	5,44	6,11
Apparaatskosten—kosten per inwoner - €	-	444	436	377	408	496	587	653
Externe inhuur – kosten als % totale loonsom	-	6,9 %	10,2%	7,8%	7,2%	10,5%	20,7%	24,2%
Overhead - % van de totale lasten	-	6,5 %	6,4%	8,4%	7,3%	8,3%	7,4%	7,2%
Aantal verwijzingen Halt *	26	24	26	17	50	23	17	18
Winkeldiefstallen-per 1.000 inwoners	0,7	0,8	0,7	0,8	0,3	0,5	0,8	0,8
Geweldsmisdrijven-per 1.000 inwoners	3,2	3,3	3,1	3,1	2,4	3,1	3,2	3,2
Diefstallen uit woning-per 1.000 inwoners	2,4	2	1,6	1,5	1,8	1,1	1,4	1
Vernielingen-per 1.000 inwoners	5,1	5	3,3	4,1	3,9	3,6	4,5	4,5
Funciemenging-%	47,2	48,1	48,8	49,2	48,9	49,5	49,5	-
Bedrijfsvestigingen-per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	148,2	151,1	154,9	163,3	168,9	175,2	182,7	-
Absoluut verzuim-per 1.000 leerlingen	0,2	0,5	-	2,2	1,8	1,1	3,8	7
Relatief verzuim-per 1.000 leerlingen	3	6	7	13	10	4	9	9
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv-ers)-%	1,2%	1,1%	1,1%	1,5%	1,0%	1,4%	1,7%	2%
Niet-sporters-%-2020	42,7%	-	-	-	43,1%	-	49,1%	-
Banen-aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	493,7	512,7	524,3	532,8	517,6	531	538,4	-
Jongeren met een delict voor de rechter-%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	-
Kinderen in uitkeringsgezin-%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	-
Netto arbeidsparticipatie-%	70,4%	71%	71,2%	72,3%	71,8%	72,8%	74,1%	74,5%
Werkloze jongeren-%	2%	2%	1%	1%	2%	1%	1%	-
Bijstandsuitkeringen-per 10.000 inwoners	207,6	225,4	210,2	208,8	271,3	221,7	199,7	189,8
Lopende re-integratievoorzieningen-per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	-	-	-	40,7	50,7	66,4	56,2	76,4
Jongeren met jeugdhulp-%	8,7%	9%	8,6%	8,6%	8%	9%	8,5%	9,2%
Jongeren met jeugdbescherming-%	0,7%	0,7%	0,7%	1,1%	1,2%	1,2%	0,8%	0,6%
Jongeren met jeugdreclassering-%	-	0,3%	0,3%	-	-	-	0,2%	-
Cliënten maatwerk Wmo-per 10.000 inwoners	680	360	710	730	660	670	660	670
Omvang huishoudelijk restafval-kg per inwoner	50	46	45	45	50	-	43	-
Hernieuwbare elektriciteit-%	3%	4,2%	5,9%	10,1%	17,6%	25,2%	37,5%	-

Bijlage 15 Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren

Gemiddelde WOZ waarde-x €1.000	-	-	-	274	301	309	340	386
Nieuwbouwwoningen-per 1.000 woningen	12,4	7,1	6,2	14,8	7,9	14,8	6,1	-
Demografische druk-%	68%	68,3%	69,3%	70,4%	71,5%	72,3%	73,7%	75,3%
Gemeentelijke woonlasten een-persoonhuishoudens -€	737	730	713	745	826	865	973	991
Gemeentelijke woonlasten meer-persoonhuishoudens-€	828	820	736	768	849	891	1004	1022
Gemeentelijke woonlasten een-persoonhuishoudens -€	784	737	730	713	745	826	865	973
Gemeentelijke woonlasten meer-persoonhuishoudens-€	877	828	820	736	768	849	891	1004

* Bij de Begroting 2023 zijn vragen gesteld over het verloop van de Halt cijfers. Bron voor deze cijfers is www.waarstaatjegemeente.nl. De gegevens van deze bron bleken niet te kloppen. Zie hiervoor ⇒ RIN Halt cijfers. In dit staatje zijn voor 2018 t/m 2021 de cijfers opgenomen zoals door Halt aan ons verstrekt naar aanleiding van de raadvragen. De gegevens voor 2022 zijn onlangs uitgevraagd aan Halt voor deze Begroting.

Bijlage 16 Liquiditeitsprognose 2025

Bijlage 16: Liquiditeitsprognose 2025

↑ In de financiële kaders is bepaald dat er liquiditeitsoverzicht in de Begroting en Jaarstukken wordt opgenomen. Daarbij kijkt het overzicht in de Begroting vooruit naar het komende jaar en die van de Jaarstukken achteruit naar het afgelopen jaar.

Ervaring leert dat hoe verder een liquiditeitsprognose in de toekomst kijkt hoe onzekerder deze wordt. Dit hangt vooral samen met de verkopen in de bouwgrondexploitatie (in welk jaar vallen die) en of investeringen zoals gepland worden uitgevoerd.

Onderdeel		2025
Baten Begroting		105.849
Lasten Begroting		105.823
Saldo van baten en lasten	+/+	46
Af: aflossing leningen door gemeente aan BNG	-/-	13.791
Af: investeringen	-/-	25.105
Af: te verstrekken leningen	-/-	0
Subtotaal	-/-	38.896
Bij: afschrijvingen	+/+	4.149
Bij: aflossingen leningen door derden aan gemeente	+/+	1.216
Bij: netto-opbrengsten bouwgrondexploitatie	+/+	6.974
Bij: overige mutaties reserves en voorzieningen	+/+	584
Kasstroom 2025	-/-	25.927

Ontwikkeling schuldenpositie

Op basis van deze prognose zal de gemeente een nieuwe lening moeten aantrekken in 2025 van bijna zesentwintig miljoen euro. Ook de jaren daarna zal er gezien het investeringsprogramma een financieringsbehoefte zijn.

Of het aantrekken van een lening van zesentwintig miljoen euro daadwerkelijk nodig is zal afhankelijk zijn van verschillende ontwikkelingen. Met name het tempo van grondverkopen bouwgrondexploitatie, mate van realisatie investeringen en het resultaat van tussentijdse rapportages en Jaarstukken.

Bijlage 17 Omschrijving reserves en voorzieningen

Bijlage 17: Omschrijving reserves en voorzieningen

In de “⇒Nota reserves en voorzieningen” zijn de doelen per reserves en voorzieningen benoemd. Daarnaast zijn in deze nota de beleidslijnen vastgelegd. De doelen en beleidslijnen worden in deze bijlage herhaald.

↑ Reserves

Voor reserves gelden de volgende wettelijke eisen en beleidslijnen:

- Gemeenteraad is bevoegd orgaan voor uitgaven doen uit reserve (wettelijk);
- Positief saldo vereist in reserve (wettelijk);
- Het aantal reserves wordt beperkt (eigen beleid);
- Voor risicovolle onderwerpen worden risicoreserves ingesteld (eigen beleid);
- We dekken geen structurele lasten uit reserves (eigen beleid);
- We voegen geen rente toe aan reserves (eigen beleid).

Algemene reserves	Doel algemene reserve
Algemene reserve	Buffer voor risico's
Risicoreserve Bouwgrond	Opvangen risico's bouwgrondexploitatie
Risicoreserve Drie decentralisaties	Opvangen risico's 3d's
Risicoreserve Ravijnjaren	Opvangen van de eerste begrotingstekorten in de Ravijnjaren. Deze reserve wordt gevuld vanuit overschotten uit de Begroting of Jaarstukken

Bestemmingsreserves	Doel bestemmingsreserve
Automatisering	Egaliseren kosten automatisering over de jaren heen
BIO-fonds	Verbetering buitengebied, middelen zijn apart gezet ter voorkoming onverschuldigde betaling
Compensatie energiekosten maatschappelijke organisaties	Tegemoetkoming voor verenigingen en maatschappelijke organisatie voor de gestegen energiekosten
Ecologische verbindingzones (EVZ)	Geplande investeringen uit gemeentelijk watertakenplan in diverse EVZ's
Kapitaallasten Wegen	Betalen van investeringen wegen uit reserves
Overheveling	Tijdelijk overhevelen van middelen van het ene naar het andere boekjaar
Strategische grondaankopen (reserve)	Dekking voorziening Strategische grondaankopen. Die is bedoeld voor (tijdelijk) opvangen verschil tussen aankoopwaarde strategische gronden en de marktwaarde van deze gronden

Bijlage 17 Omschrijving reserves en voorzieningen

↑ Voorzieningen

Voor voorzieningen gelden de volgende wettelijke eisen en eigen richtlijnen. Een gemeente kan bij voorzieningen slechts beperkt eigen beleid voeren.

- College is bevoegd orgaan voor het doen van uitgaven uit voorziening (wettelijk);
- Positief saldo vereist in voorziening (wettelijk);
- Overschotten/tekorten komen ten gunste/laste van de Begroting (wettelijk);
- We voegen geen rente toe aan voorzieningen (wettelijk);
- Groot onderhoud kapitaalgoederen wordt geëgaliseerd via voorzieningen (eigen beleid).

Voorzieningen	Doel voorziening
Verplichtingen, verliezen en risico's	
Bouwgrondexploitatie	Afdekken gecalculeerde verliezen bouwgrondexploitaties
Opbouwen pensioenrechten wethouders	Afdekken toekomstige pensioenverplichtingen (oud-) wethouders. Jaarlijkse beoordeling mutaties bij Jaarstukken
Strategische grondaankopen (voorziening)	(tijdelijk) opvangen verschil tussen aankoopwaarde strategische gronden en de marktwaarde van de strategische gronden
Verlofsparen personeel	Afdekken mogelijk aanspraak op door de cao bepaalde verlofsparen personeel. Jaarlijkse beoordeling mutaties bij Jaarstukken.
Wachtgeld voormalig bestuurders	Afdekken wachtgeldverplichtingen voormalige bestuurders
WW-verplichtingen personeel	Afdekken toekomstige WW-verplichtingen personeel
Egalisatie van onderhoud	
Onderhoud gebouwen	Het egaliseren van kosten groot onderhoud gebouwen
Onderhoud sport	Het egaliseren van kosten groot onderhoud sportaccommodaties
Onderhoud wegen	Het egaliseren van kosten groot onderhoud wegen
Beklemde middelen van derden	
Afvalstoffen	Toekomstige mogelijk tekorten afval (uit afvalstoffenheffing)
Gebiedsfonds	Toekomstige uitgaven proeftuin Elsendorp (uit bijdragen initiatiefnemers)
Herplant bomen en groen	Toekomstige uitgaven bomen en groen (uit bijdragen initiatiefnemers)
IGP: Bakelse Plassen	Toekomstige uitgaven en risico's IGP (uit zandwinning)
Kwaliteitsimpuls landelijk gebied (RvR)	Toekomstige uitgaven verbetering buitengebied (uit Provinciale middelen)
Parkeerbonds	Toekomstige uitgaven parkeren (uit bijdragen initiatiefnemers)
Vervanging riolering	Toekomstige uitgaven riolering (uit rioolheffing)
Waterberging	Toekomstige uitgaven waterberging (uit bijdragen initiatiefnemers)

Bijlage 18: Toepassing financiële kaders

↑ In 2021 zijn de “⇒Kaders voor een gezonde en duurzame financiële positie van de gemeente” vastgesteld. Doel hiervan is om de financiën van de gemeente op langere termijn gezond te houden.

In deze bijlage rapporteren wij over de toepassing van deze financiële kaders in de Begroting 2025.

Uitgangspunt	Achtergrond uitgangspunt	Toepassing Begroting 2025
1. Klimaattransitie Wij zijn risicomijdend bij financierings- en investeringsverzoeken naar aanleiding van de klimaattransitie.	We bouwen bij de transities geen risicovolle posities op. Hiermee houden we de gemeentelijke financiële balans ook op langere termijn gezond.	√ Er zijn geen leningen verstrekt en is er niet geparticipeerd in investeringen.
2. Transitie buitengebied Bij de transitie landelijk gebied kopen wij geen gronden of panden. Als een bijdrage gewenst is gebeurt dat op basis van maximaal 25% cofinanciering en vanuit de dan beschikbare budgetten in de Begroting.	We bouwen bij de transities geen risicovolle posities op. Hiermee houden we de gemeentelijke financiële balans ook op langere termijn gezond.	√ In 2023 is eenmalig € 500.000 ter beschikking gesteld voor cofinanciering transitie buitengebied. Bij een eventueel voorschot op dit budget zal worden voorgesteld dit overschot over te hevelen naar 2025.
3. Grondexploitaties Bij situationele grondpolitiek geen financiële vermenging van bouwgrondexploitatie met andere doeleinden.	In 2013 zijn grote verliezen geleden op de grondexploitaties. Met dit uitgangspunt worden de risico's aanvaardbaar gehouden.	√ Wij houden geldstromen strikt gescheiden. Investerings worden bijvoorbeeld niet betaald uit toekomstige grondexploitaties.
4. Grondaankopen Wij gaan terughoudend om met 'warme gronden'. De totale maximale omvang hiervan op de gemeentelijke balans bedraagt € 1.000.000. Aangekochte gronden worden uiterlijk binnen twee jaar in exploitatie genomen.	In 2013 zijn grote verliezen geleden op de grondexploitaties. Met dit uitgangspunt worden de risico's aanvaardbaar gehouden.	√ Op de gemeentelijke balans wordt deze maximale omvang niet overschreden. Aan de raad is wel een ruimer regime voorgesteld gezien de opgaven in de woningbouw.

5. Omgevingswet

We nemen de financiële gevolgen van de Omgevingswet reëel op in onze Begroting.

De Omgevingswet is complexe wetgeving waarbij het Rijk oorspronkelijk heeft aangegeven dat dit minimaal budgetneutraal door gemeenten kan worden uitgevoerd. Eerdere ervaringen op andere beleidsvelden (zoals drie decentralisaties) hebben geleerd dat dergelijke voorspellingen van het Rijk niet altijd juist zijn.

✓ Voor de jaren 2024 en 2025 hebben wij een tekort op de leges begroot van € 170.000 naar aanleiding van de Omgevingswet. Vanaf 2026 is dit tekort gedekt uit de vrijval van de implementatiekosten Omgevingswet van € 223.000 welke structureel in de Begroting staat opgenomen maar vanaf dan naar schatting niet meer nodig zijn.

6. Sociaal Domein

We begroten reëel in het sociaal domein. Prognoses zijn op basis van Q (=aantallen) * P (=prijs). Daarbij betrekken we nog nadrukkelijker ontwikkelingen zoals veranderingen in wetgeving en demografie.

De drie decentralisaties zijn omvangrijke begrotingsposten die daarnaast allen een open einde hebben. Om tekorten in de Jaarstukken te voorkomen is een reële Begroting nodig.

✓ Wij hanteren het prognosemodel VNG. Dit werkt op basis van $Q \cdot P$ waarbij daarnaast rekening wordt gehouden met demografische ontwikkelingen. Het extra geld wat we gaan krijgen voor de Wmo (landelijk oplopend tot 300 miljoen euro in 2029) reserveren voor de oplopende kosten van de vergrijzing.

7. Onderhoud

Beheerplannen voor onderhoud kapitaalgoederen zijn maximaal vier jaar oud en kijken minimaal tien jaar vooruit.

We willen genoeg geld hebben om onze kapitaalgoederen (zoals wegen, gebouwen) goed te kunnen onderhouden nu en in de toekomst. Daarvoor is actueel plan nodig wat ver genoeg vooruitkijkt zodat tijdig geld opzijgezet kan worden.

■ Drie beheerplannen zijn ouder dan vier jaar (Sport, Groen en Bomen). Het opnieuw vaststellen van deze beheerplannen staat gepland in 2024 zodat de plannen weer actueel zijn.

8. Kapitaallasten

Alle vrijvallende kapitaallasten voor fysieke voorzieningen standaard via een stelpost reserveren in de Begroting voor later gebruik.

We willen financiële ruimte in de Begroting houden voor vervangingsinvesteringen. Vrijvallende kapitaallasten na afloop van een investering worden daarom niet ten gunste van het begrotingssaldo gebracht maar voor later gebruik apart gezet.

✓ Ook in de Begroting 2025 is dit weer toegepast. De omvang van deze stelpost loopt op tot € 402.000 in 2028 en staat verder toegelicht in de paragraaf investeringen.

9. Schulden

We streven naar een 'minder risicovolle' netto schuldquote van maximaal 90% in 2030. Dit betreft de netto

Met een lagere netto schuldquote verminderen we de rentekosten in de Begroting en worden de risico's bij

✓ Gerealiseerd bij de Jaarstukken 2022.

schuldquote inclusief doorleningen.

rentestijgingen lager.

10. Solvabiliteit

We streven naar een solvabiliteitsratio van minimaal 15% in 2030.

Met een hogere solvabiliteit kan de gemeente financieel beter tegen een stootje.

✓ Gerealiseerd bij de Jaarstukken 2022.

11. Uitleeningen

Er worden geen nieuwe garantstellingen of geldleningen verleend.

Hiermee beperken we de risico's van de gemeente en vermijden we in de toekomst een beroep op het weerstandsvermogen.

✓ Er zijn afgelopen jaren geen nieuwe leningen verstrekt met uitzondering van een uitbreiding De Groene Zone (zonnepanelen) waarop de risico's laag zijn.

12. Herfinanciering

Herfinancieren overwegen bij concrete financieringsbehoefte. Daarbij kiezen voor couponrente. Voordelen uit herfinancieren niet verwerken in het begrotingsresultaat maar in een reserve storten.

Bij herfinanciering in een markt met lage rentes kan een stabielere rentelast door de jaren heen worden gecreëerd. Herfinanciering geeft daarbij over de totale looptijd geen voordeel, wel in de eerste jaren (schijnvoordeel).

✓ Er heeft zich in 2024 een concrete financieringsbehoefte voorgedaan. Deze is opgelost met kort geld. Daarnaast biedt herfinanciering bij de huidige (hogere) rentetarieven geen voordelen meer.

13. Rekenrente

In de Begroting en beheerplannen minimaal een rentepercentage hanteren van 2,5%.

In de Begroting worden investeringen geraamd voor de verdere toekomst. Het is een risico voor de Begroting als historisch lage rentes (zoals in 2021) voor alle jaren worden gehanteerd. Daarom een minimumgrens van 2,5%.

✓ In deze Begroting hanteren we een rente van 3,0%. Omdat we in vorige begrotingen zijn uitgegaan van een ondergrens van 2,5% is het effect van de rentestijgingen afgelopen periode relatief gering.

14. Rentebeheer

In de basis zoveel mogelijk financieren met kort geld maar indien aantrekkelijk omzetten in een lange geldlening ter verbetering van de kort geld ratio.

Rentes voor leningen met een korte looptijd zijn in de regel goedkoper. Daarvan kun je financieel profiteren. Bij lage rentes is het wel een overweging dit om te zetten in een langlopende lening om dit financieel voordeel voor meerdere jaren vast te zetten.

✓ Er heeft zich in 2024 een concrete financieringsbehoefte voorgedaan. Deze is opgelost met kort geld. Overigens is er nu de bijzondere situatie dat op de rentemarkt de tarieven voor kortlopende en langlopende leningen elkaar nauwelijks ontlopen.

15. Investeringsplafond

In de Begroting een jaarlijks investeringsplafond opnemen. Dit plafond bedraagt jaarlijks gemiddeld netto € 8 miljoen en kan periodiek in de Begroting worden bijgesteld op basis van geactualiseerde liquiditeitsprognoses.

Door een investeringsplafond worden de schulden van de gemeente beperkt.

▣ Gezien de ambities van de gemeenteraad is besloten dit plafond niet te hanteren.

16. Verkoop panden

Beleid verkoop vastgoed verder voortzetten, binnen de kaders van het beleidsplan gebouwen.

Met verkoop van (overbodig) vastgoed kan de financiële gemeentelijke balans versterkt worden en daarnaast is er meer tijd beschikbaar voor beheer van het resterende vastgoed.

√Waar mogelijk verkopen we vastgoed. In deze Begroting hebben we verder niet gerekend met eventuele voordelen hieruit behoudens de jaarlijkse inkomstenpost van € 56.000 hiervoor.

17. Kasbeheer

Standaard opnemen van een liquiditeitsoverzicht in de Begroting en Jaarstukken. Daarbij kijkt het overzicht in de Begroting vooruit naar het komende jaar en die van de Jaarstukken achteruit naar het afgelopen jaar.

Hiermee wordt het inzicht en bewustzijn over de gemeentelijke kaststromen en het effect op de leningen vergroot.

√Een dergelijk overzicht is opgenomen in de bijlage van deze Begroting. In de Jaarstukken is nog geen liquiditeitsoverzicht opgenomen. Dit zal vanaf de Jaarstukken 2024 worden gedaan.

18. Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt gesteld op 'ruim voldoende' dit betekent tussen de 1,4 en 2,0. Als meer dan tweemaal het benodigde weerstandsvermogen is bereikt dan zijn de middelen boven de ratio 2,0 vrij besteedbaar voor andere doeleinden.

Een juiste balans tussen het afdekken van risico's enerzijds en het 'onnodig' oppotten van publieke middelen anderzijds.

√ Gerealiseerd bij de Jaarstukken 2022.

19. Weerstandsvermogen

Het aanwezige weerstandsvermogen wordt conservatief berekend en bestaat enkel uit de algemene reserves en een eventueel begrotingsoverschot van het komende jaar.

Weerstandsvermogen dient naar visie van Gemert-Bakel direct beschikbaar te zijn. Als risico's zich voordoen moet dit opgevangen kunnen worden zonder bijvoorbeeld verhoging van OZB of verkoop van (belangrijke) panden.

√Wij berekenen het weerstandsvermogen conform deze rekenmethode.

20. Reserves kapitaallasten

Wij bouwen de nog aanwezige reserves kapitaallasten op natuurlijke momenten af.

Via een reserve kapitaallast wegen worden investeringen niet betaald uit de Begroting maar uit de reserves. Met een reserve kapitaallasten daalt je solvabiliteit en daarnaast is er later bij vervanging van de investering geen geld meer beschikbaar daarvoor.

√Er is nog enkel een Reserve Kapitaallasten Wegen. Deze wordt niet actief ingezet.

21. Algemene reserve

Iedere financiële meevaller dient ten gunste te komen van het weerstandsvermogen, binnen de kaders van het besluit Begroting en verantwoording (BBV).

Hiermee versterken we de financiële balans van de gemeente.

√Dit is het uitgangspunt gedurende het jaar.

22. Risicoreserves

Voor risicovolle begrotingsonderwerpen vormen wij een risicoreserve. Dit dient in zeer beperkte mate te gebeuren, enkel bij de omvangrijke posten.

We dekken hiermee de risico's bij grotere begrotingsonderwerpen af, maar zijn selectief daarin om een wirwar van potjes te voorkomen.

√ Er zijn drie risicoreserves aanwezig. Een voor grondexploitaties, een voor de drie decentralisaties en een voor de ravijnjaren.

23. Reëel ramen

We begroten reëel en vermijden grote onzekerheden in de ramingen.

Hiermee willen we tekorten in de jaarstukken en daarmee verslechtering van de gemeentelijke financiële balans voorkomen.

√Wij hanteren de landelijke indexen van het CPB voor kosten en bij de inkomsten gaan we uit de huidige situatie in plaats van mogelijke extra's in de toekomst.

24. Sluitende jaarschijven

De eerste jaarschijf van de Begroting is altijd structureel sluitend. Verder streven we naar een sluitende meerjarenbegroting voor minimaal het laatste jaar.

Je moet de lasten kunnen betalen in het komende jaar maar ook op langere termijn. Voor de provincie als financieel toezichthouder is een structureel sluitende eerste jaarschijf voldoende maar het beleid van Gemert-Bakel gaat daarin verder.

■De laatste jaarschijf is niet structureel sluitend als gevolg van de 'ravijnjaren'

25. Uren grondexploitatie

Maximaal wordt € 858.000 aan ambtelijke uren naar de grondexploitatie geschreven.

Dit uitgangspunt is bedoeld om het geïnvesteerde vermogen van de grondexploitatie niet bovenmatig te laten toenemen. Daarmee beperken we de risico's op lange termijn. Het geïnvesteerde vermogen moet namelijk terugverdiend worden met verkopen.

■In deze Begroting schrijven wij voor € 1.010.000 naar de grondexploitatie. Dit is € 151.000 meer dan het uitgangspunt uit de financiële kaders. Gezien de woningbouwopgave vinden wij dit een aanvaardbare afwijking.

26. Rentevoordelen

Rentevoordelen in een Begroting eerst inzetten om lagere toerekening rentelasten aan de bouwgrondexploitatie te compenseren.

Als de grondpositie daalt kan ook minder rente worden toegeschreven aan de bouwgrond.

√Dit uitgangspunt passen we toe in de Begroting.